

**TEZKİRETÜ'L-EVLİYÂ TERCÜMESİ (100b -140b)
DİL İNCELEMESİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Yasemin MIHCI

Kütahya - 2019

T.C.
KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**TEZKİRETÜ'L-EVLIYÂ TERCÜMESİ (100b – 140b)
DİL İNCELEMESİ**

Danışman:
Prof. Dr. Bilal AKTAN

Hazırlayan:
Yasemin MIHCI

Kütahya - 2019

Kabul ve Onay

Yasemin MIHCI'nın hazırladığı “Tezkiretü'l-Evliyā Tercümesi (100b-140b) Dil İncelemesi” başlıklı Yüksek Lisans tez çalışması, jüri tarafından lisansüstü yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği/ oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

....../....../2019

Tez Jürisi	İmza	
	Kabul	Red
Prof. Dr. Bilal AKTAN (Danışman)		
Prof. Dr. Ahmet AKÇATAŞ		
Doç. Dr. Ayşe Nur SIR DÜNDAR		

Doç. Dr. Ayhan KAHRAMAN
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Yemin Metni

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Tezkiretü’l- Evliyâ Tercümesi (101b - 140b) Dil İncelemesi” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

....../....../2019

Yasemin MIHCI

Özgeçmiş

30.07.1986 yılında Kütahya'nın Tavşanlı ilçesinde dünyaya geldi. İlköğretimini Arslanbey İlköğretim Okulu'nda tamamladı. Liseyi Tavşanlı İMKB Anadolu Öğretmen Lisesi'nde 2004'te tamamladı. 2004-2008 yıllarında Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü'nde eğitim aldı. 2012 yılında Iğdır'ın Özdemir köyündeki Özdemir Ortaokulu'na Türkçe öğretmeni olarak atandı. 2013-2014 eğitim öğretim yılında Dumlupınar Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde tezli yüksek lisansa başladı. Şuanda Kütahya'nın Hisarcık ilçesindeki Şehitler Orta Okulu'nda Türkçe öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

Tez konusunun belirlenmesinde ve çalışma sürecinin her aşamasında bilgilerini, tecrübelerini ve değerli zamanlarını esirgemeyerek bana her aşamada yardımcı olan saygıdeğer danışman hocam Prof. Dr. Bilal AKTAN'a ve eğitim hayatım boyunca maddi manevi desteğini üzerimden hiç eksik etmeyen geçirdiğim bu meşakkatli süreçte her zaman yanımda olan aileme sonsuz teşekkürler.

ÖZET

TEZKİRETÜ'L- EVLİYÂ TERCÜMESİ (100b-140b) DİL İNCELEMESİ

MIHCI, Yasemin

Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Bilal AKTAN

Mart, 2019, 306 sayfa

Tezkiretü'l-Evliya, İran tasavvuf şairi Feridüddin Attâr tarafından 1200-1230 yıllarında Farsça yazılmış bir eserdir. Eser evliyaların, şeyhlerin yaşamlarını kerametlerini, fikir dünyalarını, hâllerini konu edinmektedir. Dini konuları ele almasından dolayı bu eser özellikle Türklerin yazı diline geçmesiyle birlikte dini yönden halkı aydınlatmak için birçok kez farklı kişilerce Anadolu Türkçesine tercüme edilmiş önemli bir eserdir. Yurt içi ve yurt dışındaki kütüphanelerde tercümeleri mevcuttur.

Üzerinde çalıştığımız Tezkiretü'l-Evliya adlı eser de, Aydınoğlu Mehmet Bey döneminde yapılan tercümenin Amerikan Kongre Kütüphanesi (Library of Congress) Mansuri Koleksiyonu (Mansuri collection) Turkish Manuscript No.3'te kayıtlı bulunan nüshasıdır. 1528 yılında Muhammed Hirevi tarafından intinsah edilen bu nüshanın 100b-140b yaprakları üzerinde yaptığımız çalışma giriş, dil özellikleri, transkripsiyonlu metin ve dizin-sözlük bölümünden oluşmaktadır. Girişte Feridüddin Attar'ın hayatı, ve eserleri, Tezkiretü'l-Evliya adlı eser, bu eserin tercümeleri, mütercimleri ve eserin nüshaları hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde Eski Anadolu Türkçesinin dil özelliklerini taşıyan eserin imlası, ses bilgisi ve şekil bilgisi incelenmiş ve metinden verilen örneklerle açıklanmıştır. Üçüncü bölümde eserin günümüz alfabesine transkripsiyonlu çevirisi yapılmıştır. Çeviri yaparken gerekli görülen yerlerde cümlelerin bağlamından hareketle düzeltmeler yapılmış ve dipnotta gösterilmiştir. Dördüncü bölümde ise dizin-sözlük yer almaktadır. Bu bölümde eserde geçen bütün kelimeler alfabetik sıraya göre dizinlenmiştir. Ayrıca eserin söz varlığını ortaya koymak için kelimelerin metinde geçen anlamları verilmiş ve yabancı kelimelerin ait oldukları dil belirtilmiştir. Eserin incelenen bölümünün tıpkıbasımı tezin sonuna eklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tezkiretü'l-Evliya, Feridüddin Attâr, Eski Anadolu Türkçesi

ABSTRACT

TRANSLATION OF TEZKİRETÜ'L EVLİYA (100b-140b) LANGUAGE INVESTIGATION

MIHCI, Yasemin

Master Thesis, Department of Turkish Language and Literature

Thesis Advisor: Prof. Dr. Bilal AKTAN

March, 2019, 306 pages

Tezkiretü'l Evliya is Persian written work by Feridüddin Attar who is a Sufi poet of Iran, between 1200-1230. The work is about the lifes of the saints, sheikhs, miracles , idea worlds. Due to the fact that it handles the religious issues, this work especially right after the Turks started to use written language was translated into the Anatolian Turkish by different people to enlighten the society in terms of religious aspects.

The work called Tezkiretü'l Evliya, which we work on, is the copy of the translation conduct on by Aydınoğlu Mehmet Bey during his period in American Library of Congress, the Mansuri collection in Number 3 of Turkish manuscript. In 1528, the study conducted on the 100th(b) and 140th(b) leaves of the manuscripts, which was copied by Muhammad Hirevi, it consists of introduction, language features, transcribed text and index-dictionary section. In introduction section, it was informed about life of Feriddüddin Attar and his works, work which is called Tezkiretü'l Evliya, translations, interpreters and copies of this work. In second part , the dictation of the work that consist of feature language of Old Anatolian Turkish languages features, sonics and morphology were analyzed and it was explained by examples given from the text. In third part, transcriptional translation of the work was made to modern-day alphabet. In due course of translation, in the parts where necessary, it was made corrections according to context of sentence and it was indicated in footnote. As for fourth part, index-dictionary took part. In this chapter all words in the work were indexed according to alphabetical order. Also, the meanings of the words are given in the text to reveal the vocabulary of the work and the language of foreign vocabulary belong to was indicated. The facsimile section of inspected of the work has been added to the end of thesis.

Keywords: Tezkiretü'l Evliya , Feridüddin Attar , Old Anatolian Turkish

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET.....	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR VE İŞARETLER.....	xii
TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ	xiii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM
TEZKİRETÜ'L-EVLİYA

1.1. ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİNİN TÜRK DİLİ TARİHİNDEKİ YERİ.....	4
1.2. FERİDÜDDİN ATTÂR'IN HAYATI.....	5
1.3. ESERLERİ	6
1.4. TEZKİRETÜ'L-EVLİYA'NIN MUHTEVASI	7
1.5. TEZKİRETÜ'L EVLİYA'NIN KAYNAKLARI.....	8
1.6. ATTÂR'IN TEZKİRETÜ'L-EVLİYA'SININ MEVCUT TERCÜMELERİ ve MÜTERCİMLERİ	9
1.6.1. Fransızca Tercüme	9
1.6.2. Arapça Tercüme.....	9
1.6.3. İngilizce Tercüme	9
1.6.4. Türkçe Tercümeler.....	9
1.6.4.1. Doğu Türkçesine Yapılan Tercüme	9
1.6.4.2. Batı Türkçesine Yapılan Tercümeler	9
1.6.5. Tezkiretü'l-Evliya'nın Mütercimleri	11
1.6.5.1. Sinan Paşa	11
1.6.5.2. Ali Rıza Karahisarî Tercümesi	11
1.6.5.3. Ahmed-i Dâi	11
1.6.5.4. İbrahim İbn-i Bayezid	11
1.6.5.5. Mustafa Hemadânî	12
1.6.5.6. Sinânüddin Yusuf bin Hızır el-Amasî Vaiz el-Mekkî.....	12
1.6.5.7. XVI. Muslihuddin Mustafa bin Muhammed.....	12
1.6.5.8. Ahmed b. İbrahim el-Kâgazânî	12
1.7. TEZKİRETÜ'L-EVLİYÂ'NIN SUNULDUĞU HÜKÜMDARLAR	12
1.8. TEZKİRETÜ'L-EVLİYÂ'NIN NÜSHALARI.....	13
1.9. ÇALIŞMAMIZA KONU OLAN TEZKİRETÜ'L-EVLİYA NÜSHASI	16

1.10. ESERİN DİL ÖZELLİKLERİ	18

İKİNCİ BÖLÜM DİL İNCELEMESİ

2.1. İMLA ÖZELLİKLERİ	22

2.1.1. Ünlülerin Yazılışı.....	22
2.1.2. Ünsüzlerin Yazılışı	26
2.1.3. Kelime ve Eklerin Yazılışı.....	29

2.2. SES BİLGİSİ	29

2.2.1. Ünlüler	29
2.2.1.1. Kalınlık-İncelik Uyumu	29
2.2.1.1.1. Kalınlık-İncelik Uyumu Dışında Kalan Ekler.....	29
2.2.1.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu.....	30
2.2.1.2.1. Yuvarlaklık Uyumu Dışında Kalan Kelimeler.....	30
2.2.1.3. Ses Olayına Bağlı Yuvarlaklıklar.....	30
2.2.1.4. Eski Türkçeden Devam Eden Yuvarlaklıklar.....	30
2.2.1.5. Yuvarlak Ünlülü Ekler	30
2.2.1.6. Düz Ünlülü Ekler	33
2.2.1.7. Ünlü Değişimleri	34
2.2.1.7.1. /e-i/ Durumu	34
2.2.1.8. Ünlü Düşmesi.....	35
2.2.1.9. Yuvarlaklaşma.....	35
2.2.1.10. Ünlü Birleşmesi.....	35
2.2.1.11. Türeme	35
2.2.1.12. Yarı Ünlüleşme	36
2.2.2. Ünsüzler.....	36
2.2.2.1. Ünsüz Uyumu.....	36
2.2.2.2. Ünsüz Değişimleri	37
2.2.2.2.1. Ötümlüleşme	37
2.2.2.2.2. Ötümsüzleşme	38
2.2.2.2.3. Süreklileşme	38
2.2.2.2.4. Dudaksılaşma	38
2.2.2.3. Ünsüz Kaybolmaları.....	39
2.2.2.3.1. Erime	39
2.2.2.3.2. Yutulma	39
2.2.2.3.3. Düşme.....	39
2.2.2.4. Tekleşme	39
2.2.2.5. Ünsüz Türemesi.....	39
2.2.2.6. Göçüşme.....	39
2.2.2.7. Ünsüz Kaynaşması	40

2.3. ŞEKİL BİLGİSİ.....	40

2.3.1. İsim	40
2.3.1.1. İsim Çekim Ekleri	40

2.3.1.1.1. Çokluk Eki.....	40
2.3.1.1.2. İyelik Ekleri.....	40
2.3.1.1.3. Hâl Ekleri	41
2.3.1.1.3.1. Yalın Hâl.....	41
2.3.1.1.3.2. Yükleme Hâli : { -(y)I, (I)n, ø }.....	41
2.3.1.1.3.3. Yönelme Hâli : { -(y)A }	41
2.3.1.1.3.4. Yön Gösterme Hâli : { -rA }.....	42
2.3.1.1.3.5. Bulunma Hâli : { -dA }	42
2.3.1.1.3.6. Ayrılma Hâli : { -dAn }	42
2.3.1.1.3.7. İlgi Hâli : { - (n)Uñ }	42
2.3.1.1.3.8. Vasıta Hâli : { -(I)n }, birle, ile.....	42
2.3.1.1.3.9. Eşitlik Hâli : { -cA }	43
2.3.1.1.4. Bildirme Ekleri	43
2.3.1.2. İsim Tamlaması	44
2.3.1.2.1. Belirli İsim Tamlaması.....	44
2.3.1.2.2. Belirsiz İsim Tamlaması.....	44
2.3.1.3. Sayı İsimleri	44
2.3.1.4. İsim Yapım Ekleri	44
2.3.1.4.1. İsimden İsim Yapan Ekler	44
2.3.1.4.2. Fiilden İsim Yapan Ekler	46
2.3.2. Zamir.....	47
2.3.2.1. Kişi Zamirleri	47
2.3.2.2. İşaret Zamirleri	47
2.3.2.3. Dönüştürme Zamirleri	48
2.3.2.4. Belirsizlik Zamirleri	48
2.3.2.5. Soru Zamirleri	48
2.3.2.6. İlgi (Bağlama) Zamirleri	49
2.3.3. Sıfatlar.....	49
2.3.3.1. Niteleme Sıfatları	49
2.3.3.2. Belirtme Sıfatları	49
2.3.3.2.1. Sayı Sıfatları	49
2.3.3.2.1.1. Asıl Sayı Sıfatları.....	49
2.3.3.2.1.2. Sıra Sayı Sıfatları	49
2.3.3.2.1.2. İşaret Sıfatları.....	50
2.3.3.2.2. Belirsizlik Sıfatları	50
2.3.3.2.3. Soru Sıfatları.....	50
2.3.4. Zarf.....	50
2.3.4.1. Zaman Zarfları.....	50
2.3.4.2. Yer ve Yön Zarfları	51
2.3.4.3. Azlık-Çokluk Zarfları.....	51
2.3.4.3.1. Tarz Zarfları	51
2.3.4.3.2. Nitelik Zarfları.....	51
2.3.4.3.3. Durum Zarfları	52
2.3.5. Edat	52
2.3.6. Bağlaç	53
2.3.6.1. Sıralama Bağlaçları	53
2.3.6.2. Şart İfadesi Bildiren Bağlaçlar	54
2.3.6.3. Zıtlık Anlamıyla Sınırlama İfadesi Taşıyan Bağlaçlar.....	55
2.3.6.4. Yardımcı Cümleyi Ana Cümleye Bağlayan Bağlaçlar	55

2.3.6.5. Sebep Bildiren Bağlaçlar.....	55
2.3.7. Ünlem.....	55
2.3.7.1. Hitap Ünlemleri.....	56
2.3.7.2. Acı ve Üzüntü Bildiren Ünlemler	56
2.3.7.3. Soru Ünlemleri	56
2.3.7.4. Gösterme Ünlemleri	56
2.3.8. Fiil.....	57
2.3.8.1. Fiilden İsim Yapan Ekler	57
2.3.8.2. Fiilden Fiil Yapan Ekler	57
2.3.8.2.1. Ettirgenlik Ekleri	58
2.3.8.2.2. Edilgenlik Ekleri.....	58
2.3.8.2.3. Dönüştürme Ekleri.....	59
2.3.8.3. Fiillerde Olumsuzluk.....	59
2.3.8.4. Fiil Çekimi.....	59
2.3.8.4.1. Zamir Kökenli Kişi Ekleri	60
2.3.8.4.2. İyelik kökenli Kişi Ekleri	61
2.3.8.4.3. Emir Ekleri	61
2.3.8.5. Fiil Kipleri	62
2.3.8.5.1. Bildirme Kipleri	62
2.3.8.5.1.1. Görülen Geçmiş Zaman	62
2.3.8.5.1.2. Duyulan Geçmiş Zaman	62
2.3.8.5.1.3. Geniş Zaman	63
2.3.8.5.1.4. Gelecek Zaman	63
2.3.8.5.1.5. Şimdiki Zaman.....	63
2.3.8.5.2. Dilek Kipleri.....	64
2.3.8.5.2.1. İstek Kipi.....	64
2.3.8.5.2.2. Emir Kipi	65
2.3.8.5.2.3. Şart Kipi	66
2.3.8.5.2.4. Gereklilik Kipi	66
2.3.8.6. Ek Fiil.....	66
2.3.8.7. Fiillerin Birleşik Çekimleri	66
2.3.8.7.1. Hikâye	66
2.3.8.7.2. Şart.....	67
2.3.8.8. Fiillerin Soru Şekli	67
2.3.8.9 Birleşik Fiiller	67
2.3.8.9.1. İsim + Yardımcı Fiil Kuruluşunda Olanlar	68
2.3.8.9.2. İsim + Fiil Kuruluşunda Olanlar	68
2.3.8.9.3. Tasvir Fiilleri.....	68
2.3.8.9.3.1. Yeterlik Fiili.....	69
2.3.8.9.3.2. Süreklilik Fiili	69
2.3.8.9.3.3. Yaklaşma Fiili.....	69
2.3.8.9.3.4. Tezlik Fiili.....	69
2.3.8.10. Çekimsiz Fiiller (Fiilimsiler).....	69
2.3.8.10.1. İsim Fiiller	70
2.3.8.10.2. Sıfat Fiiller.....	70
2.3.8.10.3. Zarf Fiiller	71

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM METİN

3.1. METİN	74

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM DİZİN

4.1. DİZİN.....	129
EKLER.....	209
KAYNAKÇA.....	300
DİZİN.....	306

KISALTMALAR VE İŞARETLER

a.g.e.	Adı geçen eser
Ar.	Arapça
bk.	Bakınız
çev.	Çeviren
EAT	Eski Anadolu Türkçesi
Fa.	Farsça
krş	Karşılaştırınız
ö.a.	Özel ad
s./ss.	Sayfa/sayfalar
T.	Türkçe
TDK Yay.	Türk Dil Kurumu Yayınları
–	Fiile bağlanmayı gösterir.
+	İsme bağlanmayı gösterir.
<	Okun içi ilk biçimi gösterir.
>	Okun ucu son biçimi gösterir.

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

ا-(إ)	a, ā	ص	ş
ا-(إ)	a, e, ı, i, u, ü	ض	ž
ب	b, p	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	‘
ث	s	غ	ġ
ج	c, ç	ف	f
چ	ç	ق	k
ح	ḥ	ك	k, g, (ñ)
خ	ḫ	ك	ñ
د	d	ل	l
ذ	z	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, u, ū, ü, o. ö
س	s	ه	h, a, e
ش	ş	لا	la, lā
		ی	y, ı, i, ī
		ء	‘

TEZ METNĚ

GİRİŞ

Çalışmanın Amacı

Tez çalışmamızın amacı, 1200-1230 yılları arasına Feridüddin Attar tarafından Farsça olarak yazılmış, 1528 yılında Muahmmmed Hirevi tarafından istinsah edilmiş olan *Tezkiretü'l-Evliya* isimli eseri günümüz alfabesine transkripsiyonlu olarak çevirip, dilini incelemek ve kelime dizinini oluşturarak söz varlığını bilim dünyasına sunmaktır.

Çalışmanın Önemi

Feridüddin Attar'ın *Tezkiretü'l-Evliya*'sının pek çok tercüme edilmiş nüshası bulunmaktadır. Fakat bu nüshaların çoğunun müstensihisi ve istinsah tarihleri bilinmemektedir. Çalışmamızın önemi incelemiş olduğumuz nüshanın müstensihisi ve istinsah tarihini sunmamızdır. Ayrıca transkripsiyonlu çeviri, dil incelemesi ve sözlük-dizin ile bizden sonraki çalışmalara kaynak sağlamamızdır.

Çalışmanın Kapsamı

İncelemiş olduğumuz metin, Amerikan Kongre Kütüphanesi Mansuri koleksiyonu Turkish Manuscript No. 3'te kayıtlı olan, 325 varaktan oluşan nüshanın 100b-140b aralığındaki sayfalarıdır.

Çalışmanın Yöntemi

Üzerinde çalışma yaptığımız nüshaya dair bir çalışma yapıp yapılmadığı Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi'nden taranarak araştırılmıştır. Bu nüshaya ait bir çalışma yapılmadığına kanaat getirildikten sonra nüsha üzerinde çalışmaya başlanmıştır.

Çalışmamız giriş, inceleme, çeviri ve sözlük dizin bölümlerinden oluşturulmuş ve çalışmanın sonuna üzerinde çalışılan sayfaların tıpkıbasımı eklenmiştir.

Giriş kısmında Eski Anadolu Türkçesi hakkında kısaca bilgi verdikten sonra Attar'ın hayatı ve eserleri, *Tezkiretü'l Evliyanın* içeriği, mütercimleri, nüshaları hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca üzerinde çalıştığımız nüsha ve bu nüshanın dil bilgisine de kısaca değinilmiştir.

İnceleme bölümünde ise çalıştığımız metnin imlası, ses bilgisi ve şekil bilgisi özellikleri üzerinde durulmuş, metinden bulunan örnekler sayfa ve satır numaralarıyla birlikte sunulmuştur. Bu bölümde *Gürer GÜLSEVİN* ve *Erdoğan BOZ'un Eski Anadolu Türkçesi*, *Gürer GÜLSEVİN'in Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, *F.Kadri TİMURTAŞ'ın Eski Anadolu Türkçesi*, *Zeynep KORKMAZ'ın Türkiye Türkçesi Grameri Şekil bilgisi ve Türk Dili Üzerine Araştırmalar*, *Mustafa ÖZKAN'ın Türk Dilinin Gelişim Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, *Tahsin BANGUOĞLU'nun Türkçenin Grameri*, *Muharrem ERGİN'in Türk Dil Bilgisi*, *Necmettin HACIEMİNOĞLU'nun Türk Dilinde Edatlar*, *Hatice ŞAHİN'in Eski Anadolu Türkçesi*, *A. Von. GABAIN'in Eski Türkçenin Grameri* adlı eserleri başlıca yararlanılan kaynaklar olmuştur.

Transkripsiyonlu çeviri ve dizin-sözlük bölümünde ise *J. F. STEINGASS'in, Redhouse'n sözlükleri*, *Cem Dilçin'in Tarama Sözlüğü*, *Ali PÜSKÜLLÜOĞLU'nun Türkçe Sözlüğü*, *İlhan AYVERDİ'nin Türkçe Misalli Sözlüğü*, *TDK Türkçe Sözlük ve TDK Yazım Kılavuzu* başlıca yararlanılan kaynaklar olmuştur. Çeviri yapılırken müstensihтен kaynaklanabileceğini düşündüğümüz bazı yanlışlıklar düzeltilerek dipnotta verilmiştir. Ayet ve hadisler olduğu gibi aktarılmıştır. Her sayfa ve satır numaralandırılmıştır.

Dizin-Sözlük bölümü oluşturulurken *Mehmet BOZUYLA'nın TürkSözDiz* adlı dizin programı kullanılmıştır. Önce kelimeler ek ve köklerine ayrıştırılmış, isim köklerinden sonra + işareti, fiil köklerinden sonra – işareti kullanılmıştır. Daha sonra alfabetik sıraya göre dizinleme işlemi gerçekleştirilmiş ve her madde başına kelimenin yanına istatistiği yani kelimenin incelenen sayfa aralığında kaç kere tekrar ettiği verilmiştir.

Sözlük oluşturulurken yabancı asıllı kelimelerin ait oldukları dil belirtilip kelimenin metinde geçen anlamları verilmiştir. Ayrıca her kelimenin geçtiği sayfa ve satır numaraları belirtilmiştir. Sonuç kısmında madde başı kelime sayısının dillere göre dağılımı belirtilmiş olup metinde geçen özel isimlerin sayısı ayrıca belirtilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

TEZKİRETÜ'L-EVLİYA

1.1. ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİNİN TÜRK DİLİ TARİHİNDEKİ YERİ

Eski Anadolu Türkçesi 13. yüzyıl ile 15. yüzyıl arasında İran, Irak, Suriye ve Anadolu’da kullanılan yazı dilinin adıdır. Bu yazı diline Türk dili uzmanları “Eski Türkiye Türkçesi, Eski Osmanlıca, Eski Oğuz Türkçesi” gibi adlar da vermişlerdir. Biz bu çalışmamızda Eski Anadolu Türkçesi adlandırmasını kullanacağız.

Anadolu’da Türk yazı dili 13. yüzyılda kullanılmaya başlamıştır. Bu yüzyılın öncesinde Oğuzlar 11. yüzyıla kadar varlıklarını önce Köktürk, Uygur ve Karahanlı devletlerinin içinde sürdürmüşlerdir. (Korkmaz, 2005: 474) Yazı dilinde Karahanlı Türkçesine bağlı olsalar da konuşma dilinde Oğuzcayı kullanıyorlardı. 1071 Malazgirt Savaşı’ndan sonra Anadolu hızla Türkleşmeye başlamıştır. Ancak kendilerine ait bir yazı diline sahip olmaları pek kolay olmamıştır. Çünkü Oğuzlar hem batıya yaklaştıkça Karahanlı yazı dilinin hâkimiyet sınırlarından dışarıya çıkmışlar hem de İslam kültürünün yoğun baskısıyla Arap ve Fars dilleri büyük önem kazanmıştır. Dolayısıyla Selçuklu Devleti’nde resmi dil, bilim ve edebiyat dili ve dış yazışmalarda Arapça ve Farsça kullanılmıştır.¹

Selçuklu Devleti’nin zayıflamasıyla Türkmen beylerinin bir bir bağımsızlıklarını ilan etmesiyle Oğuzcanın Arapça ve Farsçaya karşı verdiği mücadele, meyvelerini vermeye başlamıştır. Özellikle Karamanoğlu Mehmed Bey’in: “*Şimden girü hiç kimesne kapıda ve divanda ve mecâlis ve seyranda Türki dilinden gayri dil söylemeye, defterleri dahı Türkçe yazalar*” buyruğunu vermesiyle edebiyat alanında da pek çok eser Türkçe yazılmıştır.² Dolayısıyla Anadolu’da Türkçenin yazı dili olmasında Beylikler Döneminin çok mühim yeri vardır.

Arap alfabesinin ilk defa bu dönemde Oğuzca sözcüklerde kullanılması imla, yapı ve ses özellikleri bakımından varyantlı olmasına neden olmuştur. Bu dönem eserlerinde yazardan yazara, eserden esere, hatta aynı müellifin aynı eserinin farklı yerlerinde bile buna rastlanabilmektedir. Bu durum tabii ki Türkçe sözcükler ve ekler için geçerlidir. (Akar, 2014: 2)

Bu dönemde Aşık Paşa’nın *Garipname’si*, Hoca Mesud’un *Süheyl ü Nevbahar’ı*, Ahmedî’nin *İskendername’si* gibi pek çok değerli eser verilmiş ve çok

¹ Zeynep KORKMAZ, (1995), *Türk Dili Üzerine Araştırmalar*, TDK yayınları, Ankara, s. 629.

² Yazıcızade Ali, (2009), *Tevarih-i Al-i Selçuk*, (Hazırlayan Abdullah Bakır) Çamlıca Yayınları, İstanbul, s. 832.

sayıda eser de tercüme edilmiştir. Bu tercümelerin bazıları padişah isteği üzerine, bazıları dini yönden halkı aydınlatmak ve ilme hizmet etmek için yapılmıştır. Bizim üzerinde çalıştığımız Tezkiretü'l-Evliya adlı eser de Aydınoğlu Mehmet Bey'e (öl. 1334) sunulmuştur.

1.2. FERİDÜDDİN ATTÂR'IN HAYATI

Tezkiretü'l-Evliya, Ebu Hamid Feridüddin Attâr Muhammed Ebi Bekr Nisaburî tarafından kaleme alınmıştır. Kendi deyişine göre Nişabur'da doğmuştur. Eczacılık ve tıp ile ilgilendiği için kendisine “Attâr” lakabı verilmiştir. İran Edebiyatı'nın büyük tasavvuf şairlerindendir. Doğum ve ölüm tarihi tam bilinmemektedir. Hakkında kaynakların verdiği bilgiler çok azdır. Devletşah *Tezkiretu's-Suara*'sında Attâr'ın doğumunu Hicri 513 olarak kaydeder³. Doğum olarak başka tarihler de verilmektedir. Ancak Uludağ genellikle 540 tarihinde doğduğu kabul edildiğinden bu tarihi kabul etmeyi seçmiştir.⁴

Attâr *Esrarname*'sinin önsözünde bahsettiği Ebu Said-i Ebul Hayr'a manevi alemde bağlandığı, sahip olduklarına sayesinde eriştiğini kendisini terbiye edenin bu büyük zat olduğunu söyler ve bunun “Üveysi” olduğuna işaret eder. (Şahinoğlu, 1991: 94-98) Ancak Attâr'ın babasının Şeyh Kutb-al-Din Hayr'a bağlı olduğu Attâr'ın ilk terbiyesini bu alimden aldığı söylenmektedir. *Haydarname*'yi de bu sufi için yazdığı düşünülmektedir.⁵

Attâr'ın tasavvufa karşı eğilimi ve sûfilere karşı ilgisi küçük yaşta başlamıştır. Evliya Tezkireleri'nin ön sözünde bunu açıkça söyler. (Uludağ, 2013: 12) Zaten eserlerinden pek çok tasavvuf ehli ve şeyhle tanıştığı, onlarla dostluk kurup kitaplarını okuyarak feyz aldığı bunların neticesinde var olduğu makama ulaştığı düşünülmektedir.

Attâr İslam tasavvufunun önemli isimlerindendir. Yaşadığı dönem tasavvuf bakımından oldukça önemlidir. Bu dönemde Attâr'ın üstlendiği görev de son derece önemlidir. Çünkü Attâr, vahdet-i vücudcu teorinin ayrıntılı bir şekilde ortaya konulduğu sonraki dönemle bu teorinin açıkça ortaya konulamadığı önceki dönem arasındaki geçişi başlatan büyük sûfidir.

³ Necati Lugal, (1963), *Tezkire-i Devletşah*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayıncılık, Ankara, s. 187.

⁴ Süleyman Uludağ, (2013), *Evliyâ Tezkireleri*, Semerkand Yayıncılık, Bursa, s. 11.

⁵ Abdülbaki GÖLPINARLI, (1962), *Mantık-ı Tayr*, İslam ansiklopedisi, MEB yayınları, İstanbul, s. 1.

Attâr küçüklüğünden beri sûfilerin yaşayışını tanımış olmanın yanı sıra hadis, fıkıh, kelim gibi önemli din ilimlerini ve tıp ile eczacılığı da öğrenmişti. Dolayısıyla geniş bir fikir dünyasına sahipti. Attâr yaşam tecrübesini şairene ruhuyla birleştirmiş, insanlar üzerinde etkileyici olmuştur.⁶

Attâr İran, Irak, Şam, Mısır, Mekke, Horasan, Hindistan, Türkistan gibi pek çok yere gitmiştir. En son Nişabur'a dönmüş ve Moğollar tarafından şehit edilmiştir.

1.3. ESERLERİ

Attâr'ın eserleri daha çok tasavvuf alanındadır. Ritter, Attâr'ın eserlerini, usta hikâyeciliğini sergilediği iyi kurgulanmış hikâyelerin olduğu devir, maneviyata ağırlık verdiği devir ve edebi gücünü kaybettiği devir olmak üzere üçe ayırır. Şahinoğlu: "Attâr'ın eserlerinin sayısının Devletşah'ın kırk, Nurettin et-Tüsteri'nin 114, Hidayet'in bir eserinde 114, diğerinde 190 olarak göstermeleri tam bir abartı örneğidir."⁷ der. Gerçek olanın çok söz söylemekle itham edilecek kadar şiire sahip olduğunu belirten Şahinoğlu'na göre Attâr'ın kendisine ait olduğundan emin olunan yedi manzum bir mensur eserinin olduğu ve bu eserlerinde üslûp farklılıklarının olmadığını, üslûp farkı söylemlerinin Attâr'a ait olmayan eserlerin ona isnat edilmesinden kaynaklandığını ispat etmeye çalışır.

Mantıku't Tayr: En bilindik eseridir. Vahdet-i vücûd konusunu sembolik olarak işlemiştir. 1187'de yazılan bu eserde kuşlar sâlikleri, Hüdhüd mürşidi simgeler. Simurg Allah'ın zuhûrudur. Gülşehri tarafından yapılan tercümesinin tıpkıbasımını Agâh Sırrı Levend neşretmiştir.⁸

İlahinâme: 6500 beyitlik mesnevinin konusu bir padişahın altı oğlunu dünyevî isteklerinden vazgeçirme üzerine kurulmuştur. Şemseddin Sivasi tarafından Anadolu Türkçesine Abdülbaki Gölpınarlı tarafından da düz yazı ile günümüz Türkçesine çevrilmiştir. (Küçük, 2013: 1)

Musîbetnâme: Attâr'ın tasavvuf görüşünü anlatan 5740 beyitlik bir mesnevidir. Eserde sâlikin Allah'ı bulması konu edilmiştir.⁹

⁶ Süleyman ULUDAĞ, (2013), *Tezkiretü'l Evliya*, Semerkand Yayıncılık, Bursa, s. 19.

⁷ M. Nazif Şahinoğlu, (1991), *TDV İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı, İslam Araştırma Merkezi, İstanbul, s. 97.

⁸ Gürer Gülsevin- Erdoğan BOZ, (2013), *Eski Anadolu Türkçesi*, Gazi Yayınları, Ankara, s. 12.

⁹ Şahinoğlu, a.g.e., s.97.

Esrarnâme: Attâr'ın ilk tasavvufî hikâyesidir. 26 bölümden oluşur, küçük hikâyelerden meydana gelmiştir. (Şahinoğlu: 1991: 97)

Hüsrevnâme: Gül ü Hüsrev de denen eser Attâr'ın beşerî aşkı anlattığı, tasavvufî olmayan tek eseridir. Çerçeve hikâyeden oluşur ve 8364 beyittir. (Küçük: 2013: 5)

Dîvan: 10000 beyitlik mesnevidir. Tasavvufî düşüncelerini öğretici bir tarzda kaleme almıştır. Neşri yapılmamıştır.¹⁰

Muhtarnâme: Rubaîlerini 50 bölümde topladığı bir mecmuâdır.

Tezkiretü'l-Evliya: : Attâr'ın tek mensur eseridir.

Kaynaklarda Pendnâme, Haydarnâme, Uşturnâme, Ceverüz-Zât, Nühzetü'l-Ahbâb, Maz-hârü'l-'Acâ'ib, Lisanü'l-ğayb , Rumû-zü'l-'aşıkîn, Şâhbâznâme, Mihr ü Müşteri, Heftâbâd, Heft Vâdî, Sî Faşl, Miftâhu'l Fütûh, Bî-ser-nâme, Bülbül-nâme, Mi'rac-nâme, Cüm-cüme-nâme, Vuslat-nâme, Heylâc-nâme, Hayyat-nâme, Vasıyet-nâme, Kenzü'l-hakâik, Kenzü'l-esrâr, Veled-nâme, Siyah-nâme, İhvân'üs-Safâ ve Esrârü'ş-şühûd gibi eserler Attâr'a isnat edilmiş pek çoğu farklı dillere çevrilmiştir. Bu eserlerden ilk beşinin Attâr'a aidiyetinin şüpheli diğerlerinin ona ait olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu eserler Attâr mahlaslı kişilerce yazılmıştır. (Şahinoğlu, 1991: 94-98)

1.4. TEZKİRETÜ'L-EVLIYA'NIN MUHTEVASI

Tezkiretü'l-Evliya, Allah dostlarının, sufilerin, şeyhlerin, büyük âlimlerin yaşamlarını, kerametlerini, sözlerini, hâllerini, fikir dünyalarını konu edinmektedir. Attâr'ın tek mensur eseri olan bu eser H.617 yılında kaleme alınmıştır.

Tezkire iyi ve güzel şeyleri anmaya aracı olan şey demektir. İstenilen şeyin unutulmayıp hatırlanması için parmağa bağlanan ipe de tezkire denir. Velilerin sözlerinin, hâl ve davranışlarının hatırlanıp önce Allah'ın sonra peygamber ve sufilerin, ve ahiret durumlarının zikredilmesine aracı olan şeye de tezkire denir. Benzer şekilde Kur'an-ı Kerîm'e de tezkire denilir. Çünkü aynı şeyleri hatırlatır.

Tezkire kelimesinin tasavvufî bir kavram olan zikirle de bir bağlantısı vardır. Attâr eserinde ayrı ayrı bahislerde anlattığı her sûfinin adının başına *zîkr* kelimesini

¹⁰ Şahinoğlu, a.g.e., s. 97.

kırmızı renkte yazmıştır. Zıkr-i Zünnûn-i Mısrî gibi. Anlatılan sufi sözleri, davranışları, durumları Allah'ı akla getirdiği için bu da Allah'ın anılmasına vesile olduğu için bu esere *Tezkiretü'l- Evliyā* denilmiştir denilebilir.¹¹

Attâr tezkirenin mukaddimesinde dostlarının ve okuyanların ibret alacakları evliyaların hallerini anlatan bir kitaba ihtiyaç duyduklarını belirtmeleri üzerine kendisinin bu eseri kaleme aldığını söylemektedir.

Eserin aslı 72 evliyadan oluşmaktadır. Fakat sonradan esere 25 evliya daha eklenmiştir. Bunlara Türkçe tercümelerde rastlamıyor olmamızın nedeni bunların Attâr'dan sonra eklenmesidir. (İsti'lami, 2002: 13)

Tezkirede her veli hikâyesinin başında kırmızı renk ile belirtilip kısaca övülmektedir. Hikâyeler de kısa, akıcı, akılda kalıcı, öğretici şekilde kaleme alınmıştır. Böylece okuyucunun ibret alması, din ile ilgili konuları ve evliyaların yaşamlarını sıkılmadan, kolayca öğrenmesi sağlanmıştır. Çünkü Evliya Tezkireleri'ndeki tasavvuf anlayışı olabildiğince somut ve serbesttir. İşleyiş daima açık, anlaşılır ve çekiciliğini korumuştur.

Evliya Tezkireleri'ndeki tasavvuf anlayışı geniş halk kitlelerine, özellikle okuma yazma bilmeyen tarikat mensuplarınca büyük bir ilgiyle karşılanmış, benimsenmiş, sevilmiş ve yaşatılmıştır. (Uludağ, 2013: 10)

1.5. TEZKİRETÜ'L EVLİYA'NIN KAYNAKLARI

Tezkiretü'l-Evliya'nın mukaddimesinde Attâr'ın yararlandığını bildirdiği üç eser bulunmaktadır. Bu üç eseri okuyanın tasavvuf ilmine vakıf olacağını bildirir. Bu eserler:

Şerhu'l-Kalb: Attâr, Tezkirenin Hakîm Tirmizî bölümünün sonunda bu eserin şahsına ait olduğunu söyler. Hüsrev-nâme'nin girişinde de bu eserin adını söyler. Ancak zamanımıza kadar geldiğine dair bir bilgi bulunamamıştır.

Keşfu'l-Esrar : Keşfu'z-Zunnûn'da bu isimde yirmiden fazla eserin adı kaydedilmiştir. Ancak müellifinin kimliği hakkında bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Mârifetu-Nefs: Müellifi hakkında hiçbir bilgiye ulaşılamamıştır.

¹¹ Uludağ, a.g.e., s. 23.

Attâr'ın Tezkiresinin en önemli kaynaklarının bu eserler olduğu fakat bunların elimizde olmaması nedeniyle kaynaklar hakkında tam bilgiye ulaşılamamıştır.¹²

1.6. ATTÂR'IN TEZKİRETÜ'L-EVLİYA'SININ MEVCUT TERCÜMELERİ ve MÜTERCİMLERİ

1.6.1. Fransızca Tercüme

Uygurca metnini neşreden Pavet de Courteille, Tezkire'nin Fransızca tercümesini Uygurcasıyla birlikte 1886'da neşretmiştir. (Küçük, 2013: 254)

1.6.2. Arapça Tercüme

Tahran'da Merkez-i Danişgâh Kütüphanesi'nde 337 no. ile kayıtlı Tezkire'nin bir Arapça tercümesinin bulunduğu bildirilmektedir. (İsti'lami, 2002: 13)

1.6.3. İngilizce Tercüme

Müslim Saints and Mystics Episodes From The Tadhkirat al-Avliya by Farid-al-din Attâr. Trank A.J.London 1966. Bazı parçaların İngilizce tercümeleridir. (Öngören, 2014: 74)

1.6.4. Türkçe Tercümeler

1.6.4.1. Doğu Türkçesine Yapılan Tercüme

Tezkiretü'l-Evliyā'nın Uygur alfabesiyle yazılan bir tercümesidir. Paris'te Bibli. Nat. No:100'de; Arap alfabesiyle Çağatay Türkçesine yazılan tercümesi İstanbul Fatih Kütüphanesi'nde No.2848'dedir. Dr. Verdi Kankılıç bunun üzerinde doktora çalışması yapmıştır. (Küçük, 2011: 25-26)

1.6.4.2. Batı Türkçesine Yapılan Tercümeler

Tezkiretü'l-Evliyā'nın Batı Türkçesine çeşitli zamanlarda yapılmış tercümelerinin olduğu anlaşılmaktadır. Kablander'e göre nüshaların büyük kısmının kaynağı olan Eski Anadolu Türkçesi dönemi tercüme veya tercümeler dikkat çekici

¹² Uludağ, a.g.e. s. 30.

oranda hatalar ihtiva etmektedir. Konu ile ilgili yapılan çalışmaların çoğunda da bu hatalar tekrarlanmış ve açıklık getirilmemiştir. Kablander'e göre yapılan çalışmalar ve katalog kayıtlarında nüshalar bir kritere tabi tutulmadan ayrı tercüme gibi sunulmuştur. Oysa Kablander incelemesinin sonucunda bunların pek çoğunun aynı tercümelerin farklı nüshaları olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Örneklere geçmeden önce burada, Kablander'in *Tezkiretü'l-Evliyâ*'nın çok sayıda kütüphanede ve şahısların koleksiyonlarında birçok nüshası bulunduğu için yaptığı tasnifi açıklamayı uygun bulduk. Kablander hazırlamış olduğu yüksek lisans tezinde EAT dönemine ait tercüme nüshalarını B, T ve K olarak üç tercüme grubuna ayırmıştır¹³. Bu tasnifin tercüme sayısı hakkında bir fikir vermesi yanında nüshaların tabi oldukları tercüme kolunu da ortaya çıkaracağını düşünmüştür. Grupları temsil eden nüshalar, ulaşılabilen en eski tarihli nüshalar olmuştur. B grubunun temsilcisi Macar Bilimler Akademisi Kütüphanesi'nde bulunan "Budapeşte Yazması" olarak anılan H.741 tarihli nüsha, T grubunun temsilcisi Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesinde K1004'te kayıtlı bulunan ve 13. yüzyılın ikinci yarısına veya 14. yüzyıla ait olduğu düşünülen nüsha, K grubunun temsilcisi ise Konya Yazma Eserler Kütüphanesi 3400 no.da kayıtlı olan H. 858 tarihli nüshadır. İnceleme imkanı bulunan nüshaların 42 tanesi B grubuna, 18'i T grubuna ve 9'u K grubuna aittir. Yapılan tasnif sonucunda aynı tercümeyle ait olan nüshaların farklı isimlere atfedilerek farklı tercüme olarak yansıtıldıkları Kablander tarafından tespit edilmiştir. Nüshalar hakkında geniş bilgi *Tezkiretü'l-Evliya*'nın Nüshaları başlığı altında verilecektir. Söz konusu hatalı kayıda örnek olarak, Süleymaniye Kütüphanesi, Yazma Bağışlar Bölümü/ 4876; Diyanet İşleri Başkanlığı Kütüphanesi, El Yazması Eserler/715 ve Konya bölge Yazma Eserler Kütüphanesi/BY6886 no.da kayıtlı olan B grubuna dahil nüshalar, Sinanüddin Yusuf bin Hızır el-Amasi'ye izafe edilmiştir. Süleymaniye Kütüphanesi Serez Bölümü/1802; Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih Bölümü/ 1460 ve Süleymaniye Kütüphanesi İzmir Bölümü/ 466 no.da kayıtlı bulunan ve yine B grubunda olan nüshaların mütercimi olarak ise Ali Rıza Karahisari gösterilmiştir. Yine B grubuna dahil olan bazı nüshalar ise daha başka şahıslara atfedilmiştir. Bu durum da zihin karmaşasına yol açmaktadır. (Kablander, 2015; 198)

¹³ Nesibe Kablander, (2015), *Feridüddîn-i Attar'ın Tezkiretü'l-Evliyâ'sının Türkçe Tercüme Nüshaları üzerinde Mukayeseli Bir İnceleme*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi Sanatları ve Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: s. 63.

1.6.5. Tezkiretü'l-Evliya'nın Mütercimleri

1.6.5.1. Sinan Paşa

Sinan Paşa eseri tercüme etmeye başlamış fakat bilinmeyen bir nedenden tercümesini tamamlayamamıştır. Bu tercüme Emine Gürsoy Naskali tarafından incelenip yayınlanmıştır.¹⁴

1.6.5.2. Ali Rıza Karahisarî Tercümesi

Süleymaniye Kütüphanesi, İzmir Bölümü No. 466'da kayıtlıdır. (Küçük, 1991: 252)

1.6.5.3. Ahmed-i Dâî

Süleymaniye Kütüphanesi Serez Bölümü/ 1800 no.da kayıtlı Tezkiretü'l Evliya tercümesinde yer alan Dâî mahlasının Ahmed-i Dâî'ye ait olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla bu tercümenin onun tarafından yapıldığı kabul edilmiştir. (Kablander, 2015; 199) Anadolu sahasının bilinen ilk Tezkiretü'l-Evliya'sıdır. Karaca Bey'in isteği üzerine II. Murad için Attâr'ın aynı adlı eserinden tercüme edilmiştir. (Gülsevin, 2013: 17)

1.6.5.4. İbrahim İbn-i Bayezid

Catalogue des Manuscrits de la Bibliotheque Nationale I-II. Paris 1932-33'te bahsedilen dört geniş Tezkiretü'l-Evliya nüshalarından 1439'a ait 87 no.lu yazma yanında 826/1423'e ait 86 no.lu yazma muhtemelen İbrahim İbn-i Bayezid tarafından Türkçeye çevrilmiştir.¹⁵

¹⁴ Emine Gürsoy Naskali, (1987), *Sinan Paşa Tezkiretü'l Evliya*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1987."

¹⁵ Ahmet KARTAL, (2003), *Attar'ın Tezkiretü'l Evliya İsimli Eseri ve Türkçe Tercümeleri*, Diriözler Armağanı, Ankara, s. 398.

1.6.5.5. Mustafa Hemadânî

İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Beşir Ağa Bölümü 471 numarada kayıtlı Hicri 996'da istinsah edilmiş, 222 varak, 19 satır, harekeli nesihtir.¹⁶

1.6.5.6. Sinânüddin Yusuf bin Hızır el-Amasî Vaiz el-Mekkî

Bu kişinin Sinan Efendi olarak bilinen kişi olması muhtemeldir. Tezkiretü'l-Evliya mütercimi olarak yakınlık kurulabilecek tek kişidir. Bu isme isnat edilen nüshalar¹⁷:

1. Süleymaniye Kütüphanesi, Yazma Bağışlar Bölümü/04876
2. Diyanet İşleri Başkanlığı Kütüphanesi El Yazması Eserler/715
3. Konya Yazma Eserler Kütüphanesi BY/6886

1.6.5.7. XVI. Muslihuddin Mustafa bin Muhammed

Ali Öztürk 1996 yılında hazırladığı yüksek lisans tezinde Coşan'ı kaynak göstererek Muslihiddin Mustafa bin Muhammed'in Tezkiretü'l Evliya'yı tercüme ettiğini söylemiştir.¹⁸

1.6.5.8. Ahmed b. İbrahim el-Kâgazânî

Ankara Milli Kütüphane'de 06 Hk 1622 tasnif no. ile kayıtlı bulunan nüshanın sonunda yer alan ifadelerden bu kişiye ait olduğu anlaşılmaktadır.¹⁹

1.7. TEZKİRETÜ'L-EVLİYÂ'NIN SUNULDUĞU HÜKÜMDARLAR

Tezkiretü'l-Evliya Türkçeye birkaç defa tercüme edilmiştir. Tercümelerin de çoğunun mütercimi ve tercüme tarihi belli değildir. Ancak dört tanesinin sunulduğu hükümdarlar bellidir.²⁰

¹⁶ Kartal, a.g.e., s. 398.

¹⁷ Nesibe KABLANDER, (2015), *Feridüddin-i Attar'ın Tezkiretü'l Evliyasının Türkçe Tercüme Nüshaları Üzerine Mukayeseli Bir İnceleme*, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı, İstanbul, s. 201.

¹⁸ Kablander, a.g.e., s. 253.

¹⁹ Kablander, age, s.s. 253-256.

²⁰ Abdülbaki ÇETİN, (2016), "Aydınöğlu Mehmet Bey'e Sunulan Tezkiretü'l Evliyâ ve Kısasü'l Enbiyâ Tercümeleri Üzerine", A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Erzurum, s.s. 59-92.

1. Aydınoğlu Mehmet Bey
2. Göynük Hisar Beyi Umur Bey (Beyazıt Devlet Kütüphanesi Beyazıt 3286)
3. Candaroğulları zamanında Bahadır Han (Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi Yazmalar Katalogu No.154)
4. Sultan II. Murad Han (Süleymaniye Kütüphanesi Serez 1800)

1.8. TEZKİRETÜ'L-EVLİYÂ'NIN NÜSHALARI

Tezkiretü'l-Evliya'nın yurt içinde ve yurt dışında pek çok nüshası bulunmaktadır. Çok farklı kütüphanelerde ve kişilerin özel koleksiyonlarında bulunan bu nüshalar çalışma yapılmasını hem gerekli kılmakta hem de dağınık olmasından dolayı çalışmanın yapılmasını zorlaştırmaktadır. Tezkiretü'l-Evliya'nın nüshaları konusunda Kablander'in tezi (bkz. Kablander 2015) ve Abdülbaki Çetin'in "Aydınoğlu Mehmet Bey'e Sunulan Kısasü'l-Enbiyâ Ve Tezkiretü'l-Evliya Tercümeleri Üzerine" adlı makalesi (bkz. Çetin 2016; 59-92) bize çok önemli birer kaynak olmuştur.

Çalışmamızın Batı Türkçesi Tercümeleri kısmında Kablander'e ait olan Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait nüshaların tasnifinden bahsetmiştik. B ile ifade edilenler "Budapeşte Yazması", T ile ifade edilenler Topkapı/100'te kayıtlı olan nüshalar, K ile ifade edilenler ise Konya Bölge Yazma Eserler Ktp/3400'te kayıtlı olan nüshayla aynı gruptan olan nüshalardır.

Tasnifin anlaşılır olması için Kablander tezinde şu tabloları kullanmıştır²¹:

B grubu: Bu gruptaki nüshalarda velilerin sözlerinin Kur'an ve hadisın şerhi olduğu, Attar'ın Arapça olan bu sözleri Farsça ifade ettiği, tercüme edenin de herkesin anlaması için Türkçeye çevirdiği ifadeleri bulunur. Bir mütercimın varlığı hissedilir.
T grubu: Bu gruptaki nüshaların genelinde Attar'ın Arapça kaynaklardaki bilgileri Farsçaya ifade etme sebebiyle yetinilmiş, Türkçeye tercüme eden mütercimın tercüme sebebine değinilmemiştir.
K grubu: Bu gruptaki nüshalar Aydınoglu Mehmet Bey'e sunulan tercüme nüshalardır. Bunlardaki ifade Aydınoglu Mehmet Bey için Kısasü'l Enbiya'yı Arapçadan Türkçeye tercüme eden mütercimın Tezkiretü'l Evliya'yı da Farsçadan Türkçeye tercüme etmesidir. Yani mütercimın varlığı yine aşıkardır.

Diğer bir örnek de Bâyezîd-i Bestamî kısmında yer alan bir ayettir. Bunun seçilmesinin nedeni ise B grundaki nüshalarda bu ayetin yanlış yazılmasıdır. Diğer iki grupta bu ayet doğru yazılmıştır:

B grubu: Summun bukmun umyun fe hum lâ yentiķûn
T grubu: Summun bukmun umyun fe hum lâ ya'ķılûn
K grubu: Summun bukmun umyun fe hum lâ ya'ķılûn

Üzerinde çalıştığımız nüshanın mukaddimesinde geçen

“Ve ķün ĥudâvendigâr-ı a'zam ve maĥdûm-ı mu'azzam meliki'l-ümerâ'i ve'l e'âzım câmi'u'l-mekârim 'avnü'l-ĥalâyık menbâ'ul 'irfân ve'l-ĥaķâyık mübârizü'd-devleti ve'd-dîn Meĥemmed İbn-i Aydın Ğâzî.” (3a/9-10-11)

²¹ Nesibe Kablander, a. g. e. s. 332-341.

Kaşasü'l-Enbiyâ kitabını “Arab dilinden Türk diline döndürdükten sonra beni za‘îfe işâret kıldı kim Tezkiretü'l-Evliyâ kitabını Pârisî dilinden Türkçe döndürem.” (3b/5-6-7) kısmından da anlaşıldığı üzere çalıştığımız Tezkiretü'l-Evliya tercümesi Aydınoglu Mehmet Bey’e sunulmuş ve Farsçadan Türkçeye çevrilmiştir.

Ayrıca Bâyezîd-i Bestamî kısmında yer alan Summun bukmun umyun fe hum lâ ya‘ kılûn (133a/13, 133b/01) ayeti bu çalıştığımız nüshanın Kablander’in tasnifindeki K grubuna ait olduğunu gösterir.

K grubu nüshaların genel özellikleri şunlardır:

1. Bunlar Aydınoglu Mehmet Bey adına yapılmış tercümenin nüshalarıdır.
2. Nüshalar besmeleden sonra Arapça yapılmış hamd u sena ifadesiyle başlar.
3. Nüshaların genelinin mukaddime kısmında Aydınoglu Mehmet Bey adına yazıldığıyla başlar ve mütercimi belli değildir.
4. Bu nüshalarda takdimler tek şekilde ol... Türkçe zamir yapısındadır. (Diğer gruplarda an ve ol birlikte kullanılmıştır.)²²

Kablanderin tezinde incelediği 70 nüsha arasında bu gruba giren nüshalar şunlardır:

1. 42 Kon 3200 (K)
2. Atatürk Kitaplığı /OE/0026A
3. Beyazıt Yazma Eser Ktp., Veliyyüddin Efendi Bölümü/1643
4. Beyazıt Yazma Eser Ktp., Umumî/3286
5. Beyazıt Yazma Eser Ktp., Umumî/3653-1
6. Milli Ktp., Hk 326
7. MÜ İlahiyat Fak. Ktp./Y068
8. Süleymaniye Ktp., Mihrişah Sultan Bölümü/166
9. Süleymaniye Ktp., Reşid Efendi Bölümü/00476

²² Kablander, a.g.e., s.s. 340-341.

Abdülbaki Çetin makalesinde Aydınoğlu Mehmet Bey’e Sunulan Tezkiretü’l Evliya’nın beş nüshasını tespit etmiştir:²³

1. Beyazıt Devlet Kütüphanesi Veliyyüddin Efendi 1643/1
2. Bursa YEBEK, Genel 4999 (Eski Kayıt: Müze Kitaplığı E 53/218)
3. Atatürk Kitaplığı Osman Ergin Yazmaları 26_a
4. Süleymaniye Kütüphanesi Mihrişah Sultan/166
5. Milli Kütüphane Eskişehir İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu (26 Hk 326)

Yukarıdaki nüshalar dışında Kablander’in de Çetin’in de bahsetmediği bir nüsha daha vardır. O da üzerinde çalışmış olduğumuz Amerika Kongre Kütüphanesi no.520’de kayıtlı olan nüshadır. Kütüphanenin verdiği bilgiye göre eser Farsçadan Türkçeye tercüme edilmiştir. Yazarı Feridüddin Attâr olan bu eserin mütercimi belli değildir. 1200-1230 yılları arasında kaleme alınmıştır. Aydınoğulları Beyliği 1308 yılında Aydınoğlu Mehmet Bey (öl.1334) tarafından kurulmuştur. (1308-1426) Tercümenin 1308-1334 yıllarında yapıldığı düşünülebilir. Eser 1528 yılında Muhammed Hiravi tarafından da kopyalanmıştır.

Abdülbaki Çetin’in “Aydınoğlu Mehmet Bey’e Sunulan Tezkiretü’l-Evliya ve Kısasü’l-Enbiya Tercümeleri Üzerine” adlı makalesinde verdiği mukaddime örneği ile üzerinde çalıştığımız yazmanın yukarıda verdiğimiz 3a/9-10-11 kısmı bire bir aynıdır. Çetin bu mukaddimenin Eskişehir İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonunda olduğunu bildirmiştir.

1.9. ÇALIŞMAMIZA KONU OLAN TEZKİRETÜ’L-EVLİYA NÜSHASI

Tez konumuz olan bu nüsha, Amerikan Kongre Kütüphanesi (Library of Congress) Mansuri Koleksiyonu (Mansuri collection) Turkish Manuscript No.3’te kayıtlıdır. Eserin arka kapak yüzünde Turkish Manuscript No.3 yazmasıyla birlikte ön kapak iç yüzünde No.520 yazmaktadır. Nüsha 16. yüzyılda istinsah edilmiştir, 325 varaktan oluşmaktadır. Kütüphane kaynaklarında eserin istinsah tarihi 18 Ağustos 1528 olarak verilmektedir. Ancak eserin sonunda “*yevme’l-isneny min evasiti şehri zi’lhicce sene Erbaa ve selasine tisemie*” (325a/12-13-14) olarak yazılmıştır. Yani “*934 senesinin zi’lhicce ayının pazartesi günü*” yazmaktadır. Miladi olarak 31 Ağustos 1528 tarihine

²³ Çetin, a.g.e., s.s. 59-92.

denk geliyor. Evasıt hicrî takvime göre ikinci on gün demektir. 10-21 zi'lhicce arasındaki pazartesi de 31 Ağustos'a denk gelmektedir. Ayrıca kayıtlarda bu nüshanın müellifi Muhammed Hirevi olarak geçmektedir ve 325a sayfasının sol altında da Muhammed Hirevinin adı yazmaktadır. Çalışmamızı kapsayan sayfalar 100b-140b sayfalarıdır.

Üzerinde çalıştığımız eserde her evliya hikâyesine başlanırken kırmızı renkle belirtilmiş, “ol...” zamiriyle övülmüştür. “*Ol ‘ārīflerūñ sultanı*” (130a/13) gibi. Hikâyeler dikkat çekici, etkileyici, kısa, akılda kalıcı, ders çıkartılabilecek şekilde kaleme alınmıştır. Böylece evliyaların hayat hikâyeleri aracılığıyla okuyucuyu sıkmadan okuyucuya dini bilgiler kolayca aktarılmıştır.

Nüshanın aslı elimizde olmasa da özellikle çalıştığımız 100b-140b sayfaları için dijital fotoğraflamada tespit ettiğimiz yapısı söyleyebileceklerimiz şunlardır:

1. Eser harekeli, nesih, açık bir yazıyla yazılmış ve her sayfada 13 satır buşunmaktadır.
2. Eserin sayfaları ve görünümü iyi durumdadır, sayfa numaralarından devamlılığı takip edilebilmektedir.
3. Eserin sayfaları açık sarı renktedir.
4. Bu nüshada her evliya hikâyesinin başında *ol vaqtūñ kutbı Zünnūn-i Mısrî* (115a/4) gibi ol zamiri kullanılarak takdim edilmiştir.
5. Her evliya hikâyesinin başında, hikâyeler arasındaki nakildür ifadesinde, ayet ve hadislerin yazımında ve duraklarda kırmızı mürekkep kullanılmıştır. (Ayrıca 1b’de evliya isimlerinin sıralanmasında da kırmızı mürekkep kullanılmıştır.)
6. Cilt kapağı şemseli ve salbektidir, dış kapak bordo meşin kaplamadır ve şemseler yaldızlıdır.
7. Sayfa kenarlarındaki çerçevede kahverengi tonu kullanılmıştır.
8. Nüsha 70 veliyi içermektedir: Cafer-i Sâdık, Üveys-i Karnî, Hasan-ı Basrî, Mâlik-i Dînâr, Muhammed-i Vâsi’, Habib-i ‘Acemî, Ebû Hâzim-i Medenî, ‘Utbetu’l Gulâm, Füzayl b. ‘İyâz, Râbi‘atü’l ‘Adeviyye, İbrâhîm Edhem, Zünnūn-i Mısrî, Bısr-i Hâfî, Bâyezîd-i Bestamî, ‘Abdullâh-ı Mübârek, Süfyân-ı

Sevrî, Ebû ‘Alî Şakîk, Ebû Hanife-i Kûfî, İmâm Şâfi‘î, Ahmed-i Hanbel, Dâvud-ı Tâî, Hâris-i Muhâsibi, Ebu Süleyman-ı Dârânî, Muhammed b. Semmâk, Muhammed b. Eslem Tûsî, Ahmed-i Harb, Hâtem-i Esam, Sehl b. ‘Abdullah-ı Tüsterî, Ma‘rûf-i Kerhî, Serî-i Sakatî, Feth-i Mevsilî, Ahmed-i Havvârî, Ahmed-i Hadreviyye Belhî, Ebû Tûrâb Nahşebî, Yahya b. Mu‘âz, Şâh Şücâ‘-ı Kirmânî, Yûsuf-ı Hüseyin, Ebû Haddâd, Hamdün Kassâb, Mansûr-ı ‘Ammâr, Ahmed b. ‘Asım el ‘Antakî, ‘Abdullah-ı Hubeyk, Cüneyd-i Bağdâdî, Ebû Osmân Mekkî, Ebû Sa‘îd-i Harrâz, Ebu’l Hasan Nûrî, Osman Hayrî, Ebû ‘Abdullah b. Cellâ, Ebû Muhammed-i Rûmî, İbn-i Atâ, İbrâhîm b. Dâvud, Yusûf-ı Esbât, Ebû Ya‘kûb, Semnûn-i Mecnûn, Ebû Muhammed-i Mürte‘iş, Ebû ‘Abdu’llâh Muhammed-i Fadl, Şeyh Ebu’l- Hasan Poşnehî, Hakîm-i Tirmidî, Ebû Bekr-i Varrâk, ‘Abdu’llâh-i Menâzil, ‘Alî b. Sehl-i İsfahânî, Şeyh Hayr-i Nessâc, Ebû Hamza-i Horasânî, Ahmed-i Mesrûk, ‘Abdu’llâh-ı Magribî, Ebû ‘Alî Cürcânî, Şeyh Ebû Bekr-i Kettânî, ‘Abdullah-ı Hafif, Ebû Muhammed-i Cerîri, Mansûr-ı Hallâc.

9. Çalıştığımız sayfalar aralığındaki evliyalar: İbrâhîm Edhem, Zünnûn-i Mısrî, Bişr-i Hâfî, Bâyezîd-i Bestamî’dir.

Tezkiretü’l-Evliya’nın eski nüshalarında bile 72 evliya olduğundan bahsedilmektedir. Fakat incelediğimiz nüshada 70 evliya adı geçmektedir. Diğer nüshalarda da genellikle evliyalar Ca‘fer-i Sâdıkla başlayıp Hallac-ı Mansûr ile bitmektedir. Düzen aynı olsa da sayıdaki farklılık ayırt edici bir özellik olmuştur.

1.10. ESERİN DİL ÖZELLİKLERİ

Eser 1200-1230 yılları arasında yazıldığı için Eski Anadolu Türkçesinin dil bilgisi özelliklerini taşımaktadır. Metnin ses ve şekil bilgisi özellikleri bakımından bize bilgi verebilecek bazı özellikleri şunlardır:

1. Metnimizde kalınlık-incelik uyumu tamdır: *yoğıdı* (131b/03), *olursa*

(129a/05), *anuñ-ıla* (104a/02), *olursa* (129a/05), *korquyıla* (127b/06).

2. Zarf-fiil eki {-Up} ve {-UbAn} kullanılmıştır: *binüp-* *kılup* (113b/06),

diyüben (117b/09), *çıkup* (110a/05), *çıkarup* (108a/13), *oturup* (107b/08).

3. Bildirme 3. tekil şahıs eki olarak {-dUr} kullanılmıştır: *artuğdur* (1123a/13).

4. Emir kipi 3. tekil şahıs eki {-sUn} kullanılmıştır: *olmasun* (114b/07).

5. İstek kipi 1. çoğul şahıs eki {-alUm} kullanılmıştır: *var-alum* (139a/05).

6. soru eki olan mI bazı yerlerde “*hoş mudur* (102b/07), *reva mudur* (102b/11)”

şeklinde yuvarlaklaşmıştır. Bunun müstensihden kaynaklandığı düşünülebilir. Üzerinde çalıştığımız yazma 1528 yılında Muhammed Hirvi (veya Hirawi) tarafından kopyalanmıştır. (www.wld.org, 2018).

7. İncelemiş olduğumuz metinde kapalı /é/ kullanılmamıştır. Hem Eski

Türkçede hem de metnimizde değişmeyen i’li ve e’li şekiller kullanılmıştır: *er* (103b/02), *ev* (139a/06), *biz* (104b/12), *yi-* (102b/06).

8. “*dilersen* (102b/09), *gördün* (106a/03), *sandun* (106a/04), *sakınun* (113a/08),

kılmazsan (113b/03), *dilersen* (118a/12), *bilürdün* (119b/06)” kelimelerinde 2. tekil şahıs eki “-ñ”, “-n” şeklinde yazılmıştır. Bunlar metnin transkripsiyonlu çeviri kısmında dipnot olarak verilmiştir. Bu yazımların müstensihden kaynaklandığı düşünülebilir.

METNİN TRANSKRİPSİYON VE İMLASINDA İZLENEN YOL

1. Metnin tespitinde bilimsel eserlerde uygulanan transkripsiyon sistemi kullanılmıştır.
2. Her sayfaya varak ve satır numarası verilmiştir.
3. Metnin transkripsiyonunda eserin cümle düzenine sadık kalınmıştır. Noktalama işaretleri kullanılmamıştır.
4. Metnin okunuşunda ikili imlaya sahip kelimeler yazıldığı gibi transkripsiyonlanmıştır: yir, yer, ko-, koy...vb
5. Metinde -ub şeklinde yazılan zarf fiil eki –up, -üp şeklinde gösterilmiştir.
6. “ile, için” edatlarıyla i- fiilinden türeyen kelimelerin okunuşunda ayrı ve bitişik yazılma durumları göz önüne alınmıştır. Bitişik yazılmalarda araya kısa çizgi “-” konulmuştur. Kaynaştırma ünsüzü “y”nin olduğu kelimelerde bu çizgi kullanılmamıştır: korkuyıla, anuñ-ıla, dervişler-ile, gülerler-idi.
7. n’ol- gibi ünlü düşmesinin olduğu yerlerde düşen ünlü kesme işareti ile gösterilmiştir.
8. Metinde kırmızı olarak yazılan yerler ve kelimeler koyulaştırılarak (**bolt**) yazılmıştır.
9. Müstensihтен kaynaklı yanlış yazılmış olduğu düşünülen kelimelerin doğru biçimleri yazılmış ve dipnotta gösterilmiştir.
10. Metnin sayfa kenarına sonradan eklenen kelimeler yine dipnotta gösterilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

DİL İNCELEMESİ

2.1. İMLA ÖZELLİKLERİ

Tezkiretü'l-Evliya harekeli nesih yazıyla yazılmış bir eserdir. Ünlülerin yazıda gösterilmesi bakımından Uygur yazı geleneği ve Arap- Fars yazı geleneği bir arada kullanılmıştır. Türkçe kelimelerde ünlüler hareke ile gösterildiği gibi harf ile de gösterilmiştir.

2.1.1. Ünlülerin Yazılışı

/a/ Ünlüsü

Başta:

Bazı Türkçe kelimelerde üstünlü elif kullanılmıştır.

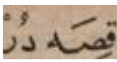
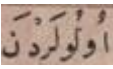
altun (100b/06)		aş (104b/03)		andan (112b/11)	
ağaçlar (108a/08)		azuğ (108a/07)		arada (108a/11)	
arslan (108b/03)		ağzını (107a/07)		at (113b/07)	

Bazı kelimelerde medli elif kullanılmıştır.

adını (105a/12)		anı (103b/13)	
adımuzu (109a/09)		aldı (132a/12)	

Ortada:

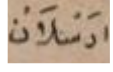
Bazı kelimelerde üstün işareti ile gösterilmiştir.

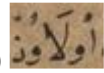
yağalum (108a/12)		kışadur (110a/11)		alavuz (112a/04)	
varmazlar (109b/04)		ululardan (110b/0)		saña (109b/09)	

saqladuñ (112b/11) başladı (111b/07) baña (113a/02)

Bazı kelimelerde harekeli elif ile gösterilmiştir.

balık (107b/10) tadinı (113a/09) saçum (101a/04)

vardur (112b/06) kamu (113a/10) arslan (108b/07)

uçmağuş (114a/04) ayağına (109a/13) olavuz (107b/02)

Sonda:

Elif veya he ile gösterilmiştir.

tağa (107a/10) ışığına (108a/12) katına (110b/01)

saña (107a/07) bunlara (108b/07) aşağı (111a/03)

ola (108b/09) ayağına (109a/13) kaçmağa (111b/07)

/e/ Ünlüsü

Başta:

Üstünle harekeli elif ile gösterilmiştir.

eytdi (112b/09) eski (101b/04) eti (104b/03)

ele (112b/01) evine (104b/09) esrügüñ (107a/02)

eyle (111b/10) eger (105a/10)

Ortada:

Üstün işareti ile gösterilmiştir.

eñseme (101a/03)

geçdi (105b/07)

gelüp (101a/05)

benüm (106b/09)

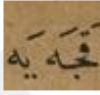
senüñ (105b/02)

söylegil (109b/12)

Sonda:

He ile gösterilmiştir.

irte (105b/02)

ağçeye (123a/07)

diye(124b/05)

üstüne (107a/08)

ne (108a/07)

sevene (127b/06)

böyle (107a/10)

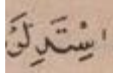
birle (123b/07)

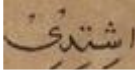
içinde (124b/08)

/ı/ ve /i/ Ünlüleri**Başta:**

Kesreli elif ile gösterilmiştir.

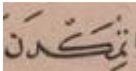
iki (104a/07)

istediler (104b/06)

işitdi (105b/12)

ırmakdan (110a/03)

iş (106b/09)

itmekden (104b/03)

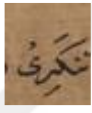
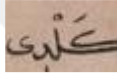
Ortada:

Bazen sadece kesre ile gösterilmiştir.

birle (111b/12) ditrerler (110b/05) bir (111b/09)
 kılduk (110b/09) ayağını (111a/03) bir kişi (112a/05)

Sonda:

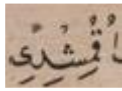
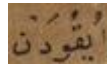
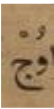
Kesreli ye ile gösterilmiştir.

Tañrı (102b/12) urdı (106a/13) eytdi (106b/11)
 gibi (105b/02) kıldı (106b/13) uğradı (133a/04)
 didi (106a/13) başı (106a/13) geldi (134a/13)

/o/, /ö/, /u/, /ü/ Ünlüleri

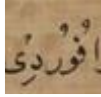
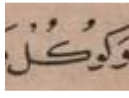
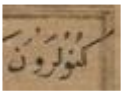
Başta:

Elif-vav veya ötreli vav ile yazılmıştır.

oğumış-ıdı (110a/04) uşbu (108b/01) oda (108b/01)
 oturmuş (110b/04) öyle (110b/09) ol (111a/09)
 urduñ (106b/04) uyğudan (109a/12) üç (111a/11)

Ortada:

Ötreli vav veya sadece ötre ile gösterilmiştir.

benüm (121a/01)		üfürdi (121b/10)		yok (121a/08)	
yüz (121b/01)		göñül (122a/05)		gönülerven (100b/01)	

Sonda:

Ötreli vav ile gösterilmiştir.

şapu (105b/07)		ulu (137a/13)		karşu (132b/09)	
şu (108a/01)		koğu (109a/10)		şamu (135b/11)	

2.1.2. Ünsüzlerin Yazılışı**/b/ Ünsüzü**

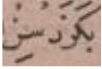
baylık (100b/11)		bir (100b/03)		bula (103a/09)	
beşinci (102a/07)		başmak (109a/13)		biz (104a/12)	
benüm (110b/05)		bu (105b/09)		bulunmaz (110b/04)	

/ç/ Ünsüzü

aç (104a/06)		çıkaruz (105a/04)		çoğıdı (108a/11)	
ağçe (104b/06)		ağaçlar (108a/09)		çalkandı (101a/08)	

/ñ/ Ünsüzü

Tañrı kelimesi hariç kef ile gösterilmiştir.

aña (110/01)		beñzersin (112b/01)		öñ (103a/09)	
anuñ (109a/02)		göñül (100b/11)		şoñra (102b/o3)	
Tañrı (103b/03)		geldüñ (114a/09)		baña (114b/02)	

/p/ Ünsüzü

Ortada:

ķapusını (102a/05)		depük (105a/01)		yapuşa (101a/10)	
toptolu (100b/09)		öpdi (106b/06)		ipe (108a/04)	

Sonda :

Türkçe kelimelerin sonunda b ile gösterilmiştir.

eyleyüp (100b/13)		gelüp (101a/05)		idüp (101b/08)	

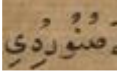
/s/ Ünüsüzü

Ön sesteki ince /s/'ler için sin kullanılmıştır. Bazı kalın sesler için de sin kullanılmıştır.

siz (104b/04)		saçum (101a/04)		savaş (103a/12)	
saķladuñ (112b/11)		söz (109b/12)		söylegil (109b/12)	

Ön sesteki kalın /s/'ler için genellikle sad kullanılsa da az örnekte sin de vardır.

şu (107a/01) saña (104b/13) şöña (102b/03)

şunurıdı (100b/09) şordum (112b/05)

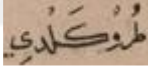
/t/ Ünsüzü

İnce sıradan /t/ ünsüzü te ile gösterilmiştir.

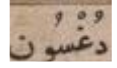
terk (106a/09) tersledi (113b/08) töşek (109b/07)

Kalın sıradan /t/ ünsüzü ط ile gösterilmiştir. Tañrı kelimesinde ت ile gösterilmiştir.

tıtdı (106a/05) tıadı (106a/05) tıtar mısın (106a/13)

tırugeldi (111a/01) tıağ (107a/08) tıamu (104a/01)

tını (110b/03) Tañrı (111a/13)

Akça, makalesinde Eski Anadolu Türkçesi döneminde kelime başı t > d değişiminin hem ince hem kalın sıradan kelimelerde gerçekleştiğini vurgulamıştır. Bu tür kelimelerin tı ile yazılmalarının ses bilgisi değil, imla sorunu olduğunu belirtmiştir. Bu dönemdeki müelliflerin tı ile yazdıkları aynı kelimeyi dal ile yazmalarını bir imla sorunu olarak görmüştür²⁴. Metnimizde de tıgımış-ıdı (109a/03) ve doğsun (140b/01) şeklindeki yazımların müstensihden kaynaklandığını düşünmekteyiz.

²⁴ Hakan AKÇA, (2017), “Eski Anadolu Türkçesinde Kelime Başı T-/ D- Meselesi”, *Türkbilig Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, Hacettepe Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Ankara, sayı: 34, s. 22

Zarf fiil eki : {-i}ken}

kıılır-iken (125a/01), *oğur-iken* (131b/12), *çıkmış-iken* (136a/04), *var-iken* (102a/11), *ağar-iken* (113a/05), *kılmış-iken* (116a/03).

2.2.1.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Eski Anadolu Türkçesinde bazı ünlülerin sürekli düz, bazı ünlülerin sürekli yuvarlak kullanılmasından dolayı çalıştığımız metinde düzlük-yuvarlaklık uyumundan söz etmek mümkün değildir. Bunun yanında aşağıda sıralanan başka sebepler de vardır.

2.2.1.2.1. Yuvarlaklık Uyumu Dışında Kalan Kelimeler

Yuvarlaklık uyumuna aykırılığın sebeplerinden biri de yapım ekindeki asli ünlülerin eskiden beri hep yuvarlak gelmesidir:

artuğ (101b/04), *ayruğ* (118a/08), *eksük* (112a/04), *yazuğ* (115b/07).

2.2.1.3. Ses Olayına Bağlı Yuvarlaklıklar

Eski Anadolu Türkçesinde birden çok heceli kelimelerin sonundaki -ğ/-g’ler ile yapım ve çekim eklerinin başındaki -ğ/-g’ler düşmeye başlamıştır. Bu da bazı kelimelerin sonundaki ünlülerin yuvarlaklaşmasına neden olmuştur:

katı< katığ (125a/06), *kamu< kamağ* (131b/07), *kapu< kapığ* (126a/02), *diri< tiriğ* (137b/07).

2.2.1.4. Eski Türkçeden Devam Eden Yuvarlaklıklar

Yuvarlaklıkların bazıları Eski Türkçedeki gibi devam etmiştir:

degül (114b/08), *girü* (103a/08), *eyü* (125a/10), *kendü* (119b/03), *demür* (113a/10), *yazuğlu* (103a/09).

2.2.1.5. Yuvarlak Ünlülü Ekler

Karadoğan, Eski Anadolu Türkçesinde yirmi altı civarında yuvarlak ünlülü ek tespit etmiştir. Bunların bazıları Köktürkçeden beri yuvarlakken bazıları sonradan yuvarlaklaşmıştır. Bunda “b, m, p, v” gibi dudak ünlüleri etkili olduğunu, dudak ünlüsü

olmamasına rağmen ñ sesinin de etkili olduğunu, k sesinin etrafında da “-dUk, -Uk” gibi k ile biten eklerde de görüldüğünü makalesinde belirtmiştir.²⁵

Metnimizde her zaman yuvarlak ünlü ile kullanılan ekler şunlardır:

İyelik 1.t.ş. eki : {-(U)m }

göñl-üm (116a/01), *hāl-üm* (123b/07), *saç-um* (101a/04), *sırr-um* (139b/07), *ben-üm* (107a/05).

İyelik 2.t.ş. eki : {-(U)ñ }

sen-üñ (125b/13), *sevmeklig-üñ* (128b/01), *tā‘at-üñ* (124a/09), *yigit-üñ* (139a/10), *yol-uñ* (115a/05) *zamān-uñ* (137b/08).

İyelik 1.ç.ş. eki : {-(U)muz }

dergāh-umuz (124a/08), *dileg-ümüz* (121a/04), *garīb-ümüz* (134b/08).

İyelik 2.ç.ş. eki : { -(U)ñuz }

‘ayb-uñuz (104a/04), *kursag-uñuz* (134a/09).

İlgi eki : {-(n)uñ }

nerdübān-uñ (101b/03), *a-nuñ* (102b/01), *Tañrı-nuñ* (102b/10), *hurma-nuñ* (106a/07), *şu-nuñ* (107b/09), *mejdānı-nuñ* (108b/12), *dergāhı-nuñ* (108b/12).

İsimden isim yapma eki : {-sUz }

destūr-suz (112a/06), *uyku-suz...* (132a/11), *‘ayb-suz...* (136b/06).

Bildirme 3.t.ş.k. eki : {-dUr }

artuḡ-dur (112a/13), *var-dur* (112b/06), *ol-dur* (113a/13), *ḡarār-dur* (113b/02), *şıfātum-dur* (113b/12), *ḡarām-dur* (114b/02).

Ettirgenlik eki : { -dUr }

ḡal-dur- (117b/11) *yaḡ-dur-* (118a/05) *ḡal-dur-* (121a/03), *dön-dür-* (103a/08), *öl-dür-* (104a/11).

²⁵ Ahmet Karadoğan, (2001), “Eski Anadolu Türkçesinde Yuvarlaklaşan Ekler” *Türk Dili Yıllığı Belleten* Ankara, s. 178.

Fiilden isim yapma eki : {-Uk }

art-uk (101b/04), *ayr-uklara* (101b/12), *uyan-uk* (102a/09), *aç-uk* (102a/10), *kon-uk* (105a/13).

İsimden isim yapma eki : {-IU }

koğu-lu (109a/11), *ad-lu* (110a/02), *yazuk-lu* (116a/05), *kaygu-lu* (119b/06), *baht-lu* (126a/11).

Geniş zaman eki : {-Ur }

ol-ur (126b/02), *azal-ur* (126b/03), *kıl-ur* (128a/04), *göster-ür* (130a/04), *bil-ür-sin* (130a/10), *gel-ür* (132b/03), *gör-ür* (136a/02).

Zarf fiil eki : {-(y)Up }

tart-up (136a/05), *kalk-up* (101a/13), *çık-up* (103a/08), *kıl-up* (103a/07), *otur-up* (107b/08), *yapuş-up* (108a/04), *çıkar-up* (108a/13), *tır-up* (110b/11).

Görülen geçmiş zaman 1.t.ş. eki : {-dUm }

var-dum (11a/03), *bul-dum* (112a/06), *şor-dum* (112b/05), *tır-dum* (115a/11), *ağla-dum* (115b/02), *tır-dum* (116a/02), *bırak-dum* (116a/04), *al-dum* (116a/08).

Görülen geçmiş zaman 2.t.ş. eki : {-dUñ }

gel-düñ (117a/12), *gezmez-düñ* (117b/02), *yime-düñ* (119b/07), *eyle-düñ* (120a/13).

Geniş zaman 1.ç.ş. eki : {-Uz }

kılur-uz (103b/10), *çıkar-uz* (105a/04).

İstek kipi 1.ç.ş. eki : {-(v)Uz }

ola-vuz (107b/02), *kıla-vuz* (108a/07), *almaya-vuz* (112a/07), *katlana-vuz* (112a/03).

Emir kipi 3.t.ş. eki : {-sUn }

kıl-sun (112a/08), *saklan-sun* (113a/07), *olma-sun* (114b/07), *doğ-sun* (140b/01).

İstek 1.ç.ş. eki : { -(y)alUm }

yağ-alum (108a/12), *otur-alum* (108a/12), *var-alum* (139a/05).

2.2.1.6. Düz Ünlülü Ekler

Her zaman düz ünlü ile kullanılan ekler şunlardır :

İyelik 3.t.ş.eki : { -(s)I(n) }

baş-ı (139a/07), *kamu-sı* (139b/10), *koğu-sı* (101b/11), *kapu-sı-nı* (102a/04), *ara-sı-nda* (105b/06), *hırka-sı-nı* (107b/08).

Yükleme hali eki : { -(y)I }

şu-yı (117b/09), *sekwā-yı* (118b/01), *saḳḳā-yı* (119a/12), *Te'ālā-yı* (120b/07), *dünyā-yı* (120b/08), *ṭamu-yı* (120b/12), *ḡayrı-yı* (122b/03).

Zarf fiil eki : { -IcAḳ }

koy-ıcaḳ (127b/08), *çık-ıcaḳ* (133a/05), *şar-ıcaḳ* (106b/11).

Aitlik eki : { -ki }

yıl-ki (124b/09), *derince-de-ki* (132b/01).

Fiilden fiil yapma eki : { -(I)l }

aç-ıl-dı (139a/12), *yar-ıl-dı* (106a/13).

Fiilden fiil yapma eki : { -(I)n }

id-in-düm (125a/04), *ḳıl-ın-an* (129b/04).

Gelecek zaman eki : { -(y)IsAr }

ḳal-ısar (116a/05), *eyle-yisersen* (108a/04), *gel-iserdür* (116a/05).

Görülen geçmiş zaman 3.t.ş. eki : { -dI }

ol-dı (116a/08), *otur-dı* (116b/01), *ḳıl-dı* (116b/02), *uç-dı* (116b/06), *baḳ-dı* (139a/08), *ışmarla-dı* (139a/09), *getür-di* (139a/10), *açıl-dı* (139a/12),

Görülen geçmiş zaman 3.ç.ş. eki : { -dIlAr }

oku-dılar (118a/03), *ko-dılar* (118b/02), *ilet-diler* (119b/11).

Fiillerde 2.t.ş. eki : { -sIn }

oturur-sın (100b/02), *virür-sin* (100b/10), *tartar-sın* (101b/08), *bağlaya-sın* (102a/04), *aça-sın* (102a/05), *ola-sın* (102b/12), *otura-sın* (103a/04), *kıla-sın* (103a/04).

Zarf fiil eki : { -(y)IncA }

tutma-yınca (113a/10), *olma-yınca* (116a/10), *toy-ınca* (116b/10), *turma-yınca* (126a/10), *bırakma-yınca* (131b/11)

2.2.1.7. Ünlü Değişmeleri

2.2.1.7.1. /e-i/ Durumu

Eski Anadolu Türkçesinde /e-i/ tercihi konusunda belli kuraldan söz edilemez.

Hem metnimizde hem de Eski Türkçede değişmeyen /e/’li şekillerin bir kısmına örnek:

deñiz (117b/10), *er* (103b/02), *esrük* (107a/02), *ev* (139a/06), *eyü* (127a/08), *gey-* (133a/04).

Hem Eski Türkçede hem de metnimizde değişmeyen /i/’li şekiller:

bil- (100b/10), *biz* (104b/12), *dil< til* (100b/12), *diril-< tiril-* (112b/03), *siz* (134a/08), *vir-< bir-* (134b/08), *ir-* (135a/08), *it-* (101b/11), *yi-* (102b/06), *yit-* (103b/01), *giç-* (107a/01), *gır-* (107b/04) *yidi* ‘yedi’ (110a/04), *yitmiş* ‘yetmiş’ (130b/12), *yir* ‘yer, yeryüzü’ (132b/07), *yigrek* (109b/09).

Eski Türkçede /i/, fakat metnimizdeki /e/’li şekiller:

beşinci (126b/07), *beş* (135b/06).

Eski Türkçede /a/, /e/ fakat metnimizde /i/’li şekiller:

işit-< eşit- (138a/05), *imdi< amtı* (140b/12), *nite< ne teg* (103a/08).

Duman makalesinde tarihî metinlerin harekeli olanlarında bu işaretlere itibar edilerek seslendirme yapılabileceği, hem harf ile hem de hareke ile gösterilen sesler de ise yine harekelerin esas alınmasının daha uygun olduğunu belirtmiştir.²⁶

2.2.1.8. Ünlü Düşmesi

Başta:

şimdi < *imdi* (109b/08), *şol* < *uş+ol* (110a/01), *şöyle* < *uş+öyle* (110b/03).

Ortada:

üzre < *üzere* (113b/08), *ayrılığundan* < *ayrılığundan* (134b/12), *gönlümden* < *göñülümden* (137b/08), *gögsümi* < *gögüsümü* (105a/02), *ağzı* < *ağızı* (107a/01).

2.2.1.9. Yuvarlaklaşma

Eski Anadolu Türkçesinin en belirgin özelliklerinden biri olan yuvarlaklaşmanın bir kısmı ünsüz erimesinden, bir kısmı da yanında bulunan dudak ünsüzlerinden ileri gelmektedir:

kapu < *kapığ* (123b/06), *benüm* (136b/06).

2.2.1.10. Ünlü Birleşmesi

Ardışık iki sözcüğün birincisinin ardında bulunan ünlü ile ikincisinin başında bulunan tek ses olarak birleşmesidir:

n'ola < *ne ola* (118a/10), *n'eylesün* < *ne eylesün* (104a/06), *n'itmek* < *ne itmek* (134a/10), *kendüzine* < *kendü öz* (136b/08), *şol* < *şu ol* (137b/05), *anuñ-çün* (139b/12).

2.2.1.11. Türeme

iki-nci < *ikinç* (102b/08).

²⁶ Musa DUMAN, (1999), “Klâsik Osmanlı Türkçesi Döneminde i/e Meselesine Dair” *İlmî Araştırmalar* 7, İstanbul, s. 39.

2.2.1.12. Yarı Ünlüleşme

Hemze > y

dāyim < *dā'im* (139b/11).

2.2.2. Ünsüzler

Metinde b, c, ç, d, e, f, g, ğ, h, ĩ, ĵ, k, k̄, l, m, n, p, r, s, ş, ş, t, t̄, v, y, z, z̄, z̄, z̄ ünsüzleri kullanılmıştır. Bunlardan ş, z̄, z̄, z̄, ĩ, ĵ, ayın (‘) harfleri daha çok Arapça ve Farsça kelimelerde kullanılmıştır. Ancak *dağı* (100b/13), *koğu* (101b/11), *şoñ* (138b/03), *boş* (137a/01), *boyun* (106b/01), *aş* (104b/03) gibi Türkçe kelimeler de kullanılmıştır.

Türkiye Türkçesinde ince ve kalın ünsüz ayrımı yapılmazken metnimizde bazı ünsüzler ayrılmıştır. /ğ/, /k/, /s/ ünsüzleri kalın sıradan ünlülerle /ğ/, /k̄/, /ş/ şeklinde, ince sıradan ünlülerde /g/, /k/, /s/ şeklinde kullanılmıştır.

2.2.2.1. Ünsüz Uyumu

Metnimizde ünsüz uyumu görülmemektedir. Çünkü bazı ekler her zaman ötümlü ünsüzle başlamaktadır. Bunlar şunlardır:

Bulunma Eki : { -dA }

için-de (140a/10), *elin-de* (140b/05), *āhîret-de* (109a/10), *eylemek-de* (114a/06), *bilmek-de* (123a/13), *dileklük-de-dür* (124a/08).

Ayrılma eki : { -dAn }

olmak-dan (113a/08), *yazuk-dan* (113a/12), *ğāfillik-den-dür* (128b/08), *ölmek-den* (130a/13), *görmek-den* (135b/09), *‘avrat-dan* (119a/07), *ot-dan* (121b/04), *zindān-dan* (119b/04), *ṭamu-dan* (121a/01), *öñin-den* (122a/09).

Bildirme 3.t.ş. eki : { -dUr }

za‘îf-dür (122a/11), *şerh-dür* (123b/07), *dileklükde-dür* (124a/08), *görmek-dür* (126a/08), *eylemek-dür* (126b/04), *yoğ-dur* (127a/08), *yazukdan-dur* (128b/07), *kılıcı-dur* (129a/04), *artuk-dur* (138a/13).

Görülen geçmiş zaman eki : { -dİ }

çık-dı (139a/07), *bağ-dı* (139a/08), *kaç-dı* (105a/06), *uç-dı* (116b/06), *aç-dılar* (131a/09), *tut-dılar* (101a/11), *at-dılar* (101b/02), *tut-dı* (103b/07), *tart-dı* (132a/11), *düş-di* (139a/09), *üleş-di-ler* (117a/03).

Sıfat-fiil eki : { -dUk }

bırak-duğı tohumı (125b/02), *yığ-duğı nesneleri* (128b/13), *unut-duğı nesne* (129b/06), *kıl-duğı tã'ati* (112a/08), *vir-dügi altı nesnedendür* (126b/03).

Fiilden fiil yapma eki : { -dUr }

yan-dur-dılar (108a/12), *yağ-dur-duñ* (118a/05), *kal-dur-dılar* (121a/03), *añ-dur-a* (130b/08).

2.2.2.2. Ünsüz Değişmeleri

2.2.2.2.1. Ötümlüleşme

Ötümlüleşme Eski Anadolu Türkçesini Eski Türkçeden ayıran en önemli özelliklerden biridir. Eski Türkçede başta kullanılmış olan ötümsüz ünlülerin bazıları Eski Anadolu Türkçesinden itibaren ötümlüleşmeye başlamıştır.

Başta :

d- < t-

di- (100b/08), *dil* (128a/11), *dik* (107b/08), *diri* (137b/07), *diril-* (112b/03), *dut-* (136b/03), *duy-* (110a/07), *deñiz* (101a/07).

g- < k-

geç- (105b/07), *geçür-* (114a/06), *gece* (105b/02), *gel* (105a/03), *gemi* (101a/03), *gerek* (127a/08), *gey-* (133a/04), *gır-* (105b/08), *gibi* (102a/11).

Ortada :

-b- < -p-

gibi < *kip+i* (112b/04).

-ç- < -c-

gice < *kiç-e* (135a/06) *ağacuñ* (116b/06).

-d- < -t-

gider- (120b/07), *gözedem* (132b/05), *idüp* (108b/01), *iledüp* (123a/02), *ögüdüm* (130b/06).

-g/ğ- < -k/k-

ayağum (116a/02), *ayruğı* (120b/04), *bıçağun* (137a/03), *yog-ıdı* (134a/04), *kuğağuma* (136b/04).

Sonda :

-d < -t

dörd < *dört* (105a/04).

2.2.2.2.2. Ötümsüzleşme

iste < *izde* (119b/12).

2.2.2.2.3. Süreklileşme

v- < b-

var < *bar* (136a/09), *vir-* < *bir-* (113a/02), *var-* < *bar-* (112a/11).

-ş- < -ç-

nişe < *niçe* (116a/09).

-y- < -d-

ayağ < *adağ* (102a/10).

-h- < -k-

ayağ < *ayağ* (119a/05).

2.2.2.2.4. Dudaksılaşma

beniñ > *benüñ* > *benüm* (128a/10)

2.2.2.3. Ünsüz Kaybolmaları

2.2.2.3.1. Erime

$-g/-ğ > \emptyset$

Kelime sonlarındaki düşmedir:

nite < *ne teg* (104b/10), *ķamu* < *ķamağ* (131b/03), *ķapu* < *ķapığ* (123b/06).

2.2.2.3.2. Yutulma

eyü < *edgü* (125a/10), *yalan* < *yalğan* (124a/11).

2.2.2.3.3. Düşme

$-l- > \emptyset$

otur- < *oltur-* (101b/10) *getür-* < *geltür-* (106b/03).

$-r- > \emptyset$

bile < *birle* ‘birlikte’ (107b/03).

$-b- > -w- > \emptyset$

şub > *şuw* > *şu* (107a/01).

2.2.2.4. Tekleşme

Ḥaķ Te‘ālā < *Ḥaķķ* (124a/09).

2.2.2.5. Ünsüz Türemesi

$v < \emptyset$

vur- < *ur-* (106a/13).

2.2.2.6. Göçüşme

bigi < *gibi* (102a/11).

2.2.2.7. Ünsüz Kaynaşması

baña < benge (101a/05), *saña < senge* (102b/03).

2.3. ŞEKİL BİLGİSİ

2.3.1. İsim

2.3.1.1. İsim Çekim Ekleri

2.3.1.1.1. Çokluk Eki

Çokluk eki : **-lAr** }

dervîş-lere (121a/07), *velî-lere* (122b/10), *yâren-leri* (122b/08), *şatıcı-lara* (123a/11), *ķaygulu-lar* (123b/13), *‘âşuk-larumuz* (124a/13), *müştaķ-larumuz* (124a/13), *nesne-ler* (124b/10).

2.3.1.1.2. İyelik Ekleri

1.t.ş. eki : { **-(U)m** }

bıyığ-um (100b/05), *ton-um* (101a/04), *saç-um* (101a/04), *nefs-üm* (101a/07), *ķulaķ-um* (101a/11), *murād-um* (101a/11), *ayağ-uma* (101b/01), *baş-um* (101b/02), *ķoyn-uma* (105a/04), *altun-um* (107b/06), *Taňru-m* (109b/11).

2.t.ş. eki : { **-(U)ñ** }

ton-uñ (110b/03), *ķardeş-üñ* (112a/06), *cān-uñ* (114a/10), *tap-uñ* (121a/06), *māl-uñ* (121a/08), *Taňru-ñ* (124a/12), *‘aķl-uñ* (125b/13).

3.t.ş. eki : { **-(s)I** }

taşra-sı (126a/12), *ārzū-sı* (126b/04), *fayda-sı* (127a/07), *ķamu-sı* (127b/04), *ulu-sı* (129a/12), *ma‘nā-sı* (130a/06), *ķorķu-sı* (130b/03), *ārzū-sı* (130b/03), *ata-sı* (131b/08), *ana-sı* (131b/09), *yavru-sı* (132a/04)

1.ç.ş. eki : { **-mUz** }

adu-muz (137b/05), *dergāh-umuza* (124a/08), *selām-umuza* (124a/10), *‘âşık-lar-umuz* (124a/13), *müştaķ-lar-umuz* (124a/13), *ara-muz* (131b/07).

2.ç.ş. eki : { -ñUz }

naẓar-uñuz (139a/09), *‘ayb-uñuz* (104a/04), *loḳma-ñuz* (110a/10), *ḳursağ-uñuz* (134a/09).

3.ç.ş. eki : { -lArI }

‘avrat-ları (139a/13), *oğlan-ları* (140b/05), *ṭon-ları-nı* (101b/07), *dost-ları-nı* (105a/08), *ārzū-ları* (111b/04), *azuk-ları* (113a/09), *yol-ları* (113b/04), *soḳaḳ-ları* (113b/04), *ṭağ-ların* (120a/02), *yāren-leri* (120b/05), *dervīş-leri* (120a/11).

2.3.1.1.3. Hâl Ekleri

Adlar, kelime grupları ve tümceler içinde diğer sözcüklerle münasebetleri sırasında, münasebetin cinsine göre çeşitli hâllerde bulunurlar. Bu hâl eksiz olabildiği gibi çoğu kez de eklidir. İşte isimleri tümce içindeki diğer isimlerle, fiillerle, edatlarla çeşitli münasebetler için çeşitli durumlara sokan bu eklere hâl ekleri denir.²⁷

2.3.1.1.3.1. Yalın Hâl

Yalın hâl eksizdir : *bal* (118a/06), *bıldırcın* (118a/06), *namāz* (118a/13), *ḥalk* (120a/10), *zāhid* (120a/12), *ḳızıl* (121b/13), *oğlan* (121b/12), *yağ* (121b/06) *yāḳūt* (121b/10) *dervīşler* (122a/03) *göñül* (122a/05), *şeyḥ* (122b/01), *ağaç* (122b/10), *taş* (122b/10).

2.3.1.1.3.2. Yükleme Hâli : { -(y)I, (I)n, ø }

Ekin ünlüsü her zaman düzdür, yuvarlaklık uyumuna tabi değildir : *etegi-ni* (120a/12), *ḳamusı-nı* (100b/03), *ṭonları-nı* (101b/07), *ḳapısı-nı* (102a/04), *ḳapısı-n* (102a/04), *rızḳı-n* (102b/07), *cevābı-nı* (103b/01), *ṭā‘atı-nı* (103b/11), *ni‘meti-n* (103b/12), *ḥurmayı* (106a/03), *sekwāyı* (118b/01).

2.3.1.1.3.3. Yönelme Hâli : { -(y)A }

Ekin aslı Eski Türkçede –gA’dır. Eski Anadolu Türkçesinde ek başındaki ğ/g düşmüştür : *sekwā-ya* (118a/11), *ḥalīfe-ye* (119b/12), *sözi-ne* (119b/13), *uçma*

²⁷ Muharrem Ergin, (1972), *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Basım Yayın, İstanbul: s. 224.

(121a/02), *dünyā-ya* (121a/02), *katı-na* (121a/05), *velīler-e* (122b/10), *itmekçi-ye* (123a/09), *hücre-i-ne* (123b/02).

2.3.1.1.3.4. Yön Gösterme Hâli : { -rA }

mübtelâlar üz-re (120a/05), *cenâzesi üz-re* (131a/05), *halk üz-re şefkat* (135b/02), *soğak iç-re* (113b/06).

2.3.1.1.3.5. Bulunma Hâli : { -dA }

dünyā-da (113b/11), *şavme‘anuñ taşrasın-da* (115b/12), *şavme‘anuñ için-de* (115b/13), *anuñ yöresin-de* (116b/02), *tahta üstün-de* (117a/02).

2.3.1.1.3.6. Ayrılma Hâli : { -dAn }

deñiz-den yana bırağdum (117b/05), *uşbu kişi-den kim* (119a/10), *anuñ heybetin-den* (120b/10), *elüñi an-dan ayruğ etegine urduñ* (120b/03), *ţamu-dan korkdı* (121a/01), *an-dan bunlara eytdüm* (121a/03).

2.3.1.1.3.7. İlgi Hâli : { - (n)Uñ }

altun-uñ anuñ katında (121b/03), *dünyālıg-uñ anuñ katında* (122a/05), *a-nuñ yārenleri* (122b/08), *Zünnün-uñ bir mürīdi* (123b/01), *kayğulular-uñ tabībi* (123b/13), *bīçāreler-üñ hakīmi* (123b/13), *Tañrı-nuñ saklamağı* (124b/08), *Tañrı-nuñ işine* (125b/12).

2.3.1.1.3.8. Vasıta Hâli : { -(In) }, birle, ile

dergāhuña kankı ayak birle gelem (126a/01), *göñül birle girü turmayınca* (126a/10), *halk birle oturmağıl* (127a/04), *Tañrı birle işirgenmek* (129a/07), *göñül birle hemişe fikr eyleye* (129a/10).

kapuñda kankı göz-ile bağam (126a/02), *aduñı kankı luğat-ıla eydem* (126a/03), *ögüt virmek-ile ve nefis-ile şöhet kılmagıl* (127a/05), *cānıyıla gayb ‘ālemlerini göre* (129a/10).

buñlaruñ elinden kurtula (133a/09), *yükünden bir kursa çıkardı* (134b/02).

2.3.1.1.3.9. Eşitlik Hâli : {-cA }

kendü kadrin-ce görürsin (139a/01), *kişinüñ ardın-ca yilmek* (109b/08), *dağı sayı-ca bir bir gelür* (115b/09).

2.3.1.1.4. Bildirme Ekleri

Ek-fiil (cevheri fiil) diye adlandırılan i- fiili, isimlerin yüklem olarak kullanılmalarını sağlar.²⁸ Bildirme ekleri, ek-fiilin geniş zaman ekleridir. Birinci ve ikinci kişi için kullanılanlar şahıs zamirlerinden; üçüncü kişi için kullanılanlar tur-fiilinden gelmiştir.²⁹

1.t.ş. : { -Am, -vAn, -(y)In }

kardeşi-ven (114b/04), *kişi-ven* (118b/08), *Bişr-ven* (110a/02).

2.t.ş. : { -sIn }

kim-sin (114b/03), *zāhid-sin* (115b/09), *delü-sin* (117a/12), *garīb-sin* (119b/01), *kişi-sin* (136a/13).

3.t.ş. : { Ø, durur, -dUr }

bağa durur (120b/02), *nāmerd durur* (127a/07), *revā degül-dür* (121a/08), *Tañrı-dur* (122a/12), *yol-dur* (122b/01), *var-dur* (123a/04), *yağın-dur* (125a/03), *muwāfiğdur* (125a/04).

2.ç.ş. : { -sIz }

Tañrı kulu-sız (119a/11).

3.ç.ş. : { -lArdUr }

şordılar kim şūfiler kim-lerdür (130a/08), *eytdi an-lardur ki* (130a/09).

²⁸ Zeynep Korkmaz, (2003), *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*, TDK, Ankara: s.702.

²⁹ Mustafa Özkan, (2000), *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, İstanbul: s. 144.

2.3.1.2. İsim Tamlaması

2.3.1.2.1. Belirli İsim Tamlaması

Tamlayan ismin sonuna ilgi hâli eki, tamlanan ismin sonuna 3. şahıs iyelik eki getirilerek kurulan tamlamadır³⁰:

Tañrının mülki (102b/11), *anun şehri* (102b/12), *anun adı* (105a/12), *İbrâhîmün hâli* (105b/12), *dergâhının kapucısı* (108b/13), *kişinün yüzi* (113b/02), *Bişrün eli* (114b/10) *şavme' anun içi* (115b/11), *rızkun sebebi* (116a/10).

2.3.1.2.2. Belirsiz İsim Tamlaması

Tamlayan ismin yalın hâlde, tamlanan ismin teklik 3. şahıs iyelik eki aldığı tamlamalardır³¹:

Ahmed-i Hanbel katı (114/12), *Müslümanlar imâmı* (114a/12), *meş'ale ayduñı* (114b/01), *hikmet kapısı* (117a/07), *kıyâmet günü* (118b/11), *kendü didârı* (118a/10), *bayram günü* (118a/10), *Mısır ehli* (119a/03).

2.3.1.3. Sayı İsimleri

Sıfat tamlamalarında belirtme sıfatı olarak kullanılmıştır:

bir mescide (101a/12), *bir maqâm* (101b/03), *üç gün* (104b/11), *iki gün* (104b/08), *on gün* (104a/09), *biñ balık* (107b/10), *beş yıl* (135b/06), *dört deng gümüş* (105a/04), *altı yıl* (103b/03), *yidi yük kıtâb* (110a/04).

2.3.1.4. İsim Yapım Ekleri

2.3.1.4.1. İsimden İsim Yapan Ekler

{ -An }

olan (117b/08), *oğlan* (121a/05), *öldüren* (104a/11).

³⁰ Korkmaz, a.g.e., s. 271.

³¹ Korkmaz, a.g.e., s. 272.

{ -Aru }

berü (116a/09).

{ -cA }

Eski bir isim çekim ekidir. Kalıplaşma yolu ile yeni anlamlar oluşturmuştur.³²

nice (123b/04).

{ -dA }

Bu ek ad çekiminin kimde hâlini meydana getiren çekim ekidir. Fakat yer-yön zaman ve durum gösteren adlara gelerek zarflar yapar. Tür değiştirici ek olarak kullanılmış olur³³: *tarlığı vaḳtinde cömertlik* (113a/11), *son zamānında anuñ işi şuñā irişmiş-idi* (138b/03).

{ -daş }

kardeş < karındaş (109b/13).

{ -düz }

gün-düz (101b/08).

{ -ıl }

kız-ıl (121a/06), *yeşil < yaş-ıl* (131a/01).

{ -ın }

yağ-ın (117a/12).

{ -lık }

dünyalık (127a/07), *dervişlik* (102a/07), *demircilik* (135b/03), *birlik* (128a/01), *cömertlik* (113a/11), *muḥāliflik* (125a/06), *müslümānlık* (125b/09), *muvāfıklık* (125a/05).

{ -mİş }

yitmiş “yetmiş” (130b/12).

³² Korkmaz, a.g.e., s. 162. +cA ekinin Türkçedeki durumu ve işlevleri için bk. Korkmaz “+cA Eki ve Bu Ekle Yapılan İsim Teşkilleri Üzerine Bir Deneme”, *Türk Dili Üzerine Araştırmalar*, C.1, s. 12-84.

³³ Tahsin Banguoğlu, (2004), *Türkçenin Grameri*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara: s. 167.

{ -(I)ncI }

ikinci (102a/04), *altıncı* (102a/08), *beşinci* (102a/08).

{ -rA }

içre (113b/06), *üzre* (113b/08).

{ -rak }

ğālibraḳ (129a/04), *ḳatıraḳ* (125a/06), *laṭifraḳ* (125a/06).

{ -cI }

gemici (101a/08), *demirci* (135b/03).

{ -IU }

baḡlu (138a/03), *ḳayḡulu* (100b/01), *yazuḡlu* (103a/09), *bahālu* (104a/12), *dürlü* (109b/07).

{ -sUz }

destürsuz (112a/06), *uyḡusuz* (112a/11), *‘aybsuz* (136b/06).

{ -cUk }

oḡulcuḡ (118b/08), *ḳarıcuḡ* (119a/09).

{ -Ilk, IUk }

iplik (119b/03), *aḳçelik* (121b/04), *dünyālıḳ* (127a/07), *demircilik* (135b/03), *düzenlik* (104a/02), *dileklük* (124a/02), *tevāzu‘luḳ* (114a/02).

{ -sUI }

yoxsul (113a/02).

2.3.1.4.2. Fiilden İsim Yapan Ekler

{ -(I)g/ḡ }

Eski Türkçedeki -(I)g ekinin ünsüzü EAT’de eriyip kaybolduğundan bu ekle türeyenler g/’siz kalmıştır. Tek ünlüden ibaret olanlarda saklanmıştır.³⁴

baḡ (101b/13).

³⁴ Gülsevin, Gürer – Boz, Erdoğan, (2013), *Eski Anadolu Türkçesi*, Gazi Kiatpevi, Ankara: s. 106.

{ -(I,U)m }

ünlüsü uyuma girmiştir: *ölüm* (103a/09).

{ -(I, U)n }: *satun* (135a/10).

{ -(A)k }: *dilek* (126b/07).

{ -(U)k }: ünlüsü çok zaman yuvarlaktır : *esrü-k* (127a/06), *eksük* (112a/04), *ayruk* < *ayırık* (118a/08).

{ -mAn }: *düşman* (125a/10).

{ -U < -Ug }: *kapu* (123b/06), *ölü* (104a/13).

{ -sI, -sU }: *yatsu* (140a/02).

{ -I, U }: *korğu* (113b/11).

2.3.2. Zamir

Zamirler, kişileri ve nesneleri temsil veya işaret yoluyla karşılayan sözlerdir.³⁵

2.3.2.1. Kişi Zamirleri

1. ve 2. Teklik kişi zamirleri, yönelme hâlinde kalın sesli sırasına geçerler. Bu gelişme *ol* ve *o'nun* yönelme biçimi olan *aña* gibi bir değişme ile açıklanabilir. Fakat bunu Eski Türkçeden yola çıkarak bir damak-geniz sesteşinin ng X ñ seslileri kalınlaştırıcı etkisine bağlamak da mümkündür:

ben-ge sen-ge > *banga sanga* > *baña saña* > *bana sana*³⁶

Metnimizde kullanılan kişi zamirler *ben*, *sen*, *ol*, *biz*, *siz*, *anlar*'dır. Çekime geldiklerinde “*aña* (100b/05), *baña* (101a/05), *saña* (102b/03)” şeklinde köklerinde değişiklik olabilmektedir.

2.3.2.2. İşaret Zamirleri

Bu, şu, ol zamirleridir. İsim çekim ekleriyle veya yalın kullanılabildikleri gibi bildirme ekleriyle yüklem de olabilirler: *dervişlikde bulduğumuñ en kemter budur*

³⁵ Ergin, a.g.e., s. 259.

³⁶ Banguoğlu, a.g.e., s. 358.

(108b/09), *ķamu ķalk bu kim ola* (108b/09), *evvel ol kim kendüzine ni‘met ķapusını baēlayasın* (102a/03), *ķunuñ gibi pādīşāhlığı* (107b/09).

Ol zamirinin bulunma hâli eki ile kullanılışı: anda “onda, orada” anlamı verir: *kim anda ķādīmler hīķ kimesne ķomazlardı* (105b/06), *yol üstüne oturdum ve anda içüp eytdüm* (137b/10).

2.3.2.3. Dönüşlülük Zamirleri

Kendü ve *kendüz* <*kendü* öz olmak üzere iki deēişik dönüşlülük zamiri kullanılmıştır: *nefsümi kendü murādum içinde gördüm* (101a/11), *kendü nefsüñden ķisāb alasın* (113b/01), *dünyāda kendüziñi nice çok ķorķu içinde neķün tutduñ* (113b/11), *kendüzümi deñizden yana bıraķdum* (117b/05).

2.3.2.4. Belirsizlik Zamirleri

her biri : *her birisi gelüp benüm saķumı tutup ķoparurlar-ıdı* (101a/06).

hīķ ķişı : *beni anda hīķ ķişı bilmez-ıdı* (101a/04).

her kim : *her kim ki gōñül birle hemiķe fīķr eyleye* (129a/10).

kim : *eytdüm kim hīķ nesne var mı* (100b/06).

kimi : *Ĥaķ Te‘ālā kimi dilerse ve ķıēırsa ‘illetsüz ķıēırur* (125b/11).

kimse : *hīķ kimseye dimedüm* (111a/05).

ne : *uķbu menzile neyile irdüñ* (110a/10).

cümle : *cümle ķalkı yaratdum* (120b/08).

hergiz : *hergiz anuñ gibi yāķūt görmiķ degül-ıdı* (121b/11)

2.3.2.5. Soru Zamirleri

Kim ve *ne* kullanılmıştır: *kimdür kim odı az ve yazuēı çok ķişıye zaķmet virür* (115b/03), *kimsin kim bunuñ gibi mesele ķorarsın* (114b/03), *sebeb nedür kim aēlarsın* (120b/06).

2.3.2.6. İlgî (Bağlama) Zamirleri

İlgî zamiri olarak *kim* ve Farsça *ki* kullanılmıştır. Bu zamirler hem esas cümle ile yardımcı tümce arasında bağ görevi görmekte; hem de her iki cümlelerin kişileri arasında bir ilgî bağı kurmaktadır. Zamirin gösterdiği kişi, ismin hangi hâlinde bulunursa bulunsun zamir yalın durumdadır³⁷: *ķullarum bunlardur ki ne dūnyāya baķdılar* (121a/02), *eytdūm kim siz ne istersiz* (121a/03), *pes bir zamān geldi kim ol dervīşler kıtlık ve açlık birle geçürürler-idi* (121a/13).

2.3.3. Sıfatlar

Bir varlığı vasıflayan veya belirleyen sözcüklerdir. Sıfatlar işleyişlerine göre ikiye ayrılırlar³⁸:

2.3.3.1. Niteleme Sıfatları

Sıfat tamlaması kurarak isimleri niteleyen sıfat türleridir. Türkçe sıfatların yanında Arapça ve Farsça niteleme sıfatlarına da yer verilmiştir: *eski ũon* (104b/06), *āķir azuķ* (104b/12), *yeşil haũũ-ıla* (131a/01), *ķızıl elma* (137b/03), *acı yol* (122b/01), *ulu yol* (122b/02).

2.3.3.2. Belirleme Sıfatları

2.3.3.2.1. Sayı Sıfatları

2.3.3.2.1.1. Asıl Sayı Sıfatları

İsmin sayısını belirten sıfatlardır: *bir ķopuz* (140b/09), *bir sā'at* (100b/03), *iki gūn* (104a/07), *üç gūn* (104a/08), *on gūn* (104a/09), *bir ay* (104a/10), *biñ balık* (107b/10).

2.3.3.2.1.2. Sıra Sayı Sıfatları

ikinci haşlet (102b/08), *üçüncü haşlet* (102b/13), *beşinci haşlet* (103a/10), *altıncı haşlet* (103b/06).

³⁷ Korkmaz, a.g.e., s. 449-450.

³⁸ Banguoğlu, a.g.e., s. 341.

2.3.3.2.1.2. İşaret Sıfatları

Metnimizdeki işaret sıfatları *bu, şu, ol, ve uşbu, şol*'dur: *ol vaqt* (101a/11), *ol mescid* (101a/12), *uşbu gice* (108a/11), *bu arada* (108a/11), *uşbu od* (108b/01), *şol sâ'at* (108b/03), *şol kişi* (127a/06), *şol vaqt* (128a/06), *şol helvā* (140b/13).

2.3.3.2.2. Belirsizlik Sıfatları

Metnimizde kullanılan belirsizlik sıfatları *bir, her, her bir, kamu, cümle*'dir: *bir gün* (102b/01), *her kişi* (107a/09), *her sâ'at* (109b/08), *her gün* (119b/03), *her iş* (126a/12), *cümle kâfile* (133b/11), *cümle halk* (135b/11), *cümle 'âlem* (103a/02), *kamu halk* (109b/09), *kamu işler* (113a/10), *kamu harâmlar* (113a/13).

2.3.3.2.3. Soru Sıfatları

Metnimizde *ne* ve *kanķı* kelimeleri kullanılmıştır: *uşbu ne hâldür* (115b/04), *bu ne sözdür* (122a/11), *kanķı ayak birle gelem* (126a/01), *kanķı göz-ile bakam* (126a/02), *kanķı dil-ile söyleyem* (126a/02), *kanķı tuhumdan ekdün* (139b/13).

2.3.4. Zarf

Fiilerden, sıfatlardan, sıfat-fiillerden ve zarf niteliğindeki sözlerden önce gelerek onları zaman, yer-yön, azlık-çokluk, nitelik, durum gibi türlü yönlerden etkileyen, değiştiren, anlamlarını daha belirgin hale getiren sözlerdir.³⁹ Zarflarla sıfatlar şekil yönünden farksızdır. Kelimenin zarf ya da sıfat oluşu cümle içindeki yerinden belirlenir.

2.3.4.1. Zaman Zarfları

Metnimizde zaman zarfı olarak *imdi, yarın, yarındası, şimdi, tîz* kelimeleri kullanılmıştır: *imdi uşbu altını algıl* (140b/12), *İbrâhîm eytdi kim şimdi revâ mudur* (103a/03), *yarın bayram günüdür* (118a/10), *yarındası sekwâyı bişürüp önine getürdiler* (118b/01), *dün bayram-içün uşbu sekwâyı bişürdüm* (119a/09), *ol kişi kim dergâhumuza gele tîz toya* (124a/08) *ya'ni kaçan kim bir kulumu sevsem* (128a/09).

³⁹ Korkmaz, a.g.e., s. 451.

Zaman zarflarının bir kısmı ise aslında isim ve sıfat olan pek çok Türkçe ve yabancı kelimenin zarf olarak kullanılmasından meydana gelmiştir : *giçen gice secdeye vardumdı* (120b/07), *pes şordılar kim sebeb nedür* (120b/06), *ihtiyâr idüp gice ve gündüz tartarsın* (101b/08).

Bazı zaman zarfları da edat grubu içinde yer alır: *nice yıldan berü oturmuşdur* (116a/09), *soğak içre binüp gider-idi* (113b/06).

2.3.4.2. Yer ve Yön Zarfları

Metnimizdeki yer yön zarfları *aradan, taşra, ilerü, gerü, aşağı, karşı*'dur: *uşbu aradan gitmeyem* (138a/06), *haşîrden taşra çıkdı* (105b/06), *himmetüñ ilerü ve girü virmegil* (130a/05), *kitâbı aşağı indür* (132b/01), *Bâyezîde karşı geldiler* (134a/03).

2.3.4.3. Azlık-Çokluk Zarfları

Bir sıfatın bir zarfın veya fiildeki oluş ve kılışın miktarını, ölçüsünü ve derecesini gösteren zarflardır. Metnimizde *çok, biraz, dağı, key, niçe* zarfları kullanılmıştır: *Ebû Türâb aña çok yidürdi* (138b/10), *biraz yağ anuñ üzerine koyğıl* (121b/06), *İbrâhîm kim nice 'ibâdet itmüşdür* (101b/11), *eytdüm kim dağı artur* (112a/08), *Tañrı 'Azze ve Celle kulumı key 'azîz kılduğı oldur* (127a/09).

2.3.4.3.1. Tarz Zarfları

Bir oluş ve kılışın niteliğini, nasıl yapıldığını, ne hâlde olduğunu bildirir. Bu zarflar kendi içinde nitelik ve durum olarak iki alt gruba ayrılır⁴⁰:

2.3.4.3.2. Nitelik Zarfları

Bu zarflar bir hareketin oluşma şeklini ve niteliğini bildiren zarflardır. Niteleme bildiren kelime eğer bir ismi niteliyorsa sıfat, bir sıfat veya fiili niteliyorsa zarftır. Niteleme zarfları *nasıl, ne suretle, ne biçimde?* sorularına cevap verir⁴¹: *kendüzin ulu görür* (127a/12), *meger kim korkuyıla göyünmiş ola* (127b/06), *göñül birle hemişe fikr eyleye* (129a/10), *cânıyla gayb 'âlemlerini göre* (129a/10), *Tañrı haqîkat birle yâd kıla* (129b/05), *'ibret nazarıyla ol gözgüye bakdum* (135b/08).

⁴⁰ Korkmaz, a.g.e., s. 499.

⁴¹ Korkmaz, a.g.e., s. 500.

2.3.4.3.3. Durum Zarfları

Bir oluş ve kılışın durumu kendisine eklenen zarfın anlamı ile bağlantılı olduğundan bu grupta yer alan zarflar çok çeşitlidir. Durumda benzerlik, beraberlik, dilek, hatırlatma, karşılaştırma, sebep, tekrarlama, tahmin, sınırlama gibi işlevler yüklenmiştir⁴²: *ķuru ağaç gibi oldu düşdi* (139a/08), *senüñ gündüzüñ daķı benüm gicem gibi olur-ıdı* (105b/05), *Bişr-i Hâfî ĥānedānından ‘aceb olmaya didi* (114b/05), *söz istemek-iķün şeyķ başın ĥaldurdı* (138b/06), *zāhir şabr-iķün dermān eyledüñ* (120a/13), *uşbu oda biryān idüp yiyeyidük* (108b/01).

2.3.5. Edat

Edatlar tek başlarına anlamları olmayan isim ve isim soylu kelime ve kelime gruplarından sonra gelip anlam bakımından bunlara baēlı bulunan gramer bakımından onlara hakim olan ve eklendikleri kelimeler ile cümledeki diēer kelimeler arasında çeşitli anlam ilişkileri kuran sözlerdir⁴³.

Bazı bilim adamları bu terime *çekim edatı*⁴⁴ veya *ünlem edatları*, *baēlama edatları*, *son çekim edatı*⁴⁵ terimlerini kullanmışlardır. Bazı bilim adamları ise daha dar kapsamda ele alıp gelenekleşmiş yaygın terim olan “edat”ı benimsemişlerdir.⁴⁶ Biz de çalışmamızda bu dar kapsamı tercih ettik.

Edatlar anlamları olmaya, anlamlı kelimelerle birlikte kullanılarak onları desteklemek suretiyle bir gramer görevi gören kelimelerdir.⁴⁷

Edatlar cümle içindeki diēer kelime ve kelime gruplarıyla ilişki kurmaya yarayan sözlerdir.⁴⁸

Çekim edatları isimlerden sonra gelerek birlikte olduğu isim unsuru ile cümlelerin öteki unsurları arasında çeşitli ilişkiler kurarlar. Çekim edatlarının çoēu isim ve fiillerden kalıplaşmış doğrudan doğruya edat olarak kullanılan kelimelerdir⁴⁹:

⁴² Korkmaz, a.g.e., s. 502.

⁴³ Korkmaz, a.g.e., s. 1052.

⁴⁴ Necmettin Hacıeminoēlu, (1992), *Türk Dilinde Edatlar, Bilge Kùltür Sanat*, İstanbul: s. 1.

⁴⁵ Ergin, a.g.e., s. 330.

⁴⁶ Korkmaz, a.g.e., s. 1052.- Banguoēlu, a.g.e., s. 385.

⁴⁷ Ergin, a.g.e., s. 330.

⁴⁸ Hacıeminoēlu, a.g.e., s. v

⁴⁹ Bilal Aktan, (2007), *Şirin ü Perviz*, Öncü Basımevi, Ankara: s. 37.

ayruk : *Hakdan ayruğa bařmazduñ* (117b/03).

berü : *nice yıldan berü oturmışdur* (116a/09).

birle : *ululamak birle bir yire şodı* (109a/07).

dağı : *Bişre dağı bu ĥāl degmiş-idi* (109b/05).

diyü : *nite ĥilāf söyleye diyü mescid şapusına şurup yolu gözedürdüm* (110b/11).

gibi : *şunuñ gibi pādişāhlığı řoduñ dervişlikde ne bulduñ* (107b/09).

içerü : *soşak içre binüp gider-idi* (116b/06).

içün : *söz istemek-içün şeyĥ başın řaldurđı* (138b/06).

ile : *bārī ten-ile bunlara muvāfařat kılayın* (110b/06).

üzre : *şu üzre yürüyü giçdi* (110b/13).

Bir adet de Farsça çekim edatı kullanılmıştır: *aña uyğıl tā şöyle olasın* (114b/07).

2.3.6. Bağlaç

Bağlaçlar sözcükleri, sözcük gruplarını, cümleleri ve paragrafları şekil ve anlam bakımından birbirine bağlayan, anlam ilişkileri kuran gramer öğeleridir⁵⁰. Metnimizdeki bağlaçların bir kısmı “*şaşan, şaşan kim, kim*” şeklinde Türkçe; bir kısmı “*çün, eger, gerçi, illā, lākin, meger, tā ki, zīrā*” şeklinde Arapça ve Farsça; bir kısmı da “*çünkim, velikin, veya*” şeklinde birleşik yapıdadır.

Bağlaçlar bulundukları yerler ve yüklendikleri işlevler bakımından şu şekilde sınıflandırılabilir:

2.3.6.1. Sıralama Bağlaçları

Art arda gelen eş görevde kelimeleri, kelime grupları ve cümleleri birbirine bağlar.⁵¹

⁵⁰ Korkmaz, a.g.e., s. 1091.

⁵¹ Korkmaz, a.g.e., s. 1104.

- birle** : *kıtlık ve açlık birle geçirürler-idi* (120a/13).
- dağı** : *kalın ‘ömrüm dağı böyle ola* (123b/11).
- gah... gah** : *kāh namāz kılardı ve kāh ağlar-ıdı* (105b/01).
- eger** : *bilürsin Tañrı ol saña yeter ve eger bilmezseñ bir kişiye eytgil kim* (130a/11).
- hem** : *sekige vardum hem şu bulmadum* (135b/05).
- imdi** : *yimedügün nesneleri imdi yigil* (114a/02).
- ise** : *eger gerçek er-iseñ halkdan nesne algıl* (111a/07).
- kimi... kimi** : *Haq Te‘ālā kimi dilerse ve kığırsa ‘illetsüz kığıırır ve kimi dilerse ‘illetsüz* (125b/11).
- ne... ne** : *ne kim geçmişdür ve ne kim gelesidür* (130a/07).
- nitekim** : *nitekim Cebra‘il ‘aleyhisselām Meryeme ādem şüretinde gözükdı* (137a/13).
- pes** : *pes eytdi kim bu ne lañif nesnedür* (137b/03).
- veyā** : *müslümānlar kanını dökdün veyā dağı kebāyır yazuk işledün* (115b/07).
- yā** : *eytdiler kim yā uşbu menzile neyile irdün* (110a/09-10).
- yā... yā** : *yā Tañrıdan dilegil kim bir kereden senün olam ve saña kulluk kılam yā oldur kim küllī anuñ-ıla olam* (132a/07-08).
- ya‘nī** : *ya‘nī kim zindāncı eline degüp gelürdi* (119b/08).

2.3.6.2. Şart İfadesi Bildiren Bağlaçlar

- çün** : *tā gelicek yıla degin ayruq çıkmaz çün bu sözi işitdüm* (120a/07).
- eger** : *eger rahmet nazaryıla bakmadıysa hitāb nazaryıla baqa* (124a/03-04).
- kaçan kim** : *ya‘nī kaçan kim bir kulumı sevsem* (129a/09)

2.3.6.3. Zıtlık Anlamıyla Sınırlama İfadesi Taşıyan Bağlaçlar

ammā : *nitekim oğlan ana karınıdayiken kiçidür ammā şöra olur* (137a/12-13).

illā : *derviş vardı toyınca yidi ve illā gönül varmadı kim yatsu namāzını terk eyleye* (124a/04-05).

meger : *Tañrıyı sevene sevgü çanağından şu virmeyeler meger kim korkuyla göyünmiş ola* (127b/06-07).

velikin : *benüm saña bir sırrum var velikin ol sır birbirümüze uçmak içinde Tübā gölgesinde eydevüz* (139b/07-08).

2.3.6.4. Yardımcı Cümleyi Ana Cümleye Bağlayan Bağlaçlar

ki : *her kim ki kanā‘at kılursa zamāne ehlinden rāhat bula* (129a/11).

kim : *ve dahı eytdi kim kaygu yimegil* (129b/03).

meger : *eytdiler kim meger bu diridür* (131a/08).

nitekim : *şerī‘at yüzinde rāst gelmez nitekim İbrāhīm oğlına boğazlamak buyurdu* (124b/11).

tā : *şamuñ dört dīvārı tā sakfa degin toptolu oldu* (136b/13-137a/01).

tā kim : *baña eydür kim şabr kılğıl tā kim güneş doğsun* (140b/01).

2.3.6.5. Sebep Bildiren Bağlaçlar

çün : *evvel haşlet oldur kim çün Tañrıya ma‘şiyet işlersin* (102b/05).

çünki : *çünki nefsün kâhilligiñi gördüm* (140b/02).

çünkim : *çok horluk ve ezā işlediler çünkim iş haddeden geçdi* (117b/09).

zîrā : *borcum vardur ve ödeyesi degülem zîrā ki nesnem yokdur* (123a/04).

2.3.7. Ünlem

Ünlem, şaşkınlık, üzüntü, acıma, beğenme, korku, sevinç, hayıflanma, çaresizlik, gibi çeşitli duygularını anlatmaya; seslenmeye, cevap vermeye, çağırmaya

yarayan söz türüdür⁵². Ünlemler tek başlarına kullanılabildikleri gibi bir isim ögesi ile birleşerek ünlem grubu da oluşturabilirler. Görevleri ve özellikleri bakımından belli başlı ünlem çeşitleri:

2.3.7.1. Hitap Ünlemleri

(y)ā : Farsça asıllıdır, isimlerin sonuna gelir, ‘ey’ anlamındadır : *eydürdi Hudāyā senüñ dergāhuña kañkı ayağ birle gelem* (126a/01).

ī : Arapça isimlerin sonuna gelip ‘ey’ anlamı verir : *İlāhī Benī İsrāīl kavmine menne ve selvā yağdurduñ* (118a/04-05).

iy : *iy nefis eger dilerseñ kim öyle kılam* (118a/12).

yā : *yā Ebul Feyz cümle halkı yaratdum* (120b/08).

2.3.7.2. Acı ve Üzüntü Bildiren Ünlemler

Metnimizde tek örneği bulunmaktadır.

zinhār : *senüñ bunlaruñ meş‘alesi iplik egirmeñ zinhār sağın kim turu şu bulanuk olmasun* (114b/06).

2.3.7.3. Soru Ünlemleri

‘aceb : *bu ne ‘aceb işdür* (134a/07).

nice : *İbrāhīm eytdi kim iy kişi nice kabül olmış hac* (100b/02).

nite : *anuñ du‘āsı nite müstecāb ola* (104a/05).

ķanda : *sipāhī eytdi kim bunda avadānlık ķanda var* (106a/11).

2.3.7.4. Gösterme Ünlemleri

uş : *eytdi kim uş Tañrı helāl et virdi* (108b/05).

uşbu : *Haķ seni bu sebebden uşbu mertebeye irdürdi* (112b/13).

⁵² Korkmaz, a.g.e., s. 1140.

2.3.8. Fiil

Fiiller, iş ve hareket bildiren sözlere dir. Fiiller, karşıladıkları hareketler ile zaman ve mekan kapsamı içinde, somut ve soyut nesne ve kavramlar ile her türlü oluş, kılış, kılınış ve halleri bildirir⁵³.

2.3.8.1. Fiilden İsim Yapan Ekler

{ +A- }

uz+a- (126a/05), *dil+e-* (126b/12).

{ +dA- }

iste- < *iz+de-* (108a/08)

{ +lA- }

söyle- < *söz+le-* (123b/05), *bağ+la-* (126a/05), *şak+la-* (130a/08), *ters+le-* (113b/04), *ulu+la-* (135b/02), *boğaz+la-* (124b/11).

{ +lAn- }

bağ+lan- (101b/13), *kat+lan-* (138b/08).

2.3.8.2. Fiilden Fiil Yapan Ekler

Fiilden fiil yapan eklerin çoğu çatı ekleridir. Bunların dışında fiilden fiil yapan ekler azdır.⁵⁴

{ -y }

Kuvvetlendirme eki olup eski Türkçedeki –d-‘nin devamıdır⁵⁵.

ko-y- (104b/10).

⁵³ Korkmaz, a.g.e., s. 527.

⁵⁴ Özkan, a.g.e., s.133.

⁵⁵ Gülsevin– Boz, a.g.e., s. 109.

2.3.8.2.1. Ettirgenlik Ekleri

Yapma etme bildiren geçişli fiiller ve olma bildiren geçişsiz fiilleri: yapma yaptırma ve ettirme bildiren geçişli fiillere çeviren eklerdir. Bu eklerin hepsinde de işlev aynıdır.⁵⁶

{ -t }

inci-t- (117b/09), *ögre-t-* (132a/02).

{ -dUr }

kal(k)-dur- (138b/06), *yan-dur-* (108a/12), *yağ-dur-* (118a/05).

{ -Ar }

çı-kar-dılar (119b/04), *gid-er-* (136b/04), *kopar-* (137a/02).

{ -(I,U)r }

art-ur- (1123a/08), *deg-ür-* (112a/12).

{ -der }

gön-der- (120a/01), *gös-ter-* (118b/11).

2.3.8.2.2. Edilgenlik Ekleri

Etken fiileden edilgen çatılı fiil türeten asıl ek -(I,U) ekidir. Fakat bu ek, ünlü ile biten veya -l ünsüzü ile biten fiillere gelmediği için böyle hallerde ses uyumsuzluğunu önlemek için edilgenlik eki olarak -(I,U) ünlüsü kullanılır⁵⁷.

{ -(I,U)l }

açıl- (122a/05), *añıl-* (137b/09), *kesil-* (135b/10), *diril-* (112b/03).

{ -(I,U)n }

bulun- (138b/04).

⁵⁶ Korkmaz, a.g.e., s. 555.

⁵⁷ Korkmaz, a.g.e., s. 546.

2.3.8.2.3. Dönüşlülük Ekleri

{ -(I,U)n }

idin- (104a/03), *sağlan-* (113a/07).

{ -1 }

ayrıl- (134b/12), *bükül-* (134b/13).

2.3.8.2.4. İşteşlik Eki

{ -ş }

iriş- (138b/03).

2.3.8.3. Fiillerde Olumsuzluk

Olumsuz fiil çekimlerinin hepsi *-mA* } ekiyle yapılırken, sadece geniş zamanın olumsuz çekiminde *-mAz* } ile yapılmıştır: *ko-ma-dılar* (101a/13), *var-maz-van* (103b/04), *tut-ma-yalar* (103b/04), *tutul-maz* (103b/05), *kıl-maz-sız* (103b/11), *uy-maz-sız* (103b/11), *kaç-maz-sız* (104a/01), *bul-ma-dum* (104b/11), *gör-me-düm* (105b/02), *geçür-me-düm* (105b/03).

2.3.8.4. Fiil Çekimi

Çekimli fiiller, bir kılış ve oluşu şahsa ve zamana bağlı bildiren sözcüklerdir. Çekimli fiillerdeki şahıs ekleri, fiilin gösterdiği oluş ve kılışın hangi şahıslar tarafından yapıldığını bildirir. Dolayısıyla bu ekler, fiildeki oluş ve kılışı zaman kalıbı içinde şahıslara bağlayan eklerdir. Şekil ve zaman ekleri genel olarak şahıs kavramını karşılamazlar. Yalnız emir ve istek kipini oluşturan şekil ve zaman ekleri, aynı zamanda şahıs kavramını da içlerine aldıklarından, bu kiplerin öteki kipler içinde özel bir durumu vardır.

Şahıs ekleri köken bakımından zamir kökenli, iyelik kökenli ve emir kipindeki ekler olmak üzere üç gruba ayrılır⁵⁸:

⁵⁸ Korkmaz, a.g.e., s. 571

2.3.8.4.1. Zamir Kökenli Kişi Ekleri

1.t.ş. eki : { -Am, -vAn }

al-am (108a/05), *kıl-am* (109a/11), *var-am* (112a/10), *irdürme-y-em* (118b/05), *eyle-y-em* (121a/07), *geydür-em* (121a/07), *söylemez-ven* (123b/10), *vir-em* (124a/09), *bildürme-y-em* (124a/12), *eyleme-y-em* (124a/12), *olma-y-am* (124a/12).

2.t.ş. eki : { -sIn }

ürkütme-y-sin (124a/13), *şaçar-sın* (124b/13), *ola-sın* (126b/12), *oğur-sın* (132b/03), *uyur-sın* (133b/08).

3.t.ş. eki : { Ø }

Ayrı bir kişi eki yoktur. Bazen şekil ve zaman ekinden sonra *-dUr* kuvvetlendirme eki getirilmektedir: *ol-mış-dur* (134a/03), *ol-ur-Ø* (134b/01), *kıl-ur-Ø* (134b/07), *ur-ur-Ø* (137a/02), *çağır-ur-Ø* (139b/06), *kıl-ur-dı-Ø* (140/02), *tur-dı-Ø* (140/03), *ur-dı-Ø* (140b/07), *bağlan-mış-Ø* (101b/13), *gel-mişdür* (102a/13), *kal-mış-Ø* (105a/05).

1.ç.ş. eki : { -Uz, vUz }

ola-vuz (107b/02), *kıla-vuz* (108a/07), *almaya-vuz* (112a/02), *katlana-vuz* (112a/03), *kılur-uz* (103b/10).

2.ç.ş. eki : { -sIz }

kılmaz-sız (103b/11), *uymaz-sız* (103b/11), *oğur-sız* (103b/12), *kılmaz-sız* (103b/13), *yir-sız* (103b/12), *ödemez-sız* (103b/13), *bilür-sız* (103b/13), *idemez-sız* (103b/13).

3.ç.ş. eki : { -lAr }

Bazen *-lAr* ekinden sonra *-dUr* kuvvetlendirme eki de getirilmiştir.

şordı-lar (104a/06), *kıgırdı-lar* (104b/01), *kıomadı-lar* (104b/07), *çıkdı-lar* (106b/03), *eytdi-ler* (106b/03), *kılmış-lar-dur* (122a/04).

2.3.8.4.2. İyelik kökenli Kişi Ekleri

1.t.ş. eki : { -m }

kı-l-du-m (123b/06), *var-du-m* (125b/04), *gör-dü-m* (125b/05), *ko-du-m* (132a/09), *bağış-la-du-m* (132a/09), *bağ-la-du-m* (134b/05), *ey-le-dü-m* (134b/05), *bilür-dü-m* (135a/01), *getür-dü-m* (135a/05), *vir-dü-m* (135a/07).

2.t.ş. eki : { -ñ }

ko-du-ñ (136a/08), *bağ-la-du-ñ* (138a/06), *yoğur-du-ñ* (139b/13), *ur-du-ñ* (140b/12), *bil-dü-ñ* (100b/12), *vir-dü-ñ* (106a/01), *yi-dü-ñ* (106a/04), *al-du-ñ* (106a/04).

3.t.ş. eki : { Ø }

şun-sa-Ø (114b/10), *ol-sa-Ø* (114b/10), *kıgır-sa-Ø* (125b/11), *gel-se-Ø* (104b/02), *di-se-Ø* (106a/05), *gelmez-se-Ø* (124a/03).

1.ç.ş. eki : { -k }

açavır-dü-k (117b/07), *yiye-y-idü-k* (108b/02).

2.ç.ş. eki : { -ñUz }

kıl-maz-sa-ñuz (136b/10).

3.ç.ş. eki : { -lAr }

kes-di-ler (137a/02), *kopar-dı-lar* (137a/02), *ur-dı-lar* (137a/02), *gör-di-ler* (137a/05), *gel-di-ler* (137a/05).

2.3.8.4.3. Emir Ekleri

Emir kipinde kip ekleri ile şahıs ekleri iç içe girmiştir. Fiil kök ve gövdesine getirilen kip eki aynı zamanda şahıs da karşılar. Bu nedenle kip eklerinden sonra ayrıca şahıs eki gelmez. Bu kipte her şahıs için ayrı bir emir eki vardır⁵⁹:

1.t.ş. eki : { -Aym }

buyur-ayın (102b/03), *otur-ayın* (102b/11), *kıl-ayın* (110b/06), *uğurla-yın* (11a/08), *dünele-y-eyin* (108a/11).

⁵⁹ Korkmaz, a.g.e., s. 572.

2.t.ş. eki : { ø, gIl }

vir-gil (108a/05), *söyle-gil* (109b/12), *eyt-gil* (110b/08), *diñle-gil* (111b/12), *iç-gil* (114a/02), *bil-gil* (118b/08), *del-gil* (121b/08), *kıl-ma-ø* (124a/02), *eyt-ø* (103a/06).

3.t.ş. eki : { -sUn }

ol-sun (11b/06), *kıl-sun* (112a/08), *sağlan-sun* (113a/08), *doğ-sun* (140b/08), *yi-sün* (140b/13), *eyle-sün* (104a/07), *öl-sün* (103a/11), *götürül-sün* (111a/07).

1.ç.ş. eki : { -AlUm }

var-alum (139a/05), *yağ-alum* (108a/12), *otur-alum* (108a/12).

2.ç.ş. eki : { -(U)ñ(Uz) }

iled-ün (103b/03), *vir-ün* (108b/10), *bil-ün* (108b/09), *eyle-y-ün* (113a/05).

3.ç.ş. eki : { -sUnlAr }

bil-sünler (111a/06).

2.3.8.5. Fiil Kipleri

2.3.8.5.1. Bildirme Kipleri

2.3.8.5.1.1. Görülen Geçmiş Zaman

Görülen geçmiş zaman eki {-dI} ekidir. Ünsüz benzeşmesine tabi değildir. Ekin ünlüsü teklik ve çokluk birinci ve ikinci şahıslarda yuvarlak, üçüncü şahıslarda düzdür:

işit-dü-m (112b/05), *var-du-m* (112b/05), *şor-du-m* (112b/05), *tır-du-m* (115a/05), *gör-dü-m* (115a/06), *var-du-m* (115b/04), *vir-dü-m* (115b/04), *eyt-dü-m* (115b/04), *dök-dü-ñ* (115b/07), *işle-dü-ñ* (115b/07), *ağ-du-m* (115b/11), *gör-dü-m* (115b/11), *geç-di* (116a/01), *aşıl-dı* (116a/01), *otur-dı* (116b/01), *ol-dı* (116b/02), *eyt-di* (116b/03).

2.3.8.5.1.2. Duyulan Geçmiş Zaman

Duyulan geçmiş zaman eki {-mIş}’tır. Ekin ünlüsü her zaman düzdür, yuvarlak şekli kullanılmamıştır:

yazıl-mış (117a/03), *bin-miş-ler* (117b/06), *al-mış-dur* (117b/09), *al-mış* (120b/07), *kal-mış-dur* (120a/06), *irme-miş-dür* (121b/02), *gör-miş* (121b/11), *gey-miş* (122b/06), *di-miş* (124b/03), *incel-miş* (125a/01), *tol-mış* (125a/09), *arın-mış* (125a/12), *bulun-mış* (128a/07).

2.3.8.5.1.3. Geniş Zaman

Geniş zaman eki {-r, -Ar, -Ur} şeklindedir:

kor-k-ar (128b/09), *çık-ar* (105a/03), *tut-ar* (105a/08), *kıl-ur* (105b/01), *ağla-r* (105b/01), *gör-ür* (105b/01), *tut-ar* (106a/03), *art-ar* (106b/12), *ol-ur* (106b/12), *otur-ur* (116b/06), *bırak-ur* (120a/05), *tağıl-ur* (120a/06).

2.3.8.5.1.4. Gelecek Zaman

Gelecek zaman için {-IsAr} eki kullanılmıştır:

kal-ısar (116a/05), *‘arz eyle-y-iser-sen* (108a/04), *gel-iser-dür* (116a/05).

2.3.8.5.1.5. Şimdiki Zaman

Bugün kullandığımız *-yor* <*yorır* ekleri Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde kullanılmamıştır. Şimdiki zamanı göstermek için geniş zaman ekleri ile *-a/-e* ekleri kullanılmıştır⁶⁰. (Bakınız 2.3.8.5.2.1.)

-A durur şekli nadiren şimdiki zaman eki yerine kullanılmıştır. *-yor(ur)* yapısı 15. Yüzyıldan itibaren kullanılmaya başlamıştır.⁶¹ Üzerinde çalıştığımız metinde iki yerde *-A durur* şekli kullanılmıştır :

ba-ka durur (120b/02), *nāmerd durur* (124a/07).

⁶⁰ Özkan, a.g.e., s.138

⁶¹ Gülsevin- Boz, a.g.e., s. 73.

2.3.8.5.2. Dilek Kipleri

2.3.8.5.2.1. İstek Kipi

Konuşanın kılış ve oluş hakkındaki açık eğilimini gösterir⁶². Yapılan işin istendiğini ve o işe niyetlenildiğini gösterir⁶³. Bugün “Dilek-İstek Kipleri” başlığı altında verilen “Emir, İstek, Dilek-Şart ve Gereklilik” kiplerini EAT’de fonksiyonları itibari ile ayrı ayrı göstermek oldukça güçtür. Aynı ek hem emir, hem istek hem de gereklilik vs. bildirebilmektedir. Bunların farklı fonksiyonlar ifade edebilmesi ancak; “cümledeki diğer kelimelere, kişiler arasındaki ilişkilere, vurguya, tonlamaya, isteğin gerçekleşmesi için gereken zamana, isteğin derecesine, isteğin gerçekleşmesi için müsamaha ve mecburiyete” göre değişmektedir.⁶⁴

Eski ve Orta Türkçedeki {-ge} ekindeki g- ön sesinin eriyip kaybolmasıyla ortaya çıkmıştır⁶⁵. Cümle içinde istek kipi eki -A diğer EAT metinlerinde olduğu gibi metnimizde de farklı görevlerde kullanılmıştır:

a) Doğrudan İstek

bir kereden senüñ ol-a-m ve saña kulluk kıl-a-m (132a/07), *baña şu virgil kim âbdest al-a-m* (108a/05), *ölmekden öñ Tañrıyı bil-e-m* (130b/01).

b) Geniş Zaman

hiç nesne var mı kim bu kişiye vir-e-vüz (100b/06), *eytdi anuñ-çün kim et yime-y-e-vüz* (103a/13), *Göz yumup açduğıñda kendü nefsiñden hisâb al-a-sın* (113b/01).

c) Gelecek Zaman

uçmak içinde Tübâ gölgesinde eyd-e-vüz (139b/08).

d) Emir

hōş mudur kim anuñ rızkın yi-y-e-sın (102b/07), *ve aña ‘âşî ol-a-sın* (102b/08), *Tañrı rızkın yi-y-e-sın ve anuñ şehrinde otur-a-sın* (102b/12), *kardeşüñ Bişr-i Hâfî yolın tutğıl ve aña uyğıl tã şöyle ol-a-sın* (114b/07).

⁶² Banguoğlu, a.g.e., s. 469.

⁶³ Korkmaz, a.g.e., s. 648.

⁶⁴ Gülsevin – Boz, a.g.e., s. 78-82.

⁶⁵ Korkmaz, a.g.e. S. 549. – Banguoğlu, a.g.e., s. 470.

d) Şart

eger yarın bayram günüdür baña bir loğma sekwā aşın vir-e-sin (118a/10-11),
eger seni halka bildürme-y-em ve rüsvā eyleme-y-em ben senüñ Tañruñ olma-y-am
(124a/12).

e) Gerekliklik

girekdür kim sen var-a-sın Bāyezīdi gör-e-sin ve anuñ tapusunda ol-a-sın
(138b/11).

2.3.8.5.2.2. Emir Kipi

Emir kipinde her kişi için ayrı ekler kullanılmıştır:

1.t.ş. eki: { **-AyIn** }

pes ne yirde otur-ayın (102b/11), *bārī ten-ile bunlara muvāfaqat kııl-ayın*
(110b/06), *qabūl iderseñ ben saña altı haşlet buyur-ayın* (102b/03), *uşbu gice bu arada*
dünele-y-eyin (108a/11).

2.t.ş. eki : { **-ø, -gIl** }

söz söyle-gil (109b/11), *Bişr baña eytdi ki varğıl ma'rūfa eyt-gil kim namāz*
kıılacak (110b/07), *evvel eyt-gil kim sen kimsin* (114b/02), *Hüseyn aña eytdi kim baña*
bir vaşıyyet kııl-ø (129b/12), *cānuñ qabz eylemege gele eyt-ø kim* (103a/06).

3.t.ş. eki : { **-sUn** }

senden hoşnūd ol-sun (111b/06), *ol kııldığı tã'ati saña örtülü kııl-sun* (112a/08),
üç nesneden saklan-sun (113a/07), *Tañrı tanuq ol-sun* (116a/12), *şol helvāyı yi-sün*
(140b/13), *bir kişi kim aç ola ve hıç nesnesi olmaya neyle-sün* (104a/06).

1.ç.ş. eki : { **-AlUm** }

od yaqalum otur-alum (108a/12), *pes eytdi kim var-alum* (139a/05).

2.ç.ş. eki : { **-(U)ñ, -(U)ñUz** }

kulluğı bir Tañrıya kııl-uñ (132a/06).

3.ç.ş. eki : { **-sUnlAr** }

dilegüñ oldur kim seni ulu bil-sünler (111a/06).

2.3.8.5.2.3. Şart Kipi

Şart kipi eki $\{-sA\}$ 'dir

1.t.ş. : *kaçan kim bir kulumı sev-se-m* (128a/10), *eger hâlimüñ haqîkatini sizden gizlersem* (134a/08), *eger ol sözi bir dağı dirsem* (136b/09), *Taîrî dostı degülsem bârî Taîrî dostlarını severven* (105a/10).

2.t.ş. : (örnekleri yoktur.)

3.t.ş. : *Zünnün her vakti kim namâz tırmağ dile-se* (126a/01), *meger bir kişi dağı gel-se girek-idi* (104b/02), *böyle di-se* (105a/04), *nişânı oldur kim uşbu tağa yürü di-se yürüye* (107a/10).

1. , 2. ve 3. ç.ş. : (örnekleri yoktur.)

2.3.8.5.2.4. Gereklilik Kipi

Bu kip EAT'nin sonlarına doğru ortaya çıkmış olup bu dönemde tam bir kip oluşturmamıştır⁶⁶. Gereklilik kipi için kullanılan ayrı bir ek yoktur. *—A gerek, -sA gerek* şeklinde metnimizde kullanılmıştır: *girekdür kim sen varasın* (138b/11), *bir kişi dağı gelse girek-idi* (104b/02).

2.3.8.6. Ek Fiil

Ek fiil (cevher fiili), er- yardımcı fiilinin Batı Türkçesine geçerken /r/ sesinin düşmesi ve e-> i- değişimi sonucunda i- şeklinde ortaya çıkmasıdır. İsimlerin yüklem olmasını sağladığı gibi fiillerin birleşik çekimlenmesini de sağlar⁶⁷.

2.3.8.7. Fiillerin Birleşik Çekimleri

Metnimizdeki birleşik fiillerin çekimlerinde bugünkünden farklı olan bir durum yoktur. Hikâye için $\{-(I)dI\}$ ve şart için $\{-sA\}$ kullanılmıştır, rivayet kullanılmamıştır.

2.3.8.7.1. Hikâye

Duyulan geçmiş zamanın hikâyesi: *gey-miş-idi* (104b/06), *gizle-miş-idü-m* (105b/06), *bulan-mış-ıdı* (107a/01), *olmuş-ıdı* (108a/09), *namâza tır-mış-ıdı* (108a/13).

⁶⁶ Korkmaz, a.g.e., s. 693.

⁶⁷ Banguoğlu, a.g.e., s. 474

Geniş/Şimdiki zamanın hikâyesi: Metnimizde {-yor} eki kullanılmadığı için geniş zaman için kullanılan eklerin şimdiki zaman için de kullanıldığını görmekteyiz: *bilmez-idi* (101a/04), *gülerler-idi* (101a/05), *tut-ar-lar-ıdı* (101a/05), *kopar-ur-lar-ıdı* (101a/06), *ur-ur-lar-ıdı* (101a/06), *götür-ür-di* (102a/10), *ağla-r-ıdı* (102a/12).

2.3.8.7.2. Şart

Görülen geçmiş zamanın şartı: *unut-dı-y-ısa* (129b/06).

Geniş/Şimdiki zamanın şartı: *kabûl kı-l-maz-sa* (125b/03), *dile-r-se* (125b/11), *ğâlib olu-r-sa* (125a/05), *kanâ'at kı-l-ur-sa* (129a/11), *korğ-ar-sa* (129a/13), *Taîrî hoşnûdlığ-ıçün gid-er-señ* (112a/11), *eger dile-r-se-ñ kim* (116a/06), *eger dile-r-se-ñ kim* (118b/11).

Ekin birkaç yerde {-sAn} şeklinde yazıldığı görülmüştür. Bu durumun müstensihinden kaynaklandığını düşünüyoruz: *eger dil-er-se-n⁶⁸ kim* (118a/12), *Zünnün eytdi kim sen bil-ür-dü-n⁶⁹ kim* (119b/06).

Duyulan geçmiş zamanın şartı: *varmış-sa* (132b/10).

2.3.8.8. Fiillerin Soru Şekli

Soru eki *-mî* dir: *nesne dilemesün mi* (104a/10), *öñden et mi yirsiz* (104b/04), *Bilmedün mi* (113b/12), *görür mi* (125b/03), *katlana mı* (138b/08).

Dudak uyumuna tabi olan kullanımlarının müstensihinden kaynaklandığını düşünüyoruz: *hōş mudur* (102b/07), *revā mudur* (103a/03), *muvāfiğ mudur yoksa muhālif müdür* (123a/03).

2.3.8.9 Birleşik Fiiller

Bir isim ile bir yardımcı fiilin iki ayrı fiil şeklinin veya isim soylu bir veya birden çok sözcük ile bir esas fiilin birleşmesinden oluşan ve tek bir kavrama karşılık olan fiil türleridir⁷⁰.

⁶⁸ şeklinde “nün” ile yazılmıştır.

⁶⁹ şeklinde 2. tekil şahıs eki “nün” ile yazılmıştır.

⁷⁰ Korkmaz, a.g.e., s. 150.

2.3.8.9.1. İsim + Yardımcı Fiil Kuruluşunda Olanlar

it-, *kıl-*, *eyle-*, *ol-* fiillerini kullanarak birleşik fiil oluşturulur.

it- : *telsīm it-* ‘sahibine vermek’(123a/02), *taleb it-* ‘istemek’(103b/13), *ihtiyār it-* ‘seçmek, ortaya koymak’ (101b/03), *ibādet it-* ‘bir dinin buyruklarını yerine getirmek’ (101b/11), *tā‘at it-* ‘Allah’ın buyruklarını yerine getirmek’ (123b/11).

kıl- : *namāz kıl-* ‘namaz ibadetini yerine getirme’ (124a/05), *tövbe kıl-* ‘bir günah veya suçu bir daha işlememeye söz vermek’ (109a/11), *vaşıyyet kıl-* ‘öldükten sonra bir şeyin yapılmasını istemek’ (101b/13), *tā‘at kıl-* ‘ibadet etmek’ (103a/06), *gusl kıl-* ‘boy abdesti almak’ (140b/01), *halvet kıl-* ‘yalnız kalamak’ (103a/04), *muvāfaqat kıl-* ‘uygun görmek’ (110b/06), *da‘vet kıl-* ‘çağırarak’ (122a/07), *du‘a kıl-* ‘yalvarmak’ (135a/07), *helāl kıl-* ‘bağışlamak’ (114a/05).

eyle- : *şabr eyle-* ‘sabır göstermek’ (104a/07), *ķabūl eyle-* ‘razı olmak’ (117a/06), *terk eyle-* ‘bırakmak’ (106a/09), *ķār eyle-* ‘iyi gelmek’ (132a/02), ‘arz eyle-’ ‘sunmak’ (140a/08), *helāl eyle-* ‘bağışlamak’ (106a/07), *tavāf eyle-* ‘çevresini dolanmak’ (102a/02), *rüsvā eyle-* ‘rezil etmek’ (124a/12).

ol- : *fāriğ ol-* ‘vazgeçmek’ (125b/12), *ğark ol-* ‘gömülmek, batmak’ (107b/12), *muķālif ol-* ‘bir görüşe karşı olmak’ (111b/10), *şād ol-* ‘memnun ve mutlu olmak’ (101a/01), *helāk ol-* ‘yok olmak, ölmek’ (120b/04), *rāzı ol-* ‘kabul etmek’ (140a/08).

2.3.8.9.2. İsim + Fiil Kuruluşunda Olanlar

selām vir- ‘selamlamak’ (105b/13), *öğüt vir-* ‘nasihat etmek’ (102b/02), *dilūñi bağla-* ‘susmak zorunda bırakmak’ (102a/01), *hācet dile-* ‘istemek’ (113a/07), hoş gel- ‘hoşlanmak’ (114a/10), *şifā bul-* ‘iyi olmak’ (120a/05), *şatun al-* ‘kendine mal etmek’ (125b/09), *hāzır gel-* (100b/08), *zaķmet vir-* ‘sıkıntı vermek’ (115b/03), *ķıymet bil-* ‘değerini bilmek’ (123a/13).

2.3.8.9.3. Tasvir Fiilleri

Tasvir fiilleri, fiillerin –A, –I, –U zarf fiil şekillerine bazı yardımcı fiiller getirilerek yapılmış birleşik fiil tabanlarıdır. Bunlar zarf fiil hâlindeki fiilin anlattığı oluş

ve kılışı tasvir eder, onun nasıl, ne şekilde olduğunu belirlerler⁷¹. Bunlar; yeterlilik, tezlik, yaklaşma ve süreklilik olmak üzere dörde ayrılır.

2.3.8.9.3.1. Yeterlik Fiili

Fiillerin zarf fiil biçimine *bil-* yardımcı fiilinin getirilmesiyle yapılır: *şunabil-* (114b/13), *yiyebilmez* (125a/13), *idemez* (103b/13), *anlayumadum* (102a/01).

2.3.8.9.3.2. Süreklilik Fiili

Fiillerin zarf fiil biçimine *gör-* yardımcı fiili getirilerek yapılır: Metnimizde örneği yok.

2.3.8.9.3.3. Yaklaşma Fiili

Fiillerin zarf fiil biçimine *yaz-* yardımcı fiili getirilerek yapılır: Metnimizde örneği yok.

2.3.8.9.3.4. Tezlik Fiili

Fiillerin zarf fiil biçimine *vir-* yardımcı fiili getirilerek yapılır: *kıluvir-* (112a/08), *açavir-* (117a/07), *kıluvir-* (140a/13), *diyüvir-* (139b/12).

2.3.8.10. Çekimsiz Fiiller (Fiilimsiler)

Fiil kök ve gövdelerinden belirli eklerle türetilen fakat şahıs ekleri alarak çekime girmedikleri için yargı bildirmeyen bitmemiş fiil özelliği olan fiillerdir.

Çekimsiz fiillerde fiil kök ve gövdelerine getirilen *-mAk*, *-mA*, *-Iş*; *-An*, *-dIk*, *-mIş*; *-Ip*, *-ArAk* gibi ekler fiilin esas manasını değiştiren yeni bir kavram yaratmazlar. Fiildeki temel anlam sabit kalır. Bu bakımdan mana değişikliği yapan öteki eklerden ayrılırlar⁷². Çekimsiz fiiller bazı kaynaklarda tür/görev değiştirici ekler arasında gösterilmektedir⁷³.

⁷¹ Banguoğlu, a.g.e., s. 488.

⁷² Korkmaz, a.g.e., s. 863.

⁷³ Gülsevin- Boz, a.g.e., s. 95.

2.3.8.10.1. İsim Fiiller

İsim fiil eki almış sözcükler bir ismin üstlenebileceği her türlü görevi üstlenebilirler. Cümlede özne, nesne, tümleç ve ek-fiil yardımıyla yüklem olabilirler⁷⁴.

{ -mAk }

Zünnün demek balık issi demek olur (118a/13, 118b/01) , *Tanrıyla karşılık eylemek ister* (122a/12), *sūfîler hālîni bilmekde şol itmekçi gibidür* (123a/13), *uşbu yüzük kıymetin bilmekde* (123b/01), *kendü nefsünü görmekdür* (126a/08), *ululamak birle bir yire kodı* (109a/07), *kimseye konuk olmağdan sakınıñ* (113a/08).

2.3.8.10.2. Sıfat Fiiller

Bir yanları ile sıfat bir yanları ile fiillerdir. Fiil özellikleri dolayısıyla kendilerinde var olan hareket ve zaman kavramları isim oldukları sıfata aktararak varlık ve nesneleri hareket ve zaman gösterme özellikleri ile geçici vasıflandırılırlar.

Sıfatlar isim soylu kelimeler oldukları için, sıfat-fiiller aynı zamanda isimler ile ortaklaşırlar. Onlar gibi iyelik, çokluk ve ad çekimi ekleri alırlar. Edatlar ile birleşebilirler; cümlede de özne, nesne ve tamlayan görevleri üstlenebilirler⁷⁵.

Metnimizde yer alan sıfat fiil ekleri şunlardır:

{ -An }

gemide ol-an âdemleri ittifâk eylediler (117b/08), *eytdi kim bunu di-y-en Bîşr-i Hâfî hânedânından ‘aceb olmaya* (114b/08), *Mısır ehlinüñ halkı bilme-y-en anı zındîk dirlerdi* (115a/07), *Zünnün eytdi kim giç-en gice secdeye vardumdı* (120b/06).

{ -dUk }

pes öl-dük-den sonra anı düşde gördiler (113b/09), *yime-düg-üñ nesneleri imdi yigil ve içme-düg-üñ nesneleri imdi içgil* (114a/02), *kendü eli birle egir-düg-i iplik* (119b/03), *kendüzümü ög-düg-üm degül* (123b/06), *benüm⁷⁶ söyle-düg-üm Hâğdan gele kıl-duğ-um degül* (123b/08), *uşbu birağ-duğ-um tohmı görür mi* (125b/03).

⁷⁴ Nesrin Bayraktar, (2004), *Türkçede Fiilimsiler*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara: s. 6.

⁷⁵ Korkmaz, a.g.e., s. 909-910.

⁷⁶ şeklinde yazılmıştır fakat benüm anlama daha uygundur.

{ -mAz }

yara-maz yirlere de varmamağdur (129a/01).

{ -mİş }

şeşele-miş dilüñi bağla (102a/01), *uşbu yumul-miş gözi açam* (138a/03), *irteden tā şimdiye degin bir çürü-miş dāne ister* (138b/07).

2.3.8.10.3. Zarf Fiiller

Zarf işleyişine girmiş bulunan, zarf olarak kullanılan fiil şekilleridir. Cümlede şahsa ve zamana bağlı bir yargı bildirmeyen; yalnız yargı bildiren fiiller yanında, onlardaki oluş ve kılışın durum ve tarzını belirleyen zarf görevi yüklenirler⁷⁷.

Metnimizde yer alan zarf fiil ekleri şunlardır:

a) Zaman zarf fiilleri

{ -dUğça }

pes bak-dukça ol ağaçlar kamosı altun olmuş-ıdı (108a/09), *güçleri yit-dükçe vaḳti beklerler* (111b/04).

{ -İcAk }

Eski Anadolu Türkçesinde genelde –İcAk biçimiyle gösterilen bu ek –İçAk biçimiyle de kullanılmıştır. Eklendiği fiile “-İncA” anlamı katar⁷⁸.

şavme‘adan taşra koy-ıcaḳ bir āvāz işitdüm (116a/02), *Tañrı sevenüñ Tañrı sevmegi koy-ıcaḳ cezası oldur kim* (127b/08), *ol şehirden çık-ıcaḳ kamosı anuñ ardınca gelürler-ıdı* (133a/05), *bu sözi di-y-icek bir kişi geldi* (118b/06).

{ -İncA }

resīde ol-inca ol oğlan biraz müddet şabr eyledi (120a/09), *var bu gice toy-inca yi* (124a/01), *göñül birle girü tırma-y-inca kim ol yalancılar tövbesidür* (125a/10), *ol loḳma girü bırakma-y-inca qarār tutmazduñ* (131b/11), *tā kim altı ḥaşlet şı‘ār itme-y-ince* (102a/03), *Bişr öl-ince bu sırrı hiç kimseye dimedüm* (111a/04), *bize bal ve bıldırcın virme-y-ince* (118a/06), *Tañrı dileme-y-ince kul hiç nesne kılmaz* (119a/11).

⁷⁷ Korkmaz, a.g.e., s. 983.

⁷⁸ Bayraktar, a.g.e., s. 211.

{ -(i)ken }

cenāzesini götürüp gider-iken mü'ezzin bañun virdi (131a/05), *Loğmān sūresini okur-iken bu āyete irdi* (131b/12), *Medīneye gelür-iken yolda bir şehre uğradı* (133a/04), *sen sefere çıkmış-iken girü döndüğün yoğ-ıdı* (136a/04), *anun gibi pādīşāh var-iken* (102a/11).

b) Durum zarf fiilleri

{ -(y)U }

Bişr gibi kişi nite hilāf söyleye di-yü mescid kapusına turup yolu gözedürdüm (110b/11), *şu üzre yürü-yü giçdi* (110b/13), *kırd kuş yi-yü dirdi* (115b/12), *ol pır tebessüm eyle-yü güldi* (105b/10).

c) Bağlama Fiilleri

{ -(U)p }

biz dañı saña muvāfaqat kıl-up anun göñlini yuduğ (107a/07), *otur-up hırkasını diker-idi* (107b/08), *ķuru itmek çıkar-up yirdi* (108a/13), *bir gün minbere çık-up bir hadiş eytmedi* (110a/05), *mescid kapusına tur-up yolu gözedürdüm* (110b/11), *Tañrıdan tevekkül id-üp oturlar* (111b/03), *soķaķ içre bin-üp gider-idi gördi kim tersledi pes feryād kıl-up çairdi* (113b/06).

{ -(U)bAn }

-Up ekinin genişletilmiş şeklidir. Eski Anadolu Türkçesinde karakteristik bir zarf fiil ekidir⁷⁹.

bu almışdur di-y-üben Zünnünü incitdiler (117b/09).

⁷⁹ Gülsevin– Boz, a.g.e., s. 101.

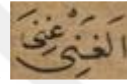
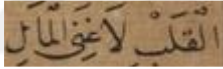

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

METİN

3.1. METİN

[100b]

- 1 Ben uşbu hāl-ile meşgūl ve bī-nevā ve kaygulu ve sen uşbu hāle fāriğ
- 2 olmuş otursın İbrāhīm eytdi kim iy kişi nice qabūl olmuş hac ve nicenūñ
- 3 hayrāt kim eyledūm qamusını saña virdūm sen şol bir sâ' at perişān
- 4 ve kaygulu olduğunı baña virgil **naçıldür** kim İbrāhīm eytdi bir gün
- 5 berber dükānına vardum bıyığımı kestürdüm benümle bir mürīd bileydi aña
- 6 eytdüm kim hīç nesne var mı kim bu kişiyē virevüz mürīd bir hemiyān altun
- 7 çıkardı İbrāhīme virdi İbrāhīm eytdi kim bu hemiyānı ol kişiyē vir
- 8 didi şol sâ' at bir sâyil hāzır geldi ol dellāk ol hemiyānı
- 9 ol sâyile şunur-ıdı İbrāhīm eydür eytdüm hemiyān toptolu altundur
- 10 aña neçün virürsin ol kişi eytdi kim bilürven iy baḡīl.
- 11 Ya' nī baylıq gönül baylığıdur māl bayluğı degüldür
- 12 nefsüme eytdüm kim bildün mi baḡīllüğünı nefsümi gönüm dilince anda buldum nefsüme
- 13 qār eyleyüp şād olduğumuñ birisi buyidi ve daḡı İbrāhīme eytdiler kim

[101a]

- 1 hīç dünyā içinde şād olduñ mı eytdi birkaç kez şād oldum bir kez bir yirde
- 2 otururdum bir kişi geldi üzerüme bevl eyledi. Ve bir kez daḡı bir kişi geldi
- 3 eñseme bir sīlī urdu ve daḡı bir kez gemi içindeyidüm beni anda hīç kişi
- 4 bilmez-idi ve tonum eski ve saçum perişān-ıdı bir hāldeyidüm kim qamusı
- 5 baña gülerler-idi ve beni maşharaya tutarlar-ıdı her birisi gelüp benüm saçumı

- 6 tutup kıparurlar-ıdı ve eñseme sîlî ururlar-ıdı ol⁸⁰ göñlümi murâd içinde
 7 buldum ve nefsum ħorluluğına şâd oldum nâ-gâh mevc kıpdı ve deñiz
 8 çalkandı şöyle kim gemi helâk olmağa yakındı pes gemici eytdi kim
 9 gemi yeyni olmağ gerek bir kışı eytdi kim bunı deñize bırakmağ gerek bir kışı
 geldi kim
 10 saçuma yapuşa denize bırağa fi'l-ĥâl mevc sâkin oldu deñize dalındı
 11 ol vağt kim kılağumdan tutdılar kim beni deñize bırağalar nefsumi kendü
 murâdum
 12 içinde gördüm ve dağı bir kez bir mescide vardum diledüm kim ol mescid içinde
 13 yağam ĥâdimler beni kıomadılar ve ben ol vağt kıatı za' if ve şayruyidüm kıalkup

[101b]

- 1 gidemedüm pes ol ĥâdimler geldiler ayağuma yapışdılar ve sürdiler ol
 2 mescidüñ üç nerdübânı vardı ol nerdübândan aşığa atdılar başum ol
 3 nerdübânüñ pâyelerine kıokundu her pâyede baña bir mağâm keşf oldu
 4 kendüzüme eytdüm n'olaydı kim nerdübânüñ pâyeleri dağı artuğ olaydı
 5 tâ kim baña dağı ziyâde esrâr-ı keşf oldu ve dağı bir kürküm vardı
 6 ol kürküñ içi kıoğtolu bit olmış-ıdı ve beni yirler-ıdı nâ-gâh ol pâdişâhlık
 7 ĥazîne kıonlarını ağıdum pes nefsum feryâd eyledi kim bunca renc nedür kim
 kendüzüne
 8 ihtiyâr idüp gice ve gündüz kıartarsın diyü bunda dağı nefsumi murâdum içinde
 9 ve şâd oldum **nağildür** kim meşâyığdan bir cemâ' at oturmış-ıdı İbrâhîmi kıaşd
 10 eyledüm kim varam bulam dükeli otura yol kıirmediler ve eytdiler kim var henüz
 11 senden pâdişâhlık kıoğusu gelür İbrâhîm kim nice ' ibâdet itmüşdür
 12 aña böyle dirler ayruğlara ne diyeler **nağildür** kim bir kışı eytdi kim baña bir

⁸⁰ " vağt ben" sonradan sayfa kenarına eklenmiştir.

13 vaşıyyet kıl eytdi kim bağlanmış şeş ve şeşilmiş bağla ol kişi eytdi kim

[102a]

1 anlayumadum eytdi ya‘ nī baġlu kīseñi şiş ve şeşilmiş dilüñi bağla Aḥmed
 2 Ḥaḫraviyye eytdi İbrāhīm bir eri gördi kim Ka‘ beye ṭavāf eyler eytdi şālihler
 3 derecesini bilesi degülsin tā kim altı ḫaşlet şi‘ār itmeyince evvel ol kim
 4 kendüzüñe ni‘met ḫapusını bağlayasın miḫnet ḫapusın açasın ikinci
 5 kendüzüñe ‘izzet ḫapusını bağlayasın ḫorluk ḫapusını açasın üçünci rāḫat
 6 ḫapusını bağlayasın sa‘y ve cehd ḫapusını açasın dördünci baylık
 7 ḫapusını bağlayasın dervişlik ḫapusını açasın beşinci uyku ḫapusını
 8 bağlayasın uyanıkluk ḫapusını açasın altıncı ṭül-i emel ḫapusını bağlayasın
 9 ecel ḫapusını açasın **naḫildür** kim İbrāhīm bin Edhemi gördiler kim başı
 10 açuk yalın ayak odun götürürdi eytdiler bu ne ḫāldür eytdi anuñ mükāfātudur
 11 kim anuñ gibi pādişāḫ var-iken ben utanmadan kendüzüme pādişāḫ didüm ol
 12 ağlar-ıdı kim bī-ḫod olur-ıdı ağlamakdan gözi yaşı yüzinde yol eylemiş-idi
 13 ḫaber de gelmişdür kim her ‘amel kim vardur yazukı giderür ammā göz yaşı odı
 deñizlerin

[102b]

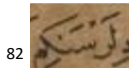
1 söyündürür **naḫildür** kim bir gün oturmuş-ıdı bir kişi anuñ ḫatına⁸¹ geldi ve eytdi
 kim
 2 iy şeyḫ baña bir öġüt vir kim anı imām idünem İbrāhīm eytdi kim eger
 3 ḫabül iderseñ ben saña altı ḫaşlet buyurayın kim andan şoñra saña
 4 hiç ziyān gelmeye ol kişi eytdi kim evvel ḫaşlet nedür İbrāhīm
 5 eytdi kim evvel ḫaşlet oldur kim çün Tañrıya ma‘şıyet işlersin bārī

⁸¹Burada sayfa kenarına “ḫatına” kelimesi sonradan yazılmıştır.

- 6 anuñ virdügi rızķı yigil ol ķiŗi eytdi kim dũnyāda ne kim rızķ var
 7 cümle anuñdur İbrāhīm eytdi imdi ħōŗ mudur kim anuñ rızķın yiyesin
 8 ve aña ‘āŗi olasın ol er eytdi kim ikinci ħaŗlet nedür İbrāhīm
 9 eytdi ħũn dilerseñ⁸² kim Tañrıya ‘āŗi olasın bārī ol ŗehirde oturma
 10 kim Tañrınınũ mũlkidür ol er eytdi kim maŗıķdan maŗribe deġin ķamusı
 11 Tañrınınũ mũlkidür pes ne yirde oturayın İbrāhīm eytdi kim revā mudur
 12 kim Tañrı rızķın yiyesin ve anuñ ŗehirde oturasın ve aña ‘āŗi olasın
 13 ol er eytdi kim üçũnci ħaŗlet nedür İbrāhīm eytdi kim ħũn

[103a]

- 1 Tañrıya ma‘ŗıyet ķılmaķ dilerseñ bārī bir ħalvet yire varġıl kim Tañrı seni
 2 görmeye ol er eytdi kim Tañrı cümle ‘ālemi bilür ve ne kim var-ısa görür
 3 İbrāhīm eytdi kim ŗimdi revā mudur kim sen anuñ rızķını yiyesin ve anuñ
 4 ŗehirde oturasın ve ol bilür-iken ve görür-iken ma‘ŗıyet ķılasın
 5 pes ol er eytdi kim dördũnci ħaŗlet nedür İbrāhīm eytdi kim ħũn melikũ’l-mevt
 6 cānuñ ķabż eylemege gele eyt kim baña mũhlet virgil tā kim tũvbe ķılam
 7 ol er ķiŗi eytdi kim sũzũmi ķabũl ķılmaya İbrāhīm eytdi kim ħũnki sen
 8 ķādir degũlsen kim melikũ’l-mevti girũ dũndũresin pes nite eydũrsen kim⁸³
 tũvbe ķılam
 9 ola kim tũvbe ķılmaķdan õñ õlũm gele seni yazuķlu ve mũflis bula
 10 ġāfil tũta ve peŗımanlık aŗŗı ķılmaya ol ķiŗi eytdi kim beŗinci ħaŗlet
 11 nedür İbrāhīm eytdi kim ħũn bũyle ‘āŗi olursın bārī mũnker ve nekir
 12 geliceķ savaŗ ile ve ķatuña gũtũrmegil ol eytdi kim kimũñ zehresi
 13 var kim anlar gele savaŗ ide yā ķatına gũtũrmeye İbrāhīm eytdi kim

⁸² 2. tekil ŗahıs eki “nun” ile yazılmıŗtır.

⁸³ “soñra” kelimesi sayfa kenarına sonradan eklenmiŗtır.

[103b]

- 1 çūnki gücūñ yitmez bārī bunlaruñ cevābını yaraqlağıl tā kim anlardan emīn
- 2 olasın ol er eytdi kim altıncı haşlet nedür İbrāhīm eytdi çūnki
- 3 seni Tañrı Te‘ālā katına iledeleler fermān gele kim bunı tamuya iledūñ
- 4 sen eytgil kim varmazvan ol er eytdi sözümi tutmayalar sebebi İbrāhīm
- 5 eytdi çūnki sözüñ tutulmaz bārī Tañrıyı hoşnūd eylegil tā kim
- 6 sözüñ dutula ol er eytdi iy İbrāhīm öğüt tamām baña degdi
- 7 İbrāhīmūñ elin tutdı cemi‘ me‘āşiden tövbe kıldı İbrāhīm
- 8 eytdi kim ol kişi oruç ve namāz birle altı yıl benümle bile oldı andan
- 9 dünyādan naql itdi **naķıldür** kim İbrāhīmden şordılar kim ne sebebdendür
- 10 kim Tañrıya du‘ā kılıruz icābet itmedi anuñ-çūn kim Tañrı bilürsiz
- 11 anuñ tã‘atını kılmazsız ve peygamberi bilürsiz anuñ sünnetin uymazsız
- 12 ve Qur‘ān okursız anuñ-ıla ‘amel kılmazsız ve Tañrınıñ ni‘metin yirsiz anuñ
- 13 şükriñi ödemezsiz ve bilürsiz kim uçmaķ vardur anı taleb idemezsiz

[104a]

- 1 ve bilürsiz kim tamu vardur andan kaçmazsız ve bilürsiz kim şeytān vardur anuñla
- 2 savaşmazsız belkim anuñ-ıla düzenlik idersiz ve bilürsiz kim ölüm vardur
- 3 anuñ yarağını idinmezsiz ve ölüleri kabre kırsız ve hıç ‘ibret almazsız ve
- 4 ve ‘aybuñuzı gidermezsiz ve ayruķlaruñ ‘aybına meşğül olursız ol
- 5 kişi kim böyle ola anuñ du‘āsı nite müstecāb ola didi **naķıldür** kim
- 6 andan şordılar kim bir kişi kim aç ola ve hıç nesnesi olmaya neylesün didiler
- 7 İbrāhīm eytdi kim şabr eylesün eytdiler kim bir gün şabr eyledi eytdi kim iki gün
- 8 şabr eylesün eytdiler kim iki gün şabr eyledi eytdi kim üç gün şabr eylesün
- 9 eytdiler kim üç gün şabr eyledi eytdi kim on gün şabr eylesün eytdiler kim on

- 10 şabr eyledi ve bir ay şabr eyledi kimesneden nesne dilemesün mi eytdi kim şabr
 11 eylesün ve ölsün kan bahāsı öldüren üstüne **naķıldür** kim yārenleri aña
 12 eytdiler kim et ziyāde bahālu oldu İbrāhīm eytdi biz uçuz eyleyevüz
 13 eytdiler kim nice uçuz eylersiz eytdi anuñ-çün kim et yimeyevüz **naķıldür** kim
 bir gün

[104b]

- 1 İbrāhīmi konuqlıǵa kıǵırdılar pes İbrāhīm yārenler-ile geldi meger bir kişi daǵı
 2 gelse girek-idi aña muntazır olmuşlar-ıdı bir kişi eytdi kim ol kişi ziyāde geç
 3 yürüyücidür kaçan gele İbrāhīm eytdi kim biz de eti itmekden aşdan
 4 soñra yirler siz öñden et mi yirsiz didi tırdı gitdi kim ğıybet söylemek
 5 murdār et yimek olur **naķıldür** kim bir gün kaçd eyledi kim ılıcaķ şuya gire
 6 ve bir eski tın geymiş-idi andan aķçe istediler ve anuñ aķçesi yoǵ-ıdı
 7 pes hāmmāma girmege kōmadılar şol sā° at aña bir hāl geldi kim kendüzinden
 8 gitdi çünki girü hāline geldi bir kişi şordı kim senüñ hālüñ nedür
 9 İbrāhīm eytdi kim ol kuru luǵı birle şeytān evine girmege kōmazlar
 10 Raḥmān evine nite kōyalar **naķıldür** kim bir gün tevekkül birle beriyye
 11 içinde gider-idüm üç gün hıç ta° ām bulmadum kim orucum açam İblīs geldi
 12 eytdi kim açlıǵ-ıla hacca varursın āḫir azuǵ-ıla varmaķ ulu didi bunca
 13 pādiřāhlıǵı ve bunca ni° meti kōduñ bunca renc ve miḥnet saña gelemedi

[105a]

- 1 çün bu sözi andan işitdüm pes bir depük üstine çıķdum ve eytdüm kim
 2 İlāhī düşmeni dosta ḫavāle kılduñ kim geldi benüm göğsümi göyündürür böyle
 disem
 3 bir āvāz geldi kim yā İbrāhīm ol kim ceybindedür sen çıķar ve ol kim ğaybeddür

- 4 biz çıkaruz böyle dise elümi koynuma soğdum dört deng gümüş unutmaklık
 5 birle koynumda kalmış çıkardum yābāna atdum şol sā‘at İblis benden
 6 kaçdı ve baña dağı rızq geldi yidüm ve şükr eyledüm **naķıldür** kim eytdi
 7 Cebrā’ıl ‘aleyhisselām düşümde gördüm kim gökden yire indi ve bir kâgaz
 8 elinde tutar şordum kim bu kâgaz nedür eytdi kim Tañrının dostlarını
 9 yazar eytdüm kim benüm adımı dağı yazduñ mı Cebrā’ıl eytdi sen anlardan
 degülsin
 10 eytdüm kim eger Tañrı dostı degülsem bārī Tañrı dostlarını severven
 11 pes Cebrā’ıl bir sā‘at endişe eyledi andan eytdi kim fermān geldi kim
 kamasından
 12 öñ anuñ adını yaz kim bu yolda ümide degmeklik ümīdi kesmeklikden
 mu‘teberdür
 13 **Naķıldür** kim İbrāhime bir kişi konuq oldu ol gice İbrāhīm uyumadı

[105b]

- 1 kāh namāz kılar-ıdı ve kāh ağlar-ıdı konuq nitekim uyanur-ıdı İbrāhimi namāz
 kılar ve ağlar görür
 2 çünkim irte oldu konuq eytdi kim hergiz senüñ geceñ⁸⁴ gibi gice görmedüm
 İbrāhīm
 3 eytdi ben dağı senüñ giceñ gibi gice geçürmedüm eytdi niden dirsın İbrāhīm
 4 eytdi ol derd kim benüm içümde kodılar eger bir zerre senüñ gönlünde qosalar-
 ıdı
 5 senüñ gündüzüñ dağı benüm gicem gibi olur-ıdı **naķıldür** kim eytdi bir gice
 Beytü’l-Muķaddis
 6 mescidinde kendüzümü haşır arasında gizlemiş-idüm kim anda hādımiler

⁸⁴ Kelime “چ” ile yazılmıştır.

- 7 hîç kimesne kıomazlar-ıdı çün giceden şülşı geçdı mescid kıapusı açıldı bir cemā' at
- 8 girdi ve bir pîri bilesince pelās geymiş ol pîr mihrāba vardı oturdı
- 9 andan bunlardan birisi eytdi kim bu gice bu mescid içinde bir adam vardur
- 10 kim ol bizden degüldür böyle diyicek ol pîr tebessüm eyleyü güldi
- 11 ve eytdi kim ol İbrāhîm Edhemdür kırk gündür kim ol tã' atuñ dadını
- 12 bulmaz ve İbrāhîmüñ hālî böyleyidi kıaçan kim İbrāhîm bu sözi işitdi
- 13 haşîrden taşra çıkdı kıatlanmadı pîr kıatına vardı selām virdi

[106a]

- 1 ve eytdi kim ne tarîķa kim nişān virdüñ böyledür ol Tañrı haķķı-çün ki
- 2 toĝru eytgil kim ne sebebdendür kim tã' at dadını bilmezven ol pîr eytdi kim
- 3 Başra şehrinde fülān gün ĥurma şatun alduñ bir ĥurmayı gördün⁸⁵ kim yirde yatur
- 4 şandun⁸⁶ kim senüñdür alduñ yidüñ ol ĥod senüñ degüldi çün ol
- 5 ĥarām ĥurmayı yidüñ ' ibādet tadı senden götürüldi böyle dise İbrāhîm
- 6 tırugeldi yüz Başraya tıtdı üç yüz ferseng yol yürüdi tã kim
- 7 ol ĥurmanuñ ĥelālîğın diledi ve ol kışı ĥelāl eyledi ve eytdi kim çün
- 8 iş böyle nāzik ve yol böyle inceyimiş ben daĥı tövbe kıldum didi
- 9 ve dükkānını terk eyledi tã kim abdāllardan oldu **naķıldür** kim bir gün
- 10 İbrāhîm şahrāya çıkdı bir sipāhî anuñ öñine geldi ve eytdi kim sen kimsin
- 11 İbrāhîm eytdi bir kıulvan sipāhî eytdi kim bunda avadānlık kıanda var
- 12 İbrāhîm eytdi kim uş gūristān sipāhî kıaķıdı eytdi kim beni musaĥķharaya
- 13 tutar mısın didi kıamçıyla İbrāhîme birķaķ başına urdı tã kim başı yarıldı

⁸⁵ 2. tekil şahıs "nun" yazılmıştır.

⁸⁶ 2. Tekil şahıs eki "nun" yazılmıştır.

[106b]

- 1 yüzi üstine kan revān oldı boynına ipe daqdı çeke çeke şehre
- 2 iletı ve her kāmçıyla kim urdı İbrāhīm aña du‘ ā kılurdı ve eydürdı kim
- 3 Yerhamūke’llah kaçan kim şehre getürdı şehir kavmi cümle karşı çıkdılar eytdiler
- 4 kim uşbu zāhid-i ‘ālim İbrāhīm Edhemdür neçün urduñ ve azarladuñ kaçan kim
- 5 sipāhī bildi kim İbrāhīm Edhemdür atından indi ve İbrāhīmüñ ayağını
- 6 öpdı ve helāllik diledi İbrāhīm eytdi kim ben seni urduğñ vaktin
- 7 helāl kıldum sen fārıg ol andan sipāhī eytdi kim iy şeyh ben senüñ
- 8 başına urdum ve sen baña du‘ ā kılurduñ sebeb neydi İbrāhīm eytdi kim
- 9 ol iş kim sen baña işledüñ ol benüm naşībüm idi uçmağda baña derecāt
- 10 ref’ oldı anuñ-çün saña du‘ ā kıldum andan eytdi kim ben saña ‘imāret
- 11 şarıcak sen gūristānı işāret kılduñ ma‘ nī neydi anuñ-çün kim gūristān
- 12 her gün artar ve ‘imāret ve şehir her gün harab olur pes ol kişi derhāl
- 13 İbrāhīm elini tıtdı ve tövbe kıldı **naķıldür** kim İbrāhīm bir vaktin

[107a]

- 1 mest katından giçerdi ol sarhōşuñ ağızı bulanmış-ıdı pes şu diledi ve ol
- 2 esrügüñ ağızını yudı ve eytdi kim ol ağız kim Tañrı zikriñi itmiş ola anı
- 3 böyle komağ hürmetsizlikdür kaçan kim ol⁸⁷ uyandı aña didiler kim Hōrasan zāhidi
- 4 İbrāhīm Edhem senüñ ağızuñı yudı ol dağı eytdi çünki anuñ eli
- 5 benüm ağızuma degdi bu tövbe nişānıdur siz şanuğ oluñ kim ben tövbe kıldum
- 6 andan şoñra İbrāhīm düşinde gördi kim Tañrı eydürsen bizüm-içün
- 7 anuñ ağızını yuduñ biz dağı saña muvāfağat kılup anuñ gönlini yuduğ

⁸⁷ “kişi” kelimesi sonradan sayfa kenarına eklenmiştir.

- 8 **Naķıldür** kim bir ulu İbrāhīm-ile bir tağ üstine çıkup gelecteydürler-idi
 9 ol kişi İbrāhīme şordı kim her kişide kim kemāl varsa anuñ nişānı nedür
 10 İbrāhīm eytdi kim nişānı oldur kim uşbu tağa yürü dise yürüye böyle
 11 diyicek ol tağ derhāl yürümege başladı İbrāhīm eytdi iy tağ
 12 saña eytmedüm yürü diyü meşeldür kim eydürven **naķıldür** kim Ebū Recā eytdi
 13 kim İbrāhīm birle bir gemideyidüm nā-gāh bī-vaķt yil esdi şöyle kim

[107b]

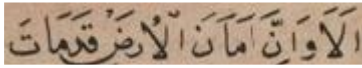
- 1 cihān қараñu oldı gemi ğarқ olmağa yaқlaşdı aғladum ve zārı қıldum şol
 2 sā' at gökden bir āvāz geldi kim ğarқ olavuz diyü қorқmañ kim ĩbrāhīm Edhem
 3 sizüñ-ile biledür pes şol sā' at yil degdi cihān rüşen oldı
 4 **naķıldür** kim İbrāhīm gemiye girmek diledi ve aқçesi yoғ-ıdı kim vire ve her
 5 kişiden bir dīnār alurlardı pes İbrāhīm iki rek' at namāz қıldı ve eytdi kim benden
 6 altun dilerler ve benüm altunum yoқdur kim virem didi pes başın dağı
 7 ol aradağı қum ve қайır қамусı altun oldı **naķıldür** kim Dicle kenārında
 8 oturup Һırқasını diker-idi nā-gāh ignesi deñize düşdi bir kişi andan şordı kim
 9 şunuñ gibi pādişāhlıǵı қoduñ dervişlikde ne bulduñ İbrāhīm deñize işāret
 10 қıldı kim ignemi virüñ şol sā' at biñ balıқ deñiz üstine geldi
 11 her birisi aǵzında bir altun igne tutar İbrāhīm eytdi kim ben kendü ignemi
 12 dilerven derhāl bir za' ifce balıқ geldi anuñ ignesini getürdi
 13 İbrāhīm eytdi kim dervişlikde bulduǵumuñ eñ kemter budur қаланın Һod

[108a]

- 1 sen ne bilürsin **naķıldür** kim bir gün bir şu қuyusına irdi delv bıraқdı қоғāya
 2 gördi kim топтолу aқçe чıқdı delvi қuyu üzere дөкди ikileyin bıraқdı

- 3 gine toptolu altun çıkdı gine kıyu içine dökdi eytdi kim İlähî baña
 4 hazine ‘arz eyleyisersen ben bilürven kim hiç hazineñ dükenmez ve ben bu ipe
 yapuşup
 5 kıuyuya inmezven baña şu virgil kim âbdest alam derhâl yanında bir bardak
 6 şu hazır oldı **naķildür** kim bir kez hacca gider-idi bunca kişi anuñ-ıla bile
 7 pes eytdiler kim hiçbirümüzde akçe ve azuk yok ne kılavuz İbrâhîm eytdi kim
 8 Tañrıya neçün inanmaķlıķuñuz yokdur eger altun isterseñüz şol ağaçlara baķuñ
 9 pes baķdukça ol ağaçlar kumusı altun olmış-ıdı Tañrı kudreti birle
 10 **Naķildür** kim bir cemā‘ at dervişler-ile bir kal‘ a katından giçerler-idi ve ol
 11 kal‘ anuñ öninde odun çoğ-ıdı İbrâhîm⁸⁸ uşbu gice bu arada döneleyeyin od
 12 yaķalum oturalum pes hişârdan od aldılar yandurdılar ışığına oturdılar her birisi
 bir pâre
 13 kıru itmek çıkarup yirdi ve İbrâhîm namâza tırmış-ıdı ol dervişleruñ

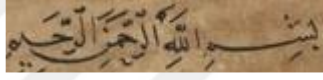
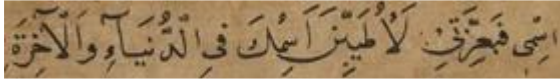
[108b]

- 1 birisi eytdi kim iy kâşķi bir helâl et olayıdı uşbu oda biryân idüp
 2 yiyeyidük İbrâhîm selâm virdi ve eytdi kim Allah Te‘âlâ kâdirdür kim size helâl
 3 et vire didi girü namâza tırdı şol sâ‘at bir añırmaķ kopdı gördi kim bir arslan
 4 bir geyigi önine bırakmış kıovar çün geyik ol araya geldi sürçdi düşdi
 5 beli şındı İbrâhîm namâzdan selâm virdi ve eytdi kim uş Tañrı helâl
 6 et virdi tıruñ Bismil-ilen tırdılar boğazladılar ve ol oda bişürüp yidiler ve ol
 7 arslan bunlara nazar kıılır-ıdı **naķildür** kim çün İbrâhîme ölüm geldi
 8 hâtifden bir âvâz geldi kim . . Ya‘nî
 9 biluñ kim yiryüzinüñ bedrüsti kim emînligi götürüldi kıamu halk bu kim ola diyü
 10 hayrân kıaldılar pes haber geldi kim İbrâhîm Edhem öldi rahmet’ullâhi ‘aleyhi

⁸⁸ “eytdi” kelimesi sonradan sayfa kenarına eklenmiştir.

- 11 **Zıkr-i Bişr-i Hâfi rahmet'ullâhi 'aleyhi**
 12 ve'l-âhîru ol mücâhide meydânının mübâziri. Ol müşâhide der-gâhının
 13 kapucısı ol hidâyet ger-gâhının 'âmili. Ol 'inâyet bâr-gâhının kâmilî

[109a]

- 1 ol 'âlimler içinde şâfi. Bişr-i Hâfi Rażıya'llâhu 'anhü. 'Azîm mücâhide
 2 ıssıydı. Ve anuñ işi 'azîmü yüksek idi tayısı 'Ali bin Harşamuñ mürîdiyidi
 3 Merv şehrinde toğmış-ıdı Bağdâd şehrinde olur-ıdı ve anuñ tövbesine sebep
 4 bu oldu kim 'azîm müfsid idi bir gün sarhōş gider-iken yolda bir kâğaz
 5 buldı anuñ üzerine yazılmışdı kim ol kâğazı
 6 götürdi hōş koğular müşk. Ve za' ferân gibi. Şatun aldı ve ol kâğazı
 7 anuñ içine kodı ve bir kâğaz dağı anuñ üzerine şardı ululamak birle
 8 bir yire kodı ol gice düşde gördi kim bir âvâz geldi eydür kim.
 9 Ya'nî sen bizüm adumuzu
 10 hōş koğu kılduñ 'izzetüm haqqı-çün kim senüñ aduñı dünyâda ve âhiretde hōş
 11 koğulu kılam kim her kim senüñ aduñ işide anuñ gönline râhatlık bula kaçan
 12 Bişr bu uykudan uyandı pes tövbe eyledi ve zâhidlik yoluñ tutdı Tañrı
 13 Te'âlâ müşâhidesine şöyle⁸⁹ oldu kim hergiz ayağına başmak geymedi

[109b]

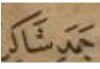
- 1 Aña eytdiler kim neçün yalın ayak yürürsin eytdi anuñ-çün kim Allah Te'âlâ
 2 eytdi kim yiryüzini size töşek kılduğ imdi Hâk Te'âlâ döşegi üzere başmak

⁸⁹ "Meşgûl" kelimesi sonradan sayfa kenarına eklenmiştir.

- 3 birle yürümek edeb olmaya ḥalvet ehli ululardan biri nice ḳavm vardur kim
ḥācete
- 4 varmazlar ve ṭahāret almazlar ve yiryüzine tükürmezler ve sümkürmezler anuñ-
çün kim bunlar neye
- 5 baḳarsalar Tañrı nūrını görürler Bişre daḫı bu ḥāl degmiş-idi **naḳıldür** kim
Aḥmed bin Ḥanbel
- 6 Rażıya'llāhu 'anhü hemişe anuñ ḳatına varurdı ve anuñ-ıla bile olur-ıdı
- 7 şöyle kim Aḥmedin⁹⁰ şākirdleri eytdiler kim iy⁹¹ sen imāmsen ve 'ālimsen ve
dürlü 'ilm içinde
- 8 şimdi senüñ mānendi yok her sâ' at bir yalın ayak şūrīde kişinüñ ardınca yilmek
- 9 saña ne lāyıḳdur Aḥmed eytdi kim gerçeksiz ol didiñüz 'ilmi ben andan yigrek
- 10 bilürven ammā Tañrı ol benden yigrek bilür pes Aḥmed Ḥanbel anuñ ardınca
- 11 vardı ve eydürdi kim ya' nî iy Bişr benüm Tañrumdan baña
- 12 söz söylegil **naḳıldür** kim Bişr-i Ḥāfi diledi kim bir kez bir sarāya gire pes ayağı
sarāy
- 13 içine başdı bir ayağını taşra aḥşamdan tā irteye degin ṭurdı yarındası kız ḳardeşi

[110a]

- 1 aña şordı kim şol ṭurmaḳlıḡuñ nidendi Bişr eytdi kim göñlüme geldi kim uşbu
- 2 Bağdād içinde bunca kişi var Bişr adlu cuhūd ve tersā ve naşrānî ve men Bişrven
müslümān
- 3 ben neyledüm ve bunlar neylediler bu fikirde ḳalmış-ıdum ṭurmaḳlıkum andan
ötürüyidi **naḳıldür**
- 4 kim yidi yük kitāb okumış-ıdı yir altında gizledi bir gün minbere çıḳup bir
- 5 ḥadīş eytmedi eytdi kim ḥadīş rivāyet ḳılup va' z andan ötürü eytmezven

⁹⁰ şeklinde yazılmıştır ancak cümlemin bağlamından hareketle Ahmedin daha uygundur.

⁹¹ "hoca" kelimesi sonradan sayfa kenarına eklenmiştir.

- 6 kim nefsum anı ârzûlar kim va'z eydem tâ kim halk beni ulu bileler eger
nefsümden eytmemek
- 7 ârzûsın duysayıdum hemîşe va'z eydürdüm **naķıldür** kim Bişre eytdiler kim
- 8 uşbu Bağdād içinde helâl ve harâm ziyâde karışdı sen niden yirsin eytdi
- 9 kim andan yirven kim siz yirsiz ve andan içer ve ne kimsiz içersiz eytdiler kim
yâ uşbu
- 10 menzile neyile irdüñ Bişr eytdi şunuñ-ıla irdüm kim loķmam sizüñ loķmañuzdan
- 11 kiçi ve elüm sizüñ elüñüzden kışadur ve ol kişi kim yiye ve ağlaya anuñ-ıla
- 12 berâber degüldür kim yiye ve güle. Ve daķı andan şordılar kim katık ne nesne
edin kim
- 13 eytdi kim sâķılıķı katık idinüñ **naķıldür** kim hergiz pâdişâh kazudıķı ırmaķdan

[110b]

- 1 şu içmedi ululardan bir ulu eytdi kim bir gün Bişr katına vardum ziyâde
- 2 şavuk-ıdı anı gördüm kim tonunu çıkarmış. Yalıncaķ oturmış ditrer pes eytdüm
- 3 yâ Bişr uşbunuñ gibi vaķt âdemlar tonı artuķ geyürler sen tonuñı çıkarup
- 4 oturmış ditrersin. Bişr eytdi şol yoķsulları ańdum kim tonı bulunmaz
- 5 ve giyesi şimdi şavukdan ditrerler benüm ma' lüm yoķdur kim anlara geydürem
eylük
- 6 kılam bârî ten-ile bunlara muvâfaķat kılayın ve daķı Aķmed bin İbrâķim eytdi
kim
- 7 Bişr baña eytdi ki. Varķıl ma' rûfa eytgil kim namâz kılıcaķ uş ben
- 8 anda varurvan didi vardum bu ķaberi aña iletdüm pes ma' rûf muntazır
- 9 oldu oturdı tâ kim öyle namâzını kılduķ gelmedi aķşam namâzını ve yatsu
- 10 namâzını daķı kılduķ hem gelmedi pes kendüzüme eytdüm kim sübhân'allâh
- 11 Bişr gibi kişi nite hilâf söyleye diyü mescid ķapusına tırup yolu gözedürdüm
- 12 gördüm kim namâzlaķusını götürmiş gelür ķunki Dicle ırmaķı kenârına

13 irdi şu üzre yürüyü giçdi. Şöyle kim topuğı yaş olmadı pes mescide

[111a]

- 1 geldi tā seher vaktine degin ḥadīṣ eytdi böyle oturdılar pes turugeldi gitmege
- 2 ben tam üstüne ağdum kaçan kim Dicle kargına irdi yine şu üzerine yürüyü başladı
- 3 segirtüm tamdan aşağı düşdüm vardum elini ayağını öpdüm eytdüm kim baña
- 4 bir du‘ā kılğıl pes du‘ā kıldı ve eytdi kim sırrı āşikār kılmagıl tā Bişr ölince bu sırrı
- 5 hīç kimseye dimedüm **naḳildür** kim bir cemā‘ at şūfī eytdiler kim yā Bişr ḥalkdan
- 6 hīç nesne ḳabūl ḳılmazsın dilegüñ oldur kim seni ulu bilsünler dirsın eger gerçek
- 7 er-iseñ ḥalkdan nesne alğıl kim ululuk ārzūsı götürülsün ve ḥalk yüzi
- 8 senden dönsün andan soñra ne ki ḥalkdan alduñ uğurlayın dervişlere
- 9 viresin bayağı tevekkül birle tā‘ ate meşgöl ol gaybdan kendüzin ḳoḳu
- 10 al bu söz Bişrūñ yārenlerine ziyāde ḳatı geldi Bişr eytdi imdi bu sözūñ
- 11 cevābını işidūñ iy şūfīler bilūñ kim dervişler üç kısımdur. Bir kısım oldur kim
- 12 hergiz ḥalkdan nesne dilemezler ve eger virürlerse daḫı almazlar ol ḳavm rūḥānīlerden
- 13 olmışdur şöyle kim ne ki Allah Te‘ālādan isteyeler Tañrı Te‘ālā bunlara vire

[111b]

- 1 ve bunlaruñ ḥācetini revā kıılır. İkinci kısım oldur kim ḥalkdan nesne dilemez ammā
- 2 dilemeden bunlara nesne virürler-ise ḳabūl kıılırlar red itmezler bunlar miyānedür kim
- 3 Tañrıdan tevekkül idüp otururlar. Üçüncü kısım oldur kim şabr-ıla otururlar ve
- 4 güçleri yitdükçe vakti beklerler ārzūlarını girü yıgarlar kaçan kim ol şūfīler

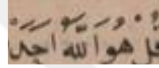
5 bu cevābı işitdiler eytdiler kim sözinden hoşnūd olduḡ kim Tañrı Te‘ālā
 6 senden hoşnūd olsun. Ve daḡı Bişr eytdi kim ‘Alī-yi Cürċāniye irişdüm çeşme
 7 üstünde çünki beni gördü kaçmaḡa başladı eytdi kim iy yār Hūdāyā
 8 bugün ben ne günāh eyledüm kim ādem oḡlını gördüm böyle diyicek vardum
 9 ardınca tā kim aña yetişdüm ve eytdüm kim Tañrı-çün baña bir vaşıyyet kıl
 10 eytdi kim dirliği şabr-ıla eyle ve ārzūñı düşmen tut şehvetüñe muḡālif ol
 11 ve evüñi gözden daḡı ḡalvet kıl ki eger dünyāda evüñ göz gibi ḡalvet olursa
 12 yarın kim gözden kucak diñlegil ve ḡošluk birle Tañrıya iresin **naķıldür**
 13 bir bölük ḡavm geldiler ve eytdiler kim Şamdan gelürüz ḡacca giderüz raḡbetüñ

[112a]

1 Var mı kim bile gidevüz Bişr eytdi kim üç şart-ıla bile giderem evvel ol kim hīç
 2 azuḡ götürmeyevüz eger virürlerse daḡı almayavuz ve hīç kimseden nesne
 dilemeyevüz
 3 bunlar eytdiler kim azuḡ bile götürmemeye ve kimseden nesne dilememeye
 ḡatlanavuz
 4 eger yolda fütūḡ ele girürse alavuz Bişr eytdi sizüñ tevekkülünüz eksükdür
 sizüñ-ile
 5 yoldaş olmazvan **naķıldür** kim Bişr-i Hāfi eytdi kim bir gün eve girdüm bir kişi
 6 buldum eytdüm kim sen kimsin kim bu eve destürsuz girdüñ eytdi kim ḡardeşüñ
 Hızırvan
 7 eytdüm kim baña bir du‘ā kıl eytdi kim Tañrı Te‘ālā tā‘at kılmaḡı saña
 8 geñez kıluvirsün eytdüm kim daḡı artur eytdi ol kılduḡı tā‘ati saña örtülü kılsun
 9 **Naķıldür** kim bir kişi Bişre tanışdı ve eytdi kim iki biñ aḡçem var ḡelāl
 10 dilerven kim ḡacca varam Bişr eytdi kim temāşāya mı varursın ve eger Tañrı
 hoşnūdluḡ-içün
 11 giderseñ var ol aḡçe’i bir yetime yā bir yoksula vir yā bir borçluya

- 12 vir ol rāḥat kim bir müslümānuñ göñline degüresin yüz hacdan müjdelürakdur
 13 ol kişi eytdi kim hacca varmağa rağbetüm artuqdur Bişr eytdi

[112b]

- 1 eytdi kim beñzersin ol mālı vechsüz yirden ala getürmişsin anuñ-çün hac
 kılmağa
 2 rağbetüñ anuñ-ıla artuqdur **naḳıldür** kim Bişr-i Hāfi bir gün bir gūristān
 3 katından giçer-idi eytdi kim gūristān ehlini gördüm dirilmişler ve qarışmışlar
 tamām
 4 nesne üleşirler gibi pes eytdüm kim iy yār Hūdāyā baña bildür sen kim bu ne
 ḥāldür
 5 bir ün işitdüm kim var bunlardan şor pes vardum şordum eytdiler kim bugün bir
 6 hafta vardur kim bir dīndār kişi burdan geçdi üç kez sūresini
 7 oqudı bir hafta oldı kim anuñ şevābını üleşürüz henüz daḡı fāriğ olmaduq
 8 ve daḡı Bişr eytdi kim Muḥammed Muştafāyā şalla'llāhü 'aleyhi ve sellem
 düşümde gördüm
 9 baña eytdi kim yā Bişr hīç bilür misin kim Tañrı Te'ālā senün-üçün artuk
 10 kıldı qamulardan ve senün-üçün yüksek kıldı eytdüm kim yā Resūlullāh
 bilmezven
 11 eytdi andan ötürü kim sen benüm sūnnetüme uyduñ ve şālihlerüñ ḥürmetini
 saqladuñ
 12 ve dīn içinde qardeşlere ögüt virdüñ ve benüm yārenlerümi ve ehlü beytümü
 13 sevdüñ Haq seni bu sebebden uşbu mertebeye irdürdi **naḳıldür** kim eytdi

[113a]

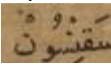
- 1 bir gice Hażreti 'Alī Kerrema'llāhü vechehü düşümde gördüm pes eytdüm kim
 yā Emīre'l-Mü'minīn

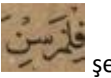
- 2 baña ögüt vir eytdi kim tevāzu⁶ luk ne görklüdür baylar yoqsullara eyleye
 3 müzd istemek-üçün ve andan görklü oldur kim yoqsullar baylara tekebbürlik kıla
 4 Tañrının keremine i⁶ timād kılup **naķıldür** kim yārenlerine eytdi kim⁹² eylemek
 girek
 5 sefer eyleyüñ kim şu aķar-iken hōş olur çün bir yirde tura müteg⁶ ayyir olur şarar
 6 ve daķı eytdi kim her kişi kim dilerse ki dünyāda ⁶ aziz ve āhiretde şerif ola
 7 üç nesneden saķlansun. Evvel kimseden hācet dilemekden. İkinci
 8 kişiye yavuz söylemekden. Üçünci kimseye konuķ olmakdan saķınun⁹³ ve
 9 daķı eytdi kim hergiz ⁶ ibādet tadını bilmeyesin tā kendüzüñ-ile dünyā azukları
 10 arasında demürden dīvār tutmayınca. Ve daķı eytdi kim kamu işlerüñ
 11 kıtırāğı üçdür evvel tarlıķı vaķtinde cömertlik. İkinci hālvet yirden
 12 yazukdan saķlanmaķ. Üçünci korķduķı kişi kıtında söz söylemek. Ve daķı
 13 eytdi kim saķıklık oldur kim kamu harāmlardan taşra çıkāsen ve her

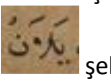
[113b]

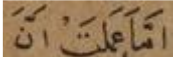
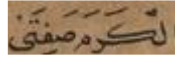
- 1 göz yumup açduķuñda kendü nefsüñden hisāb alasin. Ve daķı
 2 eytdi kim baķıl kiřiñüñ yüzine baķmaķ gōñül kıarārdur ve mürüvvet giderür ve
 daķı
 3 eytdi kim çün Tañrıya tāt at kılmazsın⁹⁴ bārī ma⁶ şıyet kıılma **naķıldür** kim mādem
 4 kim Bişr dir-idi Bağdād yolları ve soķaķları içinde hergiz davar terslemez-idi
 5 Bişrüñ hürmeti-çün kim ol hemişe yalın⁹⁵ ayak yürür-idi hattā bir kiřiñüñ atı
 6 var-ıdı soķaķ içre binüp gider-idi gördi kim tersledi pes feryād kılup

⁹² Sayfa kenarına “sefer” kelimesi eklenmiştir.

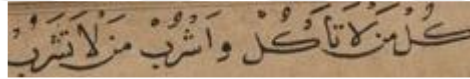
⁹³ şeklinde 2. tekil şahıs eki “nun” yazılmıştır.

⁹⁴ şeklinde 2. tekil şahıs eki “nun” yazılmıştır.

⁹⁵ şeklinde yazılmıştır ancak yalın anlama daha uygun görülmüştür.

- 7 çağırdı ve eytdi kim meger Bişr-i Hâfî dünyâdan geçdi kim bu at anuñ hürmetin
 8 saklamadı yol üzre tersledi pes Bişri istediler cân Haḫḫa teslim
 9 kılmış bildiler pes öldükden soñra anı düşde gördiler ve eytdiler kim Allah
 Te‘ālā
 10 saña neyledi eytdi kim Tañrı Te‘ālā baña ‘itāb kıldı ve eytdi kim
 11 dünyâda kendüzüñi nice çok korḫu içinde neçün tutduñ.
 12 Bilmedüñ mi kim kerimlik benüm şıfatumdur. Ve daḫı bir kişi
 düşde
 13 gördi şordı kim Allah Te‘ālā saña ne kıldı Bişr eytdi kim beni yarlıgadı

[114a]

- 1 ve baña eytdi kim. Ya‘nî bizüm-üçün
 2 yimedügüñ nesneleri imdi yigil ve içmedügüñ nesneleri imdi içgil
 3 ve daḫı bir kişi anı düşde gördi kim cennet içinde⁹⁶ Allah Te‘ālā senüñ-ile
 4 ne işledi Bişr eytdi kim beni yarlıgadı ve uçmaḡuñ bir yanın baña ḫelāl
 5 kıldı ve baña eytdi kim yā Bişr bunca kim dünyâda ‘ömrüñ oldı eger benüm-
 üçün
 6 cümle ‘ömrüñi namāzluḡu üzre sücūd eylemekde geçirdünse anuñ şükri
 degüldür
 7 kim saña ḫullarum göñlümde yir virmiş-idüm kim ḫamu ḫullarum seni
 8 sever-idi. Ve daḫı anı bir kişi anı düşinde gördi kim cennet içinde eytdi kim
 9 Tañrı senüñ-ile ne işledi eytdi kim çün Tañrı gördüm baña eytdi kim
 10 yā Bişr ḫōş geldüñ ol gün kim senüñ cânuñı getürdüm bir yüzinde baña
 11 hiç sevgülürek senden kişi yoḡ-ıdı **naḫıldür** kim bir gün bir ‘avrat

⁹⁶ “eytdi kim” sonradan sayfa kenarına eklenmiştir.

- 12 Aḥmed-i Ḥanbel atına geldi ve eytdi kim iy m sl m nlar im mı d n i nde
 13 am  zre oturup iplik egir rven al fe ki ileri me   ale g t r p

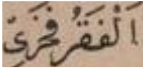
[114b]

- 1 geerler ve ben ol me   ale aydu nına iplik egir rven rev  mudur ol iplik
 2 bah sı ba a el l m d r y  ar mdur Aḥmed Ḥanbel⁹⁷ evvel eytgil kim sen
 3 kimsin kim bunu  gibi mesele  orarsın ol   avrat eytdi kim ben Bi r-i Ḥ fin  
 4 ız arde iven b yle diyicek Aḥmed Ḥanbel z r  z r  a ladı ve eytdi kim bunu 
 5 diyen Bi r-i Ḥ fi  ned nından   aceb olmaya didi ve andan eytdi kim rev 
 6 kim sen   bunlar  me   alesi iplik egirme  zinh r sa ın kim uru  u bulanu 
 7 olmasun ve arde    Bi r-i Ḥ fi yol n t t gil ve a a uy ıl t    yle olas n
 8 kim eger bir rev  deg l nesne i lemek dileyesen el   sa a ferm n
 9 olmaya arde    Bi r ta v  iinde   yle olmu -ıdı kim aan kim bir
 10 a  ama eli   unsa ve ol a   m ar m olsa Bi r   eli kend z  ne
 11 ferm n  olmazdı   yle kim hi  eli depretmez-idi ve eyd r-idi kim ben m
 12 kim a a g   l dirler ve anu  ar mdan sa ınma a ve z hidli e
 13 ra bet ziy ded r ve ben m zehrem yokdur kim anu  dest rsuz nesneye
  unabilem

[115a]

- 1 Raḥmetu'll hi   aleyhi raḥmeten v si  aten ve ma fireten
 2 **Z kr-i Z nn n-i Mı  r  rahmetu'll hi   aleyhi**
 3 ve'l-  hiru ol mel met ehlin   cem  i. Ve ol iy met dirnekin    em  i

⁹⁷ "eytdi" sonradan sayfa kenarına yazılmıştır.

4 ol kim huccetidür bu hadîşi ki . Ol vaqtüñ kuṭbı Zünnün-i
5 Mısrî. Rażıyâllâhü ‘anhü tarîkât yoluñ dervîşlerindendi hemîşe belâ
6 ve melâmet yolındaydı isrâr ve tevhîd içinde ‘azîm añlamaqlığı var-ıdı
7 Mısır ehlinüñ halkı bilmeyen anı zındîk dirlerdi ve âdemîler anuñ hâlini
8 hîç bilmez-idi mâdem ki diriyidi halk aña münkirdi zîrâ ki
9 kendüyi halkdan örtülü tutar-ıdı tâ ölmeyince kimse anı bilmedi ve anuñ
10 hâlerinden vâkıf olmadı ve anuñ tövbesine sebep bu oldu kim aña
11 eytdiler kim fülân yirde bir ‘âbid var Zünnün eydür tırdum aña ziyâret
12 eylemege vardum gördüm kim kendüzini bir ağaçdan aşğa aşmış ve eydür kim
13 iy nefis ve ten baña uyğıl ve yardım eylegil tâ kim Hakkâ tã‘at kılam yoksa

[115b]

1 seni açlık kıtlık içinde helâk kılurvan ve uşbu azâb içinde qalursın
2 bunı göricek zârılığ-ıla ağladum tâ kim ol ‘âbid benüm ağlamağımı işitdi ve
3 eytdi kimdür kim odı az ve yazuğı çok kişiy⁹⁸ zahmet virür böyle diyicek anuñ
4 katına vardum ve selâm virdüm pes eytdüm kim iy ‘azîz uşbu ne hâldür kim
kendü
5 nefsüñe kılursın ‘âbid eytdi kim uşbu ten Tañrı tã‘ati kılmağa benümle qarâr
6 kılmaz ve halka qarışmaq ister Zünnün eydür kim ben şandum kim müslümânlar
qanını
7 dökdüñ veyâ dağı kebâyir yazuk işledüñ andan ötürü nefsüñe bu cezâ idersin
8 ‘âbid eytdi kim bilmedüñ mi kim halka qarışmaq ölince qalanı dağı şayca bir bir
9 gelür Zünnün eytdi kim vallâhi sen ulu zâhidsin zâhid eytdi kim benden
10 yigrek zâhid diler misin varğıl kim göresin uşbu tağ üstünde ol tağ

⁹⁸ “geldi” kelimesi sayfa kenarına sonradan eklenmiştir.

- 11 üzerine ağdum bir yigit gördüm bir şavme‘ anuñ içinde oturmuş bir ayağı kesilmiş
- 12 şavme‘ anuñ taşrasında yatur kurd kuş yiyü dirdi pes katına vardum ve hālını şordum
- 13 ol yigit eytdi kim bir gün bu şavme‘ anuñ içinde oturmuşdum bir ‘ avrat uşbu

[116a]

- 1 aradan geçdi benüm göñlüm aña aşıldı nefsum taķāzā kıldı kim anuñ ardınca
- 2 varam pes tırdum bir ayağum şavme‘ adan taşra koyıcaķ bir āvāz işitdüm kim eydür utanmaz
- 3 mısın kim otuz yıldur kim Tañrıya tã‘ at kılmış-iken bir ‘ avrata kâsd eylersin bu üñ
- 4 işidicek ol taşra çıkan ayağımı kesdüm bıraķdum imdi uşbunda oturmuşvan
- 5 tã kim daķı benüm başuma ne geliserdür ve ne kılısar imdi sen bu yazuķlular katına
- 6 niye geldüñ eger dilerseñ kim Tañrı erenlerinden bir er göresin uşbu tağ üstüne
- 7 çıkķıl Zünnün eydür kim ol tağ ‘ aźim yüksek idi çıkķdum ammā anuñ haberini
- 8 ol zāhiden aldum eytdi kim bu tağ üstüne bir şavme‘ a vardur kim bir zāhid
- 9 nice yıldan berü oturmuşdur ve anuñ oturmağına sebep bu oldu kim
- 10 bir kişi anuñ-ıla baķş eyledi kim rızķuñ sebebi kâzanmaķdur tã kesb olmayınca
- 11 rızķ hāşıl olmaz böyle diyicek ol zāhid eytdi kim benüm üzerüme nezr
- 12 olsun kim ve Tañrı tanuķ olsun kim tã kim ‘ ömrüm olsa kendü kâzancumı dermiyem
- 13 tã kim Tañrı Te‘ ālā dürüşmeksüz baña rızķum vire böyle didi ve uşbu tağ

[116b]

- 1 üzere ağıdı Tañrıya tevekkül kı lup ol şavme‘ada oturdı ‘ibādete meşğül
- 2 oldı ve Tañrı Te‘ālā aruları aña muşallaḡ kıldı kim anuñ yöresinde uçarlar
- 3 ve aña bal virürler Zünnün eytdi kim bu işler ve bu sözler benüm göñlüme ziyāde
- 4 te’sir eyledi pes bildüm kim her kişi kim Tañrı Te‘ālāya tevekkül kıla Allah
- 5 Te‘ālā anuñ işini tamām ider zāyi‘ kılmaz andan Zünnün gitdi yolda gelür-iken
- 6 bir gözsüz kuşı gördi kim bir ağaç başında oturur pes uçdı ağacuñ dibine
- 7 indi Zünnün eydür kim fikr itdüm ki uşbu bī-çāre kuş ‘alaf ve su kıanda
- 8 bula ol kuş burnıyıla yiri kıazdı şol sâ‘at bir altun çanaḡ çıḡdı
- 9 içi tolu zemzem⁹⁹ ve bir üsküre daḡı çıḡdı toḡḡolu gül şuyı pes ol kuş andan
- 10 toynca yidi ve ol şudan içdi giru ol ağaç başında kıondı ve ol
- 11 çanaḡlar gözükleme oldu Zünnün beni görüp bir kezden elden gitdi vardı
- 12 pes tevekkül bir gidüp tövbesi ḡaḡıḡat oldu andan soñra Mışırdan çıḡdı
- 13 bir menzile gitdi kıaçan kim gice oldu bir vīrāne içine girdi kim nite nā-gāḡ

[117a]

- 1 bir küçük altun ve cevher buldı ve ol küçük ağzında bir taḡta vardı ol taḡta
- 2 üstünde Allah adı yazılmış-ıdı pes Zünnün yārenleriyle ol altunı ve cevheri
- 3 üleşdiler Zünnün ol dost adı yazılmış taḡta’ı baña virüñ didi pes
- 4 ol taḡta’ı aldı ol gün tā giceye deḡin ol adı öper-idi tā kim anuñ
- 5 bereketinde anuñ işi şol araya irdi kim gice düşinde gördi kim aña
- 6 eytdiler kim yā Zünnün her birisi altun ve cevher kıabül eyledi ve sen adumuzu
- 7 alduñ lā-cerem biz daḡı ‘ilm ve ḡikmet kıapusını saña açavirdük pes
- 8 Zünnün girü şehre geldi ve eytdi kim bir gün giderdüm bir ırmaḡ

⁹⁹ س harfi ile yazılmıştır.

- 9 katına irdüm bir yüksek köşk gördüm pes şu katına indüm tahâret
 10 aldum nâ-gâh gördüm ol köşkün küngüresi üzerine bir karavaş gördüm
 11 gayet korkulu diledüm kim anı şınayam pes eytdüm kim iy karavaş sen kimüñsin
 12 eytdi kim iy Zünnün çün ırakdan gözükdün bildüm kim delüsin ve çün yakın
 13 geldüñ bildüm kim ‘âlim degülsin. Ve çün dağı yakın geldüñ bildüm kim ‘ârif

[117b]

- 1 degülsin. Zünnün eytdi nite karavaş eytdi anuñ-çün kim eger delü degülseyidüñ
 tahâretsüz
 2 gezmezdüñ ve eger ‘âlim-iseyidüñ harâm kişiye bakmazduñ ve eger ‘ârif
 iseyidüñ
 3 Hakdan ayruğa bakmazduñ bunu didi ve gözükmey oldu baña ma‘lûm oldu kim
 4 ol âdem degül-idi belkim Hakdan bir ayırmaçlık idi pes anı işidüp cânuma
 5 od düşdi kendüzümü denizden yana bıraktım gördüm kim bir cemâ‘at
 6 gemiye binmişler ben dağı ol gemiye girdüm çün birkaç gün geçdi meger kim
 bir
 7 bezirgânun gemide bir gevheri yavu kıldı pes birin birin gemi kavmini tutdular
 istediler
 8 gemide olan âdemleri ittifâk eylediler kim uşbu belürsüz kişidür bu almışdur
 9 diyüben Zünnünü incitdiler ve çok horluk ve ezâ işlediler çünkim iş haddeden
 10 geçdi Zünnün bir kez dudağını depretdi pes deniz yüzinden biñ
 11 balık baş kaldırdı her birünün ağzında bir güher Zünnün bu güheri aldı
 12 bezirgâna virdi gemi kavmi anı gördiler Zünnünüñ eline ayağına
 13 düşdiler ve ‘özü dilediler ve dağı anı Zünnün anuñ-çün didiler kim Zünnün
 dimek

[118a]

- 1 balık issi dimek olur ve anuñ riyāzeti ve ʿibādeti ġāyete degmiş-idi şöyle
- 2 kim anuñ bir kız kardeşi var-ıdı anuñ şöhetinde şol kadar ʿārif olmış-ıdı kim
- 3 bir gün anuñ ʿatında bu āyeti okudılar kim .
- 4 pes yüzini göge ʿutdı ve ayağı üzere ʿutdı ve eytdi kim İllāhī Benī İsrāīl
- 5 ʿavmine menne ve selvā yağdurduñ Muḥammed ʿavmine neçün virmeyesin
- 6 vallāhi
- 7 oturası degülven tā bize bal ve bıldırcın virmeyince şol sâʿ at
- 8 ʿapudan ve bacadan men ve selvā yağmağa başladı ve Zünnün kız kardeşi
- 9 hıç aña bakmadı yüz şahrāya ʿutdı ayağını gitdi yavu kıldı ayruḡ
- 10 bulunmadı **naḡıldür** kim Zünnün on yıl tamām ārzū kıldı kim sekwā aşını yiye
- 11 ve ol nefis aña eytdi n'ola eger yarın bayram günidür baña bir loḡma sekwā
- 12 aşın viresin ve sekwāya sirkelü dutmaca dirler Zünnün eytdi kim
- 13 iy nefis eger dilersen¹⁰⁰ kim öyle kılam bu gice baña muvāfaḡat eyle tā kim yidi
- 14 kırāʿ at muşḡafı iki rekʿ at namāz içinde ḡatm eyleyem pes nefis aña muvāfaḡat

[118b]

- 1 eyledi yarındası sekwāyı bişürüp öñine getürdiler Zünnün şundı bir barmağıyla
- 2 bir loḡma götürdi kim aḡzına soḡa soḡmadı girü yerinde ʿodı barmağını sildi
- 3 namāza
- 4 ʿutdı aña eytdiler kim n'oldı saña kim bir loḡma yimedüñ eytdi kim uşbu sâʿ at
- 5 nefsüm baña eytdi kim on yıllıḡ ārzūya hele şimdi irdüm pes ben daḡı eytdüm
- 6 kim
- 7 vallāhi kim seni ol ārzūya irdürmeyem ol kişi kim bu ḡikāyeti ider eydür kim
- 8 çün Zünnün bu sözi diyicek bir kişi geldi bir çölmek sekwā aşın

¹⁰⁰ şeklinde "nun" ile yazılmıştır.

- 7 getürdi Zünnün öñine qodı pes eytdi kim iy şeyh ben gelmedüm bil kim beni
 8 viribidiler bilgil kim ben bir hammāl kişiven çok zamāndı kim oğulcuqlarum
 sekwā
 9 aşın ārzūlar-ıdı ve benüm elüme aqçe girmez-idi dün bayram-içün uşbu sekwāyı
 10 bişürdüm bugün Muḥammed Muştafā sallallāhü ‘aleyhi ve sellem kendü dīdārını
 11 düşümde baña gösterdi ve eytdi kim eger dilerseñ kim yarın kıyāmet güninde
 12 beni göresin uşbu sekwāyı Zünnūna öñine ilet ve aña eytgil kim Muḥammed
 13 Muştafā şefā‘ at eyler ve eydür kim bir dem nefsün-ile şulḥ eyle ve birkaç loqma

[119a]

- 1 şol sekwādan yigil bunı diyicek Zünnün ağladı ve eytdi kim
 2 Tañrı resūline muṭīyem **naqıldür** kim çün anuñ işi evc-i a‘ lāya irişdi
 3 ve kişinüñ ‘aqlı anuñ işine irmez oldı Mısır ehli qamusı aña zındıq
 4 diyü tanuqlıq virdiler ve ḥalīfeye anuñ aḥvālını bildürdiler pes ḥalīfe kişi
 5 viribidi kim Zünnūnı Bağdād şehrine getüreler ayağı demürlü çünki ḥalīfe
 6 dergāhına irdi pes eytdi kim uşbu sâ‘ at müslümanlığı bir qarı
 7 ‘avratdan öğrendüm didi eytdiler kim nite eytdi çün ḥalīfe dergāhına
 8 irdüm ol sarāyı ve ‘azameti ve ḥacıbleri ve ḥādimleri¹⁰¹ yakın oldı kim gördüm
 9 azaçuk qorqu göñlüme gele bir qarıcuq ‘aşā elinde baña baqdı ve
 10 eytdi kim uşbu kişiden kim seni anuñ öñine iletürler qorqmağıl kim ikiñüz
 11 daḥı Tañrı qulısız Tañrı dilemeyince qul hıç nesne kılmaz andan bir
 12 saqqāyı gördüm arı qapla tāze ve laṭīf şu baña şunardı
 13 iki yanuma işāret kıldum kim aña bir altun vir didüm ol altun

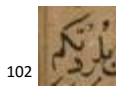
¹⁰¹ “gördüm” sayfa kenarına sonradan eklenmiştir.

[119b]

- 1 kabûl eylemedi eytdi kim sen ġarîbsin ve dutsağ ve esîr ve demürlü andan nesne
- 2 almağ olmaz andan ġalife buyurdi kim beni zindāna qodılar kırğ gün tamām zindānda
- 3 yatdum ve her gün Bişr-i Ĥāfi kıız qardeşi kendü eli birle egirdügi iplik bahāsından
- 4 baña her gün bir kirde getürürdi pes ol gün kim anı zindāndan çıkardılar ol
- 5 kırğ qurşa itmek tamām anda tûrurdi hîçbirisini yimemiş-idi qaçan Bişrûñ
- 6 kıız qardeşi işitdi ziyāde qayğulu oldı pes Zünnûn eytdi kim sen bilürdün¹⁰² kim
- 7 ol qurşalar ħelāl ve minnetsüz idi neçün yimedüñ eytdi anuñ-çün kim
- 8 tabağı arı degüldi ya‘ nî kim zindāncı eline degüp gelürdi çünki
- 9 Zünnûn zindāndan çıqdı düşdi elin yaraladı çok qan aqdı
- 10 ammā bir qatre qan ne yüzine ve ne yire tıamdı Tañrı fermānı birle andan
- 11 anı ġalîfeye iletdiler pes ġalîfe anuñ sözlerini işitmiş-idi cevāb
- 12 istedi şöyle şerğ eyledi kim ġalîfeye ağlamak tıtdı ve qamu begler
- 13 kim ġalîfe qatındaydı anuñ sözine ve feşāhatine hayrān oldılar

[120a]

- 1 kim ġalîfe anı ‘ azîz tıtdı ve ağırladı ve girü gönderdi **naqıldür** kim
- 2 Zünnûn eytdi bir gün Şam tağlarında gizerdüm bir bölük mübtelā qavm
- 3 gördüm bir yirde derilmiş pes şordum kim bunda neçün derilmişsiz eytdiler
- 4 kim bunda bir ‘ ābid vardur kim yılda bir kez şavme‘ asından çıkar uşbu
- 5 mübtelālar üzre bir nefes bırağur anuñ nefesi bereketinde bunlar şifā‘ bulur
- 6 qamusı sağ olup tağılur ve ol zāhid girü şavme‘ asına girer

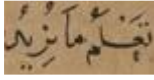
¹⁰² şeklinde 2. tekil şahıs eki “nun” ile yazılmıştır.

- 7 tã gelicek yıla degin ayruķ çıkamaz çün bu sözi işitdüm şabr eyledüm
 8 tã kim bir yigit çıķdı yüzi şaru teni aruķ gözleri içirü düşmiş
 9 şöyle anuñ heybetinden tağlara zilzile düşmege yakın oldu pes
 10 şefkat nazarıyla ol halk üzerine baķdı andan yüzini göge tutdı
 11 ve ol mübtelâlar üzerine irdi şol sâ' at kâmusı sefildi
 12 zâhid döndi kim şavme' aya gire Zünnün eydür segirtüm etegini tutdum
 13 ve eytdüm kim zâhir şabr-içün dermân eyledüñ imdi Tañrı-çün bāñın

[120b]

- 1 şarfılığına dağı dermân eyleye böyle diyicek baña baķdı ve eytdi kim iy
 2 Zünnün elüñi etegümden gider kim 'azamet yüksekden beķā durur çün
 3 seni göre kim elüñi andan ayruķ etegine urduñ seni ol ayruğa kıoya ve ol
 4 ayruğı saña kıoya ve elüñüz birbirüñüz-ile helāk olasız böyle didi ve şavme' asını
 5 girdi **naķıldür** kim bir gün yârenleri Zünnün kıatına geldiler anı gördiler
 6 kim ağlar pes şordılar kim sebep nedür kim ağlarsın Zünnün eytdi kim giçen
 gice
 7 secdeye vardumdı gözümü uyku almış pes Allah Te'âlâyı düşümde gördüm
 8 kim baña eytdi yâ Ebul Feyz cümle halkı yaratdum on cüzi oldu dünyâyı
 9 bunlara arz eyledüm anuñ toķuz bölügi dünyâyaya yüz tutdı gitdi bir cüzi kıaldı
 10 ol bir cüzi dağı on bölük oldu uçmağı dağı bunlara 'arz
 11 eyledüm pes toķuz bölügi andan dağı cennete yüz tutdı bir cüzi girü kıaldı
 12 ol cüzi dağı on bölük eyledüm tamuyı bunlara 'arz eyledüm tamu
 13 kıorķusından toķuz bölügi ürkütdi tağıldı pes bir cüzü kıaldı kim ne dünyâyı

[121a]

- 1 aldı ve ne uçmağa bağıdı ve ne şamudan kórğıdı pes eytdi kim benüm tamām
 2 kullarum bunlardur ki ne dünyāya bağıdılar ve ne uçmağa ümīd tutdılar ve ne
 şamudan
 3 andan bunlara eytdüm kim siz ne istersiz baş káldurdılar ve eytdiler kim
 4 Ya' nī iy Çalabum sen bilürsin bize ne dilegümüz var **nağıldür** kim
 5 bir oğlan bir gün Zünnün kátına geldi ve eytdi kim baña yüz
 6 biñ kızıl atamdan mīrās kálmışdur dilerven kim anı senüñ şapuñda
 7 harc eyleyem ve dervişlere geydürem Zünnün eytdi kim resīde olduñ mı
 8 oğlan eytdi kim yok Zünnün eytdi kim pes revā degüldür kim sen mālunu
 9 harc eyleyesin şabr eylegil tā kim resīde olunca ol oğlan biraz müddet
 10 şabr eyledi tā kim resīde oldu pes geldi şeyh elini tutup tövbe
 11 kıldı ve ol māl Zünnün dervişlerine şarf eyledi tā kim ol
 12 yüz biñ kızıl dükendi pes bir zamān geldi kim ol dervişler
 13 kıtlık ve açlık birle geçirürler-idi ol oğlan eytdi kim iy dirīgā kani ol

[121b]

- 1 māl yüz biñ kızıl kim yene bu erenlere yidüre idüm Zünnün bu sözi
 2 işitdi bildi kim ol oğlan henüz işüñ haqıqatine irmemişdür
 3 ve altunuñ anuñ kátında kıymeti var-ımış pes Zünnün oğlanı kığırdı ve eytdi kim
 4 fülān 'aţtar dükkānına var ve aña eyt kim üç aqçelik fülān otdan
 5 virsün ol oğlan vardı getürdi Zünnün aña eytdi kim imdi
 6 ol otı hāvene koygıl ve yumşak döğ andan biraz yağ anuñ üzerine koygıl
 7 tā kim hamīr ola andan ol hamırı üç mühre eylegil ve her birisine
 8 igneyile delgil ve baña getürgil ol oğlan eyle kıldı şeyh buyurdi

- 9 andan añı üç kūrşa eyledi şeyhe getürdi şeyh añı aldı eliyile
 10 birkaç kez ovdı ve bir kez üfürdi ol hamīr üç pāre yāķūt oldı
 11 kim ol oğlan hergiz anuñ gibi yāķūt görmiş degül-idi andan şeyh
 12 eytdi bāzāra ilet kıymete çıkar oğlan üç yāķūtı bāzāra iletđi
 13 her pāresini biñ kızıl dilediler pes ol oğlanı yāķūt aldı girü geldi

[122a]

- 1 Zünnūna haber virdi pes Zünnūn aldı ol yāķūtları girü hāvene
 2 kodı yumşak döğdi yile şavurdı pes ol oğlana eytdi kim uşbu
 3 dervişler itmek bulmamağdan aç degüldür velikin bunlar açlığı ihtiyār
 4 kılmışlardur kaçan kim ol oğlan bu işi gördi ve bu sözleri işitdi
 5 pes tövbe kıldı ve gönül gözi açıldı ve dünyālıguñ anuñ katında
 6 hiç kadri ve kıymeti kalmadı **naķıldür** kim Zünnūn otuz¹⁰³ tamām halkı Tañrıya
 7 da‘ vet kıldı eyle kim girekdür bir kişi geldi āhıretini buldı
 8 ve ol eyledi kim bir gün bir pādişāh oğlı çok kullar-ıla ve galebeyile benüm
 9 mescidüm öñinden giçerdi ve bu sözi ben eydürdüm kim zihī uçmağ ol za‘ ifdür
 10 kim kaviyile berāber olmağ ve karışmağ isteye pes ol pādişāh oğlı geldi
 11 ve eytdi kim bu ne sözdür kim dirsın eytdüm kim ādem oğlı za‘ ifdür ve kavi
 12 Tañrıdur Tañrıyla qarşulıķ eylemek ister bunı işidicek ol yigidüñ
 13 beñzi mütegayyir oldı pes tırdı gitdi yarındası geldi ve eytdi kim

[122b]

- 1 iy şeyh Tañrı yolu nicedür Zünnūn eytdi kim bir acı yoldur ve bir
 2 ulu yoldur acı yol oldur kim dünyāyı terk eyleyesin ve yazukları ve şehvetleri
 3 ve hevā ve hevesi terk eyleyesin ulu yol oldur kim Tañrıdan ğayrıyı terk

¹⁰³ “yıl” kelimesi sonradan sayfa kenarına eklenmiştir.

4 eyleyesin ve gönüli ayruqlardan hālî kılasın böyle diyicek ol¹⁰⁴ eytdi kim

5 Ya' nî ol Tañrı haqqı-çün

6 kim tutmayam illā ol ulu yolu pes yarındası bir yün hırka geymiş ve bir peşîme başına

7 urdı işe yaradı ve ebed ellerden oldı ve dañı Ebū Ca' fer eytdi kim

8 bir gün Zünnün katında idüm ve anuñ yārenleri hāzır oturmışlar-ıdı ağaçlar

9 ve taşlar tātini ve tesbîhîni hikāyet iderler-ıdı ve anda bir aqça tahta var-ıdı

10 Zünnün eytdi ağaç ve taş velîlere muṭî' olduğunu andan bilesiz kim

11 şimdi uşbu tahta eydem kim harekete gele uşbu evi yörene çünki

12 Zünnün bu sözi didi ol tahta harekete geldi ve ol

13 evüñ dört bucağını yörendi girü yerine gelüp tırdı ol cemā' at içinde

[123a]

1 bir tevekkül ehli yigit vardı çün bu işi gördi ağlamak tıtdı şol

2 kadar ağladı kim cān Haqqa teslîm ide pes ol tahta'ı anuñ üzerine qodılar iledüp

3 gür içinde defn eylediler **naḳıldür** kim bir kişi Zünnūna geldi ve eytdi kim

4 borcum vardur ve ödeyesi degülem zîrā ki nesnem yokdur Zünnün yirden

5 bir taş götürdi eline virdi ve eytdi kim var bāzāra bu taşı şat

6 çün ol kişi bāzāra vardı ol taş elinde zümrüd olmuş-ıdı

7 pes dört yüz aqçeye şatdı borcını ödedi **naḳıldür** kim bir yigit hemîşe

8 şūfilere münkir-ıdı bir kez Zünnün kendü yüzüğünü çıkardı ol yigite

9 ve eytdi kim bunu itmekçiye ilet bir altun tutu qo ol yigit itmekçiye

10 iletı itmekçi bir akçeden artuq tutuya almadı pes yigit yüzüğünü girü getürdi

11 Zünnün eytdi kim anı cevher şatıcılara ilet iletı biñ kızıla

¹⁰⁴ "yigit" kelimesi sonradan sayfa kenarına eklenmiştir.

- 12 dilediler yigit haberini götürdi Zünnün eytdi iy yigit senün ‘ilmün
 13 şūfiler hālını bilmekde şol itmekçi gibidür uşbu yüzük kıymetin

[123b]

- 1 bilmekde **naķıldür** kim Zünnünüñ bir mürīdi vardı kırk çille
 2 çıkardı ve kırk kez vakfda tırdı ve kırk yıl uyumadı gönül hücreğine
 3 pāsbanlık eyledi. ‘Azīm çok riyāzet tartmış-ıdı. Bir gün Zünnün
 4 katına¹⁰⁵ ve eytdi kim iy şeyh nice nice renc gördüm ve riyāzet eyledüm bu
 dükeliyile
 5 dost baña hıç naẓar bırakmaz ve bir kez söz söylemez ve ğayb ‘āleminden
 6 baña bir kapu açmaz ve bu cümle riyāzet kim ben kıldum kendüzümü ögdüğüm
 degül
 7 bil kim kendü hālüm şerhdür kim dirven kendü bī-çāreligüm birle uşbu kadar
 renc
 8 iletdüm ve dağı benüm¹⁰⁶ söyledüğüm Hākdan gele kılduğüm degül kim benüm
 cānum
 9 gönüm dükeli Tañrı kulluğı içindür ammā kendü devletsüzligümü dirven
 10 ve kendü bedbahtlığımı söylerven ve dağı andan ötürü söylemezven kim
 gönüm
 11 tã‘at itmekden üşendi belkim andan qorqarvan kim kalan ‘ömrüm dağı
 12 böyle ola ve baña Hāķ Te‘ālā bir naẓar kılmaya ve bir söz işitdürmeye
 13 imdi sen qayğulularuñ tabībi-sen ve bīçāreleruñ hākīmi-sen imdi

¹⁰⁵ “vardı” kelimesi sayfa kenarına eklenmiştir.

¹⁰⁶ şeklinde yazılmıştır fakat benüm anlama daha uygundur.

[124a]

- 1 Bir dermān eyleye Zünnūn eytdi var bu gice ʔoyınca yi ve yatsu
- 2 namāzını ʔılma ve dōšek üzerine irteye degin uyu ola kim dost lütf
- 3 birle gelmezse ‘itāb birle gele ve eger rahmet naʔarıyla baʔmadıyısa ʔitāb
- 4 naʔarıyla baʔa dervīş vardı ʔoyınca yidi ve illā gönül varmadı kim
- 5 yatsu namāzını terk eyleye pes yatsu namāzını ʔıldı ve irtäge degin uyudu
- 6 pes Muḥammed Muştafāyı şallallāhü ‘aleyhi ve sellemi düşünde gördi ve eytdi kim
- 7 dostuma selām degürür benden ve eytdi kim muḥanneş ve nāmerd durur ol
- 8 kişi kim dergāhumuza gele tīz ʔoya ve uşana iş dileklükdedür
- 9 Ḥaḳ Te‘ālā buyurur kim kırk yılki ʔā‘atüñ ‘ivażın virem ve ne kim ümīdi
- 10 var-ısa ve ol ḥāceti neyise ḥāşıl idem velikin bizüm selāmumuza ol
- 11 müdde‘īye degür ve aña eytgil kim iy müdde‘ī ve iy yalancı eger
- 12 seni ḥaḳa bildürmeyem ve rüsvā eylemeyem ben senüñ Tañruñ olmayam
- 13 tā kim ‘aşıḳlarımızı ve müştāḳlarımızı dergāhumuzdan ürkütmeysin

[124b]

- 1 mürīd uyanıgeldi zārı zārı ağladı tā kim Zünnūna geldi
- 2 ve ḥāl niteligin eydürdi Zünnūn çünki bu sözi işitdi
- 3 kim Tañrı aña selām degürmiş ve müdde‘ī ve yalancı dimiş pes şādlıḳdan
- 4 uyḳusu üzere yollandı ve zārı zārı ağladı eger bir kişi eydürse kim şeyḫ mürīdine
- 5 eyde kim namāz ʔılma ve yat uyu diye cevāb eydevüz kim velīler ʔabibi olur
- 6 ve her kim rencūr ola dermān bilür çün Zünnūn bildi kim ol mürīdüñ
- 7 işin açmaḳlıḳı andayıdı pes namāz ʔılma buyurdi velikin bilürdi kim ol
- 8 mürīd Tañrınıñ saḳlamağı içindeyidi ve namāzı terk eyleyesi degöldi
- 9 nitekim Allah Te‘ālā İbrāhīme buyurdi kim oḳluñı ʔurbān eyleye ve bilürdi kim

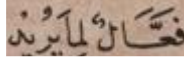
- 10 anı eyleyesi degüldür pes ʔarīkatı nesneler olur kim ʔerīʔ at yüzinde rast
- 11 gelmez nitekim İbrāhīm oğlına boğazlamak buyurdı velikin dilemedi kim boğazlaya
- 12 bu bir sözdür kim tā kişi bu sözün menziline ırmeyince bu sözi aňlayumaz
- 13 **naķıldür** kim Zünnün eytdi bir gün bir ʔ Arabī gördüm kim Kaʔ beye

[125a]

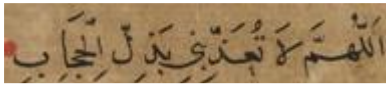
- 1 ʔavāf kıılır-iken teni aruk ve beñzi ʔaru ve sünügi incelmiş aña eytdüm kim mücib
- 2 misin eytdi kim belī eytdüm kim ḥabībün saña yakın mı yoksa ırak mı ol
- 3 eytdi kim yakındur eytdüm kim saña muvāfiķ mudur yoksa muḥālif müdür eytdi
- 4 muvāfiķdur eytdüm iy sübhāna'llāh dost böyle muvāfiķ ve böyle yakın ve sen
- 5 bu zārılık içinde ol ʔ Arabī eytdi kim iy baṭṭāl bilmedün kim yakınlık ve muvāfiķlık
- 6 ʔazābı kıatıraķdur arıklık ve muḥāliflik ʔ azābından laṭifraķdur
- 7 **naķıldür** kim bir vaķt Zünnün kendü dostlarından bir dosta
- 8 nāme yazdı ve eytdi kim Tañrı Teʔālā beni ve seni bilmezlik perdesiyile
- 9 ve ol perde altında ne kim varsa ḥoşnūdluğundan āşikār kıılmaķ
- 10 kim nice örtülüler vardur kim ḥalk anı eyü bilür ve ol ḥod Tañrı düşmenidür
- 11 **naķıldür** kim bir gün Zünnün eytdi kim seferde idüm ve ʔahrā toptolu kıardı
- 12 ve bir kāfir etegin başına burmış yazı ortasında ʔaru ʔaçar Zünnün eytdi
- 13 kim ne dāne ʔaçarısın kim kıuşlar bugün yiyebilmez kāfir eytdi kim uşbu

[125b]

- 1 dāneleri toḥum bırağurvan tā kim Tañrı raḥmet kııla ve bu dāneler bite andan eytdüm

- 2 yā kāfir bıraķduđı toğmı Tañrı nite ķabūl ķıla ol kāfir eytdi eger
 3 ķabūl ķılmazsa bārī uşbu bıraķduđum tođmı görür mi ben eytdüm kim görür ve
 bilür
 4 eytdi kim baña ol yeter kim görür Zünnün eytdi kim ķünki ĥacca vardum
 5 ol kāfiri gördüm kim ‘ aşıklar gibi ka‘ be tavāf eyler pes baña eytdi kim
 6 yā Zünnün gördüñ mi nite gördi ve nite ķul eyledi ve ol toğmı nite bitürdi
 7 ve baña bilişlik ve uyanıklık rüzī ķıldı ve kendü evine nite ķıgırdı
 8 pes Zünnūna anuñ sözi ziyāde ķatı geldi pes eytdi kim iy yār Ĥudāyā
 9 bir avuç t̄aru kırķ yıllık kāfiri şatun alduñ ve müslümānlık rüzī
 10 ķıldıñ zihī kim üçün şatun alıcısın böyle diyicek hātıfdan bir āvāz geldi kim
 11 Ĥaķ Te‘ālā kimi dilerse ve ķıgırır ‘ illetsüz ķıgırur ve kimi dilerse ‘ illetsüz
 12 sürüdür iy Zünnün sen fāriğ ol kim Tañrınıñ işine
 13 senüñ ‘ aķluñ ķıyās sığmaz **naķıldür** kim Zünnün her vaķtı kim namāz t̄urmak

[126a]

- 1 dilese eydürdi Ĥudāyā senüñ dergāhuña ķanķı ayak birle gelem ve senüñ
 2 ķapuñda ķanķı göz-ile baķam ve senüñ rāzuñı ķanķı dil-ile söyleyem ve senüñ
 3 aduñı ķanķı luğat-ıla eydem pes saña lāyık benüm hıç sermāyem yokdur
 4 imdi sermāyesüzlükden sermāye idindüm senüñ dergāhuña
 5 geldüm dir-idi andan namāza tekbīr bağlar-ıdı ve münācāt içinde eydür-idi kim
 6 ya‘ nī iy yār Ĥudāyā baña ĥorluk
 7 perdesi ardında ‘ azāb virmegil ve dağı eytdi kim cümle perdelerüñ
 8 ķatırađı kendü nefsinı görmekdür ve dağı eytdi kim ĥikmet ‘ ilmi ol
 9 mi‘ dede ķarār ķılmaz kim ta‘ām-ıla t̄olmış ola ve dağı dil-ile istiğfār getürmek
 10 kim göñül birle girü t̄urmayınca kim ol yalancılar tövbesidür ve dağı

- 11 eytdi bahtlu ol kişi kim anuñ göñlinüñ saķunuķlıķ ola ve
 12 ve taŗrası tama‘ dan arınmıŗ ola her iŗ kim iŗleye kendü
 13 nefinden ol ŗesābını ala tura ve daŗı eytdi kim ten saķlıķı az yimekdendür

[126b]

- 1 cān saēlıēı yazuēı az iŗlemekdendür ve daŗı eytdi kim ol kiŗiler kim ķorķulu
 2 ola Taŗrı yolu iŗinde olur ķunki ķorķu bunlaruñ göñlinden gide
 3 azalur ve daŗı eytdi mü‘minlere fesāda virdüēi altı nesnedendür evvel
 4 āŗiret niyeti za‘ if eylemekdür. İkinci niyetlerin nefis ārzūsına
 5 tutuya ķomaķdur. Üŗünci ecel yakınlıēına uzak endiŗe ēālib olmaķdur
 6 dördünci ademiler hoŗnūdluēı Taŗrı hoŗnūdluēı üzerine yüklemekdür
 7 beŗinci kendü nefis dileğine uymaķ ve peygamber sūnnetini ardına ķomaķdur
 altıncı
 8 geŗmiŗlerüñ yazuēını aŗup müzdini ve eylūēini unutmaķdur bu nesneler
 mü‘minleri fesāda
 9 iledür ve daŗı eytdi Taŗrı ķula hıŗm eyledüēinüñ niŗānı oldur kim ķul
 10 yoŗsullıēdan ķorķa. Ve daŗı eytdi kim dirlik ol kiŗilerle eyleñ kim bunlaruñ
 11 cān taķvā ehli ola ve bunlaruñ hemiŗe mevlā zıķrı ola ve daŗı
 12 eytdi kim eger dilerseñ¹⁰⁷ kim ōoŗbet ehli olasın yārenler-ile ōoŗbeti ōöyle eylegil
 kim
 13 Ebū Bekr Őıddīk raŗıyāllāhü ‘anhü peygamberle ķıldı ōalla’llāhü ‘aleyhi

[127a]

- 1 ve sellem kim dūnyālıēda ve dīnde herēiz muŗālefet eylemedi lā-ceremāllāhü
 Te‘ ālā āña

¹⁰⁷ ōeklinde “nun” ile yazılmıŗtır.

- 2 Muḥammed bārī didi ve daḥı eytdi kim Tañrı seven kişinüñ nişanı oldur kim
 3 Muḥammed Muştafāya uya eyü ḥulqaları ve buyruqları ve sünnetleri ola ve daḥı eytdi kim
 4 Tañrı-ıla şoḥbet kıılmağıl illā buyruğın dutmağ-ıla ve ḥalk birle oturmağıl illā ögüt
 5 virmek-ile ve nefis-ile şoḥbet kıılmağıl illā düşmenlik birle ve daḥı¹⁰⁸ hiç ṭabīb
 6 görmedüñ illā cāhillerüñ şol kişiden kim esrükleri esrük iken öteleyene
 7 ya‘ nī ol kişi kim dünyālık esrükidür aña söz söylemegüñ faydası
 8 yokdur pes anı tövbe-ile eyü kıılup andan ötelemek gerek. Ve daḥı eytdi kim
 9 Tañrı ‘Azze ve Celle kılını key ‘aziz kılduğı oldur kim aña nefsinüñ ḥorluğunu
 10 göstere kim hemişe kendü nefsinı ol kişi ḥor ve alçaq tuta ve daḥı Tañrı
 11 Te‘ālā kılını ḥor kılduğı oldur kim anuñ gözi öñine perde kıılır kendü
 12 nefsinüñ ḥorluğunu görmez pes kendüzin ulu görür tekebbürlik içinde qalır
 13 ve daḥı eytdi kim eger senüñ ḥalk-ıla işirgenmegüñ var-ısa hiç ṭama‘

[127b]

- 1 kıılma kim senüñ Tañrıyla işirgenmegüñ ola ve daḥı eytdi çün Muḥammed Muştafānuñ
 2 döşegi düşün-ile evvelkilerüñ ve soñrağılaruñ yazuğı kamu ol döşegüñ
 3 kenārlarında yuyula ve belürsüz ola ve daḥı eytdi kim peygamberler cānını
 4 qamusını ma‘rifet meydānına bıraḫdılar pes Muḥammed Muştafā şallallāhü ‘aleyhi
 5 qamusından öñ geldi pes ulaşmaqlık çemnine de irdi. Ve daḥı
 6 eytdi kim Tañrıyı sevene sevgü çanağından şu virmeyeler meger kim qorquyla
 7 göyünmiş ola andan muḥabbet şuyın vireler içe. Ve daḥı eytdi her nesne
 8 cezāsı var ve‘ uqūbeti vardur Tañrı sevenüñ Tañrı sevmegi qoyıcaq cezası

¹⁰⁸ Burada “eytdi kim” sayfa kenarına sonradan eklenmiştir.

- 9 oldur kim Tañrı zıkrinden gāfil qala. Ve daḡı eytdi kim ‘ārif
 10 bir hālde qalmaya ki ḡayb ‘āleminden aña her sâ‘atde bir hāl açıla.
 11 ve daḡı eytdi kim ‘ārifüñ edebi kamu edeblerden yuḡarudur. Ve daḡı eytdi kim
 12 ma‘rifet üç vech üzeredür evvel. Tevhîd ma‘rifetdür ya‘nî Tañrı
 13 bir bilmekdür ol cümle ‘imān ehlinüñdür. İkinci ḡucet ve beyān ma‘rifetidür

[128a]

- 1 ol ḡakīmlerüñ ve ‘ālimlerüñdür. Üçünci Tañrının birligi şıfatını bilmekdür
 2 ve ol Allah vilāyet ehlinüñdür bunlar ol ḡavmdür kim kendü gönülleriyle
 3 Tañrı ḡatında ḡazırdur ve Tañrı Te‘ālā bunlara nesne aşıḡār
 4 ḡılur kim ol nesneleri ‘ālem içinde ḡiçbir kişiye bildürmez ve daḡı eytdi kim
 5 ḡaḡīḡat ‘ārif oldur kim Tañrı anı seve çün Tañrı anı sevicek anuñ
 6 sözi ḡaḡ sözi olur kim dilinde revān olmış ve anuñ nazarı çok
 7 olur kim anuñ gözinde bulunmış peyḡamber şalla’llāhü ‘aleyhi ve sellem bu
 8 ḡadışi Tañrı Te‘ālādan rivāyet ḡıldı kim Tañrı Te‘ālā eydür

- 9 Ya‘nî ḡaçan kim bir ḡulumı
 10 sevsem ben kim Tañrıvan anuñ ḡulaḡı olur ve ne kim benüm-ile işidür ve
 11 anuñ gözi olur ve ne kim benüm-ile görür ve anuñ dili olur ve ne kim benüm-ile
 söyler
 12 ve anuñ eli olur ve ne kim benüm-ile tutar. Ve daḡı eytdi kim zāhidler āḡiret
 13 pādişāhlarıdur ve ‘ārifler zāhidler pādişāhlarıdur. Ve daḡı eytdi kim

[128b]

- 1 ḡaḡḡı sevmekligüñ nişānı oldur kim Tañrıdan girü ve yaḡın nesneleri
 2 terk eyleye ve daḡı eytdi kim şayru olmış nişānı dört nesnedür evvel

3 ol kim t̃ā' atüñ t̃adın bulmaz ikinci Tañrıdan qorqulu olmaz. Üçünci nesnelere
 4 'ibret göziyle bakmaz. Dördünci 'ilmden ne nesneden kim işidür
 5 añlayamaz. Ve dağı etydi kim kulluq oldur kim dükeli hâlde anuñ
 6 kulu olasin nitekim dükeli hâlde ol senüñ Tañruñdur
 7 ve dağı eytdi kim 'āmlaruñ tövbesi yazukdandır ve hāşlaruñ tövbesi
 8 gāfillikdendir. Ve dağı eytdi kim tövbe iki dürlüdür bir inābet tövbesi
 9 ve bir icābet tövbesi inābet tövbesi oldur kim tövbe kılur Tañrınuñ 'azābından
 10 qorqar isticābet tövbesi oldur kim kul tövbe kılur yazuğına Tañrınuñ
 11 kerāmetinden utanup. Ve dağı eytdi kim her bir endāmuñ tövbesi vardur
 12 göñlüñ tövbesi harāmları terk eylemekdür ve göz tövbesi harāma
 13 bakmamaktadır el tövbesi Tañrı yığıduğı nesneleri tutmamaktadır ayak tövbesi

[129a]

1 uyanmağda ve yaramaz yirlere de varmamaktadır kulaq tövbesi bātil nesne
 diñlememekdür
 2 qarın tövbesi helāl yimekdür ferc tövbesi zinā kılmadan saqınmağdur
 3 ve dağı eytdi kim qorqu 'amelüñ saqlayucısıdır ve ümīd şefā'at ve ihsān
 4 kılıcıdır ve dağı eytdi kim ümīd girekdür kim¹⁰⁹ gālibrağ ola ki eger
 5 ümīd gālib olursa göñül teşvīşlü olur ve dağı eytdi Tañrı
 6 zikrin eylemek benüm cānumdur ve Tañrıya şenā' kılmağ benüm cānumuñ
 şarābıdır
 7 unutmağ benüm cānumuñ tönıdır ve dağı eytdi kim Tañrı birle işirgenmek
 8 eñ aşığa menzil oldur kim eger anı öde qoyarsa biz zerre anuñ himmetini
 9 şol eşrigündüğünden ğayb olmaya ve dağı eytdi her kim ki
 10 göñül birle hemişe fikr eyleye cānıyıla ğayb 'ālemlerini göre ve dağı eytdi

¹⁰⁹ "Ümīdden" kelimesi sayfa kenarına sonradan eklenmiştir.

- 11 her kim ki anā‘ at ılursa zamāne ehlinden rāhat bula ve amularuñ
 12 ulusu ola ve daı eytdi rızā oldur kim aza alıı inicek
 13 şād ola ve daı eytdi kim her kim Tañrıdan orarsa gerek kim gōñli araya

[129b]

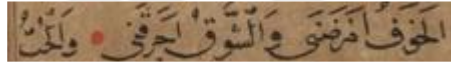
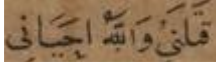
- 1 ve gōñlünde Tañrı dostluı berkide ve ‘ alı kāmīl ola ve daı
 2 eytdi her kim ki zāhir bātınuñ eylūgine anulı virmeye
 3 anuñ-ıla oturmak hī rāzī olmaıl ve daı eytdi kim ayu yimegil
 4 yavu ılınan üün madem kim Tañrı zıkrin senüñ atuñda ola ve
 5 daı eytdi her kim ki Tañrı haıat birle yād ıla aña pes Tañrı
 6 añalı yanında nesne unuttıyısı Tañrı Te‘ ālā cümle unuttuı nesne
 7 üün aña ‘ iva ola ve daı andan şordılar kim Tañrıdan ormak nişānı
 8 nedür eytdi oldur kim ormak seni ayru orulardan emīn eylemiş
 9 ola ve daı andan şordılar dūnyā nedür her nesneden kim seni
 10 Hādan meşūl ılır ve girü or ol dūnyādur ve daı eytdiler kim baıl
 11 kimdür eytdi oldur kim Tañrı yolın bilmez ve daı öğrenmez ve daı Yūsuf-ı
 12 Hüseyn aña eytdi kim baña bir vaşıyyet ıl eytdi vaşıyyetüm oldur kim
 13 Tañrıyla yār olıl nefsüñ-ile düşmen olmada ve nefsüñ-ile yār olmaıl

[130a]

- 1 Tañrıya düşmen olmada ve daı bir işi andan vaşıyyet diledi ol eytdi kim
 zāhirüñ alka
 2 oıl ve bātınlı Hāa virgil ve daı her bir işi andan vaşıyyet diledi
 3 aña eytdi kim hemişe Tañrı dergāhına mülāzım olıl ve eger bir belā
 4 yüz gösterürse anı şabr eyleye gōtürgil. Ve daı bir işi andan vaşıyyet
 5 eytdi saña vaşıyyet oldur kim himmetüñ ilerü ve girü virmegil ol

- 6 eytdi kim anlayumadum bunuñ ma' nāsı ve şerhını eytgil Zünnün eytdi
 7 ne kim geçmişdür ve ne kim gelesidür endişesini yimegil şol vaqt kim sen anuñ
 içindesin
 8 şakla kim hoşnūdluğ-ıla giçe ve dağı andan şordılar kim şūfiler kimlerdür
 9 eytdi anlardur ki Tañrı dükeli nesne üzerine urundı ve kıla ve
 10 dağı anı bir kişi eytdi kim seni ziyāde severven ol eytdi eger bilürsin
 11 Tañrı ol saña yeter ve eger bilmezseñ bir kişiye eytgil kim Tañrıya bilmişdür
 12 tā kim seni Tañrıya kılavuzlaya **naķıldür** kim cūn ölüm şarulığına düşdi
 13 aña eytdiler kim ne ārzūñ var eytdi ārzūm oldur kim ölmekden

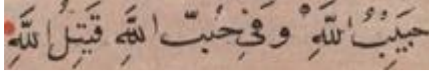
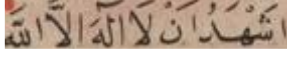
[130b]

- 1 öñ Tañrıyı bilem eger göz yumup açmak kadar nice dağı olursa baña
 2 yeter andan bu beyti okudı kim.
 3 ya' nī Tañrı qorqısı beni bī-mār eyledi ve Tañrı ārzūsı
 4 beni göyündürdi ve Tañrı sevgüsü beni öldürdi cānı uş Tañrı girü diri
 5 kıldı andan soñra bir gün okı gitdi kaçan kim girü okı geldi
 6 Yūsuf aña eytdi kim baña bir ögüt virgil eytdi ögüdüm saña
 7 oldur kim şöhetüñi oturmaqlıguñı şol kişiler birle kılğıl kim bunlaruñ dīdārı
 8 saña Tañrıyı ańdura ve seni hayra kılavuzlaya Zünnün nez'
 9 hālindeyidi pes aña eytdiler kim vaşıyyet eylegil pes eytdiler kim
 10 beni meşğül eylemek kim şimdi Tañrınuñ eylükleri¹¹⁰ içinde ğark olmış
 11 pes böyle didi ve cān işmarladı pes ol gice kim dünyādan gitdi
 12 tamām yitmiş kişi peygamberi düşinde gördiler eydür Tañrınuñ dostı
 13 Zünnün Tañrı qonşulığına geldi uş ben aña qarşu geldüm

¹¹⁰ "Eylüklerini" şeklinde yazılmıştır. Anlama eylükleri daha uygundur.

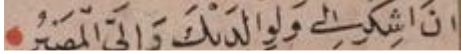
[131a]

- 1 kaçan kim Zünnün öldi gördiler kim yeşil hatt-ıla anuñ elini yazılmışdur kim

- 2 Ya' nî uşbuTañrınıñ dostıdur
 3 ve Tañrı sevgüsü bunı öldürdi kaçan kim anuñ cenāzesin götürdiler ol gün
 4 'azīm ıssıdı pes hevā kuşları geldiler kanatlarını açup anuñ cenāzesi
 5 üzre gölge eylediler cenāzesini götürüp gider-iken mü'ezzin bañun virdi
 6 çün mü'ezzin bu kelime'i eytdi kim pes Zünnün
 7 cenāze üstünde barmağını götürdi şöyle kim kefen yukaru kalkdı ademiler çün
 8 anı gördiler feryād kıldılar ve eytdiler kim meger bu diridür cenāze'i aşğa
 9 kefeni açdılar anı ölmüş buldılar ve barmağı açuķ ne kadar kim dürüşdiler
 10 yumamadılar pes çok kaygurdılar ve tövbe kıldılar ve anuñ gözi üzere
 11 şol kadar zārılık kıldılar ve ağlaşdılar kim vaşfa sığmaz rahmetu'llāhi vāsi' ah
 12 **Zıkrı Bāyezīdi Bestāmī rahmetu'llāhi 'aleyhi**
 13 vel āhirü ol 'āriflerüñ sultanı. Ol muhaķķıķlarıñ burhānı. Ol kim anuñ

[131b]

- 1 göñlidür Tañrınıñ nūr-ı maķāmı. Velīlerüñ ulusı. Bāyezīdi Bestāmī
 2 Rażıya'llāhu 'anhü. Kāmu meşāyıķuñ ulusıyıldı. Ve 'ālemüñ kuţbıyıldı
 3 anuñ kerāmetinüñ sözlerinüñ ve hāllerinüñ nihāyeti yoğ-ıdı. Sırlar ve
 4 haķıķatler 'ilmi içinde ziyāde ince nazarı var-ıdı hemişe Tañrıya yakınlık
 5 ve heybet maķāmında tırmuş-ıdı ve anuñ rivāyetleri ve sözleri 'azīm
 6 yüsekdür ve anuñ kemāli ve ululuķı ziyāde meşhūrdur şöyle kim Cüneyd

- 7 Raziya'llāhu 'anhü eytdi kim Bāyezīdi aramızda Cebrā'il gibidür ve anuñ dedesi
- 8 kāfir-idi ve atası Beştām ululardandı ve anuñ veliligi ana ƙarnından
- 9 anuñ-ıla bile geldi şöyle kim anası aña eytdi ol vaqtin kim
- 10 ben ƙarām loƙma aƣzuma ƙoyaydum sen ƙarnum içinde bulanırduñ tã kim ol loƙma
- 11 girü biraƙmayınca ƙarâr tutmazduñ **naƙıldür** kim ƙaçan anası Bāyezīdi mektebe
- 12 virdi ne kim Ƙurân ögrene pes Loƣmân sūresini oƣur-iken bu āyete irdi kim
- 13 Ya' nī Tañrı Te' ālā eydür

[132a]

- 1 ƙulluƣı ve şükri baña ƙılƣıl. Ve daƣı ataña ve anaña ƙılƣıl üstād bu āyetüñ
- 2 ma' nasını Bāyezīde öğretti Bāyezīdün gönline ƙār eyledi üstādına eytdi
- 3 baña destür virgil tã kim eve varam anama bu sözi diyem üstād destür
- 4 virdi ƙaçan kim eve geldi anası aña eytdi kim iy Tayfur yavrusı¹¹¹ nite oldı
- 5 kim tiz eve geldün Bāyezīd eytdi kim bir āyete irdüm kim Allah Te' ālā buyurmuş kim
- 6 ƙulluƣı bir Tañrıya ƙıluñ. Ve daƣı ataya anaya ƙıluñ imdi iki eve ƙethündālık eyleyümezven
- 7 yā Tañrıdan dilegil kim bir kereden senün olam ve saña ƙulluƣ ƙılam yā
- 8 oldur kim küllī anuñ-ıla olam anası eytdi kim iy oƣul küllī Tañrı ƙulluƣına
- 9 ƙodum seni ve benüm ƣaƣƣumı saña baƣışladum varƣıl Tañrınıñ olƣıl pes Bāyezīd Beştām
- 10 şehrinden gitti tamām otuz yılda beriyyede Şam elinde gezdi ve çok riyāzet
- 11 tartdı uyƣusuzluƣı ve açlıƣı hū idindi yüz on üç veliye ƙulluƣ eyledi

¹¹¹ "Yavrusı" olarak yazılmıştır. Anlama yavrusı uygundur.

- 12 ve amusından fayda¹¹² ve anlaruñ birisi İmām Ca‘ fer-i Şādık Rażıya’llāhu
 13 ‘anhü pes Bāyezīd Şādık öñinde oturup bir kez nesne okur-ıdı Şādık

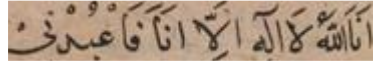
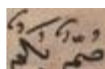
[132b]

- 1 eytdi kim iy Bāyezīd tır şol derincedeki kitābı aşāğa indür
 2 Bāyezīd eytdi kim derince andadır Şādık eytdi kim nice zamāndır kim
 3 bunda gelürsin nesne okursın derince görmez misin Bāyezīd eytdi kim
 4 baña degir kim senüñ evüñde başum yuğaru götürem ve ben teferrüce
 5 gelene ve ne kim bunda derince gözedem pes Şādık eytdi kim çün böyledür
 6 şimdi girü Bestāma varğıl kim senüñ işüñ tamām oldu **nağıldür** kim
 7 Bāyezīde eytdiler kim fülān yirde bir pır var ulu biridür pes Bāyezīd anı
 8 görmege vardı çünki atına irdi gördi kim öksürdi ve
 9 dükrügüni kıbleye arşu bırağdı derhāl Bāyezīdi girü döndi ve eytdi kim
 10 eger anuñ bu yolda adri varmışsa şerī‘ atüñ hılāfınca iş
 11 işleyemedi **nağıldür** kim on iki yıl geçdi tā kim Ka‘ beye irdi şöyle
 12 kim her ademde iki rek‘ at namāz ıldı ve eydürdi kim bu dergāh
 13 dünyā pādışāhı degüldür kim bir kezden segirde varalar pes tamām on iki

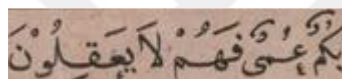
[133a]

- 1 yılda Ka‘ beye vardı ve ol yıl Medīneye varmadı eytdi edeb degüldür
 2 kim iki evi bir kezden ziyāret ılam pes Ka‘ beye ziyāret ıldı girü döndi
 3 gelecek yıl bādiye başından tıtdı peygamber türbesini ziyāret ılmağ-ıçün
 4 ihrām geydi pes Medīneye gelür-iken yolda bir şehre uğradı ol şehirde ‘ağım
 5 hāğ Bāyezīde uydı ol şehirden çıkıcağ amusı anuñ ardınca gelürler-idi
 6 şeyğ girü bağdı eytdi kim uş bunlar ne isterler eytdiler kim senüñ-ile şöğbet

¹¹² Sonan sayfa kenarına “aldı” eklenmiştir.

- 7 ve oturmak dilerler Bāyezīd eytdi kim iy yār Ḥudāyā beni bu ḥalkdan gizlū
 8 ve perdelū tūtgıl pes Bāyezīd diledi kim buñlaruñ gōñlinden kendū
 9 sevgüsini taşra bırağa ve buñlaruñ elinden kırtula pes eytdi
 10 Ya' nī Bāyezīd eytdi Tañrı dilinden
 11 kim ben Tañrıvan benden artuğ Tañrı yoğdur tapuñ baña kaçan
 12 bu sözi işitdiler eytdiler kim bu er delidür didiler tağılup gitdiler
 13 pes yol üzre bir ādem başın buldı kıru anuñ üzerine yazılmış kim

[133b]

- 1 Bāyezīd bir na' ra urdı ve ol kıru başı 'azamet
 2 götürdi ve öpdı ve eytdi kim şūfı başına beñzer kim Ḥağğıuñ 'azamet
 3 içinde yuyulmuş ve belürsüz olmış ne kılağı var kim lem-yezel ḥitābı işi
 4 ve ne gözi var kim lā-yezāl cemālin göre ve ne dili var kim anuñ ululığını
 5 aña ve şenā' kıla ve ne 'ağıl var kim bir zerre anuñ ma' rifetini bile
 6 pes bu āyet anuñ şanına gelmişdür. Zünnūn-i Mışrīnūñ
 7 bir mürīdi var-ıdı Bāyezīde virdi ve eytdi kim varğıl aña eytgil kim
 8 iy Bāyezīd sen gice uyursın ve rāḥata meşğūl olursın kâfile geçdi
 9 ve menzile irdi mürīd geldi ve ol sözi Bāyezīde didi Bāyezīd
 10 eytdi varğıl aña eytgil kim tamām er oldur kim gice yatmış ola övle
 11 tañla tūrugele cümle kâfileden öñ menzile irmiş ola çūn
 12 bu sözi Zünnūna didiler pes ağladı ve eytdi kim mübārek olsun
 13 ol mertebe aña kim benüm maḳāmum dağı ol dereceye irmedı **naḳıldür**

[134a]

- 1 kim Hicāz yolında bir devesi var-ıdı kendü azuğın dağı yārenler nafaqasını
- 2 aña yüklemişler-idi bir kişi eytdi kim bu bî-çāre devecüğe yük çok urmuşlar
- 3 zihî zulm kim aña olmuşdur Bāyezīd bu sözi ol erden birkaç kez işitdi
- 4 pes aña eytdi kim iy yigit yüki götürən deve degüldür bir bak kim deve
- 5 arkasına hîç deger mi pes yigit egilüp bakdı kim deve arkasından
- 6 bir qarış yukarudur ve devenüñ anuñ ağırlığından hîç haberi yokdur
- 7 pes ol kişi eytdi kim sübhānallāh bu ne ‘aceb işdür Bāyezīd eytdi
- 8 eger hālümün haqīkatini sizden gizlersem melāmet eylemek dilin benden
- 9 yaña uzadursız ve eger hālümün haqīkatini size dirsem sizün kırsaguñuz
- 10 anı götürmez pes sizün-ile nitmek girek kaçan kim Medīneye vardı peygamber
- 11 türbesini ziyāret kıldı emr geldi kim girü dönüp anuñ katına var
- 12 bir cemā‘ at kavm-ıla yüz Bestāma tutdı haber şehre vardı kim uş
- 13 Bāyezīd geldi diyü şehr kavmi bir kezden Bāyezīde karşı geldiler

[134b]

- 1 Bāyezīd bildi kim bunlara tekellüf eylemege meşgöl olur ol sebebden
- 2 Haqdan girü kalasardur¹¹³ pes yükinden bir kırsa çıkardı yemege
- 3 başladı ve ol ramazān günleriyidi çün ol halk anı gördiler
- 4 pes Bāyezīd eytdi kim şerī‘ atün bir mes’elesi birle buñlaruñ gönlini nite
- 5 bağladum kim benden yüz döndürdiler pes şabr eyledüm tā kim gice oldı dün
- 6 yarusında Bestāma girdi ve anası evine geldi ve kulağını
- 7 kapuya urdı işitdi kim anası du‘ā kıılır ve eydür kim iy yār Hudāyā ol
- 8 bizüm ğarībümüzi hūş dutğıl ve yiri göginde aña yir virgil ve aña
- 9 görgülü hāl rüzī kılgıl çün Bāyezīd anası āvāzını işitdi

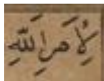
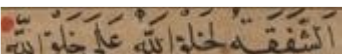
¹¹³ “Kalısar” yazılması gerekirken “kalasar” yazılmıştır.

- 10 pes ağladı ve kapuyı kağıdı anası kapuya geldi eytdi kimdür
 11 Bāyezīd eytdi kim senūñ ġarībūndür pes ağlayu kapu açdı ve eytdi
 12 kim iy Tayfūr yavrusı senūñ ayrılığūndan ağlamağdan gözüm çöngelledi
 13 ve senūñ kayğūndan belüm büküldi **naķıldür** kim Bāyezīd eytdi ol

[135a]

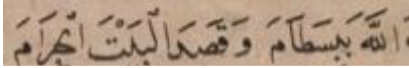
- 1 kim anı ben kamu işlerūñ soñını bilürdüm ol ħod kamu ħayrātuñ öñiymiş
 2 ve ol ana ħoşnūdluğıdur şöyle kim riyāzet ve ‘ibādet ve ħidmet içinde
 3 istedi kim ana ħoşnūdluğı içinde buldum ve ol böyleydi kim bir gice anam
 benden
 4 şu istedi vardum kim şu getürem bardağda şu yoğ-ıdı sekige vardum
 5 hem şu bulmadum pes bardağı alup ırmağa vardum şu getürdüm gördüm kim
 anam
 6 uyumuş ve ol gice ziyāde şovuk-ıdı ol bardağı elümde tutup tırdum
 7 tā kim uyandı ol şuyı virdüm baña du‘ā kıldı ve gördi kim ol bardağ
 8 doñmuş ve elüme yapuşmuş pes anuñ du‘āsı bereketinde uşbu mertebeye irdüm
 9 **naķıldür** kim Mekkenen Hemedan şehrine geldi biraz ‘aşfur tohumı
 10 satun almış-ıdı birkaç qarınca ol tohum arasında böyle gelmiş-idi çün
 11 ħırkasını açdı gördi kim ol qarıncalar ol tohum arasındadır yürür
 12 pes eytdi bu cānvarları yirinden āvāre kılmışvan tırugeldi ol qarınca
 13 götürüp girü Mekkeye vardı girü anı maķāmına iledüp ķodı pes kişiyne

[135b]

- 1 tamām olunca aña ħāşıl
 2 Ya‘nī Tañrınūñ buyruğını ululayanuñ ħalķ üze şefķat artuķ olur şöyle kim

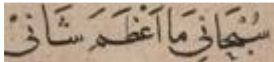
- 3 bir qarınca üzerine şefqati olur Bāyezīd on iki yıl tamām kendü nefsum üzre demircilik
- 4 evvel anı riyāzet ve t̤ā‘ at yöresinde bıraḳdum andan anı dürüşmeklik
- 5 ve mücāhide odıyıla şızdum andan ḥorluḳ örsi üzerine ḳodum ve melāmāt
- 6 çeküciyile dögdüm tā kim kendü nefsumden bir gözgü eyledüm beş yıl tamām kendüzümüñ
- 7 gözgüsi oldum ve her gün dürlü t̤ā‘ at ve ‘ibādet birle aña şayḳal
- 8 urdum pes bir gün ‘ibret nazarıyla ol gözgüye baḳdum aldanmaḳdan ve kendüzin
- 9 görmekden kendü belümde bir zünnār gördüm pes beş yıl daḥı dürüşdüm
- 10 ‘ibādet ḳıldum tā kim ol zünnār kesildi yeñi Müslümān oldum andan ol
- 11 gözgüye baḳdum cümle ḥalkı ulu gördüm pes ḳamu ḥalkuñ üzerine dört tekbīr baḳladum
- 12 cenāze namāzın ḳıldum pes ḥalk rahmeti benden götürüldi ve Tañrınıñ medediyile
- 13 Tañrıya irdüm **naḳıldür** kim çün Bāyezīd bir mescid ḳapusına irdi bir sâ‘ at

[136a]

- 1 tırırđı zārı zārı aḡlardı aña şordılar kim bu ne ḥāldür eytdi kim kendüzümü şol ḥayz
- 2 ‘avrat gibi gürürven arılıḳlara girekdür kim kişiyi mescid lāyık ola **naḳıldür** kim
- 3 bir kez ḳaşd eyledi kim Ka‘ beye vara çün şehirden taşra çıḳdı dönüp girü geldi
- 4 aña eytdiler kim sen sefere çıḳmış-iken girü döndüğüñ yoḡ-ıdı bu kez nite
- 5 oldı eytdi çünkim yola girdüm bir zengī ḳılıç tartup üstüme geldi
- 6 ve eytdi kim girü dön yoksa uşbu sâ‘ at başuñı keserven ve eytdi kim
- 7 terk et . Ya‘nī Tañrıyı Beşām şehrine

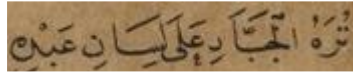
- 8 kōduñ ve Ka‘beye mi k̄aşd eyledüñ pes bir kişi yol üzerine nā-gāh çıkđı
 9 geldi ve eytdi kim k̄ançaru varursın eytdüm kim hacca eytdi kim neñ var eytdüm
 10 iki yüz akçem var eytdi anı baña vir kim ‘ıyāl mendven ve beni yidi kez
 11 tavāf eyle kim senüñ haccuñ budur pes eyle kıldum ve girü döndüm çün
 Bāyezīdün
 12 sözi zāhir ehlinüñ k̄ursağına şığar oldu yidi kez anı sürüp çıkardılar
 13 şeyh eytdi kim beni şehirden neçün sürersiz eytdiler kim yavuz kişisin pes şeyh

[136b]

- 1 eytdi zihī eyü şehir kim yavuz kişisi Bāyezīd ola **naķildür** kim pīr ‘Ömer eydür
 kim
 2 çün şeyh diledi kim bir ‘ibādet yā fikret üçün halvet kılaydı pes bir
 3 eve girürdi ve anuñ delüginini ve derincesini dutar-ıdı ve eydür-ıdı kim k̄orķarvan
 4 kim ğalebe yā bir āvāz k̄ulağıma gire ve beni hālūmden gidere ammā ol bir
 bahāne
 5 ve anuñ aḥvāli ayruķsıdı **naķildür** kim bir kez şeyh halvetdeyidi eytdi kim
 6 . Ya‘nī ne uludur benüm işüm arulık ve ‘aybsuzlık
 7 baña lāyıkdur pes kaçan kim şeyh girü kendüzine geldi mürīdler eytdiler
 8 kim bunuñ gibi söz dilüñe yir etdün Bāyezīd eytdi kim Tañrı sizden da‘vacı
 9 olsun ve Bāyezīd daḥı da‘vacı olsun eger ol sözi bir daḥı dirsem
 10 beni pāre pāre kılmazsañuz böyle didi ve bir bıçaķ ol mürīdlerün eline virdi
 11 şeyh yine bir gün ol sözi didi pes mürīdler yirlü yiründen hamle kıldılar
 12 tā kim şeyhi depeleyeler çünkim tamu k̄apusına geldiler kim girüp anı bıçağ-ıla
 vuralar
 13 Bāyezīdün gövdesi büyüdi şöyle kim tamuñ dört dīvārı tā saķfa degin

[137a]

1 toptolu oldu şöyle kim bir qarış yir boş kalmadı pes mürīdler dīvārdan kireçler
 2 kesdiler qopardılar ve tamı delüp bıçaq birle şeyhe urdılar süye urur gibi gelür
 3 ve bıçağun zahmı belürmez çün bir sâ' at geçdi ve ol şüret perdesi
 4 götürüldi ve Bāyezīd gözükdü gördiler kim bir kuş kadarca mihrāb içinde
 5 oturmuş mürīdleri gördiler kim şeyh sağ geldiler hāli aña eydürdiler şeyh
 6 eytdi kim Bāyezīd uşbudur kim görürsüz ol kim evvel gördüğünüz Bāyezīd
 degül-idi

7 ثَرَهُ الْمُبَارِكِ عَلَى كِسَانِ عَيْنِهِ . Ya' nī Tañrı Te' ālā kulu Bāyezīdi dili
 8 kendüzini öğdi eger bir kişi eydürse kim nite revā ola kim gövdesi bir
 9 sâ' at içinde şöyle büyük ola eydevüz kim Ādem peygamber 'aleyhisselām
 10 evvel gövdesi şöyle büyükdi kim başı göge irdi Cebrā'il kınadı birle
 11 bir kez sıgadı pes gövdesi kiçi oldu çünki ulunuñ şüreti kiçi olmak revā
 12 ola pes kiçinüñ dağı şüreti ululamaq revā ola nitekim oğlan ana qarnındayiken
 13 kiçidür ammā soñra olur nitekim Cebrā'il 'aleyhisselām Meryeme

[137b]

1 Ādem şüretinde gözükdü Bāyezīdün hāli dağı böyleymiş ammā her kişi kim
 2 vāqı' ası ve hāli bu maqāma irmeyince bu sözi añlayumaz ve bilmez
 3 **naqıldür** kim bir kez bir kızıl elma elinde dutmuş-ıdı pes eytdi kim bu ne laţif
 4 nesnedür derhāl anuñ sırtından bir nidā geldi kim yā Bāyezīd utanmaz mısın kim
 5 bizüm adumuzı bir yimişe eydürsin şol sâ' at Tañrı Te' ālānuñ adı
 6 gönlinden çıkdı ve unuduldu pes Bāyezīd yidi anda içdi kim ne kadar kim
 7 dünyādan diri olam Bestām şehrinden yimiş yimeye ve dağı eytdi kim bir gün
 8 oturmuş-ıdum gönlümden geçdi kim ben bu zamānuñ 'azizi ve ulusıvan

- 9 çŭnki bu endiŕe kıldum pes yañıldıgum bildŭm tŭrugeldŭm Hŭrasan
 10 yolına girdŭm yol ŭstŭne oturdum ve anda iŭp eytdŭm kim uŕbu aradan
 11 tŭrmayam tŭ kim Hŭk Te‘  l  bir kiŕi viribiye tŭ kim ba a kendŭzŭmi g stere
 12 pes ŭ gŭn ŭ dŭn anda  aldum bir kiŕi g rdŭm bir g zlŭ deveye binŭp
 13 çŭnki anu  yŭzine ba dum uyanu lu  niŕ n n  g rdŭm  evesine

[138a]

- 1 iŕ ret kıld  kim tŭrg l der  l devenŭ  iki aya ı yire g mŭld  turuvard 
 2 andan ol kiŕi ba a ba dı ve eytd  kim hay beni ŕu a
 3 g tŭrdŭ  kim uŕbu yumulm ŕ g zi aam ve ba lu  apuy  aam ve Beŕ  m
  ehrini
 4 ve anu   avmini ve B yez di da ı  ar  eyleyem B yez d eydŭr çŭn bu s zini
 5 iŕ tdŭm uŕ um gitdi dŭŕdŭm andan a a eytdŭm kim  andas n ve ne kiŕisin
 6 eytd  kim ŕol va t n kim ‘ ahd ba ladu  ve eytdŭ  kim uŕbu aradan
 7 gitmeyem tŭ kim Hŭk Te‘  l  ber kŭy  viribiyŭp beni ba a bildŭrmeyince ben ŭ
 8 yŭz ferseng yŭrŭdŭm uŕ geldŭm imdi iy B yez d g  li h  z r   l
 9 kim iŕ g   l dedir ve ŕol s ‘ at   y b oldu **na  ldŭr** kim ŕey 
 10 tam  m   r k yıl tam  m mescid iinde mŭc vir oturd  mescid  on  ayru -ıd 
 11 ve  ah ret  on  ayru -ıd  ve ol   r k yıl iinde her iz ar as n  d v ra
 12 virmedi ve eydŭrd  kim Ta  r  Te‘  l  bir miŕ  l zerre  adrini ŕord 
 13 ve d v r  od zerre artu dur. Ve da   eytd  kim otuz y ldur kim tam  m Ta  r ya

[138b]

- 1 isterdŭm çŭnki  a    at na  r y la ba dum  od isteyen ol imiŕ ve da  
 2 otuz y ldur tam  m kim  dem ler yidŭg n yimedŭm ya‘n  benŭm  uvvetŭm ve
 yiyesŭm ayru  yirdendi

- 3 **naķıldür** kim soñ zamānında anuñ işi şuña irişmiş-idi kim her
 4 nesne kim gönünden geçirdi şol¹¹⁴ öñinde hāzır bulunırdı kaçan kim Tañrıyı
 5 aña şan kaşanmaķ andan revān olurdı bir gün bir cemā‘ at anuñ
 6 katında ögüt ve söz istemek-içün şeyh başın kaldurdı ve eytdi kim
 7 irteden tā şimdiye degin bir çürümiş dāne ister ve ne kim sizün mi‘ deñüz
 8 anı segirmege katlana mı diyü hıç bulunmazvan **naķıldür** kim Ebū Tūrāb-ı
 9 Naḥşinün bir mürīdi var-ıdı ziyāde ulu kişiyidi ve ḥālet ve ‘ibādet
 10 istedi Ebū Tūrāb aña çok yidürdi kim bu ḥālet kim sende vardur
 11 girekdür kim sen varasın Bāyezīdi göresin ve anuñ tapusunda olasın
 12 mürīd eytdi kim iy ḥōca ol kişi kim günde yüz kez Bāyezīdün
 13 Tañrısın görür Bāyezīdi görmegi nedür Ebū Tūrāb eytdi kim iy yigit cün

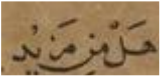
[139a]

- 1 Tañrıyı sen görürsin kendü qadrince görürsin ve cün Tañrıyı Bāyezīd katında
 2 göresin Bāyezīd qadrince göresin görmege çok tefāvūt var
 3 işitdiñ mi kim Muḥammed Muştafa şalla’llāhü ‘aleyhi ve sellem eytdi Tañrı
 4 Te‘ālā Ebū Bekri bir tecellī kıılır ve ayruķ ḥalkuñ qamusına bir tecellī
 5 kıılır bu söz mürīdün gönline eşer kııldı pes eytdi kim varalum didi pes
 6 ikisi tırdılar Beştāma vardılar şeyh evde degüldi pes şeyhuñ ardınca
 7 gördiler kim bir bardaķ elinde ve bir bōrk başında pīşeden çıķdı
 8 kaçan kim ol mürīd baķdı şol sâ‘ at mürīd ditredi kıuru aģaķ gibi
 9 oldu düşdi cān ışmarladı Ebū Tūrāb eytdi şeyh sizün bir naẓaruñuz
 10 bu yigide ölüm getürdi Bāyezīd eytdi kim bu yigidün bātınında bir
 11 iş var-ıdı daḥı vaķt olmadı kim ol iş aña keşf oldu
 12 açıldı ammā Bāyezīd naẓarında ol iş aña bir kez açıldı anı götürmege

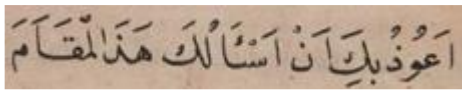
¹¹⁴ “sâ‘ at” sayfa kenarına sonradan eklenmiştir.

13 tākati yoğ-ıdı pes cān ışmarladı Mışır ‘ avratlarına dağı bu vākı‘ a olmış-ıdı

[139b]

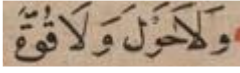
- 1 kim Yūsufun cemāline tākāt getürmediler ellerini bir kezden pāre pāre kıldılar
- 2 **naķıldür** kim Yaĥyā ibnü Mu‘āz Rażıya’llāhu ‘ anı Bāyezīde nāme yazdı ve
- 3 eytdi ne dirsın ol kişiye kim bir ķadeĥ řarāb içdi ezelden ebede
- 4 deġin mest oldu Bāyezīd aña cevāb yazdı kim ben anı bilmezven ammā
- 5 bunda bir er var kim bir ġün bir dün içinde ezelüñ ve ebedüñ deñizlerin
- 6 içer dağı diyü çağırır ya‘ nī dağı girekdür diyü Yaĥyā bin Mu‘āz
- 7 yine nāme yazdı kim benüm saña bir sırrum var velikin ol sır birbirümüze
- 8 uçmaķ içinde Tübā gölgesinde eydevüz ve ol nebī birle bir
- 9 ķurřa bile viribidi ve eytdi kim zezem şuyı birle yoġurmıřvan řeyĥ
- 10 yisün didi Bāyezīd cevāb yazdı ve eytdi kim vaķtüm ķamusı uçmaķdur
- 11 ve dāyim Tübā aġacı gölgesindedür ve ol söz kim sırrıydı
- 12 diyüvirdi ve ol ķurřa kim viribidüñ yimezven didi anuñ-ġün kim ne
- 13 şuyıla yoġurduñ eytdüñ ammā ķanķı tuĥumdan ekdüñ eytmedüñ pes Yaĥyānuñ řeyĥe

[140a]

- 1 müřtākıġı ziyāde oldu şurugeldi řeyĥi ziyāret ķılmaġa vardı
- 2 řeyĥ yatsu namāzını kılırdı tā irteye deġin ayaġ barmaķları üzerine örü
- 3 şırdı Yaĥyā eytdi kim anuñ ĥāli baña ziyāde ‘ aceb geldi tā irteye deġin
- 4 almaķ virmek ve dimek işidmek içindeyidi kaçan kim řubĥ oldu pes
- 5 řeyĥ eytdi . Ya‘ nī iy

- 6 Çalabum baña bundan yüksek maḳām virgil andan Yaḥyā şeyḥe selām virdi
 7 ve ol dün ahvāli şeyḥden şordı şeyḥ eytdi baña bu dün yigirmi
 8 maḳām daḥı arz eylediler hıçbirisine rāzī olmadum andan daḥı yüksek
 9 maḳām ve mertebe diledüm iy Yaḥyā ‘ālī himmetlü olgıl Tañrıdan ayruḳ
 nesneye kılmagıl
 10 **naḳıldür** kim Bāyezīd eytdi bir gice bir yanı içinde başumı hırkaya tartup
 11 oturmışdum uyku baña ğalib oldı şeyṭān yol bulmuş baña
 12 ğusl vācib oldı pes uyandum kendüzümü ol ḥālde buldum ve ol gice
 13 ziyāde şovuk-ıdı ve nefsum kāhillik kıluvirdi kim şavuk şu birle ğusl

[140b]

- 1 kıla ve baña eydür kim şabr kılgıl tā kim güneş doğsun andan ğusl kılasın
 2 çünki nefsün kāhilliğini gördüm hırkamla ğusl eyledüm tā kim
 3 hırkamdan yaşı gidip kuruyunca yetmiş kez uşsum gitdi ve girü geldi
 4 ol şu şovuklığından **naḳıldür** kim şeyḥ gūristān içinde gezer-idi bir
 5 gice gūristāndan eve gelürdi ulular oĝlanlarından bir yigit elinde
 6 ḳopuz çalar-ıdı Bāyezīd aña irdi. didi ve ol
 7 yigit sarḥōş-ıdı Bāyezīdi bilmedi ḳopuz-ıla başına urdı başını yardı
 8 ve ḳopuz daḥı şındı Bāyezīd zāviyesine kaçan kim irtesi oldı
 9 mürīdlerinden birisini okudı ve eytdi kim bir ḳopuz nicedür mürīd eytdi
 10 bir kızıla bir kızıl ve biraz ḥelvā aña virdi ve eytdi kim varĝıl fülāna
 11 eytgil kim Bāyezīd senden ‘özü diler ve eydür kim ĝiçen gice beni ḳopuz-ıla
 12 urduñ ḳopuzuñ şındı imdi uşbu altunı algıl anuñ bahāsıyıçün
 13 ve şol ḥelvāyı yisün dest-i müzd üçün almasa kim eli ağrımış ola

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DİZİN

4.1. DİZİN

- abdāl** : *Ar.* gezgin derviş -1-
a.+ lardan 106a/09
- ābdest** : *Fa.* abdest -1-
ā. 108a/05
- ‘ābid** : *Ar.* kendini ibadete adayan -5-
‘ā. 115a/11, 115b/02, 115b/05, 115b/08, 120a/04
- ‘aceb** : *Ar.* acaba -3-
‘a. 114b/05, 134a/07, 140a/03
- acı** : Acı -2-
a. 122b/01, 122b/02
- aç -** : Açmak -16-
a.- am 104b/11, 138a/03
a.- asın 102a/04, 102a/05, 102a/06, 102a/07, 102a/08, 102a/09
a.- dı 134b/11, 135a/11
a.- dılar 131a/09
a.- duğuñda 113b/01
a.- maķ 130b/01
a.- maz 123b/06
a.- up 131a/04
- aç** : Aç, yemek yemesi gereken -2-
a. 104a/06, 122a/03
- açavir -** : Açıvermek -1-
a.- dük 117a/07
- açıl -** : Açılmak -5-
a.- a 127b/10
a.- dı 105b/07, 122a/05, 139a/12
- açlık** : Açlık -6-
a. 115b/01, 121a/13
a.+ ı [açlığı] 122a/03, 129a/12, 132a/11
a.+ ıla [açlığıla] 104b/12
- açmaklık** : Açma işi -1-
a.+ ı [açmaklığı] 124b/07
- açuk** : Açık -2-
a. [açuğa] 102a/10, 131a/09
- ad** : Ad, isim -12-
a.+ ı 117a/02, 117a/03, 117a/04, 137b/05
a.+ ını 105a/12
a.+ umı 105a/09
a.+ umuzı 109a/09, 117a/06, 137b/05
a.+ uñ 109a/11
- ādem** : 1. *Ar.* Adam -1-
ā. 105b/09
2. *Ar.* insanoğlu -10-
ā. 111b/08, 117b/04, 122a/11, 133a/13, 137b/01
ā.+ iler 115a/07, 126b/06, 131a/07, 138b/02
ā.+ ler 110b/03
ā.+ leri 117b/08
- ādemī** : *Ar.* Âdemoğlu -1-
- adlu** : Adlı -1-
a. 110a/02
- ağ -** : Çıkmak, yükselmek -3-
a.- dı 116b/01
a.- dum 115b/11, 111a/02
- ağaç** : Ağaç -10-
a. 116b/06, 116b/10, 122b/10, 139a/08
a.+ dan 115a/12
a.+ ı [ağacı] 139b/11
a.+ lar 108a/09, 122b/08
a.+ lara 108a/08
a.+ uñ [ağacuñ] 116b/06
- ağırla -** : Ağırlamak -1-
a.- dı 120a/01
- ağırlık** : Ağırlık -1-
a.+ ından [ağırlığından] 134a/06
- ağız** : 1. Ağız -10-
a.+ ı 107a/01, 107a/02
a.+ ına 118b/02
a.+ ında 107b/11, 117b/11
a.+ ını 107a/02, 107a/07
a.+ uma 107a/05, 131b/10
a.+ uñı 107a/04
2. Uç, kenar -1-
a.+ ında 117a/01
- ağla -** : Ağlamak -22-
a.- dı 114b/04, 119a/01, 123a/02, 124b/01, 124b/04, 133b/12, 134b/10
a.- dum 107b/01, 115b/02
a.- mağımı 115b/02
a.- maķ 119b/12, 123a/01
a.- maķdan 102a/12, 134b/12
a.- r 105b/01, 120b/06
a.- rdı 136a/01
a.- rıdı 102a/12, 105b/01
a.- rsın 120b/06
a.- ya 110a/11

a.- yu 134b/11		a.- duñ 106a/03, 106a/04,	
ağlaş - : Ağlaşmak	-1-	117a/07, 125b/09	
a.- dılar 131a/11		a.- ğıl 111a/07, 140b/12	
ağrı - : Ağrımak	-1-	a.- madı 123a/10	
a.- mış 140b/13		a.- mağ 119b/02, 140a/04	
‘ahd : <i>Ar.</i> Ahit, ant	-1-	a.- masa 140b/13	
‘a. 138a/06		a.- mayavuz 112a/02	
āhir : <i>Ar.</i> Son	-1-	a.- mazlar 109b/04, 111a/12	
ā. 104b/12		a.- mazsız 104a/03	
āhiret : <i>Ar.</i> Öbür dünya	-5-	a.- mış 120b/07	
ā.+ ini 109a/10, 113a/06,		a.- mışdur 117b/08	
122a/07, 126b/04, 128a/12		a.- mışdı 135a/10	
aḥşam : Akşam	-2-	a.- up 135a/05	
a. 110b/09		a.- urlardı 107b/05	
a.+ dan 109b/13		ala : Karışık renkli	-1-
aḥvāl : <i>Ar.</i> Durumlar	-3-	a. 112b/01	
a.+ i 136b/05 , 140a/07		‘alaf : <i>Ar.</i> Alev	-1-
a.+ ini 119a/04		‘a. 116b/07	
aḵ - : Akmak	-2-	alçağ : Alçak	-1-
a.- ariken 113a/05		a. 127a/10	
a.- dı 119b/09		aldan - : Aldanmak	-1-
aḵça : Beyaza yakın	-1-	a.- mağdan 135b/08	
a. 122b/09		‘ālem : <i>Ar.</i> Dünya	-6-
aḵçe : Küçük gümüş para	-11-	‘ā. 128a/04	
a. 104b/06, 108a/02, 108a/07,		‘ā.+ i 103a/02	
118b/09		‘ā.+ inden 123b/05, 127b/10	
a.+ ’i 112a/11		‘ā.+ lerini 129a/10	
a.+ den 123a/10		‘ā.+ üñ 131b/02	
a.+ m 112a/09, 136a/10		‘aleyhisselām : <i>Ar.</i> Allah'ın selamı onun	
a.+ si 104b/06, 107b/04		üzerine olsun	-3-
a.+ ye 123a/07		‘a. 105a/07, 137a/09, 137a/13	
aḵçelik : Para kadar, miktarında	-1-	alıcı : Alan kişi	-1-
a. 121b/04		a.+ sın 125b/10	
‘aḵıl : <i>Ar.</i> akıl	-4-	‘ālī : <i>Ar.</i> yüce, yüksek	-1-
‘a. 133b/05		‘ā. 140a/09	
‘a.+ ı 119a/03, 129b/01		‘ālim : <i>Ar.</i> Bilen	-6-
‘a.+ uñ 125b/13		‘ā. 106b/04, 117a/13	
al - : Almak	-36-	‘ā.+ iseyidüñ 117b/02	
a. 111a/10		‘ā.+ ler 109a/01	
a.- a 126a/13		‘ā.+ lerüñdür 128a/01	
a.- am 108a/05		‘ā.+ sen 109b/07	
a.- asın 113b/01		A. 108b/02, 109b/01, 111a/13,	
a.- avuz 112a/04		113b/09, 113b/13, 114a/03, 116b/04,	
a.- dı 109a/06, 117a/04, 117b/11,		117a/02, 120b/07,	
121a/01, 121b/09, 121b/13, 122a/01,		124b/09, 128a/02, 132a/05	
132a/12		alt : Alt	-2-
a.- dılar 108a/12		a.+ nda 110a/04, 125a/09	
a.- duğüñ 111a/08		altı : Altı	-4-
a.- dum 116a/08, 117a/10			

- a. 102a/03, 102b/03, 103b/08, 126b/03
altıncı : Altıncı -3-
a. 102a/08, 103b/02, 126b/07
altun : Altın -18-
a. 100b/06, 107b/06, 107b/07, 107b/11, 108a/03, 108a/08, 108a/09, 116b/08, 117a/01, 117a/06, 119a/13, 123a/09
a.+ dur 100b/09
a.+ ı 117a/02, 140b/12
a.+ um 107b/06
a.+ uñ 121b/03
‘ām : *Ar.* halk -1-
‘ā.+ larüñ 128b/07
‘amel : *Ar.* Yapılan iş, edim, fiil -3-
‘a. 102a/13, 103b/12
‘a.+ üñ 129a/03
‘āmil : *Ar.* etken -1-
‘ā.+ i 108b/13
ammā : *Ar.* ama -12-
a. 102a/13, 109b/10, 111b/01, 116a/07, 119b/10, 123b/09, 136b/04, 137a/13, 137b/01, 139a/12, 139b/04, 139b/13
añ - : Anmak -3-
a.- dum 101b/07, 110b/04
a.- sa 138b/05
a.- up 126b/08
ana : Anne -17-
a. 131b/08, 135a/02, 135a/03, 137a/12
a.+ m 135a/03, 135a/05
a.+ ma 132a/03
a.+ ña 132a/01
a.+ sı 131b/09, 131b/11, 132a/04, 132a/08, 134b/06, 134b/07, 134b/09, 134b/10
a.+ ya 132a/06
añdur - : Andırmak, hatırlatmak -1-
a.- a 130b/08
añır - : Anırmak -1-
a.- mağ 108b/03
añla - : Anlamak -6-
a.- mağlığı 115a/06
a.- yumadum 102a/01, 130a/06
a.- yumaz 124b/12, 128b/05, 137b/02
añmaklık : Hatırlama işi -1-
a. 129b/06
a.+ la 104a/01
ara: Mesafe, ara -12-
a.+ da 108a/11
a.+ dağı 107b/07
a.+ dan 116a/01, 137b/10, 138a/06
a.+ muzda 131b/07
a.+ sında 105b/06, 113a/10, 135a/10
a.+ sındadur 135a/11
a.+ ya 108b/04, 117a/05
ara - : Aramak -1-
a.- ya 129a/13
‘Arab : *Ar.* Arap halkı soyundan olan-2-
‘A.+ ī 124b/13, 125a/05
arı : Temiz **krş. aru** -2-
a. 119a/12, 119b/08
arıklık : Temizlik **krş. arulık** -1-
a. 125a/06
arılık : Temizlik **krş. arulık** -1-
a.+ lara 136a/02
arın - : Arınmak, temizlenmek -1-
a.- mış 126a/12
‘ārif : *Ar.* çok anlayışlı ve sezgili -8-
‘ā. 117a/13, 117b/02, 127b/09, 128a/05
‘ā.+ e 118a/02
‘ā.+ ler 128a/13
‘ā.+ lerüñ 131a/13
‘ā.+ üñ 127b/11
arka : Arka -3-
a.+ sına 134a/05
a.+ sından 134a/05
a.+ sını 138a/11
arslan : Arslan -2-
a. 108b/03, 108b/07
art - : Artmak -1-
a.- ar 106b/12
art : Arka, geri -8-
a.+ ina [ardına] 126b/07
a.+ inca [ardınca] 109b/08, 109b/10, 111b/09, 116a/01, 133a/05, 139a/06
a.+ ında [ardında] 126a/07
artuk :1. Artık -5-
a. 101b/04, 110b/03, 112b/09
a.+ dur 112a/13, 112b/02
2. Fazla -2-

- a. 123a/10
a.+ dur 138a/13
3. Başka -2-
a. 133a/11, 135b/02
artur - : Artırmak -1-
a. 112a/08
aru : Temiz **krş. arı** -1-
a.+ ları 116b/02
aruḳ : Zayıf, cılız -2-
a. 120a/08, 125a/01
arulıḳ : Temizlik **krş. arılıḳ** -1-
a. 136b/06
‘arz : *Ar.* sunma -5-
‘a. 120b/12
‘a. eyle-: Sunmak, göstermek,
saygı ile bildirmek 108a/04, 120b/09,
120b/10, 140a/08
ārzū : *Fa.* istek -12-
ā.+ larıdı 118b/09
ā.+ larını 111b/04
ā.+ m 130a/13
ā.+ ñ 130a/13
ā.+ ñı 111b/10
ā.+ sı 111a/07, 130b/03
ā.+ sın 110a/07
ā.+ sina 126b/04
ā.+ ya 118b/04, 118b/05
ārzū. kııl- 118a/09
ārzūla - : *Fa.+T.* istemek -1-
ā.- r 110a/06
aş - : Asmak -1-
a.- mış 115a/12
‘aşfur : *Ar.* Bir bitki -1-
‘a. 135a/09
aşıl - : Asılmak -1-
a.- dı 116a/01
‘āşī : *Ar.* Baş kaldıran -4-
‘ā. 102b/08, 102b/09, 102b/12,
103a/11
aşşı : Fayda, kâr, kazanç, menfaat -2-
a. 103a/10
aş : Yemek -5-
a.+ dan 104b/03
a.+ m 118a/11, 118b/06,
118b/09
a.+ mı 118a/09
aşağa : Aşağı -6-
a. 101b/02, 111a/03, 115a/12,
129a/08, 131a/08, 132b/01
‘āşık : *Ar.* aşık -2-
‘ā.+ lar 125b/05
‘ā.+ larumuzu 124a/13
āşikār : *Fa.* apaçık -2-
ā. 128a/03
āşikār kııl- 111a/04, 125a/09
at - : Atmak -2-
a.- dılar 101b/02
a.- dum 105a/05
at : At, beygir, düldül -3-
a. 113b/07
a.+ ı 113b/05
a.+ ndan 106b/05
ata : Baba -4-
a.+ mdan 121a/06
a.+ ña 132a/01
a.+ sı 131b/08
a.+ ya 132a/06
‘attār : *Ar.* baharat veya güzel kokular
satan kimse, dükkân -1-
‘a. 121b/04
avadānlık : *Ar.* bir iş yapmak, bir aracı
onarmak için kullanılan alet takımı -1-
a. 106a/11
āvāre : *Ar.* başıboş -1-
ā. 135a/12
āvāz : *Fa.* yüksek ses -8-
ā. 105a/03, 107b/02, 108b/08,
109a/08, 116a/02, 125b/10, 136b/04
ā.+ mı 134b/09
‘avrat : *Ar.* kadın -7-
‘a. 114a/11, 114b/03, 115b/13,
136a/02
‘a.+ a 116a/03
‘a.+ dan 119a/07
‘a.+ larına 139a/13
avuḳ : Avuç -1-
a. 125b/09
ay : 30 günlük zaman dilimi -1-
a. 104a/10
ayaḳ : Ayak -21-
a. 102a/10, 109b/01, 109b/08,
113b/05, 126a/01, 128b/13, 140a/02
a.+ ı [ayağı] 109b/12, 115b/11,
118a/04, 119a/05, 138a/01
a.+ na [ayağına] 109a/13,
117b/12
a.+ mı [ayağını] 106b/05,
109b/13, 111a/03, 118a/08

- a.+ um [ayağum]116a/02
a.+ uma [ayağuma]101b/01
a.+ umı [ayağımı]116a/04
‘ayb : *Ar.* ayıp -2-
‘a.+ ına 104a/04
‘a.+ uñuzı 104a/04
‘aybsuzlık : *Ar. +T.* ayıpsız olma durumu -1-
‘a. 136b/06
ayduñ : Aydın -1-
a.+ ına 114b/01
āyet : *Ar.* Kur'an surelerini oluşturan kısımların her biri -5-
ā. 133b/06
ā.+ e 131b/12, 132a/05
ā.+ i 118a/03
ā.+ üñ 132a/01
ayırmaçlık : Ayırma durumu -1-
a. 117b/04
ayrılık : Ayrılık -1-
a.+ uñdan [ayrılığundan] 134b/12
ayruk : 1. Başka -13-
a. 118a/08, 120b/03, 129b/08, 138b/02, 140a/09
a.+ a [ayruğa] 117b/03, 120b/03
a.+ ı [ayruğı] 120b/04
a.+ ıdı [ayruğıdı] 138a/10, 138a/11
a.+ lara 101b/12
a.+ lardan 122b/04
a.+ laruñ 104a/04
2. Artık -2-
a. 120a/07, 139a/04
ayrukşı - : Başkalaşmak, başka türlü olmak -1-
a.- dı 136b/05
az : Nicelik, nitelik,güç, süre, sayı, bakımından eksik -3-
a. 115b/03, 126a/13, 126b/01
‘azāb : *Ar.* eziyet -5-
‘a. 115b/01, 126a/07
‘a.+ ı 125a/06
‘a.+ ından 125a/06, 128b/09
azaçuk : Azıcık -1-
a. 119a/09
azal - : Azalmak -1-
a.- ur 126b/03
‘azamet : *Ar.* ululuk, büyüklük -3-
‘a. 120b/02, 133b/02
‘a.+ i 119a/08
āzārla - : < āzār +la- *Fa. +T.* azarlamak
a.- duñ 106b/04
‘azīm : *Ar.* büyük, ulu -9-
‘a. 109a/01, 109a/04, 115a/06, 116a/07, 123b/03, 131a/04, 131b/05, 133a/04
‘a.+ ü 109a/02
‘azīz : *Ar.* ermiş, eren -5-
‘a. 113a/06, 115b/04, 120a/01, ‘a.+ i 137b/08
‘azīz kıl- 127a/09
azuk : Azık -6-
a. 108a/07, 112a/02, 112a/03
a.+ ıla 104b/12
a.+ ın [azuğın] 134a/01
a.+ ları 113a/09
‘Azze : *Ar.* Allah'ın sıfatı olarak güçlü, üstün, galip anlamındadır -1-
‘A. 127a/09
baca : Baca -1-
b.+ dan 118a/07
bādiye : *Fa.* çöl -1-
b. 133a/03
bağışla - : Bağışlamak -1-
b.- dum 132a/09
bağla - : Bağlamak -12-
b. 101b/13, 102a/01
b.- dum 134b/05, 135b/11
b.- duñ 138a/06
b.- rıdı 126a/05
b.- yasın 102a/04, 102a/05, 102a/06, 102a/07, 102a/08
bağlan - : Bağlanmak -1-
b.- miş 101b/13
bağlu : Bağlı -2-
b. 102a/01, 138a/03
bahā : *Fa.* eder -4-
b.+ sı 104a/11, 114b/02
b.+ sından 119b/03
b.+ sıyıçün 140b/12
bahālu : *Fa. + T.* pahalı -1-
b. 104a/12
bahāne : *Fa.* bahane -1-
b. 136b/04
bahıl : *Ar.* cimri -3-
b. 100b/10, 113b/02, 129b/10

bağillük : <i>Ar. +T.</i> cimri olma durumu		b.+ ları 140a/02	
	-1-	baş - : Basmak	-1-
b.+ üni 100b/12		b.- dı 109b/13	
bağış : <i>Ar.</i> bahis	-1-	baş : 1. Kafa	-21-
bağış eyle- 116a/10		b.+ ı 102a/09, 106a/13, 133b/01,	
bahtlı : Bahtlı, şanslı	-1-	137a/10	
b. 126a/11		b.+ ın 107b/06, 133a/13,	
bak - : Bakmak	-27-	138b/06	
b. 134a/04		b.+ ına 106a/13, 106b/08,	
b.- a 124a/04		122b/06, 125a/12, 133b/02, 140b/07	
b.- am 126a/02		b.+ ında 139a/07	
b.- arsalar 109b/05		b.+ ını 140b/07	
b.- dı 119a/09, 120a/10,		b.+ um 101b/02, 132b/04	
120b/01, 121a/01, 133a/06, 134a/05,		b.+ uma 116a/05	
138a/02, 139a/08		b.+ umı 140a/10	
b.- dılar 121a/02		b.+ uñı 136a/06	
b.- dukça 108a/09		baş kaldır - : İsyen etmek	
b.- dum 135b/08, 135b/11,		117b/11, 121a/03	
137b/13, 138b/01		2. Bir şeyin yakını	-1-
b.- madı 118a/08		b.+ ında 116b/06	
b.- madıysa 124a/03		3. Bir şeyin uçlarından biri	-1-
b.- mak 113b/02		b.+ ında 116b/10	
b.- mamağdur 128b/13		4. Başlangıç kısmı	-1-
b.- maz 128b/04		b.+ ından 133a/03	
b.- mazduñ 117b/02, 117b/03		başla - : Başlamak	-5-
b.- uñ 108a/08		b.- dı 107a/11, 111a/02,	
bal : Bal	-2-	111b/07, 118a/07, 134b/03	
b. 116b/03, 118a/06		başmak : Ayakkabı	-2-
balık : Balık	-4-	b. 109a/13, 109b/02	
b. 107b/10, 107b/12, 117b/11,		bâtıl : <i>Ar.</i> inançlar bakımından gerçek	
118a/01		olmayan	-1-
bañ : Ezan	-1-	b. 129a/01	
b.+ un 131a/05		bâtin : <i>Ar.</i> gizli, görünmeyen	-4-
baña : bak. ben		b. 120a/13	
bardağ : Bardak	-6-	b.+ ı 130a/02	
b. 108a/05, 135a/07, 139a/07		b.+ ında 139a/10	
b.+ da 135a/04		b.+ uñ 129b/02	
b.+ ı [bardağını] 135a/05,		batıl : <i>Ar.</i> cesur, kahraman, işe	
135a/06		yaramaz, işsiz	-1-
bārgāh : <i>Fa.</i> yüksek divan	-1-	b. 125a/05	
b.+ ınuñ 108b/13		bay : Zengin	-2-
bārī : <i>Fa.</i> hiç olmazsa	-11-	b.+ lar 113a/02	
b. 102b/05, 102b/09, 103a/01,		b.+ lara 113a/03	
103a/11, 103b/01, 103b/05, 105a/10,		bayagı : epeyce, çok fazla	-1-
110b/06, 113b/03, 125b/03, 127a/02		b. 111a/09	
barmak : Parmak	-4-	baylık : Zenginlik	-4-
b.+ ı [barmağı] 131a/09		b. 100b/11, 102a/06	
b.+ ını [barmağını] 131a/07,		b.+ ı [baylığı] 100b/11	
131a/09		b.+ ıdur 100b/11	

- bayram:** Özel olarak kutlanan gün -2-
b. 118a/10
b.+ için 118b/09
- bāzār :** *Fa.* pazar -4-
b.+ a 121b/12, 123a/05, 123a/06
- bāzīrgān :** *Fa.* tüccar -2-
b.+ a 117b/12
b.+ un 117b/07
- bedbahtlık :** *Fa. +T.* bahtsızlık -1-
b.+ umı [bedbahtlığımı]
123b/10
- bedr :** *Ar.* dolunay -1-
b. 108b/09
- beg :** Bey -1-
b.+ ler 119b/12
- beḳā :** *Ar.* kalıcılık, ölmezlik -1-
b. 120b/02
- bekle - :** Beklemek -1-
b.- rler 111b/04
- bel :** İnsan bedeninde göğüsle karın,
sırtla kalçalar arasında daralmış bölüm -3-
b.+ i 108b/05
b.+ üm 134b/13
b.+ ümde 135b/09
- belā :** *Ar.* içinden çıkılması güç
sakıncalı durum -2-
b. 115a/05, 130a/03
- belī :** *Ar.* evet -1-
b. 125a/02
- belkim :** *Ar. +Fa.* muhtemel olarak -3-
b. 104a/02, 117b/04, 123b/11
- belür - :** Belirmek -1-
b.- mez 137a/03
- belürsüz :** Belirsiz -3-
b. 117b/08, 127b/03, 133b/03
- ben :** ben -116-
b. 101a/13, 102a/11, 102b/03,
105b/03, 106a/08, 106b/06, 106b/07,
106b/10, 107a/05, 107b/11, 108a/04,
109b/09, 110a/03, 110b/07, 111a/02,
111b/08, 114b/01, 114b/03, 115b/06,
117b/06, 118b/04, 118b/07, 118b/08,
122a/09, 123b/06, 124a/12, 125b/03,
128a/10, 130b/13, 131b/10, 132b/04,
133a/11, 135a/01, 137b/08, 138a/07,
139b/04
- b.+ den 105a/05, 107b/05,
109b/10, 115b/09, 124a/07, 133a/11,
134a/08, 134b/05, 135a/03, 135b/12
b.+ i 101a/03, 101a/05, 101a/11,
101a/13, 101b/06, 106a/12, 110a/06,
111b/07, 113b/13, 114a/04, 116b/11,
118b/07, 118b/12, 119b/02, 123b/08,
125a/08, 130b/03, 130b/04, 130b/10,
133a/07, 136a/10, 136a/13, 136b/04,
136b/10, 138a/02, 138a/07, 140b/11
b.+ üm 101a/05, 105a/02,
105a/09, 105b/04, 105b/05, 106b/09,
107a/05, 107b/06, 109b/11, 110b/05,
112b/11, 112b/12, 113b/12, 114b/11,
114b/13, 115b/02, 116a/01, 116a/05,
116a/11, 116b/03, 118b/09, 121a/01,
122a/08, 123b/08, 126a/03, 129a/06,
129a/07, 132a/09, 133b/13, 136b/06,
138b/02, 139b/07
b.+ ümle 128a/10, 128a/11,
128a/12
b.+ ümle 100b/05, 103b/08,
115b/05
b.+ ümüçün 114a/05
- baña :** bana -70-
b. 100b/04, 101a/05, 101b/03,
101b/05, 101b/12, 102b/02, 103a/06,
103b/06, 105a/06, 106b/08, 106b/09,
108a/03, 108a/05, 109b/11, 110b/07,
111a/03, 111b/09, 112a/07, 112b/04,
112b/09, 113a/02, 113b/10, 114a/01,
114a/04, 114a/05, 114a/09, 114a/10,
114b/02, 115a/13, 116a/13, 117a/03,
117b/03, 118a/10, 118a/12, 118b/04,
118b/11, 119a/09, 119a/12, 119b/04,
120b/01, 120b/08, 121a/05, 121b/08,
123b/05, 123b/06, 123b/12, 125b/04,
125b/05, 125b/07, 126a/06, 129b/12,
130b/01, 130b/06, 132a/01, 132a/03,
132b/04, 133a/11, 135a/07, 136a/10,
136b/07, 137b/11, 138a/02, 138a/07,
140a/03, 140a/06, 140a/07, 140a/11,
140b/01
- Benī İsrāīl :** *Ar.* İsrail oğulları -1-
B. 118a/04
- beñiz :** Yüz rengi -2-
b.+ i 122a/13, 125a/01
- beñze - :** Benzemek -2-
b.- r 133b/02

- b.- rsin 112b/01
ber : *Ar.* üzeri, üzerine, yukarı -1-
 b. 138a/07
berāber : *Fa.* birlikte -2-
 b. 110a/12, 122a/10
berber : *Fa.* saç sakal kesmeyi iş
 edinmiş kimse -1-
 b. 100b/05
berekāt : *Ar.* bolluk, gürlük -1-
 b.+ ında 117a/05
bereket : *Ar.* bolluk -2-
 b.+ inde 120a/05, 135a/08
beriyye : *Ar.* 1. halk -1-
 b. 104b/10
 2. sahra, çöl -1-
 b.+ de 132a/10
berkit - : Sağlamlaştırmak -1-
 b.- e 129b/01
berü : beri -1-
 b. 116a/09
beş : Beş -2-
 b. 135b/06, 135b/09
beşinci : Beşinci -3-
 b. 102a/07, 103a/10, 126b/07
bevl : *Ar.* idrar -1-
 b. 101a/02
beyān : *Ar.* bildirme -1-
 b. 127b/13
beyt : *Ar.* 1. ev -1-
 b.+ ümi 112b/12
 2. iki dizelik şiir parçası -1-
 b.+ i 130b/02
Beytü'l Mukaddis : *Ar.* mukaddes ev -1-
 B. 105b/05
bıçak : Bıçak -4-
 b. 136b/10, 137a/02
 b.+ ıla [bıçağıla] 136b/12
 b.+ uñ [bıçağun] 137a/03
bıldırcın : Tavukgillerden boz renkli,
 benekli, eti için avlanan göçebe kuş -1-
 b. 118a/06
bırak - : Bırakmak -18-
 b.- a 101a/10, 133a/09
 b.- alar 101a/11
 b.- dı 108a/01, 108a/02, 132b/09
 b.- dılar 127b/04
 b.- duğı 125b/02
 b.- duğum 125b/03
 b.- dum 116a/04, 117b/05,
 135b/04
 b.- mağ 101a/09
 b.- mayınca 131b/11
 b.- maz 123b/05
 b.- mış 108b/04
 b.- ur 120a/05
 b.- urvan 125b/01
bıyık : Üst dudak üzerinde çıkan kıllar -1-
 b.+ umı [bıyığımı] 100b/05
bī-ḥod : *Fa.* kendinden geçme -1-
 bī-ḥod ol- 102a/12
bī-çāre : *Fa.* çaresiz -3-
 b. 116b/07, 134a/02
 b.+ lerüñ 123b/13
bī-çārelik : *Fa.* +*T.* çaresizlik -1-
 b.+ üm [bī-çareliğüm] 123b/07
bil - : Bilmek -65-
 b. 118b/07, 123b/07
 b.- di 106b/05, 121b/02,
 124b/06, 134b/01
 b.- diler 113b/09
 b.- düm 116b/04, 117a/12,
 117a/13, 137b/09
 b.- düñ 100b/12
 b.- e 133b/05
 b.- eler 110a/06
 b.- em 130b/01
 b.- esi 102a/03
 b.- esiz 122b/10
 b.- gil 118b/08
 b.- medi 115a/09, 140b/07
 b.- medüñ 113b/12, 115b/08,
 125a/05
 b.- mekde 123a/13, 123b/01
 b.- mekdür 127b/13, 128a/01
 b.- meyen 115a/07
 b.- meyesin 113a/09
 b.- mez 129b/11, 137b/02
 b.- mezidi 101a/04, 115a/08
 b.- mezseñ 130a/11
 b.- mezven 106a/02, 112b/10,
 139b/04
 b.- mişdür 130a/11
 b.- sünler 111a/06
 b.- üñ 111a/11
 b.- üñ. 108b/09

b.- ür 103a/02, 109b/10, 112b/09, 124b/06, 125a/10, 125b/03			
b.- ürdi 124b/07, 124b/09			
b.- ürdüm 135a/01			
b.- ürdün 119b/06			
b.- üriken 103a/04			
b.- ürsin 108a/01, 121a/04, 130a/10			
b.- ürsüz 103b/10, 103b/11, 103b/13, 104a/01, 104a/02			
b.- ürven 100b/10, 108a/04, 109b/10			
bildür - : Bildirmek	-5-		
b. 112b/04			
b.- diler 119a/04			
b.- meyem 124a/12			
b.- meyince 138a/07			
b.- mez 128a/04			
bile : 1. Birlikte, beraber	-5-		
b. 131b/09			
b.+ dür 107b/03			
b.+ idi 100b/05			
b.+since 105b/08			
2. Dahi	-7-		
b. 103b/08, 108a/06, 109b/06, 112a/01, 112a/03, 139b/09			
bilişlik : Tanıklık	-1-		
b. 125b/07			
bilmezlik : Bilmeme durumu	-1-		
b. 125a/08			
bī-mār : Fa. hasta	-1-		
b. 130b/03			
bin - : Binmek	-3-		
b.- mişler 117b/06			
b.- üp 113b/06, 137b/12			
biñ : Bin	-8-		
b. 107b/10, 112a/09, 117b/10, 121a/06, 121a/12, 121b/01, 121b/13, 123a/11			
bī-nevā : Fa. yoksul	-1-		
b. 100b/01			
bir : Sıfat	-309-		
b. 100b/03, 100b/04, 100b/05, 100b/06, 100b/08, 101a/01, 101a/02, 101a/03, 101a/04, 101a/09, 101a/12, 101b/03, 101b/05, 101b/09, 101b/12, 102a/02, 102b/01, 102b/02, 103a/01, 104a/06, 104a/07, 104a/10, 104a/13, 104b/01, 104b/02, 104b/05, 104b/06,			
104b/07, 104b/08, 104b/10, 105a/01, 105a/03, 105a/07, 105a/11, 105a/13, 105b/04, 105b/05, 105b/07, 105b/08, 105b/09, 106a/03, 106a/09, 106a/10, 106a/11, 106b/13, 107a/08, 107a/13, 107b/02, 107b/05, 107b/08, 107b/11, 107b/12, 108a/01, 108a/05, 108a/06, 108a/10, 108a/12, 108b/01, 108b/03, 108b/04, 108b/08, 109a/04, 109a/07, 109a/08, 109b/08, 109b/12, 109b/13, 110a/04, 110b/01, 111a/04, 111a/05, 111a/11, 111b/09, 111b/13, 112a/05, 112a/07, 112a/09, 112a/11, 112a/12, 112b/02, 112b/05, 112b/06, 112b/07, 113a/01, 113a/05, 113b/05, 113b/12, 114a/03, 114a/04, 114a/08, 114a/10, 114a/11, 114b/08, 114b/09, 115a/11, 115a/12, 115b/11, 115b/13, 116a/02, 116a/03, 116a/06, 116a/08, 116a/10, 116b/06, 116b/08, 116b/09, 116b/11, 116b/13, 117a/01, 117a/08, 117a/09, 117a/10, 117b/04, 117b/05, 117b/06, 117b/07, 117b/10, 117b/11, 118a/02, 118a/03, 118a/10, 118b/01, 118b/02, 118b/03, 118b/06, 118b/08, 118b/13, 119a/06, 119a/09, 119a/11, 119a/13, 119b/04, 119b/10, 120a/02, 120a/03, 120a/04, 120a/05, 120a/08, 120b/05, 120b/09, 120b/10, 120b/11, 120b/13, 121a/05, 121a/12, 121b/10, 122a/07, 122a/08, 122b/01, 122b/06, 122b/08, 122b/09, 123a/01, 123a/03, 123a/05, 123a/07, 123a/08, 123a/09, 123a/10, 123b/01, 123b/03, 123b/05, 123b/06, 123b/12, 124a/01, 124b/04, 124b/12, 124b/13, 125a/07, 125a/11, 125a/12, 125b/09, 125b/10, 127b/10, 127b/13, 128a/09, 128b/08, 128b/09, 128b/11, 129b/12, 130a/01, 130a/02, 130a/03, 130a/04, 130a/10, 130a/11, 130b/05, 130b/06, 132a/05, 132a/06, 132a/07, 132a/13, 132b/07, 132b/13, 133a/02, 133a/04, 133a/13, 133b/01, 133b/05, 133b/07, 134a/01, 134a/02, 134a/06, 134a/12, 134a/13, 134b/02, 134b/04, 135a/03, 135b/03, 135b/06, 135b/08, 135b/09, 135b/13, 136a/03, 136a/05, 136a/08, 136b/02, 136b/04, 136b/05, 136b/09, 136b/10, 136b/11, 137a/01,			

- 137a/03, 137a/04, 137a/08, 137a/11,
137b/03, 137b/04, 137b/05, 137b/07,
137b/11, 137b/12, 138a/12, 138b/05,
138b/07, 138b/09, 139a/04, 139a/07,
139a/09, 139a/10, 139a/12, 139b/01,
139b/03, 139b/05, 139b/07, 139b/08,
140a/10, 140b/04, 140b/05, 140b/09,
140b/10
- bir** : Zamir -14-
b.+ i 109b/03
b.+ idür 132b/07
b.+ isi 100b/13, 101a/05,
105b/09, 107b/11, 108a/12, 108b/01,
117a/06, 132a/12
b.+ isine 121b/07
b.+ isini 140b/09
b.+ iyle 140a/01
b.+ ünün 117b/11
- bir** : Zarf -2-
b. 116b/12, 134a/04
birin birin : Birer birer -1-
b. 117b/07
- biraz** : Biraz -4-
b. 121a/09, 121b/06, 135a/09,
140b/10
- birbir** : Birer -1-
b. 115b/08
- birbirü** : Karşılıklı olarak bir diğeri -2-
b.+ müze 139b/07
b.+ ñüzile 120b/04
- birkaç** : Az sayıda -7-
b. 101a/01, 106a/13, 117b/06,
118b/13, 121b/10, 134a/03, 135a/10
- birle** : Beraber -31-
b. 103b/08, 104b/09, 104b/10,
105a/05, 107a/13, 108a/09, 109a/07,
109b/03, 111a/09, 111b/12, 119b/03,
119b/10, 121a/13, 123b/07, 124a/03,
126a/01, 126a/10, 127a/04, 127a/05,
129a/07, 129a/10, 129b/05, 130b/07,
134b/04, 135b/07, 137a/02, 137a/10,
139b/08, 139b/09, 140a/13
- birlik** : Tek bir olma durumu,
vahdaniyet -1-
b.+ i 128a/01
- biryân** : *Fa.* büryan -1-
b. 108b/01
- bismil** : *Fa.* kesilmiş, boğazlanmış
hayvan -1-
b.+ ilen 108b/06
- bişür** - : Pişirmek -3-
b.- düm 118b/10
b.- üp 108b/06, 118b/01
- bit** : Bit, böcek -1-
b. 101b/06
- bit** - : Bitmek -1-
b.- e 125b/01
- bitür** - : Bitirmek -1-
b.- di 125b/06
- bivakı** : *Fa+ Ar.* vakitsiz -1-
b. 107a/13
- biz** : Biz -15-
b. 104a/12, 104b/03, 105a/04,
107a/07, 117a/07, 129a/08
b.+ den 105b/10
b.+ e 118a/06, 121a/04
b.+ üm 109a/09, 124a/10,
134b/08, 137b/05
b.+ ümiçün 107a/06
b.+ ümüçün 114a/01
- boğazla** - : Hayvan veya insanı
boğazından keserek öldürmek -3-
b.- dılar 108b/06
b.- mağ 124b/11
b.- ya 124b/11
- borç** : Geri verilmek üzere alınan şey -2-
b.+ ını [borcını] 123a/07
b.+ um [borcumu] 123a/04
- borçlu** : Borcu olan -1-
b.+ ya 112a/11
- boş** : Boş -1-
b. 137a/01
- boyun** : Boyun -1-
b.+ ına 106b/01
- bölük** : Bir bütünden ayrılmış parça,
kısım -7-
b. 111b/13, 120a/02, 120b/10,
120b/12
b.+ i 120b/09, 120b/11, 120b/13
- börk** : Genellikle hayvan postundan
yapılan başlık -1-
b. 139a/07
- böyle** : Böyle -32-
b. 101b/12, 103a/11, 104a/05,
105a/02, 105a/04, 105b/10, 106a/05,
106a/08, 107a/03, 107a/10, 111a/01,

111b/08, 114b/04, 115b/03, 116a/11,
116a/13, 120b/01, 120b/04, 122b/04,
123b/12, 125a/04, 125b/10, 130b/11,
135a/10, 136b/10

b.+ dūr 106a/01, 132b/05

b.+ idi 105b/12

b.+ yidi 135a/03

b.+ yimiş 137b/01

bu : Sıfat -88-

b. 100b/06, 100b/07, 102a/10,
105a/01, 105a/08, 105a/12, 105b/09,
105b/12, 107a/05, 108a/04, 108a/11,
109a/12, 109b/05, 110a/03, 110b/08,
111a/04, 111a/10, 111b/05, 112a/06,
112b/04, 112b/13, 113b/07, 115a/04,
115a/10, 115b/07, 115b/13, 116a/03,
116a/05, 116a/08, 116a/09, 116b/03,
118a/03, 118a/12, 118b/05, 118b/06,
120a/07, 121b/01, 122a/04, 122a/09,
122a/11, 122b/12, 123a/01, 123a/05,
123b/04, 123b/06, 124a/01, 124b/02,
124b/12, 125a/05, 125b/01, 126b/08,
128a/07, 130b/02, 131a/06, 131b/12,
132a/01, 132a/03, 132b/10, 132b/12,
133a/07, 133a/12, 133b/06, 133b/12,
134a/02, 134a/03, 134a/07, 135a/12,
136a/04, 137b/02, 137b/08, 137b/09,
138a/04, 138b/10, 139a/05, 139a/10,
139a/13, 140a/07

b.+ nca 110a/02

bu : Zamir -62-

b. 108b/09, 109a/04, 117b/08,
131a/08, 136a/01, 137b/03

b.+ dur 107b/13, 136a/11

b.+ idi 100b/13

b.+ nca 114a/05

b.+ nda 101b/08, 106a/11,

120a/03, 120a/04, 132b/03, 132b/05,
139b/05

b.+ ndan 140a/06

b.+ nı 101a/09, 103b/03,

115b/02, 117b/03, 119a/01, 122a/12,
123a/09, 131a/03

b.+ nlar 109b/04, 110a/03,

111b/02, 112a/03, 120a/05, 122a/03,
128a/02, 133a/06

b.+ nlara 108b/07, 110b/06,

111a/13, 111b/02, 120b/09, 120b/10,
120b/12, 121a/03, 128a/03,

134b/01

b.+ nlardan 105b/09, 112b/05

b.+ nlardur 121a/02

b.+ nlaruñ 103b/01, 111b/01,

114b/06, 126b/02, 126b/10, 126b/11,
130b/07, 133a/08, 133a/09, 134b/04

b.+ nuñ 114b/03, 114b/04,

130a/06, 136b/08

b.+ rdan 112b/06

bucak : Bucak -1-

b.+ ını [bucagını] 122b/13

bugün : İçinde bulunulan gün -4-

b. 111b/08, 112b/05, 118b/10,
125a/13

bul - : Bulmak -23-

b.- a 103a/09, 109a/11, 116b/08,
129a/11

b.- am 101b/10

b.- dı 109a/05, 117a/01, 122a/07,

133a/13

b.- dılar 131a/09

b.- duğumuñ 107b/13

b.- dum 100b/12, 101a/07,

112a/06, 135a/03, 140a/12

b.- duñ 107b/09

b.- madum 104b/11, 135a/05

b.- mamağdan 122a/03

b.- maz 105b/12, 128b/03

şifa b.- ur 120a/05

bulan - : Bulanmak -2-

b.- ırduñ 131b/10

b.- mışıdı 107a/01

bulanık : Bulanık -1-

b. 114b/06

bulun - : Bulunmak -5-

b.- ırdı 138b/04

b.- madı 118a/09

b.- maz 110b/04

b.- mazvan 138b/08

b.- mış 128a/07

bunca : Epey, çok -5-

b. 101b/07, 104b/12, 104b/13,
108a/06

bur - : Burmak -1-

b.- mış 125a/12

burhān : Ar. kanıt -1-

b.+ ı 131a/13

burun : Burun -1-

b.+ ıyıla 116b/08

buyruk : Ferman	-3-	cemî : <i>Ar.</i> hep, bütün	-1-
b.+ ın [buyruğın] 127a/04		c. 103b/07	
b.+ ını [buyruğunu] 135b/02		cenāze : <i>Ar.</i> ölü, ölmüş kimse	-6-
b.+ ları 127a/03		c. 131a/07, 135b/12	
buyur - : Buyurmak	-8-	c.+ 'i 131a/08	
b.- ayın 102b/03		c.+ si 131a/04	
b.- dı 119b/02, 121b/08,		c.+ sin 131a/03	
124b/07, 124b/09, 124b/11		c.+ sini 131a/05	
b.- mış 132a/05		cennet : <i>Ar.</i> cennet	-3-
b.- ur 124a/09		c. 114a/03, 114a/08	
bükül - : Bükülmek	-1-	c.+ e 120b/11	
b.- di 134b/13		cevāb : <i>Ar.</i> cevap	-7-
büyü - : Büyümek	-1-	c. 119b/11, 124b/05, 139b/04,	
b.- di 136b/13		139b/10	
büyük : Büyük	-2-	c.+ ı 111b/05	
b. 137a/09		c.+ ını 103b/01, 111a/11	
b.+ di 137a/10		cevher : <i>Ar.</i> mücevher	-4-
cāhil : <i>Ar.</i> öğrenim görmemiş,		c. 117a/01, 117a/06, 123a/11	
okumamış	-1-	c.+ i 117a/02	
c.+ lerüñ 127a/06		ceyb : <i>Ar.</i> cep	-1-
cān : <i>Fa.</i> can	-17-	c.+ indedür 105a/03	
c. 113b/08, 123a/02, 126b/01,		cezā : <i>Ar.</i> ceza	-3-
126b/11, 130b/11, 139a/09, 139a/13		c. 115b/07	
c.+ ı 130b/04		c.+ sı 127b/08	
c.+ ını 127b/03		cihān : <i>Fa.</i> cihan	-2-
c.+ ıyıla 129a/10		c. 107b/01, 107b/03	
c.+ um 123b/08		cömertlik <cevān + merd + lik <i>Fa.</i> + <i>T.</i>	
c.+ uma 117b/04		eli açıklık	-1-
c.+ umdur 129a/06		c. 113a/11	
c.+ umuñ 129a/06, 129a/07		cühüd : <i>Ar.</i> bildiği halde inkar etme	-1-
c.+ uñ 103a/06		c. 110a/02	
c.+ uñı 114a/10		cümle : <i>Ar.</i> bütün	-11-
cānvar : <i>Fa.</i> canavar	-1-	c. 102b/07, 103a/02, 106b/03,	
c.+ ları 135a/12		114a/06, 120b/08, 123b/06, 126a/07,	
cehd : <i>Ar.</i> gayret sarf etme	-1-	127b/13, 129b/06, 133b/11, 135b/11	
c. 102a/06		cüz : <i>Ar.</i> bir bütünü oluşturan	
Celle : <i>Ar.</i> Allah'ın sıfatı olarak ulu,		bölümlerin her biri	-6-
kuvvetli, kudretli anlamındadır	-1-	c.+ i 120b/08, 120b/09, 120b/10,	
C. 127a/09		120b/11, 120b/12, 120b/13	
cem : <i>Ar.</i> toplama	-1-	çağır - : Çağırma	-2-
c.+ i 115a/03		ç.- dı 113b/07	
cemā : <i>Ar.</i> topluluk, insan kalabalığı		ç.- ur 139b/06	
	-8-	çal - : Çalmak	-1-
c. 101b/09, 105b/07, 108a/10,		ç.- arıdı 140b/06	
111a/05, 117b/05, 122b/13, 134a/12,		çalkān - : Çalkalanmak	-1-
138b/05		ç.- dı 101a/08	
cemāl : <i>Ar.</i> yüz güzelliği	-2-	çanak : Çukur kap	-3-
c.+ in 133b/04		ç. 116b/08	
c.+ ine 139b/01		ç.+ ından [çanağından] 127b/06	

ç.+ lar 116b/11			
çek - : Çekmek	-2-		
ç.- e 106b/01			
çeküc : Çekiç	-1-		
ç.+ iyile 135b/06			
çem : <i>Fa.</i> kazanılmış	-1-		
ç.+ nine 127b/05			
çeşme : <i>Fa.</i> çeşme	-1-		
ç. 111b/06			
çık - : Çıkmak	-25-		
ç.- an 116a/04			
ç.- ar 120a/04			
ç.- aruz 105a/04			
ç.- asen 113a/13			
ç.- dı 105b/13, 106a/10, 108a/02,			
108a/03, 116b/08, 116b/09, 119b/09,			
120a/08, 136a/03, 136a/08, 137b/06,			
139a/07			
ç.- dum 105a/01, 116a/07			
ç.- ğıl 116a/07			
ç.- ıcağ 133a/05			
ç.- maz 120a/07			
ç.- mışiken 136a/04			
ç.- up 107a/08, 110a/04			
çıkār - : Çıkarmak	-12-		
ç. 105a/03, 121b/12			
ç.- dı 100b/07, 123a/08, 134b/02			
ç.- dılar 119b/04, 136a/12			
ç.- dum 105a/05			
ç.- mış 110b/02			
ç.- up 108a/13, 110b/03			
çille : < çile <i>Fa.</i> çile	-1-		
ç. çıkardı 123b/01			
çok : Sayı, nicelik, değer bakımından			
büyük, aşırı olan	-14-		
ç. 113b/11, 115b/03, 117b/09,			
118b/08, 119b/09, 122a/08, 123b/03,			
128a/06, 131a/10, 132a/10, 134a/02,			
138b/10, 139a/02			
ç.+ ıdı 108a/11			
çölmek : Çömlük	-1-		
ç. 118b/06			
çöngelle - : Halsizleşmek,			
takatsizleşmek	-1-		
ç.- di 134b/12			
çün : <i>Fa.</i> çünkü	-44-		
ç. 102b/05, 102b/09, 102b/13,			
103a/05, 103a/11, 105a/01, 105b/07,			
106a/04, 106a/07, 108b/04, 108b/07,			
113a/05, 113b/03, 114a/09, 117a/12,			
117a/13, 117b/06, 118b/06, 119a/02,			
119a/07, 120a/07, 120b/02, 123a/01,			
123a/06, 124b/06, 127b/01, 128a/05,			
130a/12, 131a/06, 131a/07, 132b/05,			
133b/11, 134b/03, 134b/09, 135a/10,			
135b/13, 136a/03, 136a/11, 136b/02,			
137a/03, 138a/04, 138b/13, 139a/01			
çünkü : <i>Fa.</i> çünkü	-20-		
ç. 103a/07, 103b/01, 103b/02,			
103b/05, 104b/08, 107a/04, 110b/12,			
111b/07, 119a/05, 119b/08, 122b/11,			
124b/02, 125b/04, 126b/02, 132b/08,			
137a/11, 137b/09, 137b/13, 138b/01,			
140b/02			
çünkim : <i>Fa. +T.</i> çünkü	-4-		
ç. 105b/02, 117b/09, 136a/05,			
136b/12			
çürü - : Çürümek	-1-		
ç.- miş 138b/07			
dat : Tat	-2-		
d.+ ını 105b/11, 106a/02			
dahı : Dahi	-130-		
d. 100b/13, 101a/02, 101a/03,			
101a/12, 101b/04, 101b/05, 101b/08,			
104b/01, 105a/06, 105a/09, 105b/03,			
105b/05, 106a/08, 107a/04, 107a/07,			
107b/06, 109a/07, 109b/05, 110a/12,			
110b/06, 110b/10, 111a/12, 111b/06,			
111b/11, 112a/02, 112a/08, 112b/07,			
112b/08, 113a/06, 113a/09, 113a/10,			
113a/12, 113b/01, 113b/02, 113b/12,			
114a/03, 114a/08, 115b/07, 115b/08,			
116a/05, 116b/09, 117a/07, 117a/13,			
117b/06, 117b/13, 118b/04, 119a/11,			
120b/01, 120b/10, 120b/11, 120b/12,			
122b/07, 123b/08, 123b/10, 123b/11,			
126a/07, 126a/08, 126a/09, 126a/10,			
126a/13, 126b/01, 126b/03, 126b/09,			
126b/10, 126b/11, 127a/02, 127a/03,			
127a/05, 127a/08, 127a/10, 127a/13,			
127b/01, 127b/03, 127b/05, 127b/07,			
127b/09, 127b/11, 128a/04, 128a/12,			
128a/13, 128b/02, 128b/05, 128b/07,			
128b/08, 128b/11, 129a/03, 129a/04,			
129a/05, 129a/07, 129a/09, 129a/10,			
129a/12, 129a/13, 129b/01, 129b/03,			
129b/05, 129b/07, 129b/09, 129b/10,			
129b/11, 130a/01, 130a/02, 130a/04,			

- 130a/08, 130a/10, 130b/01, 132a/01,
132a/06, 133b/13, 134a/01, 135b/09,
136b/09, 137a/12, 137b/01, 137b/07,
138a/04, 138a/13, 138b/01, 139a/11,
139a/13, 139b/06, 140a/08, 140b/08
- dāim** : *Ar.* sürekli -1-
d. 139b/11
- dağ** - : Takmak -1-
d.- dı 106b/01
- dalın** - : Dalınmak -1-
d.- dı 101a/10
- dāne** : *Fa.* 1. Tane, tohum, kuş yemi -3-
d. 125a/13
d.+ ler 125b/01
d.+ leri 125b/01
2. Tane, adet -1-
d. 138b/07
- da'vāci** : *Ar.* +T.davacı -2-
d. 136b/08, 136b/09
- davar** : Koyun ve keçilere verilen ortak
ad -1-
d. 113b/04
- da'vet** : *Ar.* çağırma -1-
da'vet kıl- 122a/07
- de** : Bağlaç -3-
d. 102a/13, 104b/03, 129a/01
- dede** : Büyük baba -1-
d.+ si 131b/07
- defn** : *Ar.* ölüyü gömme -1-
defn eyle- 123a/03
- deg** - : Değmek -7-
d.- di 103b/06, 107a/05, 107b/03
d.- er 134a/05
d.- mişidi 109b/05, 118a/01
d.- üp 119b/08
- degir** - : Ulaştırmak -1-
d. 132b/04
- degmeklik** : Deymeklik -1-
d. 105a/12
- degül** : Değil -30-
d. 114b/08, 123b/06, 123b/08
d.+ di 106a/04, 119b/08,
124b/08, 139a/06
d.+ dür 100b/11, 105b/10,
110a/12, 114a/06, 114b/05, 121a/08,
122a/03, 124b/10, 132b/13, 133a/01,
134a/04
d.+ em 123a/04
- d.+ idi 117b/04, 121b/11,
137a/06
d.+ sem 105a/10
d.+ sen 103a/08
d.+ seyidüñ 117b/01
d.+ sin 102a/03, 105a/09,
117a/13, 117b/01
d.+ ven 118a/06
- degür** - : Bildirmek, ulaştırmak -4-
d. 124a/11
d.- esin 112a/12
d.- miş 124b/03
d.- ür 124a/07
- dek** : Dek, kadar -12-
d.+ in 102b/10, 109b/13,
111a/01, 117a/04, 120a/07, 124a/02,
124a/05, 136b/13, 138b/07, 139b/04,
140a/02, 140a/03
- del** - : Delmek -2-
d.- gil 121b/08
d.- üp 137a/02
- dellāk** : *Ar.* tellak -1-
d. 100b/08
- delü** : Deli -3-
d. 117b/01
d.+ dür 133a/12
d.+ sin 117a/12
- delük** : Delik -1-
d.+ ini 136b/03
- delv** : *Ar.* su kovası -2-
d. 108a/01
d.+ i 108a/02
- dem** : *Fa.* zaman -1-
d. 118b/13
- demircilik** : Demircinin yaptığı iş -1-
d. 135b/03
- demür** : Demir -1-
d.+ den 113a/10
- demürlü** : Demirli -2-
d. 119a/05, 119b/01
- denk** : Denk -1-
d. 105a/04
- deñiz** : Deniz -12-
d. 101a/07, 107b/10, 117b/10
d.+ den 117b/05
d.+ e 101a/09, 101a/10, 101a/11,
107b/08, 107b/09
d.+ lerin 102a/13, 139b/05
- depele** - : Tepelemek -1-

d.- yeler 136b/12		dest : <i>Fa.</i> el	-1-
depret - : Kımıldatmak	-2-	d.+ i 140b/13	
d.- di 117b/10		destür : <i>Fa.</i> izin	-2-
d.- mezidi 114b/11		d. 132a/03	
depük : Kuru yer	-1-	destürsuz : <i>Fa. +T.</i> izinsiz	-2-
d. 105a/01		d. 112a/06, 114b/13	
derd : <i>Fa.</i> dert	-1-	deve : Deve	-8-
d. 105b/04		d. 134a/04, 134a/05	
derecât : <i>Ar.</i> dereceler	-1-	d.+ nüñ 134a/06, 138a/01	
d. 106b/09		d.+ si 134a/01	
derece : <i>Ar.</i> derece	-2-	d.+ sine 137b/13	
d.+ sini 102a/03		d.+ ye 137b/12	
d.+ ye 133b/13		devecük : Devecik	-1-
dergâh : <i>Fa.</i> dergah	-9-	d.+ e 134a/02	
d. 132b/12		devletsüzlik : <i>Ar. +T.</i> talihsizlik	-1-
d.+ ına 119a/06, 119a/07,		d.+ ümi 123b/09	
130a/03		di - : Demek	-86-
d.+ ınuñ 108b/12		d.- di 100b/08, 104a/05,	
d.+ umuza 124a/08		104b/04, 104b/12, 106a/08, 106a/13,	
d.+ umuzdan 124a/13		107b/06, 108b/03, 110b/08, 114b/05,	
d.+ uña 126a/01, 126a/04		116a/13, 117a/03, 117b/03, 119a/07,	
derhâl : <i>Fa. +Ar.</i> çabucak	-8-	120b/04, 122b/12, 127a/02, 130b/11,	
d. 106b/12, 107a/11, 107b/06,		133b/09, 136b/10, 136b/11, 139a/05,	
107b/12, 108a/05, 132b/09, 137b/04,		139b/10, 139b/12, 140b/06	
138a/01		d.- diler 104a/06, 107a/03,	
deril - : Toplanmak	-2-	117b/13, 133a/12, 133b/12	
d.- miş 120a/03		d.- diñüz 109b/09	
d.- mişsiz 120a/03		d.- düm 102a/11, 119a/13	
derince : Derin yerde olan	-5-	d.- medüm 111a/05	
d. 132b/02, 132b/03, 132b/05		d.- mek 117b/13, 118a/01,	
d.+ deki 132b/01		140a/04	
d.+ sini 136b/03		d.- miş 124b/03	
dermân : <i>Fa.</i> takat, mecal	-4-	d.- rdi 115b/12	
d. 124a/01, 124b/06		d.- ridi 113b/04, 126a/05	
d. eyledüñ 120a/13		d.- rler 101b/12, 114b/12,	
d. eyleye 120b/01		118a/11	
derviş : <i>Fa.</i> derviş	-10-	d.- rlerdi 115a/07	
d. 124a/04		d.- rsem 134a/09, 136b/09	
d.+ ler 111a/11, 121a/12,		d.- rsin 105b/03, 111a/06,	
122a/03		122a/11, 139b/03	
d.+ lere 111a/08, 121a/07		d.- rven 123b/07, 123b/09	
d.+ lerile 108a/10		d.- se 105a/04, 106a/05, 107a/10	
d.+ lerindendi 115a/05		d.- sem 105a/02	
d.+ lerine 121a/11		d.- ye 124b/05	
d.+ lerüñ 108a/13		d.- yeler 101b/12	
dervişlik : <i>Fa. +T.</i> derviş olma durumu	-3-	d.- yem 132a/03	
d. 102a/07		d.- yen 114b/05	
d.+ de 107b/09, 107b/13			

d.- yicek 105b/10, 107a/11, 111b/08, 114b/04, 115b/03, 116a/11, 118b/06, 119a/01, 120b/01, 122b/04, 125b/10 d.- yimeyem 116a/12 d.- yü 101b/08, 107a/12, 107b/02, 108b/09, 110b/11, 119a/04, 134a/13, 138b/08, 139b/06 d.- yüben 117b/09 d.- yüvirdi 139b/12		d.- rse 113a/06, 125b/11 d.- rsen 102b/09, 118a/12, 126b/12 d.- rseñ 103a/01, 116a/06, 118b/11 d.- rven 107b/12, 112a/10, 121a/06 d.- se 126a/01 d.- yesen 114b/08	
dīb : Bir şeyin en alt bölümü -1- d.+ ine 116b/06		dilek : İstek -3- d.+ ine 126b/07 d.+ ümüz 121a/04 d.+ üñ 111a/06	
dīdār : <i>Fa.</i> yüz, çehre -2- d.+ ı 130b/07 d.+ ını 118b/10		dileklük : İstekli olma -1- d.+ dedür 124a/08	
dik - : Dikmek -1- d.- eridi 107b/08		dīn : <i>Ar.</i> din -2- d. 112b/12 d.+ de 127a/01	
dil : İnsanların duygu ve düşüncelerini bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma -11- d.+ i 128a/11, 133b/04, 137a/07 d.+ ile 126a/02, 126a/09 d.+ in 134a/08 d.+ ince 100b/12 d.+ inde 128a/06 d.+ inden 133a/10 d.+ üñe 136b/08 d.+ üñi 102a/01		dīnār : <i>Ar.</i> para birimi -1- d. 107b/05 dīndār : <i>Ar.</i> dindar -1- d. 112b/06 dīñle - : Dinlemek -2- d.- gil 111b/12 d.- memekdür 129a/01	
dile - : Dilemek -43- d.- di 106b/06, 107a/01, 107b/04, 109b/12, 130a/01, 130a/02, 133a/08, 136b/02 d.- di 106a/07 d.- diler 117b/13, 121b/13, 123a/12 d.- düm 101a/12, 117a/11, 140a/09 d.- gil 132a/07 d.- meden 111b/02 d.- medi 124b/11 d.- mekden 113a/07 d.- memege 112a/03 d.- mesün 104a/10 d.- meyvüz 112a/02 d.- meyince 119a/11 d.- mez 111b/01 d.- mezler 111a/12 d.- r 115b/10, 140b/11 d.- rler 107b/06, 133a/07		diri : Diri, ölü olmayan -3- d. 137b/07 d.+ dür 131a/08 d.+ yidi 115a/08 d. kıl- : Dinç, sağlıklı olmasını sağlamak 130b/04 dirīgā : <i>Fa.</i> yazık, eyvahlar olsun! -1- d. 121a/13 diril - : Dirilmek -1- d.- mişler 112b/03 dirlik : Hayat, varlık -2- d. 126b/10 d.+ i 111b/10 dirnek : Dernek -1- d.+ inüñ 115a/03 ditre - : Titremek -4- d.- di 139a/08 d.- r 110b/02 d.- rler 110b/05 d.- rsin 110b/04 dīvār : <i>Fa.</i> duvar -5- d. 113a/10, 138a/13 d.+ a 138a/11 d.+ dan 137a/01	

d.+ ı 136b/13		d.+ ını 117b/10	
doğ - : Doğmak -1-		dur - : Hareketsiz durumda olmak	
d.- sun 140b/01		krş tur- -2-	
doñ - : Donmak -1-		d.- ur 120b/02, 124a/07	
d.- miş 135a/08		dut - : Tutmak krş. tut- -4-	
dost : <i>Fa.</i> dost -13-		d.- arıdı 136b/03	
d. 117a/03, 123b/05, 124a/02,		d.- ğıl 134b/08	
125a/04		d.- mağıla 127a/04	
d.+ a 105a/02, 125a/07		d.- mışıdı 137b/03	
d.+ ı 105a/10, 130b/12		dutsak : Tutsak, esir -1-	
d.+ ıdur 131a/02		d. 119b/01	
d.+ larından 125a/07		duy - : Duymak, öğrenmek -1-	
d.+ larını 105a/08, 105a/10		d.- sayıdum 110a/07	
d.+ uma 124a/07		dükrük : Tükrük -1-	
dostluk : <i>Fa. +T.</i> dostluk -1-		d.+ üni 132b/09	
d.+ ı 129b/01		dükeli : Hepsi -6-	
dög - : Ezmek -2-		d. 101b/10, 123b/09, 128b/05,	
d. 121b/06		128b/06, 130a/09	
d.- di 122a/02		d.+ yile 123b/04	
d.- düm 135b/06		düken - : tükenmek, bitmek, kalmamak -2-	
dök - : Dökmek -3-		d.- di 121a/12	
d.- di 108a/02, 108a/03		d.- mez 108a/04	
d.- düñ 115b/07		dükkān : <i>Ar.</i> zanaat sahiplerinin iş	
dön - : Dönmek -9-		yaptıkları yer -3-	
d. 136a/06		d.+ ına 100b/05, 106a/09,	
d.- di 120a/12, 132b/09, 133a/02		121b/04	
d.- düğün 136a/04		dün : Gece -7-	
d.- düm 136a/11		d. 114a/12, 118b/09, 134b/05,	
d.- sün 111a/08		137b/12, 139b/05, 140a/07	
d.- üp 134a/11, 136a/03		dünele - : Gecelemek -1-	
döndür - : Döndürmek, çevirmek -3-		d.- yeyin 108a/11	
d.- esin 103a/08, 134b/05		dünyā : <i>Ar.</i> dünya -20-	
dördünci : Dördüncü -4-		d. 101a/01, 113a/09, 129b/09,	
d. 102a/06, 103a/05, 126b/06,		132b/13	
128b/04		d.+ da 102b/06, 109a/10,	
dört : Dört -6-		111b/11, 113a/06, 113b/11, 114a/05	
d. 105a/04, 122b/13, 123a/07,		d.+ dan 103b/09, 113b/07,	
128b/02, 135b/11, 136b/13		130b/11, 137b/07	
döşek : Yatak -3-		d.+ dur 129b/10	
d. 124a/02		d.+ ya 120b/09, 121a/02	
d.+ i [döşegi] 127b/02		d.+ yı 120b/08, 120b/13,	
d.+ üñ [döşegün] 127b/02		122b/02	
du'ā : <i>Ar.</i> yakarış -11-		dünyālık : <i>Ar + T.</i> dünyalık, mal, mülk,	
d. 103b/10, 106b/02, 111a/04,		servet, para -3-	
112a/07, 134b/07		d. 127a/07	
d.+ sı 104a/05, 135a/08		d.+ da 127a/01	
duā kıl- 106b/08, 106b/10,		d.+ uñ 122a/05	
135a/07		dürlü : Türlü -3-	
dudak : Dudak -1-			

d. 109b/07, 135b/07
d.+ dūr 128b/08
dürüş - : Çalışmak, sebat etmek -2-
d.- diler 131a/09
d.- düm 135b/09
dürüşmeklik : Çalışmak, devamlı meşgul olmak -1-
d. 135b/04
dürüşmeksüz : Çalışmadan -1-
d. 116a/13
düş : Düş, rüya -15-
d.+ de 109a/08, 113b/09, 113b/12, 114a/03
d.+ inde 107a/06, 114a/08, 117a/05, 124a/06, 130b/12
d.+ inile 127b/02
d.+ ümde 105a/07, 112b/08, 113a/01, 118b/11, 120b/07
düş - : Düşmek -11-
d.- di 107b/08, 108b/04, 117b/05, 119b/09, 130a/12, 139a/09
d.- diler 117b/13
d.- düm 111a/03, 138a/05
d.- mege 120a/09
d.- miş 120a/08
düşmen : *Fa.* düşman -5-
d. 111b/10, 129b/13, 130a/01
d.+ i 105a/02
d.+ idür 125a/10
düşmenlik : *Fa.+T.* düşmanlık -1-
d. 127a/05
düzenlik : barışıklık -1-
d. 104a/02
ebed : *Ar.* sonu olmayan -3-
e. 122b/07
e.+ e 139b/03
e.+ üñ 139b/05
ecel : *Ar.* ömrün son demi -2-
e. 102a/09, 126b/05
edeb : *Ar.* ahlak, incelik, terbiye -4-
e. 109b/03, 133a/01
e.+ i 127b/11
edin - : Kendini bir şeye sahip kılmak -1-
e. 110a/12
eger : *Fa.* eğer, şayet -37-
e. 102b/02, 105a/10, 105b/04, 110a/06, 111a/06, 111a/12, 111b/11, 112a/02, 112a/04, 112a/10, 114a/05,

114b/08, 116a/06, 117b/01, 117b/02, 118a/10, 118a/12, 118b/11, 124a/03, 124a/11, 124b/04, 125b/02, 126b/12, 127a/13, 129a/04, 129a/08, 130a/03, 130a/10, 130a/11, 130b/01, 132b/10, 134a/08, 134a/09, 136b/09, 137a/08
e.+ . 108a/08
egil - : Eğilmek -1-
e.- üp 134a/05
egir - : Yün vb.ni iğ ile büküp ip hâline getirmek -4-
e.- dügi 119b/03
e.- meñ 114b/06
e.- ürven 114a/13, 114b/01
ehl : *Ar.* bir işte yetkili olan -13-
e.+ i 109b/03, 119a/03, 123a/01, 126b/11, 126b/12
e.+ inden 129a/11
e.+ ini 112b/03
e.+ inüñ 115a/03, 115a/07, 136a/12
e.+ inüñdür 127b/13, 128a/02
e.+ ü 112b/12
ek - : Ekmek -1-
e.- düñ 139b/13
eksük : Eksik -1-
e.+ dūr 112a/04
el : 1. El -39-
e. 128b/13
e.+ den gitdi 116b/11
e.+ e 112a/04
e.+ i 107a/04, 114b/10, 114b/11, 119b/03, 128a/12, 140b/13
e.+ imde 135a/06
e.+ in 103b/07, 119b/09
e.+ inde 105a/08, 119a/09, 123a/06, 137b/03, 139a/07, 140b/05
e.+ inden 133a/09
e.+ ine 117b/12, 119b/08, 123a/05, 136b/10
e.+ ini 106b/13, 111a/03, 121a/10, 131a/01
e.+ iyile 121b/09
e.+ lerini 139b/01
e.+ üm 110a/11
e.+ üme 118b/09, 135a/08
e.+ ümi 105a/04
e.+ üñ 114b/08
e.+ üñi 120b/02, 120b/03

- e.+ üñüz 120b/04
e.+ üñüzden 110a/11
2. Ülke, yurt, il, memleket -2-
e.+ llerden 122b/07
e.+ inde 132a/10
elma : Elma -1-
e. 137b/03
emel : *Ar.* gerçekleştirilmesi zamana
bağlı istek -1-
e. 102a/08
emîn : *Ar.* şüphesi olmayan -2-
e. 103b/01
e. eyle-: inanmak 129b/08
eminlik : *Ar.+T.* emin olma durumu -1-
e.+ i 108b/09
Emîre'l Mü'minîn : *Ar.* Mü'minlerin
emiri -1-
E. 113a/01
emr : *Ar.* emir -1-
e. 134a/11
eñ : Başına geldiği sıfatların derecesini
yükselten kelime -2-
e. 107b/13, 129a/08
endām : *Ar.* vücut, boy bos -1-
e.+ uñ 128b/11
endişe : *Fa.* kaygı, vesvese -4-
e. 105a/11, 126b/05, 137b/09
e.+ sini 130a/07
eñse : Ense -2-
e.+ me 101a/03, 101a/06
er : Erkek -16-
e. 102b/08, 102b/10, 102b/13,
103a/02, 103a/05, 103a/07, 103b/02,
103b/04, 103b/06, 116a/06, 133a/12,
133b/10, 139b/05
e.+ den 134a/03
e.+ i 102a/02
e.+ iseñ 111a/07
eren : Ermiş -2-
e.+ lere 121b/01
e.+ llerinden 116a/06
es - : Esmek -1-
e.- di 107a/13
eşer : *Ar.* işaret -1-
e. kıldı 139a/05
esîr : *Ar.* tutsak -1-
e. 119b/01
eski : Eski -2-
e. 101a/04, 104b/06
esrār : *Ar.* gizli olan -1-
e.+ ı 101b/05
esrūk : Sarhoş, deli, meczup -4-
e.+ idür 127a/07
e.+ iken 127a/06
e.+ leri 127a/06
e.+ üñ 107a/02
eşkārā : < āşikāre *Fa.* açık, belli -1-
e. 125a/09
et : Et -8-
e. 104a/12, 104a/13, 104b/04,
104b/05, 108b/01, 108b/03, 108b/06
e.+ i 104b/03
etek : Etek -4-
e.+ in [etegin] 125a/12
e.+ ine [etegine] 120b/03
e.+ ini [etegini] 120a/12
e.+ ümden [etegümden]
120b/02
ev : Ev -19-
e.+ de 139a/06
e.+ e 112a/05, 112a/06, 132a/03,
132a/04, 132a/05, 132a/06, 136b/03,
140b/05
e.+ i 122b/11, 133a/02
e.+ ine 104b/09, 104b/10,
125b/07, 134b/06
e.+ üñ 111b/11, 122b/13
e.+ üñde 132b/04
e.+ üñi 111b/11
evc_i a' lā : *Ar.* en yüksek zirve -1-
e.+ ya 119a/02
evvel : *Ar.* ilk olarak -13-
e. 102a/03, 102b/04, 102b/05,
112a/01, 113a/07, 113a/11, 114b/02,
126b/03, 127b/12, 128b/02, 135b/04,
137a/06, 137a/10
evvelki : *Ar.+T.* önceki -1-
e.+ lerüñ 127b/02
eyle - : Yapmak, kılmak, etmek,
meydana getirmek -107-
e. 111b/10, 118a/12, 118b/13,
122a/07, 136a/11
e.- di 101a/02, 101b/07,
104b/05, 109a/12, 116a/10, 116b/04,
117a/06, 118b/01, 121a/10, 121a/11,
121b/09, 122a/08, 123a/03, 123b/03,
125b/06, 130b/03, 131a/05, 132a/02,
136a/03

e.- diler 117b/08, 140a/08
e.- düğün 126b/09
e.- düm 100b/03, 101b/10,
111b/08, 120a/07, 120b/09, 120b/12,
123b/04, 134b/05, 135b/06, 140b/02
e.- düñ 120a/13, 136a/08
e.- gil 103b/05, 115a/13,
121a/09, 121b/07, 126b/12, 130b/09
e.- medi 119b/01, 127a/01
e.- mege 103a/06, 115a/12,
134b/01
e.- mek 113a/04, 122a/12,
129a/06, 130b/10, 134a/08
e.- mekde 114a/06
e.- mekdür 126b/04, 128b/12
e.- meyem 124a/12
e.- miş 129b/08
e.- ñ 126b/10
e.- r 102a/02, 118b/13, 125b/05
e.- rsin 116a/03
e.- rsiz 104a/13
e.- sün 104a/07, 104a/08,
104a/09, 104a/11
e.- ye 113a/02, 120b/01,
124a/01, 124a/05, 124b/09, 128b/02,
129a/10, 130a/04
e.- yem 118a/13, 121a/07,
138a/04
e.- yesi 124b/08, 124b/10
e.- yesin 121a/09, 122b/04
e.-yevüz 104a/12
e.- yisersen 108a/04
e.- yümezven 132a/06
e.- yün 113a/05
e.- yüp 100b/13
eyle : Öyle -2-
e. 121b/08, 136a/11
eylük : İyilik -4-
e. 110b/05
e.+ ine [eyülügine] 129b/02
e.+ ini [eyülügini] 126b/08
e.+ leri 130b/10
eyt - : Söylemek -472-
e. 103a/06, 103a/13, 121b/04
e.- di 100b/02, 100b/04,
100b/07, 100b/10, 101a/01, 101a/08,
101a/09, 101b/12, 101b/13, 102a/01,
102a/02, 102a/10, 102b/01, 102b/02,
102b/04, 102b/05, 102b/06, 102b/07,

102b/08, 102b/09, 102b/10, 102b/11,
102b/13, 103a/02, 103a/03, 103a/05,
103a/07, 103a/10, 103a/11, 103a/12,
103b/02, 103b/04, 103b/05, 103b/06,
103b/08, 104a/07, 104a/08, 104a/09,
104a/10, 104a/12, 104a/13, 104b/02,
104b/03, 104b/09, 104b/12, 105a/06,
105a/08, 105a/09, 105a/11, 105b/02,
105b/03, 105b/04, 105b/05, 105b/09,
105b/11, 106a/01, 106a/02, 106a/07,
106a/10, 106a/11, 106a/12, 106b/06,
106b/07, 106b/08, 106b/10, 107a/02,
107a/04, 107a/10, 107a/11, 107a/12,
107b/05, 107b/11, 107b/13, 108a/03,
108a/07, 108b/01, 108b/02, 108b/05,
109b/01, 109b/02, 109b/09, 110a/01,
110a/05, 110a/08, 110a/10, 110a/13,
110b/01, 110b/04, 110b/06, 110b/07,
111a/01, 111a/04, 111a/10, 111b/06,
111b/07, 111b/10, 112a/01, 112a/04,
112a/05, 112a/06, 112a/07, 112a/08,
112a/09, 112a/10, 112a/13, 112b/01,
112b/03, 112b/08, 112b/09, 112b/11,
112b/13, 113a/02, 113a/04, 113a/06,
113a/09, 113a/10, 113a/13, 113b/02,
113b/03, 113b/07, 113b/10, 113b/13,
114a/01, 114a/04, 114a/05, 114a/08,
114a/09, 114a/12, 114b/03, 114b/04,
114b/05, 115b/03, 115b/05, 115b/08,
115b/09, 115b/13, 116a/08, 116a/11,
116b/03, 117a/08, 117a/12, 117b/01,
118a/04, 118a/10, 118a/11, 118b/03,
118b/04, 118b/07, 118b/11, 119a/01,
119a/06, 119a/07, 119a/10, 119b/01,
119b/06, 119b/07, 120a/02, 120b/01,
120b/06, 120b/08, 121a/01, 121a/05,
121a/07, 121a/08, 121a/13, 121b/03,
121b/05, 121b/12, 122a/02, 122a/11,
122a/13, 122b/01, 122b/04, 122b/07,
122b/10, 123a/03, 123a/05, 123a/09,
123a/11, 123a/12, 123b/04, 124a/01,
124a/06, 124a/07, 124b/13, 125a/02,
125a/03, 125a/05, 125a/08, 125a/11,
125a/12, 125a/13, 125b/02, 125b/04,
125b/05, 125b/08, 126a/07, 126a/08,
126a/11, 126a/13, 126b/01, 126b/03,
126b/09, 126b/10, 126b/12, 127a/02,
127a/03, 127a/08, 127a/13, 127b/01,
127b/03, 127b/06, 127b/07, 127b/09,

127b/11, 128a/04, 128a/12, 128a/13,
128b/02, 128b/05, 128b/07, 128b/08,
128b/11, 129a/03, 129a/04, 129a/05,
129a/07, 129a/09, 129a/10, 129a/12,
129a/13, 129b/02, 129b/03, 129b/05,
129b/08, 129b/11, 129b/12, 130a/01,
130a/03, 130a/05, 130a/06, 130a/09,
130a/10, 130a/13, 130b/06, 131a/06,
131b/07, 131b/09, 132a/02, 132a/04,
132a/05, 132a/08, 132b/01, 132b/02,
132b/03, 132b/05, 132b/09, 133a/01,
133a/06, 133a/07, 133a/09, 133a/10,
133b/02, 133b/07, 133b/10, 133b/12,
134a/02, 134a/04, 134a/07, 134b/04,
134b/10, 134b/11, 134b/13, 135a/12,
136a/01, 136a/05, 136a/06, 136a/09,
136a/10, 136a/13, 136b/01, 136b/05,
136b/08, 137a/06, 137b/03, 137b/07,
138a/02, 138a/06, 138a/13, 138b/06,
138b/12, 138b/13, 139a/03, 139a/05,
139a/09, 139a/10, 139b/03, 139b/09,
139b/10, 140a/03, 140a/05, 140a/07,
140a/10, 140b/09, 140b/10

e.- diler 100b/13, 101b/10,
102a/10, 104a/07, 104a/08, 104a/09,
104a/12, 104a/13, 106b/03, 108a/07,
109b/01, 109b/07, 110a/07, 110a/09,
111a/05, 111b/05, 111b/13, 112a/03,
112b/05, 113b/09, 115a/11, 117a/06,
118b/03, 119a/07, 120a/03, 121a/03,
129b/10, 130a/13, 130b/09, 131a/08,
132b/07, 133a/06, 133a/12, 136a/04,
136a/13, 136b/07

e.- düm 100b/06, 100b/09,
100b/12, 101b/04, 105a/01, 105a/09,
105a/10, 110b/02, 110b/10, 111a/03,
111b/09, 112a/06, 112a/07, 112a/08,
112b/04, 112b/10, 113a/01, 115b/04,
117a/11, 118b/04, 120a/13, 121a/03,
122a/11, 125a/01, 125a/02, 125a/03,
125a/04, 125b/01, 125b/03, 136a/09,
137b/10, 138a/05

e.- düñ 138a/06, 139b/13

e.- e 124b/05

e.- em 110a/06, 122b/11,
126a/03

e.- evüz 124b/05, 137a/09,
139b/08

e.- gil 103b/04, 106a/02,
110b/07, 114b/02, 118b/12, 124a/11,
130a/06, 130a/11, 133b/07, 133b/10,
140b/11

e.- medi 110a/05

e.- medüm 107a/12

e.- medüñ 139b/13

e.- memek 110a/06

e.- mezven 110a/05

e.- ür 100b/09, 109a/08,
115a/11, 115a/12, 115b/06, 116a/02,
116a/07, 116b/07, 118b/05, 118b/13,
120a/12, 128a/08, 130b/12, 131b/13,
134b/07, 136b/01, 138a/04, 140b/01,
140b/11

e.- ürdi 106b/02, 109b/11,
124b/02, 126a/01, 132b/12, 138a/12

e.- ürdiler 137a/05

e.- ürdüm 110a/07, 122a/09

e.- üridi 114b/11, 126a/05,
136b/03

e.- ürleridi 107a/08

e.- ürse 124b/04, 137a/08

e.- ürsen 103a/08, 107a/06,
107a/12

e.- ürsin 137b/05

eyü : İyi -4-

e. 125a/10, 127a/03, 127a/08,
136b/01

ezā : *Ar.* eziyet -1-

e. 117b/09

ezel : *Ar.* başlangıcı belli olmayan
zaman -2-

e.+ den 139b/03

e.+ üñ 139b/05

fāriğ : *Ar.* rahat, sıkıntısız, vazgeçmiş
-4-

f. 100b/01, 106b/07

fāriğ ol- 106b/07, 107b/02
112b/07, 125b/12

fayda < fā'ide : *Ar.* yarar -2-

f. 132a/12

f.+ sı 127a/07

ferc : *Ar.* dışı canlılarda üreme
organının dış bölümü -1-

f. 129a/02

fermān : *Fa.* buyruk -5-

f. 103b/03, 105a/11, 114b/08

f.+ ı 114b/11, 119b/10

ferseng : *Fa.* uzaklık ölçüsü -2-
f. 106a/06, 138a/08

feryād : *Fa.* haykırmak -3-
f. 101b/07, 113b/06
feryād kıl- 131a/08

fesād : *Ar.* bozukluk, ara bozuculuk -2-
f.+ a 126b/03, 126b/08

feşāhat : *Ar.* inandırıcı söz söyleme -1-
f.+ ine 119b/13

fıkr : *Ar.* fikir -3-
f. 116b/07, 129a/10
f.+ de 110a/03

fikret : *Ar.* fikir, düşünce -1-
f. 136b/02

fi'l hāl : *Ar.* o anda -1-
f. 101a/10

fūlān : *Ar.* falan -6-
f. 106a/03, 115a/11, 121b/04,
132b/07
f.+ a 140b/10

fütūh : *Ar.* fetihler -1-
f. 112a/04

ġāfil : *Ar.* aymaz, bilgisiz, gözü bağlı -2-
ğ. 103a/10, 127b/09

ġāfillik : *Ar. +T.* aymazlık -1-
ğ.+ dendü 128b/08

ġalebe : *Ar.* yengi, üstünlük -2-
ğ. 136b/04
ğ.+ yile 122a/08

ġālib : *Ar.* üstün gelen -3-
ğ. 126b/05, 129a/05
ġālib ol- 140a/11

ġālibrak : *Ar. +T.* daha çok galip -1-
g. 129a/04

ġarīb : *Ar.* zavallı, kimsesiz -3-
ğ.+ sin 119b/01
ğ.+ ümüzi 134b/08
ğ.+ ündür 134b/11

ġark : *Ar.* suya batma -4-
ġark eyle- 138a/04
ġark ol- 107b/01, 107b/02,
130b/10

ġayb : *Ar.* beş duyu organıyla -6-
algılanamayan
ğ. 123b/05, 127b/10, 129a/10
ğ.+ dan 111a/09
ġark ol- 129a/09, 138a/09

ġaybet : *Ar. +T.* kaybolma -1-

ğ.+dür 105a/03

ġāyet : *Ar.* pek çok , aşırı bir biçimde -2-
ğ. 117a/11
ğ.+ e 118a/01

ġayrı : Başka, diğer -1-
ğ.+ yı 122b/03

geç : Geç -1-
g. 104b/02

geç - : Geçmek *krş.* giç -14-
g.- di 105b/07, 112b/06,
113b/07, 116a/01, 117b/06, 117b/09,
132b/11, 133b/08, 137a/03, 137b/08
g.- erler 114b/01
g.- irdi 138b/04
g.- mişdür 130a/07
g.- mişlerüñ 126b/08

geçür - : Geçirmek -3-
g.- dünse 114a/06
g.- medüm 105b/03
g.- ürleridi 121a/13

gel - : Gelmek -115-
g.- di 100b/08, 101a/02,
101a/09, 102b/01, 104b/01, 104b/07,
104b/08, 104b/11, 105a/02, 105a/03,
105a/06, 105a/11, 106a/10, 107b/02,
107b/10, 107b/12, 108b/04, 108b/07,
108b/08, 108b/10, 109a/08, 110a/01,
111a/01, 111a/10, 114a/12, 117a/08,
118b/06, 121a/05, 121a/10, 121a/12,
121b/13, 122a/07, 122a/10, 122a/13,
122b/12, 123a/03, 124b/01, 125b/08,
125b/10, 127b/05, 130b/05, 130b/13,
131b/09, 132a/04, 133b/09, 134a/11,
134a/13, 134b/06, 134b/10, 135a/09,
136a/03, 136a/05, 136a/09, 136b/07,
137b/04, 140a/03, 140b/03
g.- diler 101b/01, 111b/13,
120b/05, 131a/04, 134a/13, 136b/12,
137a/05
g.- düm 126a/05, 130b/13,
138a/08
g.- dün 114a/10, 116a/06,
117a/13, 132a/05
g.- e 103a/06, 103a/09, 103a/13,
103b/03, 104b/03, 119a/09, 122b/11,
123b/08, 124a/03, 124a/08
g.- ecek 133a/03
g.- eci 107a/08

g.- em 126a/01
 g.- emedi 104b/13
 g.- ene 132b/05
 g.- esidür 130a/07
 g.- ıcek 103a/12, 120a/07
 g.- iserdür 116a/05
 g.- medi 110b/09, 110b/10
 g.- medüm 118b/07
 g.- meye 102b/04
 g.- mez 124b/11
 g.- mezse 124a/03
 g.- mişdür 102a/13, 133b/06
 g.- mişidi 135a/10
 g.- se 104b/02
 g.- üp 101a/05, 122b/13
 g.- ür 101b/11, 110b/12,
 115b/09, 137a/02
 g.- ürdi 119b/08, 140b/05
 g.- üriken 116b/05, 133a/04
 g.- ürleridi 133a/05
 g.- ürsin 132b/03
 g.- ürüz 111b/13
gemi : Gemi -12-
 g. 101a/03, 101a/08, 101a/09,
 107b/01, 117b/07, 117b/12
 g.+ de 117b/07, 117b/08
 g.+ deydüm 107a/13
 g.+ ye 107b/04, 117b/06
gemici : Gemici -1-
 g. 101a/08
geñez : Kolay -1-
 g. 112a/08
gerçek : Gerçek -1-
 g. 111a/06
gerçeksiz : Gerçek olmayan -1-
 g. 109b/09
getür - : Getirmek -17-
 g.- di 106b/03, 107b/12,
 118b/07, 121b/05, 121b/09, 123a/10,
 139a/10
 g.- diler 118b/01
 g.- düm 114a/10, 135a/05
 g.- eler 119a/05
 g.- em 135a/04
 g.- gil 121b/08
 g.- mediler 139b/01
 g.- mek 126a/09
 g.- mişsin 112b/01
 g.- ürdi 119b/04

gevher : *Fa.* cevher -1-
 g.+ i 117b/07
gey - : Giymek -7-
 g.- di 133a/04
 g.- esi 110b/05
 g.- medi 109a/13
 g.- miş 105b/08, 122b/06
 g.- mişidi 104b/06
 g.- ürler 110b/03
geydür - : Giydirmek -2-
 g.- em 110b/05, 121a/07
geyik : Geyik -2-
 g. 108b/04
 g.+ i [geyigi] 108b/04
gez - : Gezmek -4-
 g.- di 132a/10
 g.- erdüm 120a/02
 g.- eridi 140b/04
 g.- mezdün 117b/02
ğybet : *Ar.* dedikodu -1-
 ğ. 104b/04
gibi : Gibi -19-
 g. 102a/11, 105b/02, 105b/03,
 105b/05, 107b/09, 109a/06, 110b/03,
 110b/11, 111b/11, 112b/04, 114b/03,
 121b/11, 125b/05, 136a/02, 136b/08,
 137a/02, 139a/08
 g.+ dür 123a/13, 131b/07
gice : Gece -29-
 g. 101b/08, 105a/13, 105b/02,
 105b/03, 105b/05, 105b/09, 108a/11,
 109a/08, 113a/01, 116b/13, 117a/05,
 118a/12, 120b/06, 124a/01, 130b/11,
 133b/08, 133b/10, 134b/05, 135a/03,
 135a/06, 140a/10, 140a/12, 140b/05,
 140b/11
 g.+ den 105b/07
 g.+ m 105b/05
 g.+ ñ 105b/03
 g.+ ye 117a/04
giç - : Geçmek *kry.* geç- -8-
 g.- di 110b/13
 g.- e 130a/08
 g.- en 120b/06, 140b/11
 g.- erdi 107a/01, 122a/09
 g.- eridi 112b/03
 g.- erleridi 108a/10
gider - : Gidermek -2-
 g. 120b/02

g.- ür 102a/13
gine : Gene -2-
 g. 108a/03
gir - : Girmek -21-
 g.- di 105b/08, 116b/13,
 120b/05, 134b/06
 g.- düm 112a/05, 117b/06,
 136a/05, 137b/10
 g.- düñ 112a/06
 g.- e 104b/05, 109b/12, 120a/12,
 136b/04
 g.- er 120a/06
 g.- mege 104b/07, 104b/09
 g.- mek 107b/04
 g.- mezidi 118b/09
 g.- üp 136b/12
 g.- ürdi 136b/03
 g.- ürse 112a/04
girek : Gerek -11-
 g. 101a/09, 113a/04, 127a/08,
 129a/13, 134a/10
 g.+ dür 122a/07, 129a/04,
 136a/02, 138b/11, 139b/06
 g.+ idi 104b/02
girü : Geri -36-
 g. 103a/08, 104b/08, 108b/03,
 111b/04, 116b/10, 117a/08, 118b/02,
 120a/01, 120a/06, 120b/11, 121b/13,
 122a/01, 122b/13, 123a/10, 126a/10,
 128b/01, 129b/10, 130a/05, 130b/04,
 130b/05, 131a/09, 131b/11, 132b/06,
 132b/09, 133a/02, 133a/06, 134a/11,
 134b/02, 135a/13, 136a/03, 136a/04,
 136a/06, 136a/11, 136b/07, 140b/03
git - : Gitmek -33-
 g.- di 104b/04, 104b/08,
 116b/05, 116b/11, 116b/13, 118a/08,
 120b/09, 122a/13, 130b/05, 130b/11,
 138a/05, 140b/03
 g.- diler 133a/12
 g.- e [gide] 126b/02
 g.- emedüm [gidemedüm]
 101b/01
 g.- erdüm [giderdüm] 117a/08
 g.- ere [gidere] 136b/04
 g.- erem [giderem] 112a/01
 g.- eridi [gideridi] 108a/06,
 113b/06
 g.- eridüm [gideridüm] 104b/11

g.- eriken [gideriken] 109a/04,
 131a/05
 g.- ermezsi [gidermezsi]
 104a/04
 g.- erseñ [giderseñ] 112a/11
 g.- erür [giderür] 113b/02
 g.- erüz [giderüz] 111b/13
 g.- evüz [gidevüz] 112a/01
 g.- mege 111a/01
 g.- meyem 138a/07
 g.- ti 132a/10
 g.- üp [gidüp] 116b/12, 140b/03
gizle - : Gizlemek -3-
 g.- di 110a/04
 g.- mişidüm 105b/06
 g.- rsem 134a/08
gizlü : Gizli -1-
 g. 133a/07
gögüs : Göğüs -1-
 g.+ ümi 105a/02
gök : Gök, sema, ay -6-
 g.+ den 105a/07, 107b/02
 g.+ e 118a/04, 120a/10, 137a/10
 g.+ inde 134b/08
gölge : Gölge -3-
 g. 131a/05
 g.+ sinde 139b/08
 g.+ sindedür 139b/11
gömül - : Gömülmek -1-
 g.+ di 138a/01
gönder - : göndermek -1-
 g.- di 120a/01
göñül : kalpte oluşan duyguların
 kaynağı -39-
 g. 100b/11, 113b/02, 114b/12,
 122a/05, 123b/02, 124a/04, 126a/10,
 129a/05, 129a/10
 g.+ dedir 138a/09
 g.+ i 122b/04, 129a/13, 138a/08
 g.+ idür 131b/01
 g.+ inden 126b/02, 133a/08,
 137b/06, 138b/04
 g.+ ine 109a/11, 112a/12,
 132a/02, 139a/05
 g.+ ini 107a/07, 134b/04
 g.+ inüñ 126a/11
 g.+ leriyle 128a/02
 g.+ üm 100b/12, 116a/01,
 123b/09, 123b/10

g.+ ümde 114a/07	g.- ürsiz 137a/06	
g.+ ümden 137b/08	g.- ürven 136a/02	
g.+ üme 110a/01, 116b/03,	göre : Göre	-2-
119a/09	g. 120b/03, 133b/04	
g.+ ümi 101a/06	görgülü : Görgülü	-1-
g.+ üñ 128b/12	g. 134b/09	
g.+ ünde 105b/04, 129b/01	görklü : Gösterişli	-2-
gör - : Görmek	g. 113a/03	
-95-	g.+ dür 113a/02	
g.- di 102a/02, 107a/06, 108a/02,	göster - : Göstermek	-4-
108b/03, 109a/08, 113b/06, 113b/13,	g.- di 118b/11	
114a/03, 114a/08, 116b/06, 117a/05,	g.- e 127a/10, 137b/11	
122a/04, 123a/01, 124a/06, 125b/06,	yüz g.- ürse 130a/04	
132b/08, 135a/07, 135a/11	götür - : Götürmek	-22-
g.- diler 102a/09, 113b/09,	g.- di 109a/06, 118b/02,	
117b/12, 120b/05, 130b/12, 131a/01,	123a/05, 123a/12, 131a/07, 133b/02	
131a/08, 134b/03, 137a/04,	g.- diler 131a/03	
137a/05, 139a/07	g.- düñ 138a/03	
g.- dü 111b/07	g.- em 132b/04	
g.- düğünüz 137a/06	g.- en 134a/04	
g.- düm 101a/12, 105a/07,	g.- gil 130a/04	
110b/02, 110b/12, 111b/08, 112b/03,	g.- mege 139a/12	
112b/08, 113a/01, 114a/09, 115a/12,	g.- megil 103a/12	
115b/11, 117a/09, 117a/10, 117b/05,	g.- memege 112a/03	
119a/08, 119a/12, 120a/03, 120b/07,	g.- meye 103a/13	
123b/04, 124b/13, 125b/05, 135a/05,	g.- meyvüz 112a/02	
135b/09, 135b/11, 137b/12, 137b/13,	g.- mez 134a/10	
140b/02	g.- miş 110b/12	
g.- dün 106a/03	g.- üp 114a/13, 131a/05, 135a/13	
g.- düñ 125b/06	g.- ürdi 102a/10	
g.- e 129a/10	götürül - : Götürülmek	-5-
g.- esin 115b/10, 116a/06,	g.- di 106a/05, 108b/09,	
118b/12, 138b/11, 139a/02	135b/12, 137a/04	
g.- ıcek 115b/02	g.- sün 111a/07	
g.- medüm 105b/02	gövde : Gövde	-4-
g.- medüñ 127a/06	g.+ si 136b/13, 137a/08,	
g.- mege 132b/08, 139a/02	137a/10, 137a/11	
g.- megi 138b/13	göyün - : Yanmak	-1-
g.- mekden 135b/09	g.- miş 127b/07	
g.- mekdür 126a/08	göyündür - : Yandırmak	-2-
g.- meye 103a/02	g.- di 130b/04	
g.- mez 127a/12, 132b/03	g.- ür 105a/02	
g.- miş 121b/11	göz : Göz	-20-
g.- üp 116b/11	g. 102a/13, 111b/11, 113b/01,	
g.- ür 103a/02, 105b/01,	128b/12, 130b/01	
125b/03, 125b/04, 127a/12, 128a/11,	g.+ den 111b/11, 111b/12	
138b/13	g.+ i 102a/12, 122a/05, 127a/11,	
g.- üriken 103a/04	128a/11, 131a/10, 133b/04, 138a/03	
g.- ürler 109b/05	g.+ ile 126a/02	
g.- ürsin 139a/01		

- g.+ inde 128a/07
g.+ iyile 128b/04
g.+ leri 120a/08
g.+ üm 134b/12
g.+ ümi 120b/07
- gözet** - : 1. Bakmak, özen göstermek,
ayrıntıları dikkate almak -1-
g.- em 132b/05
2. Beklemek, kollamak -1-
g.- ürdüm 110b/11
- gözü** : Ayna -4-
g. 135b/06
g.+ si 135b/07
g.+ ye 135b/08, 135b/11
- gözlü** : Gözü olan -1-
g. 137b/12
- gözsüz** : Gözü olmayan -1-
g. 116b/06
- gözük** - : Gözükmek -5-
g.- di 137a/04, 137b/01
g.- dün 117a/12
g.- mez 116b/11, 117b/03
- gür** : *Fa.* mezar -1-
g. 123a/03
- güristân** : *Fa.* mezarlık -7-
g. 106a/12, 106b/11, 112b/02,
112b/03, 140b/04
g.+ dan 140b/05
g.+ ı 106b/11
- gusl** : *Ar.* gusül -4-
ğ. 140a/12, 140a/13, 140b/02
ğ. kılasın 140b/01
- güç** : Kuvvet -2-
g.+ leri 111b/04
g.+ üñ 103b/01
- güher** : *Fa.* gevher -2-
g. 117b/11
g.+ i 117b/11
- gül** - : Gülmek -3-
g.- di 105b/10
g.- e 110a/12
g.- erleridi 101a/05
- gül** : Gül -1-
g. 116b/09
- gümüş** : Gümüş -1-
g. 105a/04
- gün** : 24 saatlik zaman dilimi -55-
g. 100b/04, 102b/01, 104a/07,
104a/08, 104a/09, 104a/13, 104b/05,
104b/10, 104b/11, 106a/03, 106a/09,
106b/12, 108a/01, 109a/04, 110a/04,
110b/01, 112a/05, 112b/02, 114a/10,
114a/11, 115b/13, 117a/04, 117a/08,
117b/06, 118a/03, 119b/02, 119b/03,
119b/04, 120a/02, 120b/05, 121a/05,
122a/08, 122b/08, 123b/03, 124b/13,
125a/11, 130b/05, 131a/03, 135b/07,
135b/08, 136b/11, 137b/07, 137b/12,
138b/05, 139b/05
g.+ de 138b/12
g.+ dür 105b/11
g.+ idür 118a/10
g.+ inde 118b/11
g.+ leri idi 134b/03
- günâh** : *Ar.* günah -1-
g. 111b/08
- gündüz** : Günün sabahtan akşama süren
aydınlık bölümü -2-
g. 101b/08
g.+ üñ 105b/05
- güneş** : güneş -1-
g. 140b/01
- haber** : *Ar.* haber -8-
h. 102a/13, 108b/10, 122a/01,
134a/12
h.+ i 110b/08, 134a/06
h.+ ini 116a/07, 123a/12
- habîb** : *Ar.* sevgili -1-
h.+ üñ 125a/02
- hacc** : *Ar.* İslamın beş şartından biri,
Kâbe'yi tavaf etme -11-
h. 100b/02, 112b/01
h.+ a 104b/12, 108a/06, 111b/13,
112a/10, 112a/13, 125b/04, 136a/09
h.+ dan 112a/12
h.+ uñ 136a/11
- hâcet** : 1. *Ar.* idrar veya dışkı -1-
h.+ e 109b/03
2. *Ar.* ihtiyaç -3-
h. 113a/07
h.+ i 124a/10
h.+ ini 111b/01
- hâcib** : *Ar.* hükümdarla saray ve
hükümetin irtibatını sağlayan kişi -1-
h.+ leri 119a/08
- hadd** : *Ar.* insanın yetki ve değeri -1-
h.+ eden 117b/09
- hâdim** : *Ar.* hizmet edenler -4-

h.+ ler 101a/13, 101b/01,
105b/06
h.+ leri 119a/08
hadis : Hz. Muhammed'in söz ve davranışları -5-
h. 110a/05, 111a/01
h.+ i 115a/04, 128a/08
hafta : *Fa.* yedi gün -2-
h. 112b/06, 112b/07
hakikat : *Ar.* gerçek -8-
h. 116b/12, 128a/05, 129b/05,
138b/01
h.+ ine 121b/02
h.+ ini 134a/08, 134a/09
h.+ ler 131b/04
hakim : *Ar.* bilge -2-
h.+ isen 123b/13
h.+ lerün 128a/01
hakık : 1. *Ar.* doğru, gerçek -5-
h.+ dan 117b/03, 117b/04
h.+ için 106a/01, 109a/10,
122b/05
2. Verilmiş emekten doğan
manevi yetki -1-
h.+ umı 132a/09
3. Allah -17-
H. 109b/02, 112b/13, 123b/12,
124a/09, 125b/11, 128a/06, 137b/11,
138a/07
H.+ a 113b/08, 115a/13,
123a/02, 130a/02
H.+ dan 123b/08, 129b/10,
134b/02
H.+ ı 128b/01
H.+ uñ 133b/02
hāl : *Ar.* bir şeyin içinde bulunduğu
şartların veya taşıdığı niteliklerin
bütünü, durum, vaziye -33-
h. 104b/07, 109b/05, 124b/02,
127b/10, 134b/09
h.+ de 127b/10, 128b/05,
128b/06, 140a/12
h.+ deyidüm 101a/04
h.+ dür 102a/10, 112b/04,
115b/04, 136a/01
h.+ e 100b/01
h.+ i 105b/12, 137a/05, 137b/01,
137b/02, 140a/03
h.+ ile 100b/01

h.+ imün 134a/08
h.+ inden 115a/10
h.+ indeyidi 130b/09
h.+ ine 104b/08
h.+ ini 115a/07, 115b/12,
123a/13
h.+ lerinün 131b/03
h.+ üm 123b/07
h.+ ümden 136b/04
h.+ ümün 134a/09
h.+ ün 104b/08
hālet : *Ar.* durum -2-
h. 138b/09, 138b/10
hālī : *Ar.* boş, ıssız, تنها -1-
hālī kıl- 122b/04
hālīfe : *Ar.* Hz. Muhammed'in vekili
olarak Müslümanların imamlığını ve din
koruyuculuğunu yapmakla görevli
kimse, hükümdar -11-
h. 114a/13, 119a/04, 119a/05,
119a/07, 119b/02, 119b/11, 119b/13,
120a/01
h.+ ye 119a/04, 119b/11,
119b/12
halk : *Ar.* Aynı ülkede yaşayan
yurttaşların bütünü -29-
h. 108b/09, 110a/06, 111a/07,
115a/08, 120a/10, 125a/10, 127a/04,
133a/05, 134b/03, 135b/02, 135b/12
h.+ a 115b/06, 115b/08, 124a/12,
130a/01
h.+ dan 111a/05, 111a/07,
111a/08, 111a/12, 111b/01, 115a/09,
133a/07
h.+ ı 115a/07, 120b/08, 122a/06,
135b/11
h.+ ıla 127a/13
h.+ uñ 135b/11, 139a/04
halvet : *Ar.* 1. İssız ve kapalı yer -4-
h. 103a/01, 113a/11
2. İssız yerde yalnız kalma -3-
h. 109b/03
h.+ deyidi 136b/05
halvet kıl- 136b/02
halvet ol- 111b/11
hamir : *Ar.* hamur -3-
h. 121b/07, 121b/10
h.+ ı 121b/07
hamle : *Ar.* hamle -1-

h. 136b/11		hay : İyi dilek, azarlama, şaşma	
hammāl : <i>Ar.</i> hamal	-1-	birdirmede kullanılan bir söz	-1-
h. 118b/08		h. 138a/02	
hammām : <i>Ar.</i> yunak	-1-	hayr : <i>Ar.</i> iyilik	-1-
h.+ a 104b/07		h.+ a 130b/08	
hānedān : <i>Fa.</i> hükümdar vb dayanan soy	-1-	hayrān : <i>Ar.</i> hayran	-2-
h.+ ından 114b/05		hayran kal- 108b/10	
harāb : <i>Ar.</i> harap	-1-	hayran ol- 119b/13	
h. olur 106b/12		hayrāt : <i>Ar.</i> sevap kazanmak için	
harām : <i>Ar.</i> haram	-10-	yapılan iyilik	-2-
h. 106a/05, 110a/08, 114b/10,		h. 100b/03	
117b/02, 131b/10		h.+ uñ 135a/01	
h.+ a 128b/12		hayz : <i>Ar.</i> kadınlarda aybaşı	-1-
h.+ dan 114b/12		h. 136a/01	
h.+ dur 114b/02		hāzır : <i>Ar.</i> hazır	-6-
h.+ lardan 113a/13		h. 100b/08, 108a/06, 122b/08,	
h.+ ları 128b/12		138a/08, 138b/04	
harc : <i>Ar.</i> harç, harcanan para	-2-	h.+ dur 128a/03	
harc eyle- 121a/07, 121a/09		hazīne : <i>Ar.</i> maddi değeri yüksek	
hareket : <i>Ar.</i> hareket	-2-	şeylerin bütünü	-3-
h.+ e 122b/11, 122b/12		h. 101b/07, 108a/04	
hāş : <i>Ar.</i> iyi nitelikleri kendinde		h.+ ñ 108a/04	
toplamış olan, has	-1-	Hāzret : <i>Ar.</i> yüce kabul edilen kimseler	
h.+ laruñ 128b/07		için kullanılan unvan	-1-
hāşıl : <i>Ar.</i> olan, ortaya çıkan, görünen	-3-	h.+ i 113a/01	
h. 124a/10, 135b/01		helāk : <i>Ar.</i> yok olma	-3-
hāşıl ol- 116a/11		helāk kıl- 115b/01	
haşır : <i>Ar.</i> hasır	-2-	helāk ol- 101a/08, 120b/04	
h. 105b/06		helāl : <i>Ar.</i> helal	-11-
h.+ den 105b/13		h. 106b/07, 108b/01, 108b/02,	
haşlet : <i>Ar.</i> özellik, huy, tabiat	-9-	108b/05, 110a/08, 112a/09, 114b/02,	
h. 102a/03, 102b/03, 102b/04,		119b/07, 129a/02	
102b/05, 102b/08, 102b/13, 103a/05,		helāl eyle- 106a/07, 106b/07,	
103a/10, 103b/02		114a/04	
hātif : <i>Ar.</i> gaipiten işitilen ses	-2-	helāl kıl- 114a/04	
h.+ dan 108b/08, 125b/10		helāllik : <i>Ar.</i> +T. helal olan şey	-2-
hatm : <i>Ar.</i> hatim	-1-	h. 106b/06	
h. 118a/13		h.+ in 106a/07	
hattā : <i>Ar.</i> üstelik	-1-	hele : Sonunda anlamında geciken	
h. 113b/05		davranışı bildirmek için kullanılan söz	-1-
hattı : <i>Ar.</i> yazı	-1-	h. 118b/04	
h.+ ıla 131a/01		helvā : <i>Ar.</i> helva	-2-
havāle : <i>Ar.</i> devretme	-1-	h. 140b/10	
havāle kıl- 105a/02		h.+ yı 140b/13	
hāven : <i>Fa.</i> havan, içinde bir şey dövüp		hem : <i>Fa.</i> ayrıca, üstelik, aynı zamanda	-2-
ufalamaya yarayan kap	-2-	h. 110b/10, 135a/05	
h.+ e 121b/06, 122a/01		hemīşe : <i>Fa.</i> daima, her zaman	-10-

h. 109b/06, 110a/07, 113b/05,
115a/05, 123a/07, 126b/11, 127a/10,
129a/10, 130a/03,
131b/04
hemiyān : *Fa.* kese, torba -4-
h. 100b/06, 100b/09
h.+ ı 100b/07, 100b/08
henüz : *Fa.* daha, şimdi -3-
h. 101b/10, 112b/07, 121b/02
her : *Fa.* birer olarak hepsi -38-
h. 101a/05, 101b/03, 102a/13,
106b/02, 106b/12, 107a/09, 107b/04,
107b/11, 108a/12, 109a/11, 109b/08,
113a/06, 113a/13, 116b/04, 117a/06,
117b/11, 119b/03, 119b/04, 121b/07,
121b/13, 124b/06, 125b/13, 126a/12,
127b/07, 127b/10, 128b/11, 129a/09,
129a/11, 129a/13, 129b/02, 129b/05,
129b/09, 130a/02, 132b/12, 135b/07,
137b/01, 138b/03
hergiz : *Fa.* Asla katiyen hiçbir vakit -9-
h. 105b/02, 109a/13, 110a/13,
111a/12, 113a/09, 113b/04, 121b/11,
127a/01, 138a/11
hesāb : *Ar.* hesap -1-
h.+ ını 126a/13
hevā : *Ar.* 1.Çekicilik -1-
h. 122b/03
2. Hava -1-
h. 131a/04
heves : *Ar.* şevk -1-
h.+ i 122b/03
heybet : *Ar.* korku ve saygı uyandıran
görünüş -2-
h. 131b/05
h.+ inden 120a/09
hırka : *Ar.* hırka -6-
h. 122b/06
h.+ mdan 140b/03
h.+ mla 140b/02
h.+ sın 107b/08, 135a/11
h.+ ya 140a/10
hışm : *Ar.* kızgınlık -1-
h. eyle- : Kızmak 126b/09
hiç : *Fa.* yok denecek kadar az olan, hiç -27-
h. 100b/06, 101a/01, 101a/03,
102b/04, 104a/03, 104a/06, 104b/11,

105b/07, 108a/04, 111a/05, 111a/06,
112a/01, 112a/02, 112b/09, 114a/11,
114b/11, 115a/08, 118a/08, 119a/11,
122a/06, 123b/05, 126a/03, 127a/05,
127a/13, 129b/03, 134a/05, 134a/06,
138b/08
hiçbir : *Fa.+T.* hiçbir -4-
h. 128a/04
h.+ isine 140a/08
h.+ sini 119b/05
h.+ ümüzde 108a/07
hidāyet : *Ar.* doğru yol -1-
h. 108b/13
hıdmet : *Ar.* hizmet -1-
h. 135a/02
hikāyet : *Ar.* hikāye -2-
h. 122b/09
h.+ i 118b/05
hikmet : *Ar.* bilgelik -2-
h. 117a/07, 126a/08
hilāf : *Ar.* karşıt, ters, aykırı -2-
h. 110b/11
h.+ınca 132b/10
himmet : *Ar.* yardım, kayırma -2-
h.+ ini 129a/08
h.+ üñ 130a/05
himmetlü : *Ar.+T.* yardımsever, iyilik
sahibi -1-
h. 140a/09
hısāb : *Ar.* hesap -1-
h. 113b/01
hişār : *Ar.* hisar -1-
h.+ dan 108a/12
hitāb : *Ar.* sözü birine veya birilerine
yöneltme -2-
h. 124a/03
h.+ ı 133b/03
hōca : *Fa.* hoca -1-
h. 138b/12
hod : *Fa.* kendi -6-
h. 106a/04, 107b/13, 125a/10,
135a/01, 138a/13, 138b/01
hor : *Fa.* değersiz -2-
h. 127a/10
hor kıl- 127a/11
horluk : *Fa.+T.* zillet, rezillik, aşağılık -4-
h. 102a/05, 117b/09, 126a/06,
135b/05

- h.+ ını 127a/09
h.+ ini 127a/12
- h rluluk** : *Fa. +T.*değersizlik -1-
h.+ ına [ rluluğına] 101a/07
- h    ** : *Fa.* ho   -6-
h. 102b/07, 109a/06, 109a/10,
113a/05
h. gel-: selamlama s     114a/10
- ho  luk** : *Fa. +T.* ho  luk -1-
h. 111b/12
- ho  n  ** : *Fa. +T.* ho  nut -3-
ho  n   eyle- 103b/05
ho  n   ol- 111b/05, 111b/06
- ho  n  dluk** : *Fa. +Tr.*ho  nutluk -7-
h. 126b/06
h.+ ı [ho  nutluğ ] 126b/06,
135a/03
h.+ ıdur [ho  nutluğ dur] 135a/02
h.+ ıla [ho  nutluğ la] 130a/08
h.+ ından [ho  nutluğ ndan]
125a/09
h.+ i   n [ho  nutluğ i   n]
112a/10
- h  ** : *Ar.* Tanrı -1-
h. 132a/11
- h  c  t** : *Ar.* belge -2-
h. 127b/13
h.+ id  r 115a/04
- h  lk  ** : *Ar.* huy, tabiat -1-
h.+ aları 127a/03
- h  rm  ** : *Fa.* hurma -4-
h. 106a/03
h.+ nu  n 106a/07
h.+ yı 106a/03, 106a/05
- h    ** : *Fa.* ho   -1-
h. 134b/08
- h  cre** : *Ar.* h  cre -1-
h.+ sine 123b/02
- h  rmet** : *Ar.* h  rmet -3-
h.+ i   n 113b/05
h.+ in 113b/07
h.+ ini 112b/11
- h  rmets  zl  k** : *Ar. +T.* h  rmetsizlik -1-
h.+ d  r 107a/03
- ı  cak  ** :   lık -1-
1. 104b/05
- ı  rak** : Uzak -2-
1. 125a/02
1.+ dan 117a/12
- ı  mak  ** : ı  mak -4-
1. 117a/08
1.+ a [ı  mağ ] 135a/05
1.+ dan 110a/13
1.+ ı [ı  mağ ] 110b/12
- ı  marla -** :   smarlamak -3-
1.- d   130b/11, 139a/09, 139a/13
- ı  s  ** : Sıcaklık -2-
1.+ d   131a/04
1.+ yıd   109a/02
- ı      ** :     k -1-
1.+ ına 108a/12
-   ı       ** : *Ar. + Fa.* aile sahibi -1-
  ı.+ven 136a/10
-   -** : Ek fiil imek -11-
i.+ d   106b/09, 109a/02,
109a/04, 116a/07, 117b/04, 119b/07
i.+ d  m 121b/01, 122b/08,
125a/11
i.+ mi   138b/01
i.+ seyid   n 117b/02
-   ı      ** : *Ar.*   bad  t, tapma, tapınma-10-
  ı. 101b/11, 106a/05, 113a/09,
135a/02, 135b/07, 135b/10, 136b/02,
138b/09
  ı.+ e 116b/01
  ı.+ i 118a/01
-   bl  s** : *Ar.* iblis -2-
  . 104b/11, 105a/05
-   ı  ret** : *Ar.* k  t   bir olaydan alınması
gereken ders, uyarıcı sonu   -3-
  ı. 104a/03, 128b/04, 135b/08
- ı      ** : *Ar.* bir   ağrıyı yerine getirme,
bir   ağrıya gitme -2-
i. 103b/10, 128b/09
- ı  ** : Herhangi bir durumun cismin veya
alanın sınırları arasında bulunan bir yer
-58-
i.+ i 101b/06, 116b/09
i.+ inde 101a/01, 101a/06,
101a/12, 101b/08, 104b/11, 105b/09,
109a/01, 109b/01, 109b/07, 110a/02,
110a/08, 112b/12, 113b/04, 113b/11,
114a/03, 114a/08, 114b/09, 115a/06,
115b/01, 115b/11, 115b/13, 118a/13,
122b/13, 123a/03, 125a/05, 126a/05,
126b/02, 127a/12, 128a/04, 130b/10,
131b/04, 131b/10, 133b/03, 135a/02,

135a/03, 137a/04, 137a/09, 138a/10, 138a/11, 139b/05, 139b/08, 140a/10, 140b/04		İlāhī : <i>Ar.</i> Ey Allah'ım	-3-
i.+ indesin 130a/07		i. 108a/03	
i.+ indeyidi 124b/08, 140a/04		İ. 105a/02, 118a/04	
i.+ indeyidüm 101a/03		ile : Bağlaç	-1-
i.+ ine 108a/03, 109a/07, 109b/13, 116b/13		i. 103a/12	
i.+ irü 120a/08		ilerü : İleri	-1-
i.+ ümde 105b/04		i. 130a/05	
i.+ ünde 114a/12		ilet - : Götmek, ulaştırmak	-17-
iç - : içmek	-11-	i. 118b/12, 121b/12, 123a/09, 123a/11	
i.- di 116b/10, 137b/06, 139b/03		i.- di 106b/02, 121b/12, 123a/10, 123a/11	
i.- e 127b/07		i.- diler 119b/11	
i.- er 110a/09, 139b/06		i.- düm 110b/08, 123b/08	
i.- ersiz 110a/09		i.- eler [iledeler] 103b/03	
i.- gil 114a/02		i.- üñ [iledüñ] 103b/03	
i.- medi 110b/01		i.- üp [iledüp] 123a/02, 135a/13	
i.- medügüñ 114a/02		i.- ür [iledür] 126b/09	
i.- üp 137b/10		i.- ürler [iledürler] 119a/10	
için : için	-1-	illā : <i>Ar.</i> ne olursa olsun	-6-
i.+ dür 123b/09		i. 122b/06, 124a/04, 127a/04, 127a/05, 127a/06	
içre : içerisinde	-1-	‘illetsüz : <i>Ar.+T.</i> sebepsiz	-2-
i. 113b/06		‘i. 125b/11	
igne : iğne	-6-	‘ilm : <i>Ar.</i> ilim	-7-
i. 107b/11		‘i. 109b/07, 117a/07	
i.+ mi 107b/10, 107b/11		‘i.+ den 128b/04	
i.+ si 107b/08		‘i.+ i 109b/09, 126a/08, 131b/04	
i.+ sini 107b/12		‘i.+ üñ 123a/12	
i.+ yile 121b/08		imām : <i>Ar.</i> kılavuz	-4-
ihrām : <i>Ar.</i> hacıların örtündükleri dikişsiz örtü	-1-	i. 102b/02	
i. 133a/04		i. 132a/12	
ihsān : <i>Ar.</i> iyilik	-1-	i.+ ı 114a/12	
i. 129a/03		i.+ sen 109b/07	
ihtiyār : <i>Ar.</i> seçme	-2-	‘imān : <i>Ar.</i> iman	-1-
i. 101b/08, 122a/03		‘i. 127b/13	
iki : İki	-18-	‘imāret : <i>Ar.</i> imaret	-2-
i. 104a/07, 104a/08, 107b/05, 112a/09, 118a/13, 119a/13, 128b/08, 132a/06, 132b/11, 132b/12, 132b/13, 133a/02, 135b/03, 136a/10, 138a/01		‘i. 106b/10, 106b/12	
i.+ leyin 108a/02		imdi : Şimdi	-16-
i.+ nüz 119a/10		i. 102b/07, 109b/02, 111a/10, 114a/02, 116a/04, 116a/05, 120a/13, 121b/05, 123b/13, 126a/04, 132a/06, 132b/06, 138a/08, 140b/12	
i.+ si 139a/06		in - : İnme	-6-
ikinci : İkinci	-8-	i.- di 105a/07, 106b/05, 116b/07	
i. 102a/04, 102b/08, 111b/01, 113a/07, 113a/11, 126b/04, 127b/13, 128b/03		i.- düm 117a/09	
		i.- icek 129a/12	
		i.- mezven 108a/05	

inābet : *Ar.* günahlara tövbe edip Hak yoluna girme -2-
 i. 128b/08, 128b/09
inanmaklık : İnanmaklık -1-
 i.+ uñuz [inanmaklığıñuz]
 108a/08
ināyet : *Ar.* iyilik -1-
 i. 108b/13
ince : İnce -2-
 i. 131b/04
 i.+ imiş 106a/08
incel - : İncelmek -1-
 i.- miş 125a/01
incit - : İncitmek -1-
 i.- diler 117b/09
indür - : İndirmek -1-
 i. 132b/01
ip : İp -2-
 i.+ e 106b/01, 108a/04
iplik : İplik -5-
 i. 114a/13, 114b/01, 114b/06, 119b/03
ir - : Ermek -29-
 i.- di 108a/01, 110b/13, 111a/02,
 117a/05, 119a/06, 120a/11, 127b/05,
 131b/12, 132b/08, 132b/11, 133b/09,
 135b/13, 137a/10, 140b/06
 i.- düm 110a/10, 117a/09,
 118b/04, 119a/08, 132a/05, 135a/08,
 135b/13
 i.- düñ 110a/10
 i.- esin 111b/12
 i.- işmişidi 138b/03
 i.- medi 133b/13
 i.- memişdür 121b/02
 i.- meyince 124b/12, 137b/02
 i.- mez 119a/03
 i.- miş 133b/11
irdür - : Erdirmek -2-
 i.- di 112b/13
 i.- meyem 118b/05
iriş - : Erişmek -2-
 i.- di 119a/02
 i.- düm 111b/06
irte : Erte -8-
 i. 105b/02
 i.+ den 138b/07
 i.+ si 140b/08
 i.+ ye 109b/13, 124a/02,
 124a/05, 140a/02, 140a/03

is : Sahip, mâlik
 i.+ si 118a/01
isrār : *Ar.* sır tutma, gizleme -1-
 i. 115a/06
iste - : İstemek -19-
 i.- di 119b/12, 135a/03, 135a/04,
 138b/10
 i.- diler 104b/06, 113b/08,
 117b/07
 i.- mekiçün 113a/03, 138b/06
 i.- r 115b/06, 122a/12, 138b/07
 i.- rdüm 138b/01
 i.- rler 133a/06
 i.- rseñüz 108a/08
 i.- rsiz 121a/03
 i.- ye 122a/10
 i.- yeler 111a/13
 i.- yen 138b/01
isticābet : *Ar.* duanın Allah tarafından kabul olması -1-
 i. 128b/10
istiğfār : *Ar.* tövbe -1-
 i. 126a/09
iş : İş -29-
 i. 106a/08, 106b/09, 117b/09,
 124a/08, 126a/12, 132b/10, 138a/09,
 139a/11, 139a/12
 i.+ dūr 134a/07
 i.+ e 122b/07
 i.+ i 109a/02, 117a/05, 119a/02,
 122a/04, 123a/01, 133b/03, 138b/03
 i.+ in 124b/07
 i.+ ine 119a/03, 125b/12
 i.+ ini 116b/05
 i.+ ler 116b/03
 i.+ lerüñ 113a/10, 135a/01
 i.+ üm 136b/06
 i.+ üñ 121b/02, 132b/06
işāret : *Ar.* işaret -4-
 i. 106b/11, 107b/09, 138a/01
 işāret kıl- 106b/11, 107b/10
 119a/13, 128a/07
işirgen - : Alışmak, kendine bir tutmak, arkadaşlık etmek -4-
 i.- düğüñden 129a/09
 i.- megüñ 127a/13, 127b/01
 i.- mek 129a/07
işit - : İşitmek -25-

i.- di 105b/12, 115b/02, 119b/06,
121b/02, 122a/04, 124b/02, 134a/03,
134b/07, 134b/09
i.- diler 111b/05, 133a/12
i.- diñ 139a/03
i.- düm 105a/01, 112b/05,
116a/02, 120a/07, 138a/05
i.- ür 128a/10
i.- e 109a/11
i.- ıcek 116a/04, 122a/12
i.- mek 140a/04
i.- mişidi 119b/11
i.- üñ 111a/11
i.- üp 117b/04
i.- ür 128b/04
işitdir - : İşittirmek -1-
i.- meye 123b/12
işle - : işlemek -10-
i.- di 114a/04, 114a/09
i.- diler 117b/09
i.- dññ 106b/09, 115b/07
i.- mek 114b/08
i.- mekdendür 126b/01
i.- rsin 102b/05
i.- ye 126a/12
i.- yemedi 132b/11
it - : Etmek -23-
i.- di 103b/09
i.- düm 116b/07
i.- e [ide] 103a/13, 123a/02
i.- em [idem] 124a/10
i.- emezsiz [idemezsiz] 103b/13
i.- enñ [idenñ] 110a/13
i.- er [ider] 116b/05, 118b/05
i.- erleridi [iderleridi] 122b/09
i.- erseñ [iderseñ] 102b/03
i.- ersin [idersin] 115b/07
i.- ersiz [idersiz] 104a/02
i.- medi 103b:/10
i.- mek 134a/10
i.- mekden 123b/11
i.- meyince 102a/03
i.- mezler 111b/02
i.- miş 107a/02
i.- müşdür 101b/11
i.- ünem [idünem] 102b/02
i.- üp 101b/08, 108b/01, 111b/03
itāb : Ar. paylama, azarlama -2-
i. 113b/10, 124a/03

i. itāb kıl- 113b/10
i'timād : Ar. güven -1-
i. 113a/04
itmek : Ekmek -4-
i. 108a/13, 119b/05, 122a/03
i.+ den 104b/03
itmekçi : Ekmekçi -4-
i. 123a/10, 123a/13
i.+ ye 123a/09
ittifāk : Ar. oy birliği -1-
i. 117b/08
i'vāz : Ar. karşılık -2-
i. 129b/07
i.+ ın 124a/09
iy : Ey! -45-
i. 100b/02, 100b/10, 102b/02,
103b/06, 106b/07, 107a/11, 108b/01,
109b/07, 109b/11, 111a/11, 111b/07,
112b/04, 114a/12, 115a/13, 115b/04,
117a/11, 117a/12, 118a/12, 118b/07,
120b/01, 121a/04, 121a/13, 122b/01,
123a/12, 123b/04, 124a/11, 125a/04,
125a/05, 125b/08, 125b/12, 126a/06,
132a/04, 132a/08, 132b/01, 133a/07,
133b/08, 134a/04, 134b/07, 134b/12,
138a/08, 138b/12, 138b/13, 140a/05,
140a/09
i'zzet : Büyüklük, yücelik, ululuk -2-
i. 102a/05
i.+ üm 109a/10
kabr : Ar. mezar -1-
k.+ e 104a/03
kabül : Ar. razı olma -10-
k. 100b/02, 102b/03, 103a/07,
111b/02, 125b/02, 125b/03
kabül eyle- 117a/06, 119b/01
kabül kıl- 111a/02, 111a/06,
125a/02, 125a/03
kabz : Ar. teslim alma -1-
kabz eyle- 103a/06, 136a/03,
136a/08
kaç - : Kaçmak -3-
k.- dı 105a/06
k.- mağa 111b/07
k.- mazsız 104a/01
kaçan : ne zaman, her ne kadar -24-
k. 104b/03, 105b/12, 106b/03,
106b/04, 107a/03, 109a/11, 111a/02,
111b/04, 114b/09, 116b/13, 119b/05,

122a/04, 128a/09, 130b/05, 131a/01, 131a/03, 131b/11, 132a/04, 133a/11, 134a/10, 136b/07, 138b/04, 139a/08, 140a/04, 140b/08		ķ.- maya 127b/10 ķ.- mış 105a/05 ķ.- mışdur 121a/06 ķ.- mışıdum 110a/03 ķ.- ur 127a/12 ķ.- ursın 115b/01	
ķadar : <i>Ar.</i> kadar -6- ķ. 118a/02, 123a/02, 123b/07, 130b/01, 131a/11 ķ.+ca 137a/04		ķal'a : <i>Ar.</i> kale -2- ķ. 108a/10 ķ.+ nuñ 108a/11	
ķadeh : <i>Ar.</i> kadeh -1- ķ. 139b/03		ķaldur - : Kaldırmak -3- ķ.- dı 117b/11, 138b/06 ķ.- madan 107b/06	
ķadem : <i>Ar.</i> ayak -1- ķ.+ de 132b/12		ķalk - : Kalkmak -2- ķ.- dı 131a/07 ķ.- up 101a/13	
ķādir : <i>Ar.</i> güçlü, gücü yeter erkli -2- ķ. 103a/08 ķ.+ dür 108b/02		ķamçı : Kamçı -2- ķ.+ ıla 106a/13, 106b/02	
ķadr : <i>Ar.</i> kıymet, değer, itibar -5- ķ.+ i 122a/06, 132b/10 ķ.+ ince 139a/01, 139a/02 ķ.+ ini 138a/12		ķāmil : <i>Ar.</i> mükemmel -2- ķ. 129b/01 ķ.+ i 108b/13	
ķāfile : <i>Ar.</i> birlikte hareket eden topluluk -2- ķ. 133b/08 ķ.+ den 133b/11		ķamu : hep, herkes, bütün -28- ķ. 108b/09, 113a/10, 113a/13, 114a/07, 119b/12, 127b/02, 127b/11, 131b/02, 135a/01, 135b/11 ķ.+ lardan 112b/10 ķ.+ laruñ 129a/11 ķ.+ sı 101a/04, 102b/10, 107b/07, 108a/09, 119a/03, 120a/06, 120a/11, 133a/05, 139b/10 ķ.+ sına 139a/04 ķ.+ sindan 105a/11, 127b/05, 132a/12 ķ.+ sın 100b/03, 127b/04	
ķāfir : <i>Ar.</i> inançsız -7- ķ. 125a/12, 125a/13, 125b/02 ķ.+ i 125b/05, 125b/09 ķ.+ idi 131b/08		ķan : kan -6- ķ. 104a/11, 106b/01, 119b/09, 119b/10, 138b/05 ķ.+ ını 115b/06	
ķāğaz : <i>Fa.</i> Kağıt -6- ķ. 105a/07, 105a/08, 109a/04, 109a/05, 109a/07 ķ.+ ı 109a/06		ķanā'at : <i>Ar.</i> doyum -1- ķanā'at kıl- 129a/11	
ķāh : <i>Fa.</i> Bazen -2- ķ. 105b/01		ķanat : Kuşlarda ve böceklerde uçmayı sağlayan organ -2- ķ.+ ı 137a/10 ķ.+ larını 131a/04	
ķāhillik : <i>Fa.</i> +T.erişkinlik -2- ķ. 140a/13 ķ.+ iñi 140b/02		ķançarı : Nereye, neresi, ne tarafa? -1- ķ. 136a/09	
ķak - : Vurmak -1- ķ.- dı 134b/10		ķanda : Nerede, nereye? -4- ķ. 106a/11, 116b/07 ķ.+ dur 132b/02 ķ.+ sın 138a/05	
ķakı - : Öfkelenmek -1- ķ.- dı 106a/12			
ķal - : kalmak -18- ķ.- a 127b/09 ķ.- an 123b/11 ķ.- anı 115b/08 ķ.- ın 107b/13 ķ.- dı 120b/09, 120b/11, 120b/13 ķ.- dum 137b/12 ķ.- ısdur 134b/02 ķ.- madı 122a/06, 137a/01			

kanı : Hani, nerede? k. 121a/13	-1-	karıcuk : <i>Ar.</i> kadıncık k. 119a/09	-1-
kankı : Hangi? k. 126a/01, 126a/02, 126a/03, 139b/13	-5-	karın : Karın k. 129a/02 k.+ ından 131b/08 k.+ ındayiken 137a/12 k.+ umından 131b/10	-3-
kap : Kap k.+ la 119a/12	-1-	karınca : Karınca k. 135a/10, 135a/12, 135b/03 k.+ lar 135a/11	-4-
kapu : Kapı k. 123b/06, 134b/11 k.+ dan 118a/07 k.+ ında 126a/02 k.+ sı 105b/07 k.+ sın 102a/04 k.+ sina 110b/11, 135b/13, 136b/12 k.+ sın 102a/04, 102a/05, 102a/06, 102a/07, 102a/08, 102a/09, 117a/07 k.+ ya 134b/07, 134b/10 k.+ yı 134b/10, 138a/03	-25-	karış - : 1. Bir araya gelmek k.- mışlar 112b/03 2. Katılmak k.- ma 115b/06, 115b/08, 122a/10	-4- -3-
kapucı : Kapıcı k.+ sı 108b/13	-1-	karış : Karış k. 134a/06, 137a/01	-2-
kar : Kar k.+ dı 125a/11	-1-	karşı : Karşı k. 130b/13, 132b/09, 134a/13 k. çık-: dışarıdan gelenleri karşılamaya gitmek 106b/03	-4- -1-
kār : <i>Fa.</i> yarar, fayda k. 100b/13 k. eyle- 132a/02	-2-	karşılık : Karşılık k. 122a/12	-1-
kara : Kara k.+ ın 107b/01	-1-	kaşd : <i>Ar.</i> niyet, bir işe bilerek isteyerek girişme k. 101b/09 kaşd eyle- 101b/10, 104b/05, 116a/03, 136a/03, 136a/08	-4- -1-
karār : <i>Ar.</i> 1. Karar k.+ dur 113b/02 2. Tam ölçüsünde k. 131b/11 k. kıl- 115b/05, 126a/09	-3- -1-	kaşan - : Hizmet ve binek hayvanları durup işlemek k.- ma 138b/05	-1-
karavaş : Kadın köle k. 117a/10, 117a/11, 117b/01	-3-	kāškī : <i>Fa.</i> keşke k. 108b/01	-1-
kardeş : Kardeş k.+ i 109b/13, 118a/02, 118a/07, 119b/03, 119b/06 k.+ iven 114b/04 k.+ lere 112b/12 k.+ üñ 112a/06, 114b/07, 114b/09	-9- -1-	kat : 1. Huzur k.+ ına 103a/13, 103b/03, 105b/13, 109b/06, 110b/01, 114a/12, 115b/04, 115b/12, 116a/05, 117a/09, 120b/05, 121a/05, 123b/04, 132b/08, 134a/11 k.+ ında 113a/12, 118a/03, 121b/03, 122a/05, 122b/08, 128a/03, 138b/06, 139a/01 k.+ ından 107a/01, 112b/03 k.+ ındaydı 119b/13 k.+ uña 103a/12 k.+ uña 129b/04 2. Bir yapıda iki döşeme arasında yer alan daire veya odaların bütünü	-28- -1-
kārgāh : <i>Fa.</i> gergef k.+ ın 108b/13	-1-		
kargı : Kamış, saz k.+ na 111a/02	-1-		
karı : Yaşlı, ihtiyar k. 119a/06	-1-		

ķ.+ ından 108a/10		ķ.+ umı 116a/12	
3. Yan	-1-	ķazu - : Kazımak	-1-
ķ.+ ına 117a/09		ķ.- dığı 110a/13	
ķatı : 1. Çok, aşırı derecede	-1-	ķebāyir < ķebā'ir : Ar. büyükler	-1-
ķ. 101a/13		ķ. 115b/07	
2. Acımasız	-1-	ķefen : Ar. ölünün gömülmeden önce	
ķ. 111a/10		sarıldığı beyaz bez	-2-
3. Sert	-2-	ķ. 131a/07	
ķ. 125b/08		ķ.+ i 131a/09	
ķatık : Katık	-2-	ķelime : Ar. sözcük	-1-
ķ. 110a/12, 110a/13		ķ.+ 'i 131a/06	
ķatırak : Çok güç, çok ağır	-3-	ķemāl : Ar. bilgi ve erdem bakımından	
ķ. 125a/06		olgunluk	-2-
ķ.+ ı 113a/11, 126a/08		ķ. 107a/09	
ķatlan - : Katlanmak	-3-	ķ.+ i 131b/06	
ķ.- a 138b/08		ķemter : Fa. aciz	-1-
ķ.- madı 105b/13		ķ. 107b/13	
ķ.- vuz 112a/03		ķenār : Fa. kenar	-3-
ķatre : Ar. damla	-1-	ķ.+ ına 110b/12	
ķ. 119b/10		ķ.+ ında 107b/07	
ķavī : Ar. güçlü, dayanıklı, zorlu	-2-	ķ.+ larında 127b/03	
ķ. 122a/11		ķendü : Kendi	-27-
ķ.+ yile 122a/10		ķ. 101a/11, 107b/11, 113b/01,	
ķavm : Ar. kavim	-13-	115b/04, 116a/12, 118b/10, 119b/03,	
ķ. 109b/03, 111a/12, 111b/13,		123a/08, 123b/07, 123b/09, 123b/10,	
120a/02		125a/07, 125b/07, 126a/08, 126a/12,	
ķ.+ dür 128a/02		126b/07, 127a/10, 127a/11, 128a/02,	
ķ.+ ıla 134a/12		133a/08, 134a/01, 135b/03, 135b/06,	
ķ.+ i 106b/03, 117b/12, 134a/13		135b/09, 139a/01	
ķ.+ ine 118a/05		ķ.+ yi 115a/09	
ķ.+ ini 117b/07, 138a/04		ķendüz < ķendü öz: kendisi	-23-
ķayġu : Kaygı	-2-	ķ.+ in 111a/09, 127a/12,	
ķ. 129b/03		135b/08	
ķ.+ ından 134b/13		ķ.+ inden 104b/07	
ķayġulu : Kaygısı olan	-4-	ķ.+ ine 136b/07	
ķ. 100b/01, 100b/04, 119b/06		ķ.+ ini 115a/12, 137a/08	
ķ.+ laruñ 123b/13		ķ.+ üme 101b/04, 102a/11,	
ķayġur-: Kaygılanmak, esef etmek,		110b/10	
üzülmek, müteessir olmak		ķ.+ ümi 105b/06, 117b/05,	
ķ.- dılar 131a/10		123b/06, 136a/01, 137b/11, 140a/12	
ķayır : Kum, kalın kum, çakıl	-1-	ķ.+ ümüñ 135b/06	
ķ. 107b/07		ķ.+ üñe 101b/07, 102a/04,	
ķaz - : Kazmak	-1-	102a/05, 114b/10	
ķ.- dı 116b/08		ķ.+ üñi 113b/11	
ķazā' : Ar. kaza	-1-	ķ.+ üñile 113a/09	
ķ. 129a/12		ķerāmet : Ar. mucize	-2-
ķazan - : Kazanık	-1-	ķ.+ inden 128b/11	
ķ.- maķdur 116a/10		ķ.+ inüñ 131b/03	
ķazanç : Kazanç	-1-	ķere : Ar. sefer	-1-

k.+ den 132a/07		ķ. 101b/13, 112a/07, 129b/12,
kerem : <i>Ar.</i> asalet	-1-	138a/08
k.+ ine 113a/04		ķ.- a 113a/03, 116b/04, 125b/01,
kerimlik : <i>Ar.</i> + <i>T.</i> kerim olmak durumu	-1-	125b/02, 129b/05, 130a/09, 133b/05,
		140b/01
k. 113b/12		ķ.- am 103a/06, 103a/08,
Kerrema'llāhū vech : <i>Ar.</i> Allah vechini,		109a/11, 110b/06, 115a/13, 118a/12,
yüzünü şerefli kılsın	-1-	132a/07, 133a/02
K.+ ehü 113a/01		ķ.- ardı 105b/01
kes - : Kesmek	-3-	ķ.- asın 103a/04, 122b/04,
k.- diler 137a/02		140b/01
k.- düm 116a/04		ķ.- avuz 108a/07
k.- erven 136a/06		ķ.- aydı 136b/02
kesb : <i>Ar.</i> kazanma	-1-	ķ.- ayın 110b/06
k. 116a/10		ķ.- dı 103b/07, 106b/13,
kesil - : Kesilmek	-2-	107b/05, 112b/10, 113b/10, 113b/13,
k.- di 135b/10		114a/05, 116b/02, 116a/01, 117b/07,
k.- miş 115b/11		118a/08, 118a/09, 121a/11, 121b/08,
kesmeklik : Kesklik	-1-	122a/07, 122a/05, 124a/05, 125b/07,
k.+ den 105a/12		126b/13, 128a/08, 130b/05, 132b/12,
kestür - : Kesme eylemini yaptırma	-1-	133a/02, 134a/11, 135a/07, 138a/01,
k.- düm 100b/05		139a/05,
keşf : <i>Ar.</i> ortaya çıkarma	-3-	ķ.- dılar 131a/08, 131a/10,
k. 101b/03, 101b/05		131a/11, 136b/11, 139b/01,
keşf ol- 101b/03 139a/11		ķ.- duğı 112a/08, 127a/09,
ķethüdālık : <i>Fa.</i> kūthūdanın yaptığı iş	-1-	127a/11
ķ. 132a/06		ķ.- duğum 123b/08
key : <i>Fa.</i> Ne zaman, ne vakit?	-1-	ķ.- duķ 109b/02, 110b/09,
k. 127a/09		110b/10
kez : Defa	-32-	ķ.- dum 106a/08, 106b/07,
k. 101a/01, 101a/02, 101a/03,		106b/10, 107a/05, 107b/01, 119a/13,
101a/12, 108a/06, 109b/12, 112b/06,		123b/06, 135b/10, 135b/12, 136a/11,
117b/10, 120a/04, 121b/10, 123a/08,		137b/09
123b/02, 123b/05, 132a/13, 134a/03,		ķ.- duñ 105a/02, 106b/11,
136a/03, 136a/04, 136a/10, 136a/12,		109a/10, 125b/10,
136b/05, 137a/11, 137b/03, 138b/12,		ķ.- ğıl 130b/07, 132a/01,
139a/12, 140b/03		134b/09, 140b/01
k.+ den 116b/11, 132b/13,		ķ.- ıcak 110b/07
133a/02, 134a/13, 139b/01		ķ.- ıcıdur 129a/04
ķible : <i>Ar.</i> Kabe'nin bulunduğu yön	-1-	ķ.- inan 129b/04
ķ.+ ye 132b/09		ķ.- ısar 116a/05
ķıgır - : Çağırma, davet etme	-5-	ķ.- ma 113b/03, 124a/02,
ķ.- dı 121b/03, 125b/07		124b/05, 124b/07
ķ.- dılar 104b/01		ķ.- madan 129a/02
ķ.- ır 125b/11		ķ.- mağa 112b/01, 115b/05,
ķ.- sa 125b/11		140a/01
ķıl - : Kılmak, yapmak, etmek, eylemek	-160-	ķ.- mağı 112a/07
		ķ.- mağıl 111a/04, 127a/04,
		127a/05, 140a/09

105b/04, 105b/05, 105b/06, 105b/09,
 105b/10, 105b/11, 105b/12, 106a/01,
 106a/02, 106a/03, 106a/04, 106a/06,
 106a/07, 106a/09, 106a/10, 106a/11,
 106a/12, 106a/13, 106b/02, 106b/03,
 106b/04, 106b/05, 106b/06, 106b/07,
 106b/08, 106b/09, 106b/10, 106b/11,
 106b/13, 107a/02, 107a/03, 107a/05,
 107a/06, 107a/08, 107a/09, 107a/10,
 107a/12, 107a/13, 107b/02, 107b/04,
 107b/05, 107b/06, 107b/07, 107b/08,
 107b/10, 107b/11, 107b/13, 108a/01,
 108a/02, 108a/03, 108a/04, 108a/05,
 108a/06, 108a/07, 108a/10, 108b/01,
 108b/02, 108b/03, 108b/05, 108b/07,
 108b/08, 108b/09, 108b/10, 109a/04,
 109a/05, 109a/08, 109a/10, 109a/11,
 109a/13, 109b/01, 109b/02, 109b/03,
 109b/04, 109b/05, 109b/07, 109b/09,
 109b/11, 109b/12, 110a/01, 110a/04,
 110a/05, 110a/06, 110a/07, 110a/09,
 110a/10, 110a/11, 110a/12, 110a/13,
 110b/01, 110b/02, 110b/04, 110b/05,
 110b/06, 110b/07, 110b/09, 110b/10,
 110b/12, 110b/13, 111a/02, 111a/03,
 111a/04, 111a/05, 111a/06, 111a/07,
 111a/11, 111a/13, 111b/01, 111b/02,
 111b/03, 111b/04, 111b/05, 111b/06,
 111b/07, 111b/08, 111b/09, 111b/10,
 111b/12, 111b/13, 112a/01, 112a/03,
 112a/05, 112a/06, 112a/07, 112a/08,
 112a/09, 112a/10, 112a/12, 112a/13,
 112b/01, 112b/02, 112b/03, 112b/04,
 112b/05, 112b/06, 112b/07, 112b/08,
 112b/09, 112b/10, 112b/11, 112b/13,
 113a/01, 113a/02, 113a/03, 113a/04,
 113a/05, 113a/06, 113a/09, 113a/10,
 113a/13, 113b/02, 113b/03, 113b/05,
 113b/06, 113b/07, 113b/09, 113b/10,
 113b/12, 113b/13, 114a/01, 114a/03,
 114a/04, 114a/05, 114a/07, 114a/08,
 114a/09, 114a/10, 114a/11, 114a/12,
 114b/02, 114b/03, 114b/04, 114b/05,
 114b/06, 114b/08, 114b/09, 114b/11,
 114b/12, 114b/13, 115a/04, 115a/10,
 115a/11, 115a/12, 115a/13, 115b/02,
 115b/03, 115b/04, 115b/05, 115b/06,
 115b/08, 115b/09, 115b/10, 115b/13,
 116a/01, 116a/02, 116a/03, 116a/05,

116a/06, 116a/07, 116a/08, 116a/09,
 116a/10, 116a/11, 116a/12, 116a/13,
 116b/02, 116b/03, 116b/04, 116b/06,
 116b/07, 116b/13, 117a/04, 117a/05,
 117a/06, 117a/08, 117a/11, 117a/12,
 117a/13, 117b/01, 117b/03, 117b/05,
 117b/08, 117b/13, 118a/02, 118a/03,
 118a/04, 118a/09, 118a/11, 118a/12,
 118b/02, 118b/03, 118b/04, 118b/05,
 118b/07, 118b/08, 118b/11, 118b/12,
 118b/13, 119a/01, 119a/02, 119a/05,
 119a/06, 119a/07, 119a/08, 119a/10,
 119a/13, 119b/01, 119b/02, 119b/04,
 119b/06, 119b/07, 119b/08, 119b/12,
 119b/13, 120a/01, 120a/03, 120a/04,
 120a/08, 120a/12, 120a/13, 120b/01,
 120b/02, 120b/03, 120b/05, 120b/06,
 120b/08, 120b/13, 121a/01, 121a/03,
 121a/04, 121a/05, 121a/06, 121a/07,
 121a/08, 121a/09, 121a/10, 121a/11,
 121a/12, 121a/13, 121b/01, 121b/02,
 121b/03, 121b/04, 121b/05, 121b/07,
 121b/11, 122a/02, 122a/04, 122a/06,
 122a/07, 122a/08, 122a/09, 122a/10,
 122a/11, 122a/13, 122b/01, 122b/02,
 122b/03, 122b/04, 122b/06, 122b/07,
 122b/10, 122b/11, 123a/02, 123a/03,
 123a/05, 123a/07, 123a/09, 123a/11,
 123b/01, 123b/04, 123b/06, 123b/07,
 123b/08, 123b/10, 123b/11, 124a/02,
 124a/04, 124a/06, 124a/07, 124a/08,
 124a/09, 124a/11, 124a/13, 124b/01,
 124b/03, 124b/04, 124b/05, 124b/06,
 124b/07, 124b/09, 124b/10, 124b/11,
 124b/12, 124b/13, 125a/01, 125a/02,
 125a/03, 125a/05, 125a/07, 125a/08,
 125a/09, 125a/10, 125a/11, 125a/13,
 125b/01, 125b/03, 125b/04, 125b/05,
 125b/08, 125b/10, 125b/12, 125b/13,
 126a/05, 126a/07, 126a/08, 126a/09,
 126a/10, 126a/11, 126a/12, 126a/13,
 126b/01, 126b/09, 126b/10, 126b/12,
 127a/01, 127a/02, 127a/03, 127a/06,
 127a/07, 127a/08, 127a/09, 127a/10,
 127a/11, 127a/13, 127b/01, 127b/03,
 127b/06, 127b/09, 127b/11, 128a/02,
 128a/04, 128a/05, 128a/06, 128a/07,
 128a/08, 128a/09, 128a/10, 128a/11,
 128a/12, 128a/13, 128b/01, 128b/02,

128b/03, 128b/04, 128b/05, 128b/07,
 128b/08, 128b/09, 128b/10, 128b/11,
 129a/03, 129a/04, 129a/07, 129a/08,
 129a/09, 129a/11, 129a/12, 129a/13,
 129b/02, 129b/03, 129b/05, 129b/07,
 129b/08, 129b/09, 129b/10, 129b/11,
 129b/12, 130a/01, 130a/03, 130a/05,
 130a/06, 130a/07, 130a/08, 130a/10,
 130a/11, 130a/12, 130a/13, 130b/02,
 130b/05, 130b/06, 130b/07, 130b/09,
 130b/10, 130b/11, 131a/01, 131a/03,
 131a/06, 131a/07, 131a/08, 131a/09,
 131a/11, 131a/13, 131b/06, 131b/07,
 131b/09, 131b/10, 131b/11, 131b/12,
 132a/03, 132a/04, 132a/05, 132a/07,
 132a/08, 132b/01, 132b/02, 132b/03,
 132b/04, 132b/05, 132b/06, 132b/07,
 132b/08, 132b/09, 132b/11, 132b/12,
 132b/13, 133a/02, 133a/06, 133a/07,
 133a/08, 133a/11, 133a/12, 133a/13,
 133b/02, 133b/03, 133b/04, 133b/05,
 133b/07, 133b/10, 133b/12, 133b/13,
 134a/01, 134a/02, 134a/03, 134a/04,
 134a/05, 134a/07, 134a/10, 134a/11,
 134a/12, 134b/01, 134b/04, 134b/05,
 134b/07, 134b/11, 134b/12, 134b/13,
 135a/01, 135a/02, 135a/03, 135a/04,
 135a/05, 135a/07, 135a/09, 135a/11,
 135b/02, 135b/06, 135b/10, 135b/13,
 136a/01, 136a/02, 136a/03, 136a/04,
 136a/06, 136a/09, 136a/10, 136a/11,
 136a/13, 136b/01, 136b/02, 136b/03,
 136b/04, 136b/05, 136b/07, 136b/08,
 136b/12, 136b/13, 137a/01, 137a/04,
 137a/05, 137a/06, 137a/08, 137a/09,
 137a/10, 137b/01, 137b/03, 137b/04,
 137b/06, 137b/07, 137b/08, 137b/10,
 137b/11, 138a/01, 138a/02, 138a/03,
 138a/05, 138a/06, 138a/07, 138a/09,
 138a/12, 138a/13, 138b/02, 138b/03,
 138b/04, 138b/06, 138b/07, 138b/08,
 138b/10, 138b/11, 138b/12, 138b/13,
 139a/03, 139a/05, 139a/07, 139a/08,
 139a/10, 139a/11, 139b/01, 139b/02,
 139b/03, 139b/04, 139b/05, 139b/07,
 139b/09, 139b/10, 139b/11, 139b/12,
 140a/03, 140a/04, 140a/10, 140a/13,
 140b/01, 140b/02, 140b/04, 140b/08,
 140b/09, 140b/10, 140b/11, 140b/13

2.Belirsizlik zamiri -4-
 k.+ i 125b/11
 k.+ üñ 103a/12
 k.+ üñsin 117a/11

3.Soru zamiri -8-
 k.+ dür 115b/03, 129b/11,
 134b/10
 k.+ lerdür 130a/08
 k.+ sin 106a/10, 112a/06,
 114b/03
 k.+ siz 110a/09

kimesne : kimse **krş kimse** -2-
 k. 105b/07
 k.+ den 104a/10

kimse : kimse **krş. kimesne** -6-
 k. 115a/09
 k.+ den 112a/02, 112a/03,
 113a/07
 k.+ ye 111a/05, 113a/08

kirde : *Fa.* Bir pide türü -1-
 k. 119b/04

kireç : *Fa.* kireç -1-
 k.+ ler 137a/01

kise : *Fa.* kese -1-
 k.+ ñi 102a/01

kişi : Kimse -97-
 k. 100b/02, 100b/10, 101a/02,
 101a/03, 101a/09, 101b/12, 101b/13,
 102b/01, 102b/04, 102b/06, 103a/07,
 103a/10, 103b/08, 104a/05, 104a/06,
 104b/01, 104b/02, 104b/08, 105a/13,
 106a/07, 106b/12, 107a/09, 107b/08,
 108a/06, 110a/02, 110a/11, 110b/11,
 112a/05, 112a/09, 112a/13, 112b/06,
 113a/06, 113a/12, 113b/12, 114a/03,
 114a/08, 114a/11, 116a/10, 116b/04,
 118b/05, 118b/06, 119a/04, 122a/07,
 123a/03, 123a/06, 124a/08, 124b/04,
 124b/12, 126a/11, 127a/07, 127a/10,
 130a/01, 130a/02, 130a/04, 130a/10,
 130b/12, 134a/02, 134a/07, 136a/08,
 137a/08, 137b/01, 137b/11, 137b/12,
 138a/02, 138b/12
 k.+ de 107a/09
 k.+ den 107b/05, 119a/10,
 127a/06
 k.+ dür 117b/08
 k.+ ler 126b/01, 130b/07
 k.+ leri 114a/13

k.+ lerle 126b/10			k.+ ma 130b/13		
k.+ nüñ 109b/08, 113b/02,			konuk : Konuk	-4-	
113b/05, 119a/03, 127a/02			k. 105b/01, 105b/02		
k.+ si 136b/01			konuk ol- 105a/13, 113a/08		
k.+ sin 136a/13, 138a/05			konukluk : Misafirlik	-1-	
k.+ ven 118b/08			k.+ a 104b/01		
k.+ ye 100b/06, 100b/07,			kop - : Kopmak	-2-	
113a/08, 115b/03, 117b/02, 128a/04,			k.- dı 101a/07, 108b/03		
130a/11, 135a/13, 136a/02,			kopar - : Koparmak	-2-	
139b/03			k.- dılar 137a/02		
k.+ yidi 138b/09			k.- urlardı 101a/06		
kitāb : Ar. kitap	-2-		kopuz : saz	-6-	
k. 110a/04			k. 140b/06, 140b/08, 140b/09		
k.+ ı 132b/01			k.+ ıla 140b/07, 140b/11		
ko - : koymak		krş. koy-	k.+ uñ 140b/12		
k. 123a/09	-34-		kork - : Korkmak	-11-	
k.- dı 109a/07, 109a/08,			k.- a 126b/10		
118b/02, 118b/07, 122a/02, 135a/13			k.- ar 128b/10		
k.- dılar 105b/04, 119b/02,			k.- arsa 129a/13		
123a/02, 131a/08			k.- arvan 123b/11, 136b/03		
k.- dum 132a/09, 135b/05			k.- dı 121a/01		
k.- duñ 104b/13, 107b/09,			k.- duğı 113a/12		
136a/08			k.- mağıl 119a/10		
k.- ğıl 130a/02			k.- mağ 129b/07, 129b/08		
k.- madılar 101a/13, 104b/07			k.- mañ 107b/02		
k.- mağ 107a/03			korku : Korku	-8-	
k.- mağdur 126b/05, 126b/07			k. 113b/11, 119a/09, 126b/02,		
k.- mazlar 104b/09			129a/03		
k.- mazlarıdı 105b/07			k.+ lardan 129b/08		
k.- r 129b/10			k.+ sı 130b/03		
k.- rsız 104a/03			k.+ sindan 120b/13		
k.- salardı 105b/04			k.+ yıla 127b/06		
k.- ya 120b/03, 120b/04			korkulu : Korkulu	-3-	
k.- yalar 104b/10			k. 117a/11, 126b/01, 128b/03		
k.- yarsa 129a/08			kov - : Kovmak	-1-	
k.- yaydum 131b/10			k.- ar 108b/04		
k.- yıcağ 116a/02, 127b/08			koy - : Koymak	-2-	krş. ko-
koğa : Kova	-1-		k.- ğıl 121b/06		
k.+ ya 108a/01			koyun : Koyun	-2-	
koğu : Koku		krş. koku	k.+ uma 105a/04		
k.+ sı 101b/11	-1-		k.+ umda 105a/05		
koğu : Koku		krş. koğu	köşk : Köşk	-2-	
k. 109a/10, 111a/09	-3-		k. 117a/09		
k.+ lar 109a/06			k.+ üñ 117a/10		
koğulu : Kokulu	-1-		kucak : Kucak	-1-	
k. 109a/11			k. 111b/12		
kon - : Konamak	-1-		kudret : Ar. güç	-1-	
k.- dı 116b/10			k.+ i 108a/09		
konşuluk : Komşuluk	-1-		kul : Kul	-16-	

ķ. 119a/11, 126b/09, 128b/10		ķ.- yunca 140b/03	
ķ.+ a 126b/09		ķuruluk : Kuruluk	-1-
ķ.+ ı 128b/06, 137a/07		ķ.+ ı [ķurulugı] 104b/09	
ķ.+ ımı 127a/09, 127a/11		ķuş : Kuş	-8-
ķ.+ ısız 119a/11		ķ. 115b/12, 116b/07, 116b/08,	
ķ.+ larıla 122a/08		116b/09, 137a/04	
ķ.+ larum 114a/07, 121a/02		ķ.+ ı 116b/06	
ķ.+ umı 128a/09		ķ.+ lar 125a/13	
ķ.+ van 106a/11		ķ.+ ları 131a/04	
ķul eyle- 125b/06		ķutb : Ar. 1. Kutup	-1-
ķulak : Kulak	-6-	ķ.+ ı 115a/04	
ķ. 129a/01		2. Bir konuda yüksek bilgisi ve	
ķ.+ ı [ķulağı] 128a/10, 133b/03		yetkisi olan	-1-
ķ.+ ımı [ķulağını] 134b/06		ķ.+ ıydı 131b/02	
ķ.+ uma [ķulağuma] 136b/04		ķuvvet : Kuvvet	-1-
ķ.+ umdan [ķulağumdan]		ķ.+ üm 138b/02	
101a/11		ķüy : Ar. köy, mahalle, sevgilinin	
ķulavuzla - < ķulağuzla - : yol		bulunduğı yer	-1-
göstermek	-2-	k.+ ı 138a/07	
ķ.- ya 130a/12, 130b/08		ķuyu : Kuyu	-4-
ķulluk : Kulluk	-7-	ķ. 108a/02, 108a/03	
ķ. 128b/05, 132a/07		ķ.+ sina 108a/01	
ķ.+ ı [ķulluğı] 123b/09, 132a/01,		ķ.+ ya 108a/05	
132a/06		ķüçük : Küçük	-2-
ķ.+ ına [ķulluğına] 132a/08		k. 117a/01	
ķulluk eyle- 132a/11		ķüllü : Ar. hepsi	-2-
ķum : Kum	-1-	k. 132a/08	
ķ. 107b/07		ķüngüre : Fa. Kubbenin en yüksek yeri	-1-
ķur'ān : Ar. Hz. Muhammed'e inan		k.+ si 117a/10	
müslümanların kutsal kitabı	-3-	ķürk : Kürk	-2-
ķ. 103b/12, 109b/01, 131b/12		k.+ üm 101b/05	
ķurbān : Ar. dinin buyruğunu yerine		k.+ üñ 101b/06	
getirmek için kesilen hayvan	-1-	ķā-cerem : Ar. şüphesiz	-2-
ķ. 124b/09		l. 117a/07	
ķurd : Kurt	-1-	l.+ āllāhü 127a/01	
ķ. 115b/12		ķatıf : Ar. hoş bir güzelliğı olan	-3-
ķurşa : Yuvarlak (yiyecek)	-6-	l. 119a/12, 137b/03	
ķ. 119b/05, 121b/09, 134b/02,		ķatıfrak : Ar. +T. çok güzelliğı olan	-1-
139b/09, 139b/12		l. 125a/06	
ķ.+ lar 119b/07		ķā-yezāl : Ar. bitimsiz	-1-
ķursak : Kursak	-2-	l. 133b/04	
ķ.+ ına [ķursağına] 136a/12		ķāyık : Ar. uygun	-4-
ķ.+ uñuz [ķursağıñuz] 134a/09		l. 126a/03, 136a/02	
ķurtul - : Kurtulmak	-1-	l.+ dur 109b/09, 136b/07	
ķ.- a 133a/09		ķemyezel : Ar. baki olma	-1-
ķuru : Kuru, yalnız, sade	-4-	l. 133b/03	
ķ. 108a/13, 133a/13, 133b/01,		ķokma : Ar. lokma	-8-
139a/08			
ķuru- : Kurumak	-1-		

- l. 118a/10, 118b/02, 118b/03,
118b/13, 131b/10
l.+ m 110a/10
l.+ ñuzdan 110a/10
Lokmān : *Ar.* Kur'an'daki bir sure adı -1-
L. 131b/12
lūgat : *Ar.* lūgat -1-
l.+ ıla 126a/03
lūtf : *Ar.* iyilik, yardım -1-
l. 124a/02
mādemki : *Fa.* bağlaç -1-
m. 115a/08
mādemkim : *Ar.+T.* bağlaç -2-
m. 113b/03
m. 129b/04
mağfiret : *Ar.* mağfiret -1-
m.+ en 115a/01
mağrib : *Ar.* batı -1-
m.+ e 102b/10
makām : *Ar.* makam -9-
m. 101b/03, 140a/06, 140a/08,
140a/09
m.+ a 137b/02
m.+ ı 131b/01
m.+ ına 135a/13
m.+ ında 131b/05
m.+ um 133b/13
māl : *Ar.* taşınır veya taşınmaz
varlıkların bütünü -5-
m. 100b/11, 121b/01
m.+ ı 112b/01, 121a/11
m.+ uñı 121a/08
ma' lūm : *Ar.* bilinen belli -2-
m. 110b/05
m. oldı 117b/03
ma' nā : *Ar.* anlam -2-
m.+ sı 130a/06
m.+ sını 132a/02
mānend : *Fa.* benzeri -1-
m.+i 109b/08
ma' nī : *Ar.* engel -1-
m. 106b/11
ma' rifet : *Ar.* hüner -5-
m. 127b/04, 127b/12
m.+ idür 127b/12, 127b/13
m.+ ini 133b/05
ma' rūf : *Ar.* herkesçe bilinen, ünlü -2-
m. 110b/08
m.+ a 110b/07
maşhara : *Ar.* alaya almak -1-
m.+ ya 101a/05
ma' şiyet : *Ar.* günah -4-
m. 102b/05, 113b/03
ma' şiyet kıl- 103a/01, 103a/04
maşrık : *Ar.* gün doğusu, doğu -1-
m.+ dan 102b/10
me' āşī : *Ar.* isyan -1-
m.+ den 103b/07
meded : *Ar.* yardım -1-
m.+ iyile 135b/12
meger : *Fa.* oysa -3-
m. 104b/01, 113b/07, 131a/08
megerkim : *Fa.+T.* bağlaç -2-
m. 117b/06, 127b/06
mekteb : *Ar.* okul -1-
m.+ e 131b/11
melāmet : *Ar.* kınama -4-
m. 115a/03, 115a/06, 134a/08,
135b/05
Melikü'l Mevt : *Ar.* insanların ruhunu
kabzeden Azrail as. -2-
m. 103a/05
m.+ i 103a/08
men : ben -1-
m. 110a/02
menn ve selvā : *Ar.* İsrail oğullarının
Mısırdan çıkartıldıkları zaman Allah
tarafından kendilerine gönderilen helva
ve bildircindir -2-
m. 118a/05, 118a/07
menzil : *Ar.* yolculukta dinlenmek
amacıyla durulan yer -6-
m. 129a/08
m.+ e 110a/10, 116b/13,
133b/09, 133b/11
m.+ ine 124b/12
mertebe : *Ar.* derece -4-
m. 133b/13, 140a/09
m.+ ye 112b/13, 135a/08
mes'ele : *Ar.* sorun -1-
m.+ si 134b/04
mescid : *Ar.* genellikle minaresiz, küçük
cami -13-
m. 101a/12, 105b/07, 105b/09,
110b/11, 135b/13, 136a/02, 138a/10
m.+ e 101a/12, 110b/13
m.+ inde 105b/06

m.+ üm 122a/09			
m.+ üñ 101b/02			
meşel : <i>Ar.</i> masal	-1-	muḥālefet : <i>Ar.</i> bir tutma, görüşe, davranışa karşı olma durumu	-1-
m.+ dür 107a/12		m. 127a/01	
mesele : <i>Ar.</i> mesele	-1-	muḥālif : <i>Ar.</i> bir tutuma bir görüşe karşı olan kimse	-2-
m. 114b/03		m. 125a/03	
mest : <i>Fa.</i> sarhoş	-2-	muḥālif ol- 111b/10	
m. 107a/01		muḥāliflik : <i>Ar.</i> + <i>T.</i> karşı olma	-1-
mest ol- 139b/04		m. 125a/06	
meş'ale : <i>Ar.</i> meşale	-3-	muḥanneş : <i>Ar.</i> korkak	-1-
m. 114a/13, 114b/01		m. 124a/07	
m.+ si 114b/06		muntazır : <i>Ar.</i> bekleyen kişi	-2-
meşāyih : <i>Ar.</i> şeyhler	-2-	m. 104b/02, 110b/08	
m.+ dan 101b/09		murād : <i>Ar.</i> istek	-3-
m.+ uñ 131b/02		m. 101a/06	
meşgūl : <i>Ar.</i> bir işle uğraşan	-8-	m.+ um 101a/11, 101b/08	
m. 100b/01, 104a/04, 111a/09,		murdār : <i>Fa.</i> mundar, kirli, pis	-1-
116b/01, 130b/10, 133b/08, 134b/01		m. 104b/05	
meşgūl kıl- 129b/10		musahḥar : <i>Ar.</i> ele geçirilmiş -1-	
meşgūl ol- 111a/09		m.+ aya tut-: boyun eğdirmek	
meşhūr : <i>Ar.</i> herkesçe bilinen	-1-	106a/12	
m.+ dur 131b/06		muşallaṭ : <i>Ar.</i> bir kimse veya şeyin üzerine biktıracak kadar düşen	-1-
mevc : <i>Ar.</i> dalga	-2-	m. kıldı 116b/02	
m. 101a/07, 101a/10		muşhaf : <i>Ar.</i> Kur'an	-1-
meydān : <i>Ar.</i> meydan	-2-	m.+ ı 118a/13	
m.+ ına 127b/04		mu'teber : <i>Ar.</i> itibarı olan	-1-
m.+ inuñ 108b/12		m.+ dür 105a/12	
mi' de : <i>Ar.</i> mide	-2-	muṭī' : <i>Ar.</i> itaat eden	-2-
m.+ de 126a/09		m.+ yem 119a/02	
m.+ ñüz 138b/07		m. ol- : itaat etmek 122b/10	
mihnet : <i>Ar.</i> zahmet, zorluk	-2-	muvāfaḳat : <i>Ar.</i> razı olma, kabul etme	-4-
m. 102a/04, 104b/13		m. 118a/12	
mihrāb : <i>Ar.</i> mihrap	-2-	muvāfaḳat eyle- 118a/13	
m. 137a/04		muvāfaḳat kıl- 107a/07, 110b/06	
m.+ a 105b/08		muvāfiḳ : <i>Ar.</i> uygun	-3-
minber : <i>Ar.</i> hutbe okunan yer	-1-	m. 125a/03, 125a/04	
m.+ e 110a/04		m.+ dur 125a/04	
minnetsüz : <i>Ar.</i> + <i>T.</i> minnetsiz	-1-	muvāfiḳlik : <i>Ar.</i> uygunluk	-1-
m. 119b/07		m. 125a/05	
mīrāş : <i>Ar.</i> miras	-1-	mü'min : <i>Ar.</i> müslüman	-2-
m. 121a/06		m.+ lere 126b/03	
mişkāl : Ağırlık ölçü birimi	-1-	m.+ leri 126b/08	
m. 138a/12		mübārek : <i>Ar.</i> kutlu	-1-
miyāne : <i>Ar.</i> orta, vasat	-1-	m. olsun 133b/12	
m.+ dür 111b/02		mübāriz : <i>Ar.</i> bir emel, iş uğrunda mücadele eden	-1-
muḥabbet : <i>Ar.</i> muhabbet	-1-	m.+ i 108b/12	
m. 127b/07			
muḥakkık : <i>Ar.</i> gerçeği araştıran	-1-		
m.+ laruñ 131a/13			

mübtelā : <i>Ar.</i> bağımlı m. 120a/02 m.+ lar 120a/05, 120a/11	-3-	m.+ i 123b/01, 133b/07, 138b/09 m.+ ine 124b/04 m.+ iyidi 109a/02 m.+ ler 136b/07, 136b/11,	
mücāhid : <i>Ar.</i> mücahit, cihat eden, savaşan m.+ e 108b/12, 109a/01, 135b/05	-3-	137a/01 m.+ leri 137a/05 m.+ lerinden 140b/09 m.+ lerüñ 136b/10 m.+ üñ 124b/06, 139a/05	
mücāvir : <i>Ar.</i> yakın komşu olan m. 138a/10	-1-	mürüvvet : <i>Ar.</i> mutluluk m. 113b/02	-1-
mücib : <i>Ar.</i> icap eden m. 125a/01	-1-	müslümān : <i>Ar.</i> + <i>Fa.</i> müslüman m. 110a/02, 135b/10 m.+ lar 114a/12, 115b/06 m.+ uñ 112a/12	-5-
müdde‘ī : <i>Ar.</i> davacı m. 124a/11, 124b/03 m.+ ye 124a/11	-3-	müslümānlık : <i>Ar.</i> + <i>Fr.</i> + <i>T.</i> müslümanlık m. 125b/09 m.+ ı 119a/06	-2-
müddet : <i>Ar.</i> süre m. 121a/09	-1-	müstecāb : <i>Ar.</i> icabet edilen m. 104a/05	-1-
mü‘ezzin : <i>Ar.</i> ezan okuyan din görevlisi m. 131a/05, 131a/06	-2-	müşāhid : <i>Ar.</i> gözlemci m.+ e 108b/12 m.+ esine 109a/13	-2-
müflis : <i>Ar.</i> iflas etmiş m. 103a/09	-1-	müşk : <i>Fa.</i> misk m. 109a/06	-1-
müfsid : <i>Ar.</i> arabozan m. 109a/04	-1-	müşāk : <i>Ar.</i> özleyen, göreceği gelen m.+ larumuzu 124a/13	-1-
mühlet : <i>Ar.</i> vade m. 103a/06	-1-	müşākklık : <i>Ar.</i> + <i>T.</i> müştak m.+ ı [müştalığı] 140a/01	-1-
mühre : <i>Fa.</i> her tür yuvarlak şey m. 121b/07	-1-	müteğayyir : <i>Ar.</i> değişen m. 113a/05, 122a/13	-2-
müjdelürak : <i>Fa.</i> + <i>T.</i> çokça müjdeli m.+ dur 112a/12	-1-	müzd : <i>Ar.</i> 1. Ücret m. 113a/03, 140b/13 2. Karşılık m.+ ini 126b/08	-2-
mükāfāt : <i>Ar.</i> karşılık, ödül m.+ ıdur 102a/10	-1-	nafaka : <i>Ar.</i> geçinmek için gerekli olan şeylerin bütünü n.+ sını 134a/01	-1-
mülāzım : <i>Ar.</i> bir işe girmek için bir süre o işe parasız devam eden m. 130a/03	-1-	nāgāh : <i>Fa.</i> ansızın n. 101a/07, 101b/06, 107a/13, 107b/08, 116b/13, 117a/10, 136a/08	-7-
mülk : <i>Ar.</i> ülke, yurt, memleket m.+ idür 102b/10, 102b/11	-2-	naķil : 1. <i>Ar.</i> hikāye etme, anlatma, söyleme n.+ dür 100b/04, 101b/09, 101b/12, 102a/09, 102b/01, 103b/09, 104a/05, 104a/11, 104a/13, 104b/05, 104b/10, 105a/06, 105a/13, 105b/05, 106a/09, 106b/13, 107a/08, 107a/12,	-69-
münācāt : <i>Ar.</i> yakarma, duada bulunma m. 126a/05	-1-		
münker ve nekir : <i>Ar.</i> İslam'da kabirde insanı ilk sorguya çekecek olan meleklerle verilen isim m. 103a/11	-1-		
münkir : <i>Ar.</i> inkar eden m.+ idi 115a/08, 123a/08	-2-		
mürīd : <i>Ar.</i> mürit m. 100b/05, 100b/06, 124b/01, 124b/08, 133b/09, 138b/12, 139a/08, 140b/09	-22-		

107b/04, 107b/07, 108a/01, 108a/06,
108a/10, 108b/07, 109b/05, 109b/12,
110a/03, 110a/07, 110a/13, 111a/05,
111b/12, 112a/05, 112a/09, 112b/02,
112b/13, 113a/04, 113b/03, 114a/11,
118a/09, 119a/02, 120a/01, 120b/05,
121a/04, 122a/06, 123a/03, 123a/07,
123b/01, 124b/13, 125a/07, 125a/11,
125b/13, 130a/12, 131b/11, 132b/06,
132b/11, 133b/13, 134b/13, 135a/09,
135b/13, 136a/02, 136b/01, 136b/05,
137b/03, 138a/09, 138b/03, 138b/08,
139b/02, 140a/10, 140b/04

2. *Ar.* bir şeyi başka bir şeye götürme

-1-

n. 103b/09

namāz : *Fa.* namaz -24-

n. 103b/08, 110b/07, 118a/13,

125b/13

n.+ a 108a/13, 108b/03, 118b/02,

126a/05

n.+ dan 108b/05

n.+ ı 124b/08

n.+ ını 110b/09, 110b/10,

124a/05, 140a/02

namāz kıl- 105b/01, 107b/05,

110b/09, 124a/02, 124b/05, 124b/07,

132b/12, 135b/12

namāzlağı : *Fa.* + *T.* üstünde namaz

kılınan seccade

-1-

n. 114a/06

namāzluğ : *Fa.* + *T.* namazlık

-1-

n.+ usını 110b/12

nāme : *Fa.* mektup

-3-

n. 125a/08, 139b/02, 139b/07

nāmerd : *Fa.* mert olmayan

-1-

n. 124a/07

na'ra : *Ar.* haykırma

-1-

n. 133b/01

naşib : *Ar.* nasip

-1-

n.+ üm 106b/09

naşrānī : *Ar.* İsa peygamberin dininden

olan

-1-

n. 110a/02

naẓar : *Ar.* bakış

-13-

n. 108b/07, 116a/11, 123b/05,

123b/12

n.+ ı 128a/06, 131b/04

n.+ ında 139a/12

n.+ ıyıla 120a/10, 124a/03,

124a/04, 135b/08, 138b/01

n.+ uñuz 139a/09

nāzik : *Fa.* nazik

-1-

n. 106a/08

ne : 1. Zarf, <ne için

-16-

n. 113a/02, 125a/13, 128a/11,

131a/09, 132b/05, 134a/07, 137b/06

n.+ çün 100b/10, 106b/04,

108a/08, 109b/01, 113b/11, 118a/05,

119b/07, 120a/03, 136a/13

2. Zamir

-56-

n. 101b/12, 102a/10, 102b/06,

103b/09, 107b/09, 108a/01, 108a/07,

109b/09, 110a/09, 111a/08, 111a/13,

113b/13, 114a/04, 114a/09, 115b/04,

116a/05, 118a/10, 118b/03, 121a/03,

121a/04, 125a/09, 128a/10, 128a/11,

128a/12, 130a/07, 131b/12, 133a/06,

134a/10, 138b/07, 139b/03

n.+ dür 101b/07, 102b/04,

102b/08, 102b/13, 103a/05, 103a/11,

103b/02, 104b/08, 105a/08, 107a/09,

120b/06, 129b/08, 129b/09, 138b/13

n.+ eylesün 104a/06

n.+ ise 124a/10

n.+ ñ 136a/09

n.+ ol-aydı 101b/04

n.+ ydi 106b/08

n.+ ye 109b/04

n.+ yidi 106b/11

n.+ yile 110a/10

n.+ yledi 113b/10

n.+ ylediler 110a/03

n.+ yledüm 110a/03

3. Sıfat

-16-

n. 102b/11, 103a/02, 106a/01,

106a/02, 110a/12, 111b/08, 112b/04,

122a/11, 124a/09,

128b/04, 130a/13, 136a/01,

136b/06, 137b/03, 138a/05, 139b/12

4. Ne...ne bağlaç

-13-

n. 119b/10, 120b/13, 121a/01,

121a/02, 130a/07, 133b/03, 133b/04,

133b/05

nebī : *Ar.* peygamber

-1-

t. 139b/08

nefes : *Ar.* nefes

-2-

n. 120a/05

n.+ i 120a/05
nefs : *Ar.* kendi -33-
 n. 115a/13, 118a/10, 118a/12,
 118a/13, 126b/04, 126b/07
 n.+ ile 127a/05
 n.+ inden 126a/13
 n.+ ini 126a/08, 127a/10
 n.+ inüñ 127a/09, 127a/12
 n.+ üm 101a/07, 101b/07,
 110a/06, 116a/01, 118b/04, 135b/03,
 140a/13
 n.+ ümden 110a/06, 135b/06
 n.+ üme 100b/12
 n.+ ümi 100b/12, 101a/11,
 101b/08
 n.+ üñ 140b/02
 n.+ üñden 113b/01
 n.+ üñe 115b/05, 115b/07
 n.+ üñile 118b/13, 129b/13
 n.+ üñile. 129b/13
nerdübān : *Fa.* merdiven -4-
 n.+ dan 101b/02
 n.+ ı 101b/02
 n.+ uñ 101b/03, 101b/04
nesne : nesne -41-
 n. 100b/06, 104a/10, 110a/12,
 111a/06, 111a/07, 111a/12, 111b/01,
 111b/02, 112a/02, 112a/03, 112b/04,
 114b/08, 119a/11, 119b/01, 127b/07,
 128a/03, 129a/01, 129b/06, 130a/09,
 132a/13, 132b/03, 138b/04
 n.+ den 113a/07, 128b/04,
 129b/09
 n.+ dendür 126b/03
 n.+ dür 128b/02, 137b/04
 n.+ ler 124b/10, 126b/08
 n.+ lere 128b/03
 n.+ leri 114a/02, 128a/04,
 128b/01, 128b/13
 n.+ m 123a/04
 n.+ si 104a/06
 n.+ ye 114b/13, 140a/09
nez' : *Ar.* kendini kapama -1-
 n. 130b/08
nezr : *Ar.* adak -1-
 n. 116a/11
nice : 1. Ne kadar -10-

n. 100b/02, 101b/11, 104a/13,
 109b/03, 113b/11, 116a/09, 125a/10,
 132b/02
 n.+ dür 122b/01
2. Çok -2-
 n. 123b/04
3. Nasıl -2-
 n. 130b/01
 n.+ dür 140b/09
nidā : *Ar.* seslenme -1-
 n. 137b/04
niden : Neden **krş. ne** -3-
 n. 105b/03, 110a/08
 n.+ di 110a/01
nihāyet : *Ar.* son -1-
 n.+ i 131b/03
ni' met : *Ar.* insanın iyi yaşamasını
 sağlayacak her türlü refah -3-
 n. 102a/04
 n.+ i 104b/13
 n.+ in 103b/12
nişān : *Fa.* iz, belirti, işaret -10-
 n. 106a/01
 n.+ ı 107a/09, 107a/10, 126b/09,
 127a/02, 128b/01, 128b/02, 129b/07
 n.+ ıdur 107a/05
 n.+ ını 137b/13
nite : nasıl? -16-
 n. 103a/08, 104a/05, 104b/10,
 110b/11, 116b/13, 117b/01, 119a/07,
 125b/02, 125b/06, 125b/07, 132a/04,
 134b/04, 136a/04, 137a/08
nitekim : nasıl ki, benzeri, nitekim -6-
 n. 105b/01, 124b/09, 124b/11,
 128b/06, 137a/12, 137a/13
nitelik : özellik -1-
 n.+ in 124b/02
niye : zarf -1-
 n. 116a/06
niyet : *Ar.* niyet -2-
 n.+ i 126b/04
 n.+ lerin 126b/04
nūr : *Ar.* aydınlık, parıltı, parlaklık -2-
 n.+ ı 131b/01
 n.+ ını 109b/05
od : ateş -8-
 o. 108a/11, 108a/12, 117b/05
 o.+ a 108b/01, 108b/06
 o.+ ı 102a/13, 115b/03

o.+ ıyla 135b/05
odun : odun -2-
 o. 102a/10, 108a/11
oğlan : 1. Erkek çocuk -15-
 o. 121a/05, 121a/08, 121a/09,
 2. Yetişkin erkek
 121a/13, 121b/02, 121b/05, 121b/08,
 121b/11, 121b/12, 122a/04, 137a/12
 o.+ a 122a/02
 o.+ ı 121b/03, 121b/13
 o.+ larından 140b/05
oğul : Oğul -7-
 o. 132a/08
 o.+ ı 122a/08, 122a/10, 122a/11
 o.+ ına 124b/11
 o.+ ını 111b/08
 o.+ uñı 124b/09
oğulcuk : Oğulcuk -1-
 o.+ larum 118b/08
ok : Ok -2-
 o.+ ı 130b/05
oku - : 1. Okumak -9-
 o.- dı 112b/07, 130b/02,
 o.- dılar 118a/03
 o.- mışdı 110a/04
 o.- rdı 132a/13
 o.- riken 131b/12
 o.- rsın 132b/03
 o.- rsız 103b/12
 2. Çağırma
 o.- dı 140b/09
ol : Sıfat -234-
 o. 100b/07, 100b/08, 100b/09,
 100b/10, 101a/06, 101a/11, 101a/12,
 101a/13, 101b/01, 101b/02, 101b/06,
 101b/13, 102b/04, 102b/06, 102b/08,
 102b/09, 102b/10, 102b/13, 103a/02,
 103a/05, 103a/07, 103a/10, 103b/02,
 103b/04, 103b/06, 103b/08, 104a/04,
 104b/02, 104b/09, 105a/03, 105a/13,
 105b/04, 105b/08, 105b/10, 105b/11,
 106a/01, 106a/02, 106a/04, 106a/07,
 106b/07, 106b/09, 106b/12, 107a/01,
 107a/02, 107a/03, 107a/04, 107a/09,
 107a/11, 107b/07, 108a/09, 108a/10,
 108a/13, 108b/04, 108b/06, 108b/12,
 108b/13, 109a/01, 109a/05, 109a/06,
 109a/08, 110a/11, 111a/12, 111b/04,
 112a/08, 112a/11, 112a/12, 112a/13,

112b/01, 113b/05, 114a/10, 114b/01,
 114b/03, 114b/10, 115a/03, 115a/04,
 115b/02, 115b/10, 115b/13, 116a/04,
 116a/07, 116a/08, 116a/11, 116b/01,
 116b/08, 116b/09, 116b/10, 117a/01,
 117a/02, 117a/03, 117a/04, 117a/10,
 117b/04, 117b/06, 118a/10, 118b/05,
 119a/08, 119a/13, 119b/04, 119b/07,
 120a/06, 120a/10, 120a/11, 120b/03,
 120b/10, 120b/12, 121a/09, 121a/11,
 121a/12, 121a/13, 121b/02, 121b/05,
 121b/06, 121b/07, 121b/08, 121b/10,
 121b/11, 121b/13, 122a/01, 122a/02,
 122a/04, 122a/09, 122a/10, 122a/12,
 122b/05, 122b/06, 122b/12, 122b/13,
 123a/02, 123a/06, 123a/08, 123a/09,
 124a/07, 124a/10, 124b/06, 124b/07,
 125a/05, 125a/09, 125a/10, 125b/02,
 125b/05, 125b/06, 126a/08, 126a/10,
 126a/11, 126a/13, 126b/01, 126b/10,
 127a/07, 127a/10, 127b/02, 127b/13,
 128a/01, 128a/02, 128a/04, 129b/10,
 130b/11, 131a/03, 131b/09, 131b/10,
 133a/01, 133a/04, 133a/05, 133b/01,
 133b/09, 133b/13, 134a/03, 134a/07,
 134b/01, 134b/03, 134b/13, 135a/01,
 135a/06, 135a/07, 135a/10, 135a/11,
 135a/12, 135b/08, 135b/10, 136b/04,
 136b/09, 136b/10, 136b/11, 137a/03,
 137a/06, 138a/02, 138b/12, 139a/08,
 139a/11, 139a/12, 139b/03, 139b/07,
 139b/11, 139b/12, 140a/07, 140a/12,
 140b/04, 140b/06
ol : zamir -57-
 o. 102a/03, 102a/11, 103a/04,
 103a/12, 108b/13, 109b/09, 109b/10,
 112a/01, 122a/08, 122b/04, 125a/02,
 125b/04, 128b/03, 128b/06, 130a/01,
 130a/05, 130a/10, 130a/11, 131a/13,
 134b/07, 135a/02, 135a/03, 138a/11,
 138b/01, 139b/08
 o.+ dur 102b/05, 107a/10,
 111a/06, 111a/11, 111b/01, 111b/03,
 113a/03, 113a/13, 122b/02, 122b/03,
 126b/09, 127a/02, 127a/09, 127a/11,
 127b/09, 128a/05, 128b/01, 128b/05,
 128b/09, 128b/10, 129a/08, 129a/12,
 129b/08, 129b/11, 129b/12, 130a/05,
 130a/13, 130b/07, 132a/08, 133b/10

aña : Ona

-70-

a. 100b/05, 100b/10, 101b/12, 102b/08, 102b/12, 104a/11, 104b/02, 104b/07, 106b/02, 107a/03, 109b/01, 110a/01, 110b/08, 111b/09, 114b/07, 114b/12, 115a/08, 115a/10, 115a/11, 116a/01, 116b/02, 116b/03, 117a/05, 118a/08, 118a/10, 118a/13, 118b/03, 118b/12, 119a/03, 119a/13, 121b/04, 121b/05, 124a/11, 124b/03, 125a/01, 127a/01, 127a/07, 127a/09, 127b/10, 129b/05, 129b/07, 129b/12, 130a/03, 130a/13, 130b/06, 130b/09, 130b/13, 131b/09, 132a/04, 133b/05, 133b/07, 133b/10, 133b/13, 134a/02, 134a/03, 134a/04, 134b/08, 135b/01, 135b/07, 136a/01, 136a/04, 137a/05, 138a/05, 138b/10, 139a/11, 139a/12, 139b/04, 140b/06, 140b/10

anda : Orada

-10-

a. 100b/12, 101a/03, 105b/06, 110b/08, 119b/05, 122b/09, 137b/06, 137b/10, 137b/12

a.+ yıldı 124b/07

andan : ondan

-62-

a. 102b/03, 103b/08, 104a/01, 104a/06, 104b/06, 105a/01, 105a/11, 105b/09, 106b/07, 106b/10, 107a/06, 107b/08, 109b/09, 110a/03, 110a/05, 110a/09, 110a/12, 111a/08, 112b/11, 113a/03, 114b/05, 115b/07, 116b/05, 116b/09, 116b/12, 119a/11, 119b/01, 119b/02, 119b/10, 120a/10, 120b/03, 120b/11, 121a/03, 121b/06, 121b/07, 121b/09, 121b/11, 122b/10, 123b/10, 123b/11, 125b/01, 126a/05, 127a/08, 127b/07, 129b/07, 129b/09, 130a/01, 130a/02, 130a/04, 130a/08, 130b/02, 130b/05, 135b/04, 135b/05, 135b/10, 138a/02, 138a/05, 138b/05, 140a/06, 140a/08, 140b/01

anı : onu

-46-

a. 102b/02, 103b/13, 107a/02, 110a/06, 110b/02, 113b/09, 114a/03, 114a/08, 115a/07, 115a/09, 117a/11, 117b/04, 117b/12, 117b/13, 119b/04, 119b/11, 120a/01, 120b/05, 121a/06, 121b/09, 123a/11, 124b/10, 125a/10, 127a/08, 128a/05, 129a/08, 130a/04,

130a/10, 131a/08, 131a/09, 132b/07, 134a/10, 134b/03, 135a/01, 135a/13, 135b/04, 136a/10, 136a/12, 136b/12, 138b/08, 139a/12, 139b/04

anlar : onlar

-6-

a. 103a/13

a.+ a 110b/05

a.+ dan 103b/01, 105a/09

a.+ dur 130a/09

a.+ uñ 132a/12

anuñ : onun

-129-

a. 102a/10, 102a/11, 102b/01, 102b/06, 102b/07, 102b/12, 103a/03, 103b/11, 103b/12, 104a/03, 104a/05, 104b/06, 105a/12, 106a/10, 107a/04, 107a/07, 107a/09, 107b/12, 109a/02, 109a/03, 109a/05, 109a/07, 109a/11, 109b/06, 109b/10, 112b/07, 113b/07, 114a/06, 114b/12, 114b/13, 115a/07, 115a/09, 115a/10, 115b/03, 116a/01, 116a/07, 116a/09, 116b/02, 116b/05, 117a/04, 117a/05, 118a/01, 118a/02, 118a/03, 119a/02, 119a/03, 119a/04, 119a/10, 119b/11, 119b/13, 120a/05, 120a/09, 120b/09, 121b/03, 121b/06, 121b/11, 122a/05, 122b/08, 123a/02, 125b/08, 126a/11, 127a/11, 128a/05, 128a/06, 128a/07, 128a/10, 128a/11, 128a/12, 128b/05, 129a/08, 130a/07, 131a/01, 131a/03, 131a/04, 131a/10, 131a/13, 131b/03, 131b/05, 131b/06, 131b/07, 131b/08, 132b/10, 133a/05, 133a/13, 133b/04, 133b/05, 133b/06, 134a/06, 134a/11, 135a/08, 136b/03, 136b/05, 137b/04, 137b/13, 138a/04, 138b/03, 138b/05, 138b/11, 140a/03, 140b/12

a.+ çün 103b/10, 104a/13, 106b/10, 106b/11, 109b/01, 109b/04, 112b/01, 117b/01, 117b/13,

119b/07, 139b/12

a.+ dur 102b/07

a.+ ıla 103b/12, 104a/02,

108a/06, 109b/06, 110a/11, 112b/02, 116a/10, 129b/03, 131b/09, 132a/08

a.+ la 104a/01

ol : 1. Meydana gelmek, varlık kazanmak, vuku bulmak

-212-

o.- a 103a/09, 104a/05, 104a/06,
107b/07, 108b/09, 118a/10, 123b/12,
124a/02, 124b/06, 127a/03, 127a/11,
127b/01, 133b/11, 140b/13, 136b/01
o.- asın 127a/12
o.- dı 116b/12, 120b/08, 120b/10
o.- dum 135b/07
o.- duñ 121a/07, 121a/09
o.- dı 107b/07, 118b/03,
121a/10, 122a/13, 132b/06
o.- ğıl 129b/13
o.- mağıl 129b/13
o.- maķ 129b/13, 130a/01
o.- maya 104a/06, 109b/03,
114b/05, 114b/09, 129a/09
o.- mayınca 116a/10
o.- mışdı 139a/13
o.- unca 135b/01
o.- ur 124b/05, 124b/10,
128b/06, 129b/04, 137a/13
o.- urşa 130b/01
2. Yaklaşmak, gelip çatmak
o.- dı 105b/02, 107b/10,
112b/07, 116b/13, 119a/08, 120a/09,
134b/05, 139a/11, 140a/04, 140b/08
3. Bir durumdan başka duruma
geçmek
o.- a 121b/07
o.- asın 102b/12, 102b/08,
102b/09, 103b/02, 126b/12, 128b/06,
138b/11
o.- aydı 101b/04
o.- dı 117b/03, 120b/10,
1121b/10, 36a/12,
o.- mışdı 101b/06, 108a/09,
118a/02, 123a/06,
o.- mışdur 111a/12, 111a/13
o.- ursın 103a/11,
o.- urşa 111b/11, 130b/01
4. Yol açmak
o.- dı 109a/04, 115a/10,
116a/09
5. Bir şeyi elde etmek
o.- dı 114a/05, 119b/02
6. Gerçekleşmek veya yapılmak
o.- a 129a/12, 133b/10, 107a/02
o.- an 117b/08
o.- dı 101b/04, 118b/03,
132a/04, 136a/05, 140a/12,

o.- ğıl 132b/09
o.- madı 110b/13,
o.- masun 114b/07
o.- mazdı 114b/11
o.- mış 128a/06
o.- mışdur 134a/03
o.- mışdı 114b/09
o.- ur 128a/10, 128a/11
o.- urdı 138b/05
7. Bir şey birinin mülkiyetine
geçmek
o.- am 132a/07
o.- mayam 124a/12
o.- ğıl 132a/09
8. Uygun düşmek, yerinde
görölmek
o.- ayıdı 108b/01
o.- asın 114b/07
o.- ur 104b/05, 113a/05, 118a/01,
128a/07, 128a/12, 135b/02, 135b/03
o.- urıdı 102a/12, 105b/05,
109a/03
9. Bir ad veya sıfatın belirttiğı
durumu almak
o.- a 113a/06, 126a/09, 126b/02,
127b/03, 126a/11, 126a/12, 126b/11,
127b/07, 129a/04, 129b/07, 129b/01,
129b/04, 129b/09, 137a/09
o.- am 132a/08, 137b/07
o.- dı 101a/10, 103b/08,
104a/12, 106a/09, 106b/10, 107b/03,
108a/06, 110b/09, 119b/06, 119a/03,
122b/07, 137a/01, 139a/09
o.- du 136a/12, 137a/11
o.- dum 135b/10
o.- duğıñı 100b/04, 122b/10
o.- ğıl 130a/03, 140a/09
o.-ınca 121a/09
o.- maķ 101a/09, 122a/10,
137a/11
o.- maķda 129b/13, 130a/01
o.- maz 116a/11, 128b/03
128b/03
o.- mış 128b/02, 133b/03
o.- mışlarıdı 104b/02
o.- sun 137a/09
o.- ur 126b/02, 129a/05
o.- urıdı 109b/06
on : on

o. 104a/09, 118a/09, 118b/04,
120b/08, 120b/10, 120b/12, 132a/11,
132b/11, 132b/13, 135b/03
orta : orta -1-
o.+ sında 125a/12
oruç < rûze : *Fa.* Tanrı'ya ibadet için
kendini yemeden içmeden vb şeylerden
belli bir süre kendini alıkoyma -2-
o. 103b/08
o.+ um 104b/11
ot : orta -2-
o.+ dan 121b/04
o.+ ı 121b/06
otur - : oturmak -38-
o.- a 101b/10
o.- alım 108a/12
o.- ası 118a/06
o.- asın 102b/12, 103a/04
o.- ayın 102b/11
o.- dı 105b/08, 110b/09,
116b/01, 138a/10
o.- dılar 108a/12, 111a/01
o.- dum 137b/10
o.- ma 102b/09
o.- mağıl 127a/04
o.- mağına 116a/09
o.- mak 129b/03, 133a/07
o.- mış 110b/02, 110b/04,
115b/11, 137a/05
o.- mışdum 115b/13, 140a/11
o.- mışdur 116a/09
o.- mışdı 101b/09, 102b/01
o.- mışdum 137b/08
o.- mışlarıdı 122b/08
o.- mışvan 116a/04
o.- up 107b/08, 114a/13,
132a/13
o.- ur 116b/06
o.- urdum 101a/02
o.- urlar 111b/03
o.- ursın 100b/02
oturmaçlık : oturmaçlık -1-
o.+ uñı [oturmaçlığıñı] 130b/07
otuz : otuz -5-
o. 116a/03, 122a/06, 132a/10,
138a/13, 138b/02
ov - : ovmak -1-
o.- dı 121b/10
öde - : Ö demek -3-

ö.- di 123a/07
ö.- mezsiz 103b/13
ö.- yesi 123a/04
ög - : Övmek, methetmek, sena etmek -2-
ö.- di 137a/08
ö.- düğüm 123b/06
öğren - : Öğrenmek, bilgi edinmek -3-
ö.- düm 119a/07
ö.- e 131b/12
ö.- mez 129b/11
öğret - : Bir kimseye bir konuda bilgi ve
beceri kazandırmak -1-
ö.- di 132a/02
öğüt : Öğüt, nasihat -8-
ö. 103b/06, 112b/12, 113a/02,
127a/04, 130b/06, 138b/06
ö.+ üm 130b/06
ö. vir 102b/02
öksür - : Öksürmek -1-
ö.- di 132b/08
öl - : Ölmek, can vermek -9-
ö.- di 108b/10, 131a/01
ö.- dükten 113b/09
ö.- ince 111a/04, 115b/08
ö.- mekten 130a/13
ö.- meyince 115a/09
ö.- miş 131a/09
ö.- sün 104a/11
öldür - : Bir canlının hayatına son
vermek -3-
ö.- di 130b/04, 131a/03
ö.- en 104a/11
ölü : Mevta, hayatı sona ermiş olan -1-
ö.+ leri 104a/03
ölüm : Vefat, ahiret yolculuğu, intihal -5-
ö. 103a/09, 104a/02, 108b/07,
130a/12, 139a/10
ömr : *Ar.* ömür, yaşam -4-
ö.+ ü 116a/12
ö.+ üm 123b/11
ö.+ üñ 114a/05
ö.+ üñi 114a/06
öñ : 1. Önce -6-
ö. 103a/09, 105a/12, 127b/05,
130b/01, 133b/11
ö.+ den 104b/04
2. Bir kimsenin ilerisi -2-

ö.+ ine 106a/10, 108b/04
3. Bir şeyin esas tutulan yüzünün
 baktığı yer -9-
 ö.+ inde 108a/11, 132a/13,
 138b/04
 ö.+ inden 122a/09
 ö.+ ine 118b/01, 118b/07,
 118b/12, 119a/10, 127a/11
4. ilk, evvel -1-
 ö.+ iymiş 135a/01
öp - : Öpmek -4-
 ö.- di 106b/06, 133b/02
 ö.- düm 111a/03
 ö.- eridi 117a/04
örs : Üzerinde maden dövülen demir
 araç -1-
 ö.+ i 135b/05
örtülü : Gizli -3-
 ö. 112a/08, 115a/09
 ö.+ ler 125a/10
ör- : Ayağa kalkmak -1-
 ö.-ü 140a/02
öte : Sonra, sonunda, uzak, ayrı -1-
 ö. 129a/08
ötele - : Ötelemek, ileri geçirmek -2-
 ö.- mek 127a/08
 ö.- yene 127a/06
ötürü : Dolayı -5-
 ö. 110a/05, 112b/11, 115b/07,
 123b/10
 ö.+ idi 110a/03
övle : Öğle **krş öyle** -1-
 ö. 133b/10
öyle : 1. Öğle **krş övle** -1-
 ö. 110b/09
 2. Öyle, o şekilde -1-
 ö. 118a/12
‘özü : Ar. bir kusur veya suçun hoş
 görülmesini gerektiren sebep -2-
 ‘ö. dile- 117b/13, 140b/11
pādiṣāh : Fa. padişah -8-
 p. 102a/11, 110a/13, 122a/08,
 122a/10
 p.+ ı 132b/13
 p.+ larıdur 128a/13
pādiṣāhlık : Fa.+T. padişahlık
 -4-
 p. 101b/06, 101b/11
 p.+ ı 104b/13, 107b/09

pāre : Fa. parça -7-
 p. 108a/12, 121b/10, 136b/10,
 139b/01
 p.+ sini 121b/13
 p. kıl- : parçalamak 139b/01
parmak : parmak -2-
 p.+ ını [parmağını] 118b/02
 p.+ ıyla [parmağıyla] 118b/01
pāsbānlık : Fa. bekçilik -1-
 p. eyle- : bekçilik yapmak
 123b/03
pāye : Fa. basamak -3-
 p.+ de 101b/03
 p.+ leri 101b/04
 p.+ lerine 101b/03
pelās : Fa. keçi kılından dokunmuş kaba
 kilim -1-
 p. 105b/08
perde : Fa. perde -6-
 p. 125a/09, 127a/11
 p.+ lerün 126a/07
 p.+ si 126a/07, 137a/03
 p.+ siyle 125a/08
perdelü : Fa.+T. perdeli -1-
 p. 133a/08
perişān : Fa. dağınık, karışık -2-
 p. 100b/03
 p.+ ıdı 101a/04
pes : Fa. sonra, ard, arka, geri; arka ve
 ön; öyle ise, imdi; sonuç olarak -150-
 p. 101a/08, 101b/01, 101b/07,
 102b/11, 103a/05, 103a/08, 104b/01,
 104b/07, 105a/01, 105a/11, 106b/12,
 107a/01, 107b/03, 107b/05, 107b/06,
 108a/07, 108a/09, 108a/12, 108b/10,
 109a/12, 109b/10, 109b/12, 110b/02,
 110b/08, 110b/10, 110b/13, 111a/01,
 111a/04, 112b/04, 112b/05, 113a/01,
 113b/06, 113b/08, 113b/09, 115b/04,
 115b/12, 116a/02, 116b/04, 116b/06,
 116b/09, 116b/12, 117a/02, 117a/03,
 117a/07, 117a/09, 117a/11, 117b/04,
 117b/07, 117b/10, 118a/04, 118a/13,
 118b/04, 118b/07, 119a/04, 119a/06,
 119b/04, 119b/06, 119b/11, 120a/03,
 120a/09, 120b/06, 120b/07, 120b/11,
 120b/13, 121a/01, 121a/08, 121a/10,
 121a/12, 121b/03, 121b/13, 122a/01,
 122a/02, 122a/05, 122a/10, 122a/13,

- 122b/06, 123a/02, 123a/07, 123a/10, 124a/05, 124a/06, 124b/03, 124b/07, 124b/10, 125b/05, 125b/08, 126a/03, 127a/08, 127a/12, 127b/04, 127b/05, 129b/05, 130b/09, 130b/11, 131a/04, 131a/06, 131a/10, 131b/12, 132a/09, 132a/13, 132b/05, 132b/07, 132b/13, 133a/02, 133a/04, 133a/08, 133a/09, 133a/13, 133b/06, 133b/12, 134a/04, 134a/05, 134a/07, 134a/10, 134b/02, 134b/04, 134b/05, 134b/10, 134b/11, 135a/05, 135a/08, 135a/12, 135a/13, 135b/08, 135b/09, 135b/11, 135b/12, 136a/08, 136a/11, 136a/13, 136b/02, 136b/07, 136b/11, 137a/01, 137a/11, 137a/12, 137b/03, 137b/06, 137b/09, 137b/12, 139a/05, 139a/06, 139a/13, 139b/13, 140a/04, 140a/12
- peşimanlık** : *Fa. + T. pişman olma durumu* -1-
p. 103a/10
- peşîme** : *Fa. yünden yapılmış sade ve süssüz (elbise)* -1-
p. 122b/06
- peygamber** : *Fa. Allah'ın elçisi* -9-
p. 126b/07, 128a/07, 133a/03, 134a/10, 137a/09
p.+ i 103b/11, 130b/12
p.+ le 126b/13
p.+ ler 127b/03
- pîr** : *Fa. bir meslek ve sanatın kurucusu ve öncüsü üstat* -7-
p. 105b/08, 105b/10, 105b/13, 106a/02, 132b/07, 136b/01
p.+ i 105b/08
- pîşe** : *Fa. meşguliyet, huy, alışkanlık* -1-
p.+ den 139a/07
- ragbet** : *Ar. istekle karşılama, itmel arzu* -4-
r. 114b/13
r.+ üm 112a/13
r.+ üñ 111b/13, 112b/02
- râhat** : *Ar. üzüntüsüz, tasasız bir halde bulunma* -4-
r. 102a/05, 112a/12
r.+ a 129a/11, 133b/08
- râhatlık** : *Ar.+T. rahat olma* -1-
r. 109a/11
- Rahmân** : *Ar. Allah'ın sıfatı* -1-
- R. 104b/10
- rahmet** : *Ar. merhamet etme* -4-
r. 124a/03, 125b/01
r.+ en 115a/01
r.+ i 135b/12
rahmet kıl- 125a/01
- Rahmet'ullâhi 'aleyhi** : *Ar. Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun* -5-
r. 108b/10, 108b/11, 115a/01, 115a/02, 131a/12
- Rahmetu'llâhi vâsi' ah** : *Ar. Allah'ın rahmeti* -1-
r. 131a/11
- ramazân** : *Ar. kamer takviminin dokuzuncusu, oruç ayı* -1-
r. 134b/03
- râst** : *Fa. doğru, uygun* -1-
r. gel- : denk gelmek 124b/10
- râz** : *Fa. sır, gizlenen şey* -1-
r.+uñı 126a/02
- râzî** : *Ar. kabul eden* -2-
r. 129b/03
r. ol- 140a/08
- Raẓıya'llâhu 'anhü** : *Ar. Allah ondan razı olsun* -8-
R. 109a/01, 109b/06, 115a/05, 126b/13, 131b/02, 131b/07, 132a/12, 139b/02
- râzu** : *Ar. rıza* -1-
r.+ ñı 126a/02
- red** : *Ar. ret* -1-
r. 111b/02
- ref'** : *Ar. kaldırma, yüceltme, yukarı kaldırma* -1-
r. 106b/10
- rek'at** : *Ar. namazda bir kıyam bir rukû iki secdeden oluşan bölüm* -3-
r. 107b/05, 118a/13, 132b/12
- renc** : *Fa. eziyet, sıkıntı* -4-
r. 101b/07, 104b/13, 123b/04, 123b/07
- rencür** : *Fa. incinmiş, sıkıntılı* -1-
r. 124b/06
- resîde** : *Fa. erişmiş, yetişmiş* -3-
r. 121a/07, 121a/09, 121a/10
- resûl** : *Ar. kendisine kitap indirilmiş peygamber* -1-
r.+ ine 119a/02
- Resûlullâh** : *Ar. Allah'ın resulü* -1-

- R. 112b/10
revā : *Ar.* layık, uygun -10-
 r. 102b/11, 103a/03, 111b/01,
 114b/01, 114b/05, 114b/08, 121a/08,
 137a/08, 137a/11, 137a/12
revān : *Fa.* giden, yürüyen -3-
 r. 106b/01, 128a/06, 138b/05
rızā : *Ar.* razı olma -1-
 r. 129a/12
rızık : *Ar.* rızık, nimet -9-
 r. 102b/06, 105a/06, 116a/11
 r.+ ı 102b/06
 r.+ m 102b/07, 102b/12
 r.+ m 103a/03
 r.+ um 116a/13
 r.+ uñ 116a/10
rivāyet : *Ar.* nakletme -3-
 r.+ leri 131b/05
 r. kıl- : bir olay bir haber vb.
 anlatmak 110a/05, 128a/08
riyāzet : *Ar.* nefsin isteklerini kırma -7-
 r. 123b/03, 123b/04, 123b/06,
 132a/10, 135a/02, 135b/04
 r.+ i 118a/01
rūḥānī : *Ar.* din ve mezhep işlerini ele
 alan, manevi -1-
 r.+ lerden 111a/12
rūşen : *Ar.* aydın, açık, parlak -1-
 r. 107b/03
rūzī : *Fa.* rızık, nasip, kısmet -3-
 rūzī kıl- 125b/07, 125b/09,
 134b/09
rūsvā : *Ar.* rezil -1-
 rūsvā eyle- 124a/12
sā'at : *Ar.* altmış dakikalık zaman dilimi
 -23-
 s. 100b/03, 100b/08, 104b/07,
 105a/05, 105a/11, 107b/02, 107b/03,
 107b/10, 108b/03, 109b/08, 116b/08,
 118a/06, 118b/03, 119a/06, 120a/11,
 135b/13, 136a/06, 137a/03, 137a/09,
 137b/05, 138a/09, 139a/08
 s.+ de 127b/10
şabr : *Ar.* üzücü durumlar karşısında ses
 çıkarmadan bekleme erdemi -19-
 ş. 121a/09
 ş.+ ıla 111b/03, 111b/10
 ş.+ için 120a/13
 ş.abr eyle- 104a/07, 104a/08,
 104a/09, 104a/10, 120a/07, 121a/10,
 130a/04, 134b/05
 şabr kıl- 140b/01
saç : Baş derisini kaplayan kıllar -3-
 s.+ um 101a/04
 s.+ uma 101a/10
 s.+ umı 101a/05
saç - : Saçmak -2-
 ş.- ar 125a/12
 ş.- arsin 125a/13
Şādık : *Ö.i.* krş. Ca' fer-i Şādık -2-
 Ş. 132b/02, 132b/05
şāfi : *Ar.* temiz -1-
 ş. 109a/01
sağ : Sağlam, esen -2-
 ş. 137a/05
 sağ ol- 120a/06
sağlık : Sağlık krş. saklık -1-
 s.+ ı 126b/01
şahrā : *Ar.* çöl -3-
 ş. 125a/11
 ş.+ ya 106a/10, 118a/08
sakf : *Ar.* gök yüzü -1-
 s.+ a 136b/13
sakıklık : Kendini sakınmak -1-
 s. 113a/13
sakilik : *Ar.* + *T.* sakinin yaptığı iş -1-
 s.+ ı 110a/13
sakın - : Herhangi bir korku veya
 düşünce ile bir şeyi yapmaktan uzak
 durmak -3-
 s.- mağa 114b/12
 s.- mağdur 129a/02
 s.- un 113a/08
sakın : Asla -1-
 s. 114b/06
sākin : *Ar.* sakin, sessiz -1-
 s. 101a/10
sakka : *Ar.* evlere çeşmeden su taşımayı
 iş edinmiş olan kişi -1-
 s.+ yı 119a/12
sakla - : Bozulmadan doğal durumu ile
 durmasını sağlamak, korumak,
 muhafaza etmek -4-
 s. 130a/08
 s.- duñ 112b/11
 s.- madı 113b/08
 s.- mağı 124b/08

- saklan** - : Saklanmak, gizlenmek -2-
 s.- mak 113a/12
 s.- sun 113a/07
- saklayıcı** : Saklama işini yapan -1-
 s.+ sıdur 129a/03
- saklık** : Sağlık **krş. sağlık** -1-
 s.+ ı 126a/13
- sakunukluk** : Korunmuş, esirgenmiş
 durumda olma -1-
 s. 126a/11
- şâlih** : *Ar.* günah işlemekten kaçınan -2-
 ş.+ ler 102a/02
 ş.+ lerüñ 112b/11
- Şalla'llāhü 'aleyhi ve sellem** : *Ar.*
 Allah'ın salat ve selamı onun üzerine
 olsun -6-
 ş. 112b/08, 118b/10, 126b/13,
 128a/07, 139a/03
 ş.+ i 124a/06
- Şallallāhü 'aleyhi** : *Ar.* Allah ona salat
 ve selam etsin -1-
 ş. 127b/04
- şan** - : sanmak, zannetmek -2-
 ş.- dum 115b/06
 ş.- dun 106a/04
- saña** : bk. sen
- şar** - : sarmak, çevrelemek, kuşatmak -3-
 ş.- ar 113a/05
 ş.- dı 109a/07
 ş.- ıcağ 106b/11
- sarāy** : *Fa.* saray -3-
 s. 109b/12
 s.+ a 109b/12
 s.+ ı 119a/08
- şarf** : *Ar.* harcama, masraf etme, gider -1-
 ş. eyle- : harcamak 121a/11
- şarfılık** : *Ar.* +*T.* harcamalık -1-
 ş.+ ına [şarfılığına] 120b/01
- sarhōş** : *Fa.* sarhoş -3-
 s. 109a/04
 s.+ ıdı 140b/07
 s.+ uñ 107a/01
- şaru** : Sarı -2-
 ş. 120a/08, 125a/01
- şarılık** : Sarılık -1-
 ş.+ ına 130a/12
- şat** - : Satmak -4-
 ş. 123a/05
- ş.- dı 123a/07
 ş.- un 106a/03, 109a/06
- şatıcı** : Satıcı -1-
 ş.+ lara 123a/11
- şatun** : Satın -3-
 ş. 125b/10, 135a/10
 ş. al- : fiyatını ödeyerek mâl
 etmek 125b/09
- savaş** : Harp, kavga, mücadele -2-
 s. 103a/12, 103a/13
- savaş** - : savaşmak -1-
 s.- mazzsız 104a/02
- şavme'a** : *Ar.* mabed -10-
 ş. 116a/08
 ş.+ da 116b/01
 ş.+ dan 116a/02
 ş.+ nuñ 115b/11, 115b/12,
 115b/13
 ş.+ sına 120a/06
 ş.+ sından 120a/04
 ş.+ sını 120b/04
 ş.+ ya 120a/12
- şavuk** : soğuk -3-
 ş. 140a/13
 ş.+ dan 110b/05
 ş.+ ıdı [şavugıdı] 110b/02
- şavukluk** : soğuk olma
 ş.+undan [şovukluğundan]
 140b/04
- şavur** - : savurmak, saçmak -1-
 ş.- dı 122a/02
- sa'y** : *Ar.* çalışma, çabalama -1-
 s. 102a/06
- şayı** : Sayı -1-
 ş.+ ca 115b/08
- sāyil** < sâ'il : *Ar.* dilenci -2-
 s. 100b/08
 s.+ e 100b/09
- şaykal** : *Ar.* ayna vb parlatmak için
 kullanılan cila -1-
 ş. 135b/07
- şayru** : Hasta -2-
 ş. 128b/02
 ş.+ idüm 101a/13
- sebeb** : *Ar.* bir şeyin olmasına veya belli
 bir hâlde bulunmasına yol açan şey -11-
 s. 106b/08, 109a/03, 115a/10,
 116a/09, 120b/06
 s.+ den 112b/13, 134b/01

s.+ dendir 103b/09, 106a/02		s.+ i 103a/01, 103a/09, 103b/03,	
s.+ i 103b/04, 116a/10		106b/06, 111a/06, 112b/13, 114a/07,	
secde : <i>Ar.</i> secde	-1-	115b/01, 118b/05, 119a/10, 120b/03,	
s.- ye 120b/07		124a/12, 125a/08, 129b/08, 129b/09,	
sefer : <i>Ar.</i> 1. Yolculuk	-1-	130a/10, 130a/12, 130b/08, 132a/09	
s. 113a/05		s.+ üñ 104b/08, 105b/02,	
2. Savaş	-2-	105b/03, 105b/04, 105b/05, 106a/04,	
s.+ de 125a/11		106b/07, 107a/04, 109a/10, 109a/11,	
s.+ e 136a/04		109b/08, 114a/10, 114b/06, 121a/06,	
sefer eyle- 113a/05		123a/12, 124a/12, 125b/13, 126a/01,	
sefil : <i>Ar.</i> sefalet çeken	-1-	126a/02, 126a/04, 127a/13, 127b/01,	
s.+ di 120a/11		128b/06, 129b/04, 132a/07, 132b/04,	
segir - : Koşmak	-2-	132b/06, 134b/11, 134b/12,	
s.- mege 138b/08		134b/13, 136a/11	
s.- tüm 120a/12		s.+ üñdür 106a/04	
segirt - : Seğırtmek	-2-	s.+ üñile 114a/03, 114a/09,	
s.- düm 111a/03		133a/06	
s.- e 132b/13		s.+ ünüçün 112b/09, 112b/10	
seher : <i>Ar.</i> sabahın güneş doğmadan		saña : sana	-28-
önceki hâli	-1-	s. 100b/03, 102b/03, 104b/13,	
s. 111a/01		106b/10, 107a/07, 107a/12, 109b/09,	
seki : Yerden biraz yüksek sedir	-1-	112a/07, 112a/08, 113b/10, 113b/13,	
s.+ ge 135a/04		114a/07, 114b/08, 117a/07, 118b/03,	
sekwā : (?) Bir tabak sirkeli et	-9-	120b/04, 125a/02, 125a/03, 126a/03,	
s. 118a/09, 118a/10, 118b/06,		130a/05, 130a/11, 130b/06, 130b/08,	
118b/08		132a/07, 132a/09, 139b/07	
s.+ dan 119a/01		şenā : <i>Ar.</i> övme	-2-
s.+ ya 118a/11		ş. 129a/06, 133b/05	
s.+ yı 118b/01, 118b/09,		sermāye : <i>Fa.</i> varlık, servet	-2-
118b/12		s. 126a/04	
selām : <i>Ar.</i> selam, esenleme	-8-	s.+ m 126a/03	
s. 108b/02, 108b/05, 115b/04,		s. idin- : Gerekli parayı	
124a/07, 124b/03, 140a/06		sağlamak 126a/10	
s.+ umuza 124a/10		sermāyesüzlik : <i>Fa.+T.</i> varlığı olmayan	
s. virdi 105b/13			-1-
sen : sen	-104-	s.+ den 126a/04	
s. 100b/01, 100b/03, 103a/03,		sev - : Sevmek	-11-
103a/07, 103b/04, 105a/03, 105a/09,		s.- düñ 112b/13	
106a/10, 106b/07, 106b/08, 106b/09,		s.- e 128a/05	
106b/11, 108a/01, 109a/09, 109b/07,		s.- en 127a/02	
110a/08, 110b/03, 112a/06, 112b/04,		s.- ene 127b/06	
112b/11, 114b/02, 115b/09, 116a/05,		s.- enüñ 127b/08	
117a/06, 117a/11, 119b/01, 119b/06,		s.- eridi 114a/08	
121a/04, 121a/08, 123b/13, 125a/04,		s.- erven 105a/10, 130a/10	
125b/12, 130a/07, 131b/10, 133b/08,		s.- ıcek 128a/05	
136a/04, 138b/11, 139a/01		s.- megi 127b/08	
s.+ de 138b/10		s.- sem 128a/10	
s.+ den 101b/11, 106a/05,		şevāb : <i>Ar.</i> sevap	-1-
111a/08, 111b/06, 114a/11, 140b/11		ş.+ ını 112b/07	

sevgü : sevgi	-4-	s.+ den 134a/08, 136b/08
s. 127b/06		s.+ e 108b/02, 109b/02, 134a/09
s.+ si 130b/04, 131a/03		s.+ üñ 110a/10, 110a/11,
s.+ sini 133a/09		112a/04, 134a/09, 138b/07, 139a/09
sevgülü : Sevgili	-1-	s.+ üñile 107b/03, 112a/04,
s.+ rek 114a/11		134a/10
sevmeklik : Sevme işi	-1-	sohbet : <i>Ar.</i> sohbet
s.+ üñ 128b/01		ş. 126b/12, 133a/06
şiddik : <i>Ar.</i> sadık olan	-1-	ş.+ i 126b/12
ş. 126b/13		ş.+ inde 118a/02
şifat : <i>Ar.</i> Bir kimsenin görev, ödev,		ş.+ üñi 130b/07
toplumsal veya hukuki bakımdan yeri,		sohbet kıl- 127a/04, 127a/05,
özelliği	-2-	sok - : Sokmak
ş.+ ını 128a/01		s.- a 118b/02
ş.+ umdur 113b/12		s.- dum 105a/04
sığ - : sığmak, uygun olmak	-3-	s.- madı 118b/02
s.- ar 136a/12		sokak : <i>Ar.</i> sokak
s.- maz 125b/13, 131a/11		s. 113b/06
sığa - : Sıvamak	-1-	s.+ ları 113b/04
s.- dı 137a/11		soñ : Nihayet
şın - : Kırılmak, parçalanmak, bozulmak	-3-	ş. 138b/03
ş.- dı 108b/05, 140b/08, 140b/12		ş.+ ını 135a/01
şına - : Sınamak, denemek, tecrübe	-1-	soñra : Sonra
etmek		ş. 102b/03, 104b/04, 107a/06,
ş.- yam 117a/11		111a/08, 113b/09, 116b/12, 130b/05,
sır : <i>Ar.</i> gizli tutulan	-6-	137a/13
s. 139b/07		soñrağı : Sonraki
s.+ ı 111a/04		ş.+ laruñ 127b/02
s.+ ıydı 139b/11		şor - : Sormak
s.+ lar 131b/03		ş. 112b/05
s.+ um 139b/07		ş.- arsin 114b/03
sırt : Sırt	-1-	ş.- dı 104b/08, 107a/09, 107b/08,
s.+ ından 137b/04		110a/01, 113b/13, 138a/12, 140a/07
şız - : Sızmak	-1-	ş.- dılar 103b/09, 104a/06,
ş.- dum 135b/05		110a/12, 120b/06, 129b/07, 129b/09,
sil - : Silmek	-1-	130a/08, 136a/01
s.- di 118b/02		ş.- dum 105a/08, 112b/05,
sili : <i>Fa.</i> sille, tokat	-2-	115b/12, 120a/03
s. 101a/03, 101a/06		şovuk : Soğuk
sipāhī : <i>Fa.</i> atlı asker	-5-	ş.+ ıdı 135a/06, 140a/13
s. 106a/10, 106a/11, 106a/12,		şovukluk : Soğukluk
106b/05, 106b/07		ş.+ undan [şovuklundan]
sirkelü : <i>Fa. + T.</i> elma, üzüm, limon suyu		140b/04
gibi	-1-	söyle - : Söylemek
s. 118a/11		s.- düğüm 123b/08
siz : Siz	-18-	s.- gil 109b/12
s. 104b/04, 107a/05, 110a/09,		s.- megüñ 127a/07
121a/03		s.- mek 104b/04, 113a/12
		s.- mekden 113a/08

- s.- mez 123b/05
s.- mezven 123b/10
s.- r 128a/11
s.- rven 123b/10
s.- ye 110b/11
s.- yem 126a/02
söyündür - : söndürmek -1-
s.- ür 102b/01
söz : 1. Kavil -1-
s.+ ümi 103a/07
2. Konuşma, söz, ifade -46-
s. 109b/12, 111a/10, 113a/12,
123b/05, 123b/12, 127a/07, 136b/08,
138b/06, 139a/05, 139b/11
s.+ dür 122a/11, 124b/12
s.+ i 105a/01, 105b/12, 118b/06,
120a/07, 121b/01, 122a/09, 122b/12,
124b/02, 124b/12, 125b/08, 128a/06,
132a/03, 133a/12, 133b/09, 133b/12,
134a/03, 136a/12, 136b/09, 136b/11,
137b/02
s.+ inden 111b/05
s.+ ine 119b/13
s.+ ini 138a/04
s.+ ler 116b/03
s.+ leri 122a/04, 131b/05
s.+ lerini 119b/11
s.+ lerinüñ 131b/03
s.+ ümi 103b/04
s.+ üñ 103b/05, 103b/06,
124b/12
s.+ üñ. 111a/10
söz tut- : söz dinlemek 103b/04
söz tutul- : sözünün dinlenmesi
103b/05, 103b/06
şu : Su -28-
ş. 107a/01, 108a/01, 108a/05,
108a/06, 110b/01, 110b/13, 111a/02,
113a/05, 114b/06, 116b/07, 117a/09,
119a/12, 127b/06, 135a/04, 135a/05,
140a/13, 140b/04
ş.+ dan 116b/10
ş.+ ya 104b/05
ş.+ yı 116b/09, 135a/07, 139b/09
ş.+ yıla 139b/13
ş.+ yın 127b/07
şubh : *Ar.* sabah -1-
ş. 140a/04
şüfi : *Ar.* mutasavvıf -7-
ş. 111a/05, 133b/02
ş.+ ler 111a/11, 111b/04,
123a/13, 130a/08
ş.+ lere 123a/08
şulh : *Ar.* barış -1-
ş. 118b/13
sultân : *Ar.* belli bir alanda en üst
düzeyde olanlar için kullanılan söz -2-
s.+ ı 131a/13
s.+ um 114b/11
şun - : 1. Takdim etmek -2-
ş.- ardı 119a/12
ş.- urıdı 100b/09
2. El uzatmak -5-
ş.- dı 118b/01
ş.- sa 114b/10
şunabil - : sunma imkanı ya da
ihtimali bulunmak 114b/13
sü : Asker, çeri -1-
s. +ye 137a/02
süre : *Ar.* Kur'an'ın 114 bölümünden her
biri -2-
s.+ sini 112b/06, 131b/12
sür - : yürütmek -1-
s.-diler 101b/01
şüret : *Ar.* görünüş, biçim -4-
ş. 137a/03
ş.+ i 137a/11, 137a/12
ş.+ inde 137b/01
sübhâna'llâh : *Ar.* Allah noksan
sıfatlardan uzaktır -3-
s. 110b/10, 125a/04, 134a/07
sücüd : *Ar.* secde -1-
s. 114a/06
şülüş : *Ar.* üçte bir -1-
ş.+i 105b/07
sümkür - : sümkürmek -1-
s.- mezler 109b/04
sünnet : *Ar.* Hz. Muhammed'in
müslümanlarca uyulması gerekli
davranışları ve sözleri -4-
s.+ in 103b/11
s.+ ini 126b/07
s.+ leri 127a/03
s.+ üme 112b/11
süfûk : Kemik -1-
s.+ i 125a/01
sür - : Sürmek -2-
s.- ersiz 136a/13

s.- üp 136a/12		ş.+ üñe 111b/10	
sürç - : Dengesini kaybedip düşmek -1-		şem^c : <i>Ar.</i> mum -1-	
s.- di 108b/04		ş.+ i 115a/03	
sürüt - : Sürütme işini yaptırmak -1-		şerh : <i>Ar.</i> açma ayırma -3-	
s.- ür [sürüdür] 125b/12		ş.+ dür 123b/07	
şād : <i>Fa.</i> sevinçli -6-		ş.+ ini 130a/06	
ş. 129a/13		ş. eyle- 119b/12	
şād ol- 100b/13, 101a/01,		şerī^c at : <i>Ar.</i> İslam hukuku -3-	
101a/07, 101b/09, 129a/13		ş. 124b/10	
şādlık : <i>Fa.</i> + <i>T.</i> neşe -1-		ş.+ üñ 132b/10, 134b/04	
ş.+ dan 124b/03		şerīf : <i>Ar.</i> şerefli -1-	
şākird : <i>Fa.</i> öğrenci, çırak -1-		ş. 113a/06	
ş.+ leri 109b/07		şeş : <i>Fa.</i> altı -1-	
Şam : <i>Ö.i.</i> Suriye'nin başkenti -3-		ş. 101b/13	
Ş. 120a/02, 132a/10		şeşil - : Çözölmek -2-	
Ş.+ dan 111b/13		ş.- miş 101b/13, 102a/01	
şān : <i>Ar.</i> ün -1-		şeyh : <i>Ar.</i> şeyh -36-	
ş.+ ina 133b/06		ş. 102b/02, 106b/07, 118b/07,	
şarāb : <i>Ar.</i> şarap -2-		121a/10, 121b/08, 121b/09, 121b/11,	
ş. 139b/03		122b/01, 123b/04, 124b/04, 133a/06,	
ş.+ ıdur 129a/06		136a/13, 136b/02, 136b/05, 136b/07,	
şart : <i>Ar.</i> koşul -1-		136b/11, 137a/02, 137a/05, 138a/09,	
ş.+ ıla 112a/01		138b/06, 139a/06, 139a/09, 139b/09,	
şefā^c at : <i>Ar.</i> birinin suçunun		140a/02, 140a/05, 140a/07, 140b/04	
bağışlanması için o kimseyle Tanrı		ş.+ den 140a/07	
arasında peygamberin yaptığı aracılık		ş.+ e 121b/09, 139b/13, 140a/06	
-2-		ş.+ i 136b/12, 140a/01	
ş. 129a/03		ş.+ uñ 139a/06	
ş. eyle- : Şefaet etmek 118b/13		şeytān : <i>Ar.</i> iblis -3-	
		ş. 104a/01, 104b/09, 140a/11	
şefkat : <i>Ar.</i> sevecenlik -3-		şī^cār : <i>Ar.</i> iz, alamet -1-	
ş. 120a/10, 135b/02		ş. 102a/03	
ş.+ i 135b/03		şifā^c : <i>Ar.</i> bedensel veya ruhsal bir	
şehir : <i>Ar.</i> şehir -25-		hastalığın son bulması -1-	
ş. 106b/03, 106b/12, 134a/13,		ş. bul- : iyi olmak 120a/05	
136b/01		şimdi : şimdi -7-	
ş.+ de 102b/09, 133a/04		ş. 103a/03, 109b/08, 110b/05,	
ş.+ den 133a/05, 136a/03,		118b/04, 122b/11, 130b/10	
136a/13		ş.+ ye 138b/07	
ş.+ e 106b/01, 106b/03, 117a/08,		şiş : Şişmiş olan -1-	
133a/04, 134a/12		ş. 102a/01	
ş.+ inde 102b/12, 103a/04,		şol : şu krş. şu -32-	
106a/03, 109a/03		ş. 100b/03, 100b/08, 104b/07,	
ş.+ inden 132a/10, 137b/07		105a/05, 107b/01, 107b/03, 107b/10,	
ş.+ ine 119a/05, 135a/09,		108a/08, 108b/03, 110a/01, 110b/04,	
136a/07		116b/08, 117a/05, 118a/02, 118a/06,	
ş.+ ini 138a/03		119a/01, 120a/11, 123a/01, 123a/13,	
şehvet : <i>Ar.</i> istek -2-		127a/06, 129a/09, 130a/07, 130b/07,	
ş.+ leri 122b/02		131a/11, 132b/01, 136a/01, 137b/05,	

138a/06, 138a/09, 138b/04, 139a/08,
140b/13

şöyle : şöyle -23-

ş. 101a/08, 107a/13, 109a/13,
109b/07, 110b/13, 111a/13, 114b/07,
114b/09, 114b/11, 118a/01, 119b/12,
120a/09, 126b/12, 131a/07, 131b/06,
131b/09, 132b/11, 135a/02, 135b/02,
136b/13, 137a/01, 137a/09, 137a/10

şu : 1. Zamir **krş. şol** -8-

ş. 132a/01, 132a/09, 132a/10
ş.+ ña 138a/02, 138b/03
ş.+ nu 132a/06
ş.+ nuñ 107b/09
ş.+ nuñla 110a/10

2. Sıfat -2-

ş. 132a/01, 132a/11

şürîde : *Ar.* âşık -1-

ş. 109b/08

şükr : *Ar.* görülen iyiliğe karşı
gösterilen memnunluk -4-

ş. 105a/06
ş.+ i 114a/06, 132a/01
ş.+ ini 103b/13

tâ : *Fa.* dek, kadar -55-

t. 101b/05, 102a/03, 103a/06,
103b/01, 103b/05, 106a/06, 106a/09,
106a/13, 109b/13, 110a/06, 110b/09,
111a/01, 111a/04, 111b/09, 113a/09,
114b/07, 115a/09, 115a/13, 115b/02,
116a/05, 116a/10, 116a/12, 116a/13,
117a/04, 118a/06, 118a/12, 120a/07,
120a/08, 121a/09, 121a/10, 121a/11,
121b/07, 124a/13, 124b/01, 124b/12,
125b/01, 130a/12, 131b/10, 132a/03,
132b/11, 134b/05, 135a/07, 135b/06,
135b/10, 136b/12, 136b/13, 137b/11,
138a/07, 138b/07, 140a/02, 140a/03,
140b/01, 140b/02

ta'âm : *Ar.* yemek -4-

t. 104b/11, 114b/10
t.+ a 114b/10
t.+ ıla 126a/09

tâ'at : *Ar.* ibadet -16-

t. 106a/02, 112a/07, 113b/03,
123b/11, 135b/04, 135b/07
t.+ e 111a/09
t.+ i 112a/08, 115b/05
t.+ ini 103b/11, 122b/09

t.+ uñ 105b/11

t.+ üñ 124a/09, 128b/03

tâ'at kıl- 112a/07, 113b/03,
115a/13, 115b/05, 116a/03

tabak : tabak -1-

t.+ ı 119b/08

tabîb : *Ar.* hekim -3-

t. 127a/05

t.+ i 124b/05

t.+ isen 123b/13

tat : Tat -3-

t.+ ı 106a/05

t.+ ın 128b/03

t.+ ını 113a/09

tag : Dağ -11-

t. 107a/08, 107a/11, 115b/10,
116a/06, 116a/07, 116a/08, 116a/13

t.+ a 107a/10

t.+ lara 120a/09

t.+ larında 120a/02

tagıl - : Dağılmak -3-

t.- dı 120b/13

t.- up 133a/12

t.- ur 120a/06

tahâret : *Ar.* temizlik -3-

t. 109b/04, 117a/09, 138a/11

tahâretsüz : *Ar.* +*T.* temiz olmayan -1-

t. 117b/01

tahte : *Fa.* tahta -8-

t. 117a/01, 122b/09, 122b/11,
122b/12, 123a/02

t.+ 'ı 117a/03, 117a/04

tâkat : *Ar.* derman -2-

t. 139b/01

t.+ i 139a/13

ta'âzâ : *Ar.* azarlama, başa kakma -1-

t. 116a/01

taqvâ : *Ar.* Allah'tan korkma -2-

t. 114b/09, 122b/11

taleb : *Ar.* istem -1-

t. 103b/13

tam : dam -3-

t. 114a/13

t.+ dan 111a/03

t.+ ı 137a/02

tam - : damlamak -1-

t.- dı 119b/10

tām : *Ar.* tam -1-

t. 111a/02

ṭamaʿ : <i>Ar.</i> aç gözlülük t. 127a/13 ṭ.+ dan 126a/12	-1-	ṭ.+ sı 126a/12 ṭ.+ sında 115b/12	
tamām : <i>Ar.</i> tamam t. 103b/06, 112b/03, 116b/05, 118a/09, 119b/02, 119b/05, 121a/01, 122a/06, 130b/12, 132a/10, 132b/06, 132b/13, 133b/10, 135b/01, 135b/03, 135b/06, 138a/10, 138a/13, 138b/02	-20-	ṭavāf : <i>Ar.</i> kutsal sayıp etrafında dolaşma ṭ. 136a/11 ṭavāf eyle- 102a/02, 125b/05, 136a/11 ṭ. kııl- : Tavaft etmek 125a/01	-4-
ṭamu : <i>Cehennem</i> ṭ. 104a/01, 120b/12, 136b/12 ṭ.+ dan 121a/01, 121a/02 ṭ.+ ñ 136b/13 ṭ.+ ya 103b/03 ṭ.+ yı 120b/12	-8-	ṭayı : <i>Dayı</i> ṭ.+ sı 109a/02	-1-
ṭañ : <i>Şafak vakti</i> ṭ.+ la 133b/11	-1-	tāze : <i>Fa.</i> bayatlamamış olan t. 119a/12	-1-
ṭanış - : <i>Danışmak</i> ṭ.- dı 112a/09	-1-	Teʿālā : <i>Ar.</i> Allah'ı yüceltme ifadesi, namı büyük T. 103b/03, 108b/02, 109a/13, 109b/01, 109b/02, 111a/13, 111b/05, 112a/07, 112b/09, 113b/09, 113b/10, 113b/13, 114a/03, 116a/13, 116b/02, 116b/04, 116b/05, 123b/12, 124a/09, 124b/09, 125a/08, 125b/11, 127a/01, 127a/11, 128a/03, 129b/06, 131b/13, 132a/05, 137a/07, 137b/11, 138a/07, 138a/12, 139a/04 T.+ dan 111a/13, 128a/08 T.+ nuñ 137b/05 T.+ yı 120b/07	-38-
ṭanuk : <i>Tanık</i> ṭ. 116a/12 ṭ. ol- 107a/05	-2-	tebessüm : <i>Ar.</i> gülümseme t. 105b/10	-1-
ṭanukluk : <i>Tanıklık</i> ṭ. 119a/04, 129b/02	-2-	tecellī : <i>Ar.</i> belirme, meydana çıkma t. 139a/04	-2-
ṭap - : <i>Tapmak</i> ṭ.- uñ 133a/11	-1-	tefāvūt : <i>Ar.</i> farklılık t. 139a/02	-1-
ṭapu : <i>Huzur, makam</i> ṭ.+ ñda 121a/06 ṭ.+ sında 138b/11	-2-	teferrüc : <i>Ar.</i> teferrüç, açılma, rahatlama t.+ e 132b/04	-1-
ṭarīk : <i>Ar.</i> yol ṭ.+ a 106a/01	-1-	tekbīr : <i>Ar.</i> Allahu ekber şeklinde ifade edilen islami kavram t. 126a/05, 135b/11	-2-
ṭarīkat : <i>Ar.</i> Tanrı'ya ulaşma yolu ṭ. 115a/05 ṭ.+ ı 124b/10	-2-	tekebbürlik : <i>Ar.+T.</i> kibirlilik t. 113a/03, 127a/12	-2-
ṭarlık : <i>Darlık</i> ṭ.+ ı 113a/11	-1-	tekellūf : <i>Ar.</i> güçlüğe katlanma t. 134b/01	-1-
ṭart - : <i>Tartmak</i> ṭ.- arsin 101b/08 ṭ.- dı 132a/11 ṭ.- up 136a/05	-8-	temāşā : <i>Fa.</i> seyir, oyun t.+ ya 112a/10	-1-
ṭaru : <i>Darı</i> ṭ. 125a/12, 125b/09	-2-	ten : <i>Ten</i> t. 115a/13, 115b/05, 126a/13 t.+ i 120a/08, 125a/01 t.+ ile 110b/06	-6-
ṭaş : <i>Taş</i> ṭ. 122b/10, 123a/05, 123a/06 ṭ.+ ı 123a/05 ṭ.+ lar 122b/09	-5-		
ṭaşra : <i>Dışarı</i> ṭ. 105b/13, 109b/13, 113a/13, 116a/02, 116a/04, 133a/09, 136a/03	-9-		

terk : <i>Ar.</i> terk, bırakma, bırakılma, koyverme -9- t. 124b/08 terk et- 136a/07 terk eyle- 106a/09, 122b/02, 122b/03, 124a/05, 124b/08, 128b/02, 128b/12 tersā : <i>Ar.</i> İsevi, Hristiyan, Nasranî -1- t. 110a/02 tesbîh : <i>Ar.</i> tesbih -1- t.+ ini 122b/09 te'sîr : <i>Ar.</i> etki, içe işleme -1- t. 116b/04 tersle - : Hayvan pislemek -3- t.- di 113b/06, 113b/08 t.- mezidi 113b/04 teslîm : <i>Ar.</i> emaneti sahibine verme, can verme -2- teslîm kıl- 113b/08 teslîm it- 123a/02 teşvîşlü : <i>Ar.</i> + <i>T.</i> karıştırmalı -1- t. 129a/05 tevāzu' luk : alçak gönüllülük -1- t. 113a/02 tevekkül : <i>Ar.</i> Allah'a bırakma -8- t. 104b/10, 111a/09, 111b/03, 116b/12, 123a/01 t.+ üñüz 112a/04 tevekkül kıl- 116b/01, 116b/04 Tevhîd : <i>Ar.</i> Allah'ın birliğine inanma -2- T. 115a/06, 127b/12 tîz : <i>Fa.</i> çabuk olan -1- t. 124a/08, 132a/05 toğ - : Doğmak krş. doğ -1- t.- mışdı 109a/03 toğru : Doğru -1- t. 106a/02 tohum : <i>Fa.</i> tohum -8- t. 125b/01, 135a/10, 135a/11 t.+ dan 139b/13 t.+ ı 125b/03, 125b/06, 135a/09 t.+ ı. 125b/02 toğun - : Dokunmak -1- t.- dı 101b/03 toğuz : Dokuz -3- t. 120b/09, 120b/11, 120b/13 tol - : Dolmak -1- t.- mış 126a/09 tolu : Dolu -1- t. 116b/09 ton : Elbise -10- t. 104b/06 t.+ ı 110b/03, 110b/04, 138a/10, 138a/11 t.+ ıdur 129a/07 t.+ larını 101b/07 t.+ um 101a/04 t.+ unı 110b/02 t.+ uñı 110b/03 toptolu : Dolu -7- t. 100b/09, 101b/06, 108a/02, 108a/03, 116b/09, 125a/11, 137a/01 topuk : Topuk -1- t.+ ı 110b/13 toy - : Doymak -4- t.- a 124a/08 t.- inca 116b/10, 124a/01, 124a/04 töşek : döşek -2- t. 109b/02 t.+ i 109b/02 tövbe : <i>Ar.</i> işlediği günahı pişman olarak bir daha işlememeye karar verme -34- t. 107a/05, 121a/10, 122a/05, 128b/08 t.+ ile 127a/08 t.+ si 116b/12, 128b/07, 128b/08, 128b/09, 128b/10, 128b/11, 128b/12, 128b/13, 129a/01, 129a/02 t.+ sidür 126a/10 t.+ sine 109a/03, 115a/10 tövbe eyle- 109a/12 tövbe kıl- 103a/06, 103a/08, 103a/09, 103b/07, 106a/08, 106b/13, 107a/05, 128b/09, 128b/10, 131a/10 Tübā : <i>Ar.</i> cennette olduğuna inanılan büyük ağaç -2- T. 139b/08, 139b/11 tül-i emel : <i>Ar.</i> sonu gelmez arzu -1- t. 102a/08 tur - : Durmak krş. dur -34- t. 132b/01 t.- a 113a/05, 126a/13	

.- dı 104b/04, 108b/03, 109b/13,
118a/04, 118b/03, 122a/13, 122b/13,
123b/02, 140a/03

.- dılar 108b/06, 139a/06

.- dum 115a/11, 116a/02,
135a/06

.- ğıl 138a/01

.- ırdı 136a/01

.- ma 125b/13

.- mayam 137b/11

.- mayınca 126a/10

.- mışıdı 108a/13, 131b/05

.- uñ. 108b/06

.- up 110b/11

.- urdı 119b/05

urugel- 111a/01, 106a/06,
133b/11, 135a/12, 137b/09, 140a/01

uruvar- 138a/01

urmalı : Vazgemek, geri durmak -2-

.+ um [urmalığum] 110a/03

.+ uñ [urmalığuñ] 110a/01

uru : Duru -1-

. 114b/06

ut - : Kabul etmek; elde bulundurmak;
dinlemek; dzen kurmak; ele geirmek,
yakalamak **krş. dut-** -35-

. 111b/10

.- a 103a/10, 127a/10

.- ar 105a/08, 106a/13, 107b/11,
128a/12

.- arıdı 115a/09

.- arlarıdı 101a/05

.- dı 103b/07, 106a/06, 106b/13,
109a/12, 118a/04, 118a/08, 119b/12,
120a/01, 120a/10, 123a/01, 133a/03,
134a/12

.- dılar 101a/11, 117b/07,

121a/02

.- dum 120a/12

.- duñ 113b/11

.- ğıl 114b/07, 133a/08

.- mamadur 128b/13

.- mayalar 103b/04

.- mayam 122b/06

.- mayınca 113a/10

.- mazduñ 131b/11

.- up 101a/06, 121a/10, 135a/06

utu : Rehin -3-

. 123a/09

.+ ya 123a/10, 126b/05

tutma : Drt kşe kesilmiş kk
hamur paralarından yapılan yoğurtlu
orba -1-

t.+ a 118a/11

tkr - : Tkrmek -1-

t.- mezler 109b/04

trbe : Ar. genellikle nl kişi iin
yapılan mezar yapı -2-

t.+ sini 133a/03, 134a/11

u - : Umak -2-

u.- arlar 116b/02

u.- dı 116b/06

uma : Cennet -9-

u. 103b/13, 122a/09, 139b/08

u.+ a [umağa] 121a/01, 121a/02

u.+ da 106b/09

u.+ dur 139b/10

u.+ ı [umağı] 120b/10

u.+ uñ [umağuñ] 114a/04

uuz : ucuz -2-

u. + 104a/12, 104a/13

uğra - : Uğramak -1-

u.- dı 133a/04

uğurla - : lamak -1-

u.- yın 111a/08

ulaşmalı : Ulaşma işi -1-

u. [ulaşmalığu] 127b/05

ulu : Byk -23-

u. 104b/12, 107a/08, 110a/06,
110b/01, 111a/06, 115b/09, 122b/02,
122b/03, 122b/06, 127a/12, 132b/07,
135b/11, 138b/09

u.+ dur 136b/06

u.+ lar 140b/05

u.+ lardan 109b/03, 110b/01

u.+ lardandı 131b/08

u.+ nuñ 137a/11

u.+ sı 129a/12, 131b/01

u.+ sıvan 137b/08

u.+ sıydı 131b/02

ulula - : Sayğı gstermek -3-

u.- mak 109a/07

u.- ma 137a/12

u.- yanuñ 135b/02

ululuğ : Azamet, byklk, byk olma,
ycelik -3-

u. 111a/07

u.+ ı 131b/06

u.+ ını 133b/04
unudul - : Unutulmak -1-
 u.- dı 137b/06
unut - : Unutmak -4-
 u.- dıyısı 129b/06
 u.- duğı 129b/06
 u.- maķ 129a/07
 u.- maķdur 126b/08
unutmaķlık : aklında kalmama -1-
 u. 105a/04
ur - : 1. Vurmak **krş. vurmak** -13-
 u.- dı 106a/13, 106b/02,
 122b/07, 140b/07
 u.- du 101a/03
 u.- duğıñ 106b/06
 u.- dum 106b/08, 135b/08
 u.- duñ 106b/04, 120b/03,
 140b/12
 u.- mışlar 134a/02
 u.- urlardı 101a/06
 2. Belli bir sesi yüksek olarak
 çıkartmak -4-
 u.- dı 133b/01
 3. Koymak -3-
 u.- dı 134b/07
 4. Sokmak, yaralamak -2-
 u.- dılar 137a/02
 u.- ur 137a/02
urun - : Oturmak, konulmak -1-
 u.- dı 130a/09
uş : Akıl -2-
 u.+ şum 138a/05, 140b/03
uşan - : Usanmak -1-
 u.- a 124a/08
uş : İşte, şimdi -8-
 u. 106a/12, 108b/05, 110b/07,
 130b/04, 130b/13, 133a/06, 134a/12, u.
 138a/08
uşbu : İşte bu -41-
 u. 106b/04, 107a/10, 108a/11,
 108b/01, 110a/01, 110a/08, 110a/09,
 112b/13, 115b/01, 115b/04, 115b/05,
 115b/10, 115b/13, 116a/06, 116a/13,
 116b/07, 117b/08, 118b/03, 118b/09,
 118b/12, 119a/06, 119a/10, 120a/04,
 122a/02, 122b/11, 123a/13, 123b/07,
 125a/13, 125b/03, 135a/08, 136a/06,
 137b/10, 138a/03, 138a/06, 140b/12
 u.+ : 131a/02

u.+ dur 137a/06
 u.+ nda 116a/04
 u.+ nuñ. 110b/03
utan - : Utanmak, mahcup olmak -4-
 u.- madan 102a/11
 u.- maz 116a/02, 137b/04
 u.- up 128b/11
uy - : Uymak, riayet etmek -7-
 u.- a 127a/03
 u.- dı 133a/05
 u.- duñ 112b/11
 u.- ğıl 114b/07, 115a/13
 u.- maķ 126b/07
 u.- mazzsız 103b/11
uyan - : Uyanmak -7-
 u.- dı 107a/03, 109a/12, 135a/07
 u.- dum 140a/12
 u.- maķda 129a/01
 u.- urıdı 105b/01
 uyanıgel - 124b/01
uyanuklık : Uyanık olma -3-
 u. 102a/08, 125b/07, 137b/13
uyku : 1. Gaflet -1-
 u. 102a/07
 2. Uyku -4-
 u. 120b/07, 140a/11
 u.+ dan 109a/12
 u.+ sı 124b/04
uykusuzluk : Uykusuzluk -1-
 u.+ ı [uyksuzluğu] 132a/11
uyu - : Uyumak -7-
 u. 124a/02, 124b/05
 u.- dı 124a/05
 u.- madı 105a/13, 123b/02
 u.- mış 135a/06
 u.- rsın 133b/08
uzak : Uzak -1-
 u. 126b/05
uzat - : Uzatmak -1-
 u.- ursız 134a/09
üç : Üç -20-
 ü. 101b/02, 104a/08, 104a/09,
 104b/11, 106a/06, 111a/11, 112a/01,
 112b/06, 113a/07, 121b/04, 121b/07,
 121b/09, 121b/10, 121b/12, 127b/12,
 132a/11, 137b/12, 138a/07
 ü.+ dür 113a/11
üçün : İçin -7-

ü. 125b/10, 129b/04, 129b/07,
 136b/02, 140b/13
üçüncü : üçüncü -7-
 ü. 102a/05, 102b/13, 111b/03,
 113a/08, 113a/12, 126b/05, 128a/01,
 128b/03
üfür - : Üfürmek -1-
 ü.- di 121b/10
üleş - : Paylaşmak -3-
 ü.- diler 117a/03
 ü.- irlir 112b/04
 ü.- ürüz 112b/07
ümîd : *Ar.* umut -7-
 ü. 121a/02, 129a/03, 129a/04,
 129a/05
 ü.+ e 105a/12
 ü.+ i 105a/12, 124a/09
ün : Ses -2-
 ü. 112b/05, 116a/03
ürküt - : Ürkütmek -2-
 ü.- di 120b/13
 ü.- meyesin 124a/13
üsküre : Toprak kap, çukur çanak -1-
 ü. 116b/09
üst : Üst -15-
 ü.+ i 108b/09
 ü.+ ine 105a/01, 106b/01,
 107b/10
 ü.+ üme 136a/05
 ü.+ ünde 111b/07, 115b/10,
 117a/02, 131a/07
 ü. + üne 104a/11, 107a/08,
 111a/02, 116a/06, 116a/08, 137b/10
üstâd : *Fa.* üstat, bir bilim veya sanat
 alanın da üstün yeteneği olan -3-
 ü. 132a/01, 132a/03
 ü.+ ına 132a/02
üşen - : Üşenmek, erinmek -1-
 ü.- di 123b/11
üzer : Üzeri -20-
 ü.+ ine 109a/05, 109a/07,
 111a/02, 115b/11, 117a/10, 120a/10,
 120a/11, 121b/06, 123a/02, 124a/02,
 126b/06, 130a/09, 133a/13, 135b/03,
 135b/05, 135b/11, 136a/08, 140a/02
 ü.+ üme 101a/02, 116a/11
üz(e)re : Üzere -16-
 ü. 108a/02, 109b/02, 110b/13,
 113b/08, 114a/06, 114a/13, 116b/01,

118a/04, 120a/05, 124b/04, 131a/05,
 131a/10, 133a/13, 135b/02, 135b/03
 ü.+ dür 127b/12
vâcib : *Ar.* İslam dinine göre yapılması
 gereken -1-
 v. 140a/12
vakf : *Ar.* vakıf -1-
 v.+ da 123b/02
vâkı‘a : *Ar.* olay -2-
 v. 139a/13
 v.+ sı 137b/02
vâkıf : *Ar.* bilen -1-
 v. 115a/10
vaqt : *Ar.* zaman -16-
 v. 101a/11, 101a/13, 110b/03,
 125a/07, 130a/07, 139a/11
 v.+ i 111b/04, 125b/13
 v.+ in 106b/06, 106b/13,
 131b/09, 138a/06
 v.+ inde 113a/11
 v.+ ine 111a/01
 v.+ üm 139b/10
 v.+ üñ 115a/04
vallâhi : *Ar.* yemin sözü -3-
 v. 115b/09, 118a/05, 118b/05
var - : Varmak -55-
 v. 112a/11, 124a/01, 134a/11
 v.- alar 132b/13
 v.- alum 139a/05
 v.- am 101b/10, 112a/10,
 116a/02, 132a/03
 v.- asın 138b/11
 v.- dı 105b/08, 105b/13,
 109b/11, 124a/04, 132b/08, 133a/01,
 134a/10, 134a/12, 135a/13
 v.- dılar 139a/06
 v.- dum 100b/05, 101a/12,
 110b/01, 110b/08, 111a/03, 111b/08,
 112b/05, 115a/12, 115b/04,
 115b/12, 125b/04, 135a/04,
 135a/05
 v.- dumdı 120b/07
 v.- ğıl 103a/01, 110b/07,
 115b/10, 132a/09, 132b/06, 133b/07,
 133b/10, 140b/10
 v.- madı 124a/04, 133a/01
 v.- mağa 112a/13
 v.- mağ 104b/12
 v.- mamağdur 129a/01

v.- mazlar 109b/04
v.- mazvan 103b/04
v.- urdı 109b/06
v.- ursın 104b/12, 112a/10,
136a/09
v.- urvan 110b/08
var : Var, mevcut, yok karşıtı -66-
v. 100b/06, 101b/10, 102b/06,
103a/13, 106a/11, 110a/02, 112a/01,
112a/09, 112b/05, 115a/11, 121a/04,
121b/04, 123a/05, 127b/08, 130a/13,
132b/07, 133b/03, 133b/04, 133b/05,
136a/09, 136a/10, 139a/02, 139b/05,
139b/07
v.+ dı 101b/02, 101b/05,
116b/11, 117a/01, 121b/05, 123a/01,
123a/06, 123b/01, 140a/01
v.+ dur 102a/13, 103b/13,
104a/01, 104a/02, 105b/09, 109b/03,
112b/06, 116a/08, 120a/04, 123a/04,
125a/10, 127b/08, 128b/11, 138b/10
v.+ ıdı 113b/06, 115a/06,
118a/02, 122b/09, 131b/04, 133b/07,
134a/01, 138b/09, 139a/11
v.+ ımış 121b/03
v.+ ısa 103a/02, 124a/10,
127a/13
v.+ iken 102a/11
v.+ mışsa 132b/10
v.+ sa 107a/09, 125a/09
vaşf : Ar. nitelik, sıfat -1-
v.+ a 131a/11
vāsi‘at : Ar. bol, geniş, açık
-1-
v.+ en 115a/01
vaşiiyet : Ar. bir kimsenin öldükten
sonra yapılmasını istediği şey -9-
v. 130a/01, 130a/02, 130a/04,
130a/05, 130b/09
v.+ üm 129b/12
vasıyyet eyle- 130b/09
vasıyyet kıl- 101b/13, 111b/09,
129b/12
va‘z : Ar. vaaz -3-
v. 110a/05, 110a/06, 110a/07
ve : Ar. bağlaç -621-
v. 100b/01, 100b/02, 100b/04,
100b/13, 101a/02, 101a/03, 101a/04,
101a/05, 101a/06, 101a/07, 101a/12,

101a/13, 101b/01, 101b/05, 101b/06,
101b/08, 101b/09, 101b/10, 101b/13,
102a/01, 102a/06, 102b/01, 102b/08,
102b/12, 103a/02, 103a/03, 103a/04,
103a/09, 103a/10, 103a/12, 103b/08,
103b/11, 103b/12, 103b/13, 104a/01,
104a/02, 104a/03, 104a/04, 104a/06,
104a/10, 104a/11, 104b/06, 104b/13,
105a/01, 105a/03, 105a/06, 105a/07,
105b/01, 105b/08, 105b/11, 105b/12,
106a/01, 106a/07, 106a/08, 106a/09,
106a/10, 106b/02, 106b/04, 106b/05,
106b/06, 106b/08, 106b/12, 106b/13,
107a/01, 107a/02, 107b/01, 107b/04,
107b/05, 107b/06, 107b/07, 108a/04,
108a/07, 108a/10, 108a/13, 108b/02,
108b/05, 108b/06, 109a/02, 109a/03,
109a/06, 109a/07, 109a/10, 109a/12,
109b/04, 109b/06, 109b/07, 109b/11,
110a/02, 110a/03, 110a/08, 110a/09,
110a/11, 110a/12, 110b/05, 110b/06,
110b/09, 111a/04, 111a/07, 111a/12,
111b/01, 111b/03, 111b/06, 111b/09,
111b/10, 111b/11, 111b/12, 111b/13,
112a/02, 112a/03, 112a/09, 112a/10,
112b/03, 112b/08, 112b/10, 112b/11,
112b/12, 113a/03, 113a/06, 113a/08,
113a/10, 113a/12, 113a/13, 113b/01,
113b/02, 113b/04, 113b/07, 113b/09,
113b/10, 113b/12, 114a/01, 114a/02,
114a/03, 114a/04, 114a/05, 114a/08,
114a/12, 114b/01, 114b/04, 114b/05,
114b/07, 114b/10, 114b/11, 114b/12,
114b/13, 115a/01, 115a/03, 115a/06,
115a/07, 115a/09, 115a/10, 115a/12,
115a/13, 115b/01, 115b/02, 115b/03,
115b/04, 115b/06, 115b/12, 116a/05,
116a/09, 116a/12, 116a/13, 116b/02,
116b/03, 116b/07, 116b/09, 116b/10,
117a/01, 117a/02, 117a/06, 117a/07,
117a/08, 117a/12, 117a/13, 117b/02,
117b/03, 117b/09, 117b/13, 118a/01,
118a/04, 118a/06, 118a/07, 118a/10,
118a/11, 118b/09, 118b/11, 118b/12,
118b/13, 119a/01, 119a/03, 119a/04,
119a/08, 119a/09, 119a/12, 119b/01,
119b/03, 119b/07, 119b/10, 119b/12,
119b/13, 120a/01, 120a/06, 120a/11,
120a/13, 120b/01, 120b/03, 120b/04,

121a/01, 121a/02, 121a/03, 121a/05,
 121a/07, 121a/11, 121a/13, 121b/03,
 121b/04, 121b/06, 121b/07, 121b/08,
 121b/10, 122a/04, 122a/05, 122a/06,
 122a/08, 122a/09, 122a/10, 122a/11,
 122a/13, 122b/01, 122b/02, 122b/03,
 122b/04, 122b/06, 122b/07, 122b/08,
 122b/09, 122b/10, 122b/12, 123a/03,
 123a/04, 123a/05, 123a/09, 123b/02,
 123b/04, 123b/05, 123b/06, 123b/08,
 123b/10, 123b/12, 123b/13, 124a/01,
 124a/02, 124a/03, 124a/04, 124a/05,
 124a/06, 124a/07, 124a/08, 124a/09,
 124a/10, 124a/11, 124a/12, 124a/13,
 124b/02, 124b/03, 124b/04, 124b/05,
 124b/06, 124b/08, 124b/09, 125a/01,
 125a/04, 125a/05, 125a/06, 125a/08,
 125a/09, 125a/10, 125a/11, 125a/12,
 125b/01, 125b/03, 125b/06, 125b/07,
 125b/09, 125b/11, 126a/01, 126a/02,
 126a/05, 126a/07, 126a/08, 126a/09,
 126a/10, 126a/11, 126a/12, 126a/13,
 126b/01, 126b/03, 126b/07, 126b/08,
 126b/09, 126b/10, 126b/11, 127a/01,
 127a/02, 127a/03, 127a/04, 127a/05,
 127a/08, 127a/09, 127a/10, 127a/13,
 127b/01, 127b/02, 127b/03, 127b/05,
 127b/07, 127b/08, 127b/09, 127b/11,
 127b/13, 128a/01, 128a/02, 128a/03,
 128a/04, 128a/06, 128a/10, 128a/11,
 128a/12, 128a/13, 128b/01, 128b/02,
 128b/05, 128b/07, 128b/08, 128b/09,
 128b/11, 128b/12, 129a/01, 129a/03,
 129a/04, 129a/05, 129a/06, 129a/07,
 129a/09, 129a/10, 129a/11, 129a/12,
 129a/13, 129b/01, 129b/03, 129b/04,
 129b/07, 129b/09, 129b/10, 129b/11,
 129b/13, 130a/01, 130a/02, 130a/03,
 130a/04, 130a/05, 130a/06, 130a/07,
 130a/08, 130a/09, 130a/11, 130b/03,
 130b/04, 130b/08, 130b/11, 131a/03,
 131a/08, 131a/09, 131a/10, 131a/11,
 131b/02, 131b/03, 131b/05, 131b/06,
 131b/07, 131b/08, 132a/01, 132a/06,
 132a/07, 132a/09, 132a/10, 132a/11,
 132a/12, 132b/04, 132b/05, 132b/08,
 132b/09, 132b/12, 133a/01, 133a/07,
 133a/08, 133a/09, 133b/01, 133b/02,
 133b/03, 133b/04, 133b/05, 133b/07,

133b/08, 133b/09, 133b/12, 134a/06,
 134a/09, 134b/03, 134b/06, 134b/07,
 134b/08, 134b/10, 134b/11, 134b/13,
 135a/02, 135a/03, 135a/06, 135a/07,
 135a/08, 135b/04, 135b/05, 135b/07,
 135b/08, 135b/12, 136a/06, 136a/08,
 136a/09, 136a/10, 136a/11, 136b/03,
 136b/04, 136b/05, 136b/06, 136b/09,
 136b/10, 137a/02, 137a/03, 137a/04,
 137b/02, 137b/06, 137b/07, 137b/08,
 137b/10, 138a/02, 138a/03, 138a/04,
 138a/05, 138a/06, 138a/09, 138a/11,
 138a/12, 138a/13, 138b/01, 138b/02,
 138b/06, 138b/07, 138b/09, 138b/11,
 139a/01, 139a/04, 139a/07, 139b/02,
 139b/05, 139b/08, 139b/09, 139b/10,
 139b/11, 139b/12, 140a/04, 140a/07,
 140a/09, 140a/12, 140a/13, 140b/01,
 140b/03, 140b/06, 140b/08, 140b/09,
 140b/10, 140b/11, 140b/13

- vech** : *Ar.* yüz, çehre -1-
 v. 127b/12
- vechsüz** : *Ar. +T.* vecihsiz -1-
 v. 112b/01
- ve'l-âhir** : *Ar.* son -3-
 v.+ u 108b/12, 115a/03, 131a/13
- velî** : *Ar.* ermiş -4-
 v.+ ler 124b/05
 v.+ lere 122b/10
 v.+ lerün 131b/01
 v.+ ye 132a/11
- velîkin** : *Ar.* ama -5-
 v. 122a/03, 124a/10, 124b/07,
 124b/11, 139b/07
- velîlik** : *Ar. +T.* ermişlik -1-
 v.+ i 131b/08
- veyâ** : *Ar. +Fa.* bağlaç -1-
 v. 115b/07
- vilâyet** : *Ar.* il -1-
 v. 128a/02
- vir** - : vermek -73-
 v. 100b/07, 102b/02, 112a/11,
 112a/12, 113a/02, 119a/13, 136a/10
 v.- di 100b/07, 105b/13,
 108b/02, 108b/05, 108b/06, 117b/12,
 122a/01, 123a/05, 131a/05, 131b/12,
 132a/04, 133b/07, 136b/10,
 140a/06, 140b/10

v.- diler 119a/04
v.- dügi 102b/06
v.- dügi 126b/03
v.- düm 100b/03, 115b/04,
135a/07
v.- düñ 106a/01, 112b/12
v.- e 107b/04, 108b/03, 111a/13,
116a/13
v.- eler 127b/07
v.- em 107b/06, 124a/09
v.- esin 111a/09, 118a/11
v.- evüz 100b/06
v.- gil 100b/04, 103a/06,
108a/05, 130a/02, 130b/06, 132a/03,
134b/08, 140a/06
v.- ibidi 119a/05, 139b/09
v.- ibidiler 118b/08
v.- ibidüñ 139b/12
v.- ibiye 137b/11
v.- ibiyüp 138a/07
v.- medi 138a/12
v.- megil 126a/07, 130a/05
v.- mek 140a/04
v.- mekile 127a/05
v.- meye 129b/02
v.- meyeler 127b/06
v.- meyesin 118a/05
v.- meyince 118a/06
v.- mişidüm 114a/07
v.- sün 121b/05
v.- üñ 107b/10, 117a/03
v.- ür 115b/03
v.- ürler 116b/03
v.- ürlerise 111b/02
v.- ürlerse 111a/12, 112a/02
v.- ürsin 100b/10
virāne : *Fa.* harap olmuş yapı -1-
v. 116b/13
vur - : vurmak **krş. ur** -1-
v.- alar 136b/12
yā : 1. *Ar.* ey! -14-
y. 105a/03, 110b/03, 111a/05,
112b/09, 112b/10, 113a/01, 114a/05,
114a/10, 114b/02, 117a/06, 120b/08,
125b/02, 125b/06, 137b/04
2. *Fa.* veya -4-
y. 103a/13, 110a/09, 112a/11,
136b/02
3. ya...ya bağlacı -3-

y. 112a/11, 132a/07, 136b/04
yābān : *Fa.* yaban -1-
y.+ a 105a/05
yād : *Fa.* anma -1-
y. kıla 129b/05
yağ - : yağmak -1-
y.- mağa 118a/07
yağ : Yağ -1-
y. 121b/06
yāğdur - : Yağdırmak -1-
y.- duñ 118a/05
yağ - : Yakmak -1-
y.- alum 108a/12
yakın - : Yakınmak -1-
y.- dı 101a/08
yakın : Yakın -8-
y. 117a/12, 117a/13, 119a/08,
120a/09, 125a/02, 125a/04, 128b/01
y.+ dur 125a/03
yakınlık : Yakınlık -3-
y. 125a/05, 131b/04
y.+ ina 126b/05
yaklaş - : Yaklaşmak -1-
y.- dı 107b/01
yāktūt : *Ar.* değerli taş -5-
y. 121b/10, 121b/11, 121b/13
y.+ ı 121b/12
y.+ ları 122a/01
yalancı : Yalan söyleyen -3-
y. 124a/11, 124b/03
y.+ lar 126a/10
yalın : Çıplak -4-
y. 102a/10, 109b/01, 109b/08,
113b/05
yalıncak : Çıplak, uryan -1-
y. 110b/02
yan : Yan -6-
y.+ a 117b/05, 134a/09
y.+ ın 114a/04
y.+ ında 108a/05, 129b/06
y.+ uma 119a/13
yandur - : Yandırmak -1-
y.- dılar 108a/12
yanı : Yanmak, ateşli olma -1-
y. 140a/10
yañıl - : Yanılmak -1-
y.- duğum 137b/09
ya' nī : *Ar.* yani -24-

y. 100b/11, 102a/01, 108b/08,
109a/09, 109b/11, 114a/01, 119b/08,
121a/04, 122b/05, 126a/06, 127a/07,
127b/12, 128a/09, 130b/03, 131a/02,
131b/13, 133a/10, 135b/02, 136a/07,
136b/06, 137a/07, 138b/02, 139b/06,
140a/05
yapuş - : Yapışmak -4-
y.- a 101a/10
y.- dılar 101b/01
y.- mış 135a/08
y.- up 108a/04
yar - : Yarmak -1-
y.- dı 140b/07
yār : *Fa.* sevgili -8-
y. 111b/07, 112b/04, 125b/08,
126a/06, 129b/13, 133a/07, 134b/07
yara - : Yaramak -1-
y.- dı 122b/07
yarak : Hazırlık -1-
y.+ ını [yarağını] idin- : hazırlık
yapmak 104a/03
yarakla - : Hazırlamak -1-
y.- ğıl 103b/01
yarala - : Yaralamak -1-
y.+ dı 119b/09
yaramaz : Uygun ve yararlı olmayan -1-
y. 129a/01
yarat - : Yaratmak -1-
y.- dum 120b/08
yardım : Yardım -1-
yardım eyle- 115a/13
yāren : *Fa.* yakın dost -11-
y.+ desi 109b/13
y.+ ler 134a/01
y.+ leri 104a/11, 120b/05,
122b/08
y.+ lerile 104b/01, 126b/12
y.+ lerine 111a/10, 113a/04
y.+ leriyle 117a/02
y.+ lerümi 112b/12
yarıl - : Yarılmak -1-
y.- dı 106a/13
yarın : Yarın -3-
y. 111b/12, 118a/10, 118b/11
yarındası : Ertesi gün -3-
y. 118b/01, 122a/13, 122b/06
yarlıga - : Affetmek -2-
y.- dı 113b/13, 114a/04

yarı : Yarı -1-
y.+ sında. 134b/06
yaş : Islak -4-
y. 110b/13
y.+ ı 102a/12, 102a/13, 140b/03
yat - : Yatmak -6-
y. 124b/05
y.- am 101a/13
y.- dum 119b/03
y.- mış 133b/10
y.- ur 106a/03, 115b/12
yatsu : Yatsı -5-
y. 110b/09, 124a/01, 124a/05,
140a/02
yavru : Evlat -2-
y.+ sı 132a/04, 134b/12
yavu : Zayi, yitik, kaybolmuş -3-
y. kıl- 117b/07, 118a/08,
129b/04
yavuz : 1. Kötü -1-
y. 113a/08
2. Güçlü
-2-
y. 136a/13, 136b/01
yaz : Yaz -1-
y.+ ı 125a/12
yaz - : Yazmak -8-
y. 105a/12
y.- ar 105a/09
y.- dı 125a/08, 139b/02,
139b/04, 139b/07, 139b/10
y.- duñ 105a/09
yazıl - : Yazılmak -5-
y.- mış 117a/03, 133a/13
y.- mışdı 109a/05
y.- mışdur 131a/01
y.- mışdı 117a/02
yazuk : Günah -10-
y. 115b/07
y.+ dan 113a/12
y.+ dandur 128b/07
y.+ ı 102a/13, 115b/03, 126b/01,
127b/02
y.+ ına 128b/10
y.+ ını 126b/08
y.+ ları 122b/02
yazuklu : Günahkar -2-
y. 103a/09
y.+ lar 116a/05

yene : Yine	-1-	y.- mek 104b/05
y. 121b/01		y.- mekdendür 126a/13
yeñi : Yeni	-1-	y.- mekdür 129a/02
y. 135b/10		y.- memişi 119b/05
yer : Yer	-2-	y.- meye 137b/07
		y.- meyvüz 104a/13
Yerhamüke'llah : <i>Ar.</i> Allah sana rahmet etsin	-1-	y.- mezven 139b/12
Y. 106b/03		y.- rdi 108a/13
yeşil : Yeşil	-1-	y.- rler 104b/04
y. 131a/01		y.- rleridi 101b/06
yetim : <i>Ar.</i> babasız	-1-	y.- rsin 110a/08
y.+ e 112a/11		y.- rsiz 103b/12, 104b/04,
yetiş - : Yetişmek	-1-	110a/09
y.- düm 111b/09		y.- rven 110a/09
yetmiş : Yetmiş	-1-	y.- sün 139b/10, 140b/13
y. 140b/03		y.- ye 110a/11, 110a/12, 118a/09
yeyni : Hafif	-1-	y.- yedük 108b/02
y. 101a/09		y.- yesin 102b/07, 102b/12,
yığ - : Yığmak	-2-	103a/03
y.- arlar 111b/04		y.- yesüm 138b/02
y.- duğı 128b/13		y.- yü 115b/12
yıl : Sene	-20-	yiye bil - : Yemeye gücü yetmek
y. 103b/08, 118a/09, 123b/02,		125a/13
124a/09, 132b/11, 133a/01, 133a/03,		yidi : Yedi
135b/03, 135b/06, 135b/09, 138a/10,		y. 110a/04, 118a/12, 136a/10,
138a/11		136a/12
y.+ a 120a/07		ydür - : Yedirmek
y.+ da 120a/04, 132a/10,		y.- di 138b/10
133a/01		y.- e 121b/01
y.+ dan 116a/09		yigirmi : Yirmi
y.+ dur 116a/03, 138a/13,		y. 140a/07
138b/02		yigit : Güçlü, yürekli, delikanlı, gözü
yıllık : Senelik	-2-	pek
y. 118b/04, 125b/09		y. 115b/11, 115b/13, 120a/08,
yi - : Yemek	-46-	123a/01, 123a/07, 123a/09, 123a/10,
y. 124a/01		123a/12, 134a/04, 134a/05, 138b/13,
y.- di 116b/10, 124a/04, 137b/06		140b/05, 140b/07
y.- diler 108b/06		y.+ e [yigide] 123a/08, 139a/10
y.- dügin 138b/02		y.+ ün [yigidün] 122a/12,
y.- düm 105a/06		139a/10
y.- dün 106a/04, 106a/05		yigrek : Üstün
y.- gil 102b/06, 114a/02,		y. 109b/09, 109b/10, 115b/10
119a/01		yil : Yel
y.- medüm 138b/02		y. 107a/13, 107b/03
y.- medün 118b/03, 119b/07		y.+ e 122a/02
y.- medügün 114a/02		yil - : Koşmak
y.- mege 134b/02		y.- mek 109b/08
y.- megil 129b/03, 130a/07		yimiş : Yemiş
		y. 137b/07

y.+ e 137b/05
yine : Yine -3-
y. 111a/02, 136b/11, 139b/07
yir : Yer -25-
y. 110a/04, 114a/07, 134b/08,
137a/01
y.+ de 101a/01, 102b/11,
106a/03, 113a/05, 115a/11, 120a/03,
132b/07
y.+ den 112b/01, 113a/11,
123a/04
y.+ dendi 138b/02
y.+ e 103a/01, 105a/07, 109a/08,
119b/10, 138a/01
y.+ i 116b/08, 134b/08
y.+ inde 118b/02
y.+ inden 135a/12
y.+ ine 122b/13
y.+ lere 129a/01
y.+ ünden 136b/11
yir et- 136b/08
yirlü : Yerli -1-
y. 136b/11
yiryüzi : Yeryüzü -3-
y.+ ne 109b/04
y.+ ni 109b/02
y.+ nüñ 108b/09
yit - : Yetmek -5-
y.- dükçe 111b/04
y.- er 125b/04, 130a/11, 130b/02
y.- mez 103b/01
yitmiş : Yetmiş -1-
y. 130b/12
yogur - : Yoğurmak -2-
y.- duñ 139b/13
y.- mışvan 139b/09
yohsul : Yoksul **krş. yoksul** -1-
y.+ ları 110b/04
yok : Yok -23-
y. 108a/07, 109b/08, 121a/08
y.+ dur 107b/06, 108a/08,
110b/05, 114b/13, 123a/04, 126a/03,
127a/08, 133a/11, 134a/06
y.+ ıdı 104b/06, 107b/04,
114a/11, 131b/03, 135a/04, 136a/04,
139a/13
y.+ sa 115a/13, 125a/02,
125a/03, 136a/06
yoksul : Yoksul **krş. yohsul** -3-

y.+ a 112a/11
y.+ lar 113a/03
y.+ lara 113a/02
yoksulluk : Yoksulluk -1-
y.+ dan 126b/10
yol : Yol -29-
y. 106a/06, 106a/08, 113b/08,
122b/02, 122b/03, 133a/13, 136a/08,
137b/10
y.+ a 136a/05
y.+ da 105a/12, 109a/04,
112a/04, 116b/05, 132b/10, 133a/04
y.+ dur 122b/01, 122b/02
y.+ ı 110b/11, 122b/01, 122b/06,
126b/02
y.+ ın 114b/07, 129b/11
y.+ ın 109a/12
y.+ ına 137b/10
y.+ ında 134a/01
y.+ ındaydı 115a/06
y.+ ları 113b/04
y.+ uñ 115a/05
y.- mış
y.- mişidi
yol bul - 140a/11
yol eyle - 102a/12
yol vir - 101b/1
yoldaş : Yol arkadaşı -1-
y. 112a/05
yollan - : Gitmek -1-
y.- dı 124b/04
yöre : Mahal, civar -3-
y.+ ne 122b/11
y.+ sinde 116b/02, 135b/04
yören - : Dolaşmak -1-
y.- di 122b/13
yu - : Yumak -4-
y.- dı 107a/02, 107a/04
y.- duğ 107a/07
y.- duñ 107a/07
yukarı : 1. Makam bakımından ileri
olan -1-
y.+ dur 127b/11
2. Yukarı -3-
y. 131a/07, 132b/04
y.+ dur 134a/06
yum - : Yummak -3-
y.- amadılar 131a/10
y.- up 113b/01, 130b/01

yumşak : Yumuşak	-2-	y. göster- : Ortaya çıkmak	
y. 121b/06, 122a/02		130a/04	
yumul - : Yumulmak	-1-	y. tut - : Yönelmek	120b/09,
y.- mış 138a/03		120b/11	
yuyul - : Yıkanmak	-2-	yüzük : Yüzük	-3-
y.- a 127b/03		y. 123a/13	
y.- muş 133b/03		y.+ ini 123a/08, 123a/10	
yük : Yük	-4-	za' ferān : <i>Ar.</i> safran	-1-
y. 110a/04, 134a/02		z. 109a/06	
y.+ i 134a/04		zāhid : <i>Ar.</i> kendini Allah'a ibadete veren	
y.+ inden 134b/02		kişi	-12-
yükle - : Yükleme	-2-	z. 115b/09, 115b/10, 116a/08,	
y.- mekdür 126b/06		116a/11, 120a/06, 120a/12	
y.- mişleridi 134a/02		z.+ den 116a/08	
yüksek : Yüksek	-8-	z.+ i 106b/04, 107a/03	
y. 109a/02, 112b/10, 116a/07,		z.+ ler 128a/12, 128a/13	
117a/09, 140a/06, 140a/08		z.+ sin 115b/09	
y.+ den 120b/02		zāhidlik : <i>Ar.</i> + <i>T.</i> zahit olma durumu	-2-
y.+ dür 131b/06		z. 109a/12	
yün : Yün	-1-	z.+ e 114b/12	
y. 122b/06		zāhir : <i>Ar.</i> açık, belli	-4-
yürü - : Yürümek	-12-	z. 120a/13, 129b/02, 136a/12	
y. 107a/10, 107a/12		z.+ üñ 130a/01	
y.- di 106a/06		zahm : <i>Fa.</i> yara	-1-
y.- düm 138a/08		z.+ ı 137a/03	
y.- mege 107a/11		zahmet : <i>Ar.</i> güçlük	-1-
y.- mek 109b/03		z. 115b/03	
y.- r 135a/11		za' if : <i>Ar.</i> zayıf	-4-
y.- ridi 113b/05		z. 101a/13, 126b/04	
y.- rsin 109b/01		z.+ dür 122a/09, 122a/11	
y.- ye 107a/10		za' ifce : <i>Ar.</i> + <i>T.</i> zayıfca	-1-
y.- yü 110b/13, 111a/02		z. 107b/12	
yürüyücü : Yürüyücü	-1-	zamān : <i>Ar.</i> zaman	-5-
y.+ dür 104b/03		z. 121a/12	
yüz : Çehre	-27-	z.+ dı 118b/08	
y. 106a/06, 112a/12, 118a/08,		z.+ dır 132b/02	
121a/05, 121a/12, 121b/01, 123a/07,		z.+ ında 138b/03	
132a/11, 134a/12, 136a/10, 138a/08,		z.+ uñ 137b/08	
138b/12		zamāne : <i>Ar.</i> içinde bulunulan zaman	-1-
y.+ i 106b/01, 111a/07, 120a/08		z. 129a/11	
y.+ inde 102a/12, 114a/10,		zārī : <i>Fa.</i> ağlamak	-5-
124b/10		z. 114b/04, 124b/01, 124b/04,	
y.+ inden 117b/10		136a/01	
y.+ ine 113b/02, 119b/10,		zārī kıl- 107b/01	
137b/13		zārulık - : <i>Fa.</i> + <i>T.</i> 1. ağlama	-2-
y.+ ini 118a/04, 120a/10		z. 131a/11	
y. döndür- : ilgiyi kesmek		z.- ıla 115b/02	
134b/05		2.yoksulluk	-1-

z. 125a/05		131b/06, 135a/06, 138b/09, 140a/03, 140a/13	
zāviye : <i>Ar.</i> küçük tekke	-1-	z.+ dür 114b/13	
z.+ sine 140b/08		ziyāde ol- 140a/01	
zāyi : <i>Ar.</i> yitme	-1-	ziyān : <i>Fa.</i> zarar	-1-
zāyi ^ç kıl- 116b/05		z. 102b/04	
zehre : <i>Ar.</i> öd, safra	-2-	ziyāret : <i>Ar.</i> görüşme	-5-
z.+ m 114b/13		z. 115a/11, 133a/02, 133a/03, 134a/11	
z.+ si 103a/12		z. kıl- : ziyaret etmek 140a/01	
zemzem : <i>Ar.</i> zemzem	-2-	zulm : <i>Ar.</i> eziyet	-1-
z. 116b/09, 139b/09		z. 134a/03	
zengi : <i>Fa.</i> üzengi	-1-	zümrüd : <i>Ar.</i> süs taşı	-1-
z. 136a/05		z. 123a/06	
zerre : <i>Ar.</i> çok küçük parçacık	-5-	zünnār : <i>Ar.</i> Hristiyan rahiplerin bellerine taktıkları bir tip kuşak	-2-
z. 105b/04, 129a/08, 133b/05, 138a/12, 138a/13		z. 135b/09, 135b/10	
zındık : <i>Ar.</i> Tanrı'ya ve ahirete inanmayan kimse	-2-		
z. 115a/07, 119a/03			
zihī : <i>Fa.</i> ne güzel	-4-		
z. 122a/09, 125b/10, 134a/03, 136b/01			
zıkr : <i>Ar.</i> anma, söyleme	-8-		
z.+ i 108b/11, 115a/02, 126b/11			
z.+ i 131a/12			
z.+ in 129a/06, 129b/04			
z.+ inden 127b/09			
z.+ iñi 107a/02			
zilzile : <i>Ar.</i> zelzele	-1-		
z. 120a/09			
zinā : <i>Ar.</i> aralarında evlilik olmayankişiler arasındaki cinsel ilişki	-1-		
z. 129a/02			
zindān : <i>Fa.</i> zindan	-4-		
z.+ a 119b/02			
z.+ da 119b/02			
z.+ dan 119b/04, 119b/09			
zindāncı : <i>Fa.</i> + <i>T.</i> zindancı	-1-		
z. 119b/08			
zinhār : <i>Fa.</i> asla	-1-		
z. 114b/06			
zīrā : <i>Fa.</i> çünkü	-2-		
z. 115a/08, 123a/04			
ziyāde : <i>Ar.</i> fazla, çok	-18-		
z. 101b/05, 104a/12, 104b/02, 110a/08, 110b/01, 111a/10, 116b/03, 119b/06, 125b/08, 130a/10, 131b/04,			

4.2. KİŞİ ADLARI VE

YER ADLARI DİZİNİ

A, Ā, ‘A, ‘Ā-

Ādem : *Ö.i.* Hz. Adem as, ilk peygamber -1-

Ā. 137a/09

Ahmed : *ö.i.* Mesnevi'de de ismi geçen şeyh -1-

A. Hızravîyye 102a/01

Ahmed bin Hanbel : *ö.i.* Ahmet bin Hanbel, Hanbelî mezhebinin kurucusu -7-

A. 109b/05, 109b/09, 109b/10, 114a/12, 114b/02, 114b/04

A.+ in 109b/07

Ahmed bin İbrâhîm : *ö.i.* Hadis alimlerinden -1-

A. 110b/06

‘Alî : *ö.i.* dört büyük halifeden biri -1-

‘A. 113a/01

‘Ali bin Hışam : *ö.i.* Bışri Hafi'nin dayısı -1-

‘A.+ uñ 109a/02

‘Alîyi Cürċânî : *ö.i.* Ali bin Muhammed bin Ali Cürċanî tefsir, hadis ve Hanefî mezhebi fıkıh alimi -1-

‘A.+ ye 111b/06

Allah : *Ar.* Allah -12-

B

Bağdād : *ö.i.* Irak'ta bir şehir -5-

B. 109a/03, 110a/02, 110a/08, 113b/04, 119a/05

Başra : Irak'ın güneyinde bir kent -2-

B. 106a/03

B.+ ya 106a/06

Bāyezîd : *ö.i.* Bayezidi Bestami, silsileyi aliyyenin beşincisidir. -65-

B.+ 132a/13

B. 132a/05, 132a/09, 132b/01, 132b/02, 132b/03, 132b/07, 133a/07, 133a/08, 133a/10, 133b/01, 133b/08, 133b/09, 134a/03, 134a/07, 134a/13, 134b/01, 134b/04, 134b/09, 134b/11, 134b/13, 135b/03, 135b/13, 136b/01,

136b/08, 136b/09, 137a/04, 137a/06, 137b/04, 137b/06, 138a/04, 138a/08, 139a/01, 139a/02, 139a/10, 139a/12, 139b/04, 139b/10, 140a/10, 140b/06, 140b/08, 140b/11

B.+ e 132a/02, 133a/05, 133b/07, 133b/09, 132b/07, 134a/13, 139b/02,

B.+ i 131b/07, 131b/11, 132b/09, 137a/07, 138a/04, 138b/11, 138b/13, 140b/07

B.+ i Beştāmî 131a/12, 131b/01

B.+ üñ 132a/02, 136a/11, 136b/13, 137b/01, 138b/12

Beştām : *ö.i.* Bayezidi Bestaminin babası -1-

B. 131b/08

Beştām : *ö.i.* şehir -8-

B. 132a/09, 136a/07, 137b/07, 138a/03

B.+ a 132b/06, 134a/12, 134b/06, 139a/06

Bışri Hafi : *ö.i.* Bışri Hafi Türkmenistan'da Merv şehrinden ünlü hadis alimi -45-

B. 109a/12, 109b/11, 110a/01, 110a/02, 110a/10, 110b/01, 110b/03, 110b/04, 110b/07, 110b/11, 111a/04, 111a/05, 111a/10, 111b/06, 112a/01, 112a/04, 112a/10, 112a/13, 112b/08, 112b/09, 113b/04, 113b/13, 114a/04, 114a/05, 114a/10, 114b/09

B.+ e 109b/05, 110a/07, 112a/09

B.+ i 113b/08, 119b/03

B.+ i Hāfî 108b/11, 109a/01, 109b/12, 112a/05, 112b/02, 113b/07, 114b/05, 114b/07

B.+ i Hāfînüñ 114b/03

B.+ üñ 111a/10, 113b/05, 114b/10, 119b/05

B.+ ven 110a/02

C- Ç

Ca'fer-i Şādık : *ö.i.* Cafer-i Sadık ehli beyten olup silsileyi aliyyenin dördüncüsüdür -3-

C. 132a/12, 132a/13

Cebra'il : *Ar.* dört büyük melekten biri -6-

C. 105a/07, 105a/09, 105a/11,
131b/07, 137a/10, 137a/13
Cüneyd : *ö. i.* Cüneyd-i Bağdâdî, 9.
yüzyılda yaşamış sufi ve filozof -1-
C. 131b/06
Çalab : Allah -2-
Ç.+ um 121a/04, 140a/06

D

Dicle : *ö. i.* Asya'da bir nehir -3-
D. 107b/07, 110b/12, 111a/02

E

Ebū Bekr : *ö. i.* Hz Ebu Bekr dört büyük
halifenin birincisi -2-
E. 126b/13
E.+ i 139a/04
Ebū Ca'fer : *ö. i.* Ebu Cafer, 754-775
Abbasî halifesi -1-
E. 122b/07
Ebul Feyz : *ö. i.* Ebul Feyz (1145-1205)
lugat, hadis, tasavvuf, tefsir fıkıh, tarih
âlimi -1-
E. 120b/08
Ebū Recā : *ö. i.* Mu'tezile'nin Basra
ekolüne mensup son temsilcilerinden
biri -1-
E. 107a/12
Ebū Turāb : *ö. i.* Hz. Ali'nin lakabı -3-
E. 138b/10, 138b/13, 139a/09
Ebū Turābı Naḥṣī : *ö. i.* Ebū Turābı
Naḥṣī, Horasanlı ilk sufilerden -1-
E.+ nūñ 138b/08

H

Hemedan : *ö. i.* İran'da bir şehir -1-
H. 135a/09
Hızır : *ö. i.* Hızır Aleyhisselam Hz.
Musa zamanında yaşayan kendisine
ilahî bilgi ve hikmet öğreten kişi -1-
H.+ van 112a/06
Hicāz : *ö. i.* Arap Yarımadası'nda bir
bölge -1-
H. 134a/01
Horasan : *ö. i.* İran'ın kuzeydoğusu ve
doğusunda yer alan bölgeye verilen isim -2-
H. 107a/03, 137b/09
Hudā : *ö. i.* Hüda, Tanrı -7-

H.+ yā 111b/07, 112b/04,
125b/08, 126a/01, 126a/06, 133a/07,
134b/07
Hüseyn : *ö. i.* Hz. Hüseyin, Hz.
Muhammed'in torunu -1-
H. 129b/12

İ

İbrāhīm : 1. *ö. i.* İbrahim bin Ethem Orta
Asya'da Belh şehrinden ünlü bir
mutasavvıf -75-
İ. 100b/02, 100b/04, 100b/07,
100b/09, 101b/11, 102a/02, 102b/02,
102b/04, 102b/07, 102b/08, 102b/11,
102b/13, 103a/03, 103a/05, 103a/07,
103a/11, 103a/13, 103b/02, 103b/04,
103b/06, 103b/07, 104a/07, 104a/12,
104b/01, 104b/03, 104b/09, 105a/03,
105a/13, 105b/02, 105b/03, 105b/12,
106a/05, 106a/10, 106a/11, 106a/12,
106b/02, 106b/06, 106b/08, 106b/13,
107a/06, 107a/10, 107a/11, 107a/13,
107b/02, 107b/04, 107b/05, 107b/09,
107b/11, 107b/13, 108a/07, 108a/11,
108a/13, 108b/02, 108b/05
İ. bin Edhemi 102a/09
İ.+ den. 103b/09
İ.+ e 100b/07, 100b/13, 105a/13,
106a/13, 108b/07
İ.+ e. 107a/09
İ. Edhem 107a/04, 108b/10
İ. Edhemdür 105b/11, 106b/04,
106b/05
İ.+ i 101b/09, 104b/01, 105b/01
İ.+ ile. 107a/08
İ.+ üñ 103b/07, 105b/12,
106b/05
2. *ö. i.* Hz. İbrahim peygamber -2-
İ. 124b/11
İ.+ e 124b/09

K

Ka'be : *ö. i.* Mekke'de bulunan,
Müslümanlarca kible olarak kabul
edilen ve hac ibadeti yapılırken tavaf
edilen kutsal yer -8-
K. 102a/02, 125b/05, 132b/11,
133a/01, 133a/02, 136a/03, 136a/08

K.+ ye 124b/13

M

Medine : *ö.i.* Suudi Arabistan'da bir şehir -3-

M.+ ye 133a/01, 133a/04,
134a/10

Mekke : *ö.i.* Suudi Arabistan'da bir şehir

Merv : *ö.i.* Türkmenistan'da tarihi bir şehir -1-

M. 109a/03

Meryem : *ö.i.* Hz. Meryem, Hz. İsa'nın annesi -1-

M.+ e 137a/13

Mevlâ : *ö.i.* Allah'ın isimlerinden -1-
M. 126b/11

Mısır : *ö. i.* Bir Arap ülkesi -4-
M. 115a/07, 119a/03, 139a/13

M.+ dan 116b/12

Muhammed Muştafâ : *ö. i.* Hz. Muhammed as. son peygamber -10-

M. 118a/05, 118b/10, 118b/12,
127a/02, 127b/04, 139a/03

M.+ nuñ 127b/01

M.+ ya 112b/08, 127a/03

M.+ yı 124a/06

‘Ö, Ö

‘Ömer : *ö.i.* Hz. Ömer, dört büyük halifeden biri -1-

‘Ö. 136b/01

S, Ş

Şam : 111b/13, 120a/02, 132a/10

T

Tañrı : Tanrı, Allah -147-

T. 102b/12, 103a/01, 103a/02,
103b/03, 103b/10, 105a/10, 106a/01,
107a/02, 107a/06, 108a/09, 108b/05,
109a/12, 109b/05, 109b/10, 111a/13,
111b/05, 112a/07, 112a/10, 112b/09,
113b/10, 114a/09, 115b/05, 116a/06,
116a/12, 116a/13, 116b/02, 116b/04,
119a/02, 119a/11, 119b/10, 122b/01,
122b/05, 123b/09, 124b/03, 125a/08,
125a/10, 125b/01, 125b/02, 126b/02,
126b/06, 126b/09, 127a/02, 127a/09,
127a/10, 127b/08, 127b/09, 127b/12,

128a/03, 128a/05, 128a/08, 128b/13,
129a/05, 129a/07, 129b/01, 129b/04,
129b/05, 129b/06, 129b/11, 130a/03,
130a/09, 130a/11, 130b/03, 130b/04,
130b/13, 131a/03, 131b/13, 132a/08,
133a/10, 133a/11, 136b/08, 137a/07,
137b/05, 138a/12, 139a/03

T.+ çün 111b/09, 120a/13

T.+ dan 111b/03, 122b/03,
128b/01, 128b/03, 129a/13, 129b/07,
132a/07, 140a/09

T.+ dur 122a/12

T.+ ıla 127a/04

T.+ mdan 109b/11

T.+ nuñ 102b/10, 102b/11,

103b/12, 105a/08, 113a/04,

124b/08, 125b/12, 128a/01,

128b/09, 128b/10,

130b/10, 130b/12, 131b/01, 132a/09,
135b/02, 135b/12

T.+ sın 138b/13

T.+ uñ 124a/12

T.+ uñdur 128b/06

T.+ van 128a/10, 133a/11

T.+ ya 102b/05, 102b/09,

103a/01, 103b/10, 108a/08, 111b/12,
113b/03, 116a/03, 116b/01, 122a/06,
129a/06, 130a/01, 130a/11, 130a/12,
131b/04, 132a/06, 135b/13, 138a/13

T.+ yı 103b/05, 127b/06,

130b/01, 130b/08, 136a/07, 138b/04,
139a/01

T.+ yıla 122a/12, 127b/01,

129b/13

Ṭayfūr : *ö.i.* Bayezid'in babası -2-

Ṭ. 132a/04, 134b/12

Y

Yāhyā : *ö.i.* Yāhyā ibnü Mu‘āz (MS 830-871) büyük veli -6-

Y. 139b/02, 139b/06, 140a/03,
140a/06, 140a/09

Y.+ nuñ 139b/13

Yūsuf : 1. *ö.i.* Yusuf-ı Hüseyin -3-

Y. 130b/06

Y.+ ı 129b/11

2. *ö.i.* Hz. Yusuf as.

Y. + un 139b/01

Z, Z

Zünnün-ı Mısri : *Ö.i.* Zünnün-ı Mısri
(MS ?-859) tasavvuf felsefesinin
kurucuları arasında gösterilen Mısırlı
düşünür -79-

Z. 115a/02, 115a/05, 115a/11,
115b/06, 115b/09, 116a/07, 116b/03,
116b/05, 116b/07, 116b/11, 117a/02,
117a/03, 117a/06, 117a/08, 117a/12,
117b/01, 117b/10, 117b/11, 117b/13,
118a/07, 118a/09, 118a/11, 118b/01,
118b/06, 118b/07, 119a/01, 119b/06,
119b/09, 120a/02, 120a/12, 120b/02,
120b/05, 120b/06, 121a/05, 121a/07,
121a/08, 121a/11, 121b/01, 121b/03,
121b/05, 122a/01, 122a/06, 122b/01,
122b/08, 122b/10, 122b/12, 123a/04,
123a/08, 123a/11, 123a/12, 123b/03,
124a/01, 124b/02, 124b/06, 124b/13,
125a/07, 125a/11, 125a/12, 125b/04,
125b/06, 125b/12, 125b/13, 130a/06,
130b/08, 130b/13, 131a/01, 131a/06,
133b/06

Z.+ a 118b/12, 122a/01,
123a/03, 124b/01, 125b/08, 133b/12

Z.+ i 117b/09, 119a/05

Z.+ uñ 117b/12, 123b/01

DİZİN-SÖZLÜĞÜN HAZIRLANMASINDA İZLENEN YOL

1. Madde başlarının sıralanmasında alfabetik sıralama esas alınmıştır.
2. Madde başlarında yabancı kelimelerin yanına hangi dile ait olduğu kısaltma ile *Ar.* , *Fr.* şeklinde gösterilmiştir. Kelimelerin kaynağı noktasında TDK Türkçe Sözlük, Misalli Türkçe Sözlük, Ferit Devellioğlu'nun, Steingass'in Redhouse'un, sözlükleri, Tarama Sözlüğü, Derleme Sözlüğü gibi pek çok sözlükten yararlanılmıştır.
3. Türkçe kelimelerde ait olduğu dil kısaltması verilmemiştir: **ölü** : Mevta, hayatı sona ermiş olan ö.+ leri 104a/03 -1-
4. Anlam verilirken genel sözlüklerde olduğu gibi tanım yapılmamış metinde geçen anlamları verilmiş, metnin doğru anlaşılmasına yetecek kadar karşılık verilmiştir. Bu yüzden çok bilinen kelimelerde madde başı aynen yazılmıştır.
5. Bazı maddeler metinde birden fazla anlamda yer aldığı için bu maddeler 1. , 2. şeklinde sıralanarak anlamları yazılmıştır.
6. Her anlamın yanına madde başının geçtiği sayfa ve satır numarası verilmiştir : 104a/03 gibi
7. Fiil kök ve gövdelerine mastar eki yerine tire işareti (-) kullanılmış, sözlüğün sıralanmasında bu ek dikkate alınmamıştır.
8. Sözlükte sıralama düzeninin temeli madde başlarıdır. Bunun dışında birleşik fiiller madde başına bağlı olarak madde sonuna yazılmıştır.
9. Sözlükte dil bakımından kaynağını belirleyemediğimiz maddelerde dil kısaltması yerine (?) işareti konulmuştur. Bu şekilde dizinde bir madde bulunmaktadır.
10. Anlamını belirleyemediğimiz bir madde bulunmamaktadır.
11. Metin içinde geçen Arapça cümle ve ibareler sözlük içinde ele alınmıştır:
Rahmet'ullāhi 'aleyhi : *Ar.* Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun -5-
r. 108b/10, 108b/11, 115a/01, 115a/02, 131a/12
12. Kişi ve yer adları için ayrı bir dizin oluşturulmuştur.
13. Ses değişikliğine uğrayan kelimelerin diğer şekillerine “**krş.**” işareti ile gönderme yapılmıştır.
14. Maddelerde anlamın yanına madde frekansı iki kısa çizgi (-) arasında şu şekilde verilmiştir: -9-

SONUÇ

Üzerinde çalıştığımız Tezkiretü'l-Evliyā, İran'ın büyük sufi şairi Feridüddin Attâr'ın Farsçadan Türkçeye tercüme edilen eseridir. Mütercimi bilinmemektedir. XIII. yüzyılın ikinci yarısında dilimize kazandırılan bu eser, Eski Anadolu Türkçesinin hemen hemen bütün dil özelliklerini taşıması bakımından Türk dili tarihi açısından önemli bir eserdir.

Ortaya koyduğumuz araştırmada “Eski Anadolu Türkçesinin Türk Tarihindeki Yeri”, Tezkiretü'l Evliyā müellifi Attâr'ın hayatı ve eserleri, Tezkiretü'l Evliyā ve kaynakları, Attâr'ın Tezkiretü'l-Evliyā'sının bilinen Türkçe tercümeleri, Tezkiretü'l-Evliyā nüshaları hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra üzerinde çalıştığımız Amerikan Kongre Kütüphanesi No. 520'de kayıtlı olan yazmanın dil huhusiyetleri üzerinde durulmuştur: İmlâ, ses bilgisi ve şekil bilgisi özellikleri örnekleriyle verilmiştir.

Eser harekeli nesih yazı türüyle yazılmıştır. Bu durum kelimelerin okunmasını kolaylaştırmıştır. Buna rağmen aynı kelime ya da ekin farklı yazılışlarını görmekteyiz: övle, öyle “öğle”; ko-, koy- “koymak”; çoğu, çoğu “koku”; yir, yer “yer”. Ayrıca metinde Arapça ve Farsçadan alıntı kelimeler de vardır. Bu kelimelerin yazımında imlâsına sadık kalınmıştır.

Çalışmamızın son bölümü olan sözlük-dizin bölümünde kelimelerin ait oldukları dil ile anlamları ve anlamların hemen yanında çalışmış olduğumuz 100b-140b sayfa aralığındaki kelime istatistiği verilmiştir.

İncelediğimiz metindeki toplam sözcük sayısı 12050, toplam madde başı sayısı 1552'dir. Metindeki sözcüklerin dillere göre dağılımı şöyledir:

Türkçe kelime sayısı : 787

Arapça kelime sayısı : 494

Farsça kelime sayısı : 134

Fa. + T. kelime sayısı : 27

Fa. + Ar. kelime sayısı : 5

Ar. + T. kelime sayısı : 22

Ar. + Fa. kelieme sayısı : 5

Ar. + Fa. + T. kelime sayısı : 1

Özel isimlerin sayısı : 37

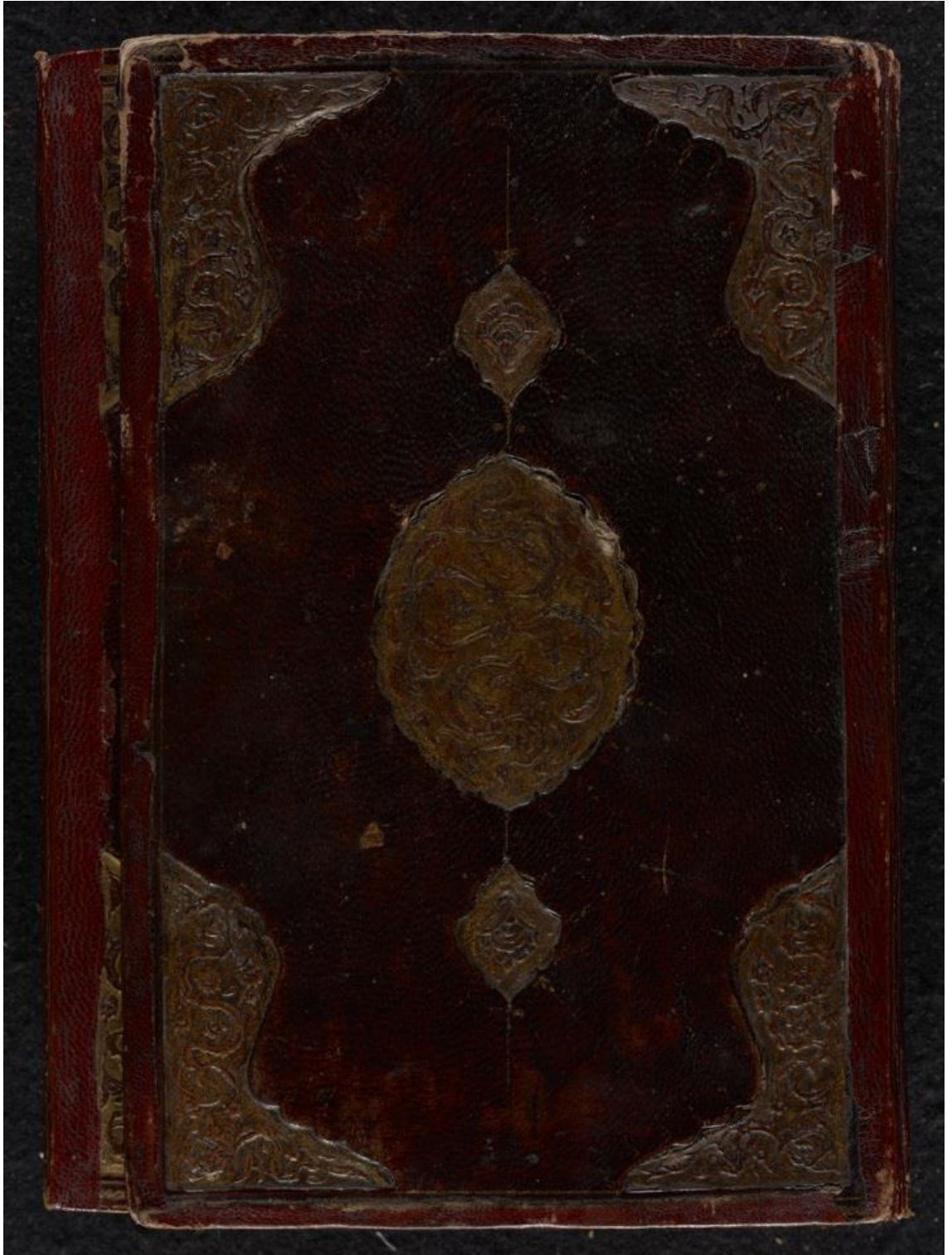
Çalışma sonucunda metin ilim dünyasına tanıtılmış, dönem dil özellikleri ve söz varlığı tespit edilerek bu saha çalışmaları ile sözlük bilimi için kaynak oluşturulmuştur.

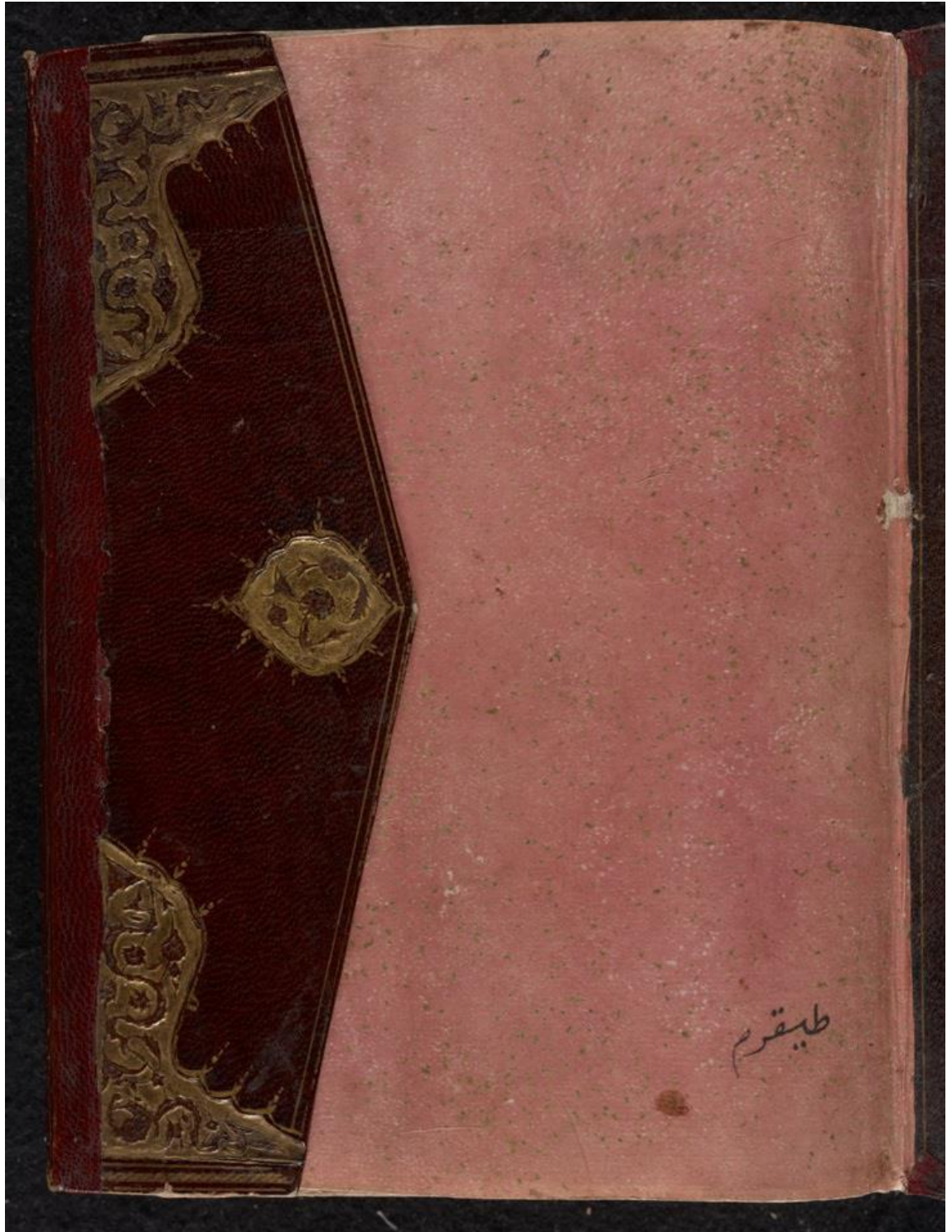

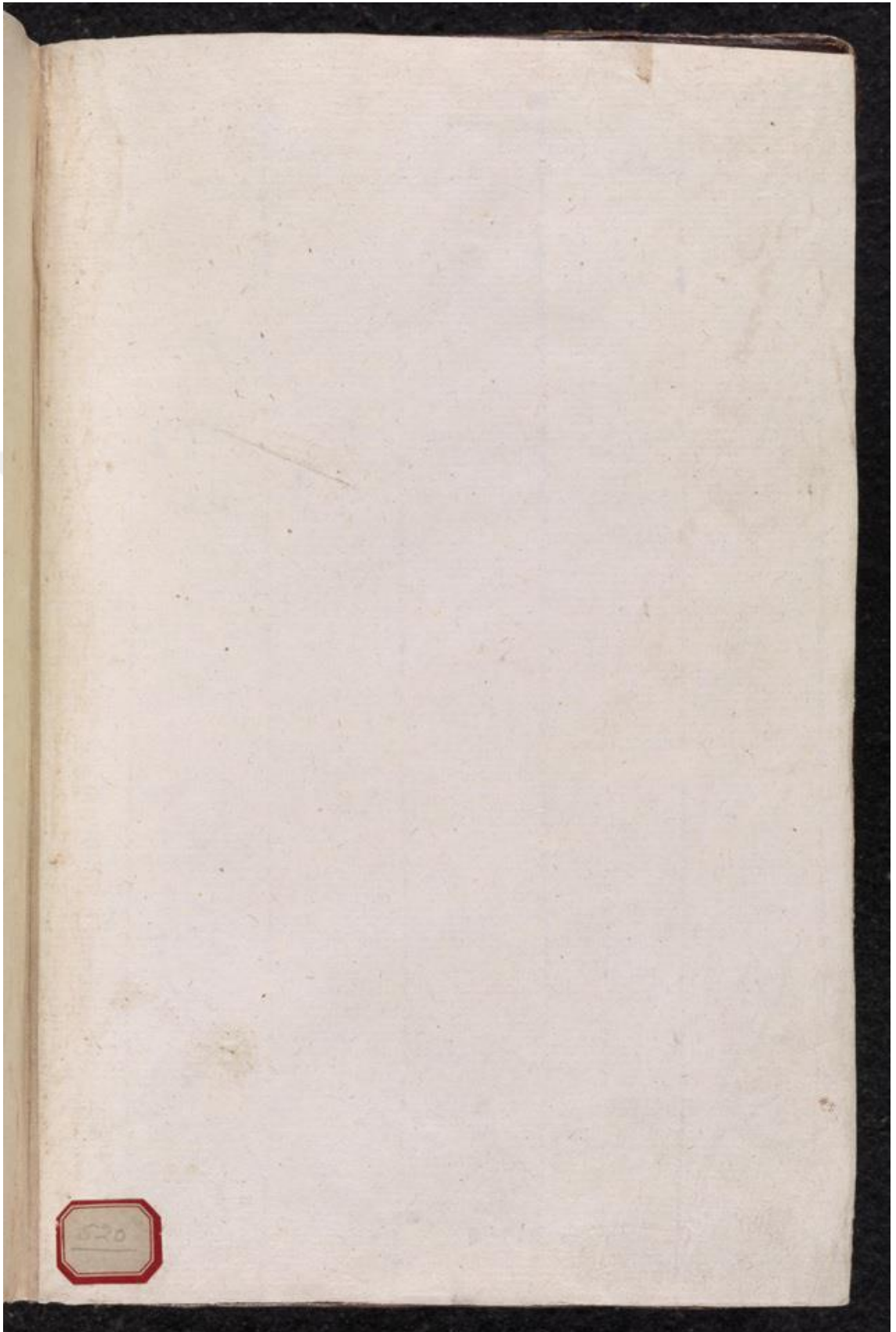

EKLER

Ek -1: Tıpkıbasım

كُنُزُونَكُمْ بِنِ اشْوَاحِ اللَّهِ مَشْغُولٍ وَبِ نَوَا وَفِي غُلُوبِ سَنَ اشْوَاحِ حَالِ فَايَغِ
 اُولَئِكَ اَنْتُمْ رَسَنُ اِبْرَاهِيمَ اَيْتَدِيَكُمْ اِي كَشِي يَحِيَهْ قَبُولِ اُولَئِكَ يَحِيَهْ وَغِيَهْ
 خَيْرَاتِكُمْ اَيْلَدُمُ قَوْنِي سَكَا وَرَدُمُ سَنُ شُولِ بِرِ سَاعَتِ پَرِي شَانِ
 وَفِي غُلُوبِ اُولَئِكَ غُلُوبِكُمْ بَكَا وَرِكَلِ **نَفْسِكُمْ** اَيْلَدُمُ اَيْتَدِيكُمْ بَرُكُو
 بَرُكُو دُكَا نِيَهْ وَارَدُمُ يَغْمُ كَسْتَرْدُمُ بِنَمَلَهْ بِرْمُرِيدُ بِلَهْ اَيْدِي كَا
 اَيْتَدُمُكُمْ هِيَهْ سَنَدُ وَارْمِيكُمْ بُو كَشِيَهْ وَرُونُ مَرِيدُ بِرْهِيَانِ اَلْوَنُ
 چِمَرْدِي اِبْرَاهِيمَ وَرَدِ اِبْرَاهِيمَ اَيْتَدِيكُمْ بُو هِيَانِ اُولَئِكَ سِيَهْ وَرْدُ
 دَدِي شُولِ سَاعَتِ بِر سَائِلِ حَاضِرِ كَلْدِي اُولَئِكَ اُولَئِكَ هِيَانِ
 اُولَئِكَ سَائِلَهْ مَنُورِدِي اِبْرَاهِيمَ اَيْدِي اَيْتَدُمُ هِيَانِ طُطُولُ اَلْوَنُ
 كَا چُونُ وَرْدِ سَنَ اُولَئِكَ اَيْتَدِيكُمْ بِلُونِ اِي يَحِيَهْ اَلْغَنِي غَنِي
 اَلْقَلْبِ لَا غَنِي اَلْمَالِ يَعْنِي بَايَلُوكُ كُلُّ بَايَلُوكُ دُرْمَالِ بَايَلُوكُ كُلُّ
 نَفْسِهْ اَيْتَدُمُكُمْ بِلَدِي يَحِيَهْ لَغْنِي نَفْسِي كُوكُمُ دَلِكِيَهْ اَنَدَهْ بِلَدُمُ
 قَدْرِي كَيْبِ اَشَادُ اُولَئِكَ بِرِي بُو اَيْدِي وَدَدِي اِبْرَاهِيمَ اَيْتَدِيكُمْ

هِج دُنْیا اِچْنده شاد اولدُکی ایتدی بَرْتَج کز شاد اولدُم بَرکز بَریرده
 اَوُر دُم بَرکشی کلدی اَز مَه بول ایلدی • و بَرکزدنی بَرکشی کلدی
 اَلْمَه بَر سِیلی اورد • و دخی بَرکزگی اِچْنده بَدُم بَرانده هِج کشی
 بَلریدی و طوم اسکی و ساچم پَریشا نیدی • بَر حالده بَدُم کَم قاموسی
 بَکا کَلر لردی • و بَی مَحْزَه یَه طو لردی • هَر بَرسی کَلب بَنم سَچوی
 طو بَ پَر لردی و اَلْمَه سِیلی اَوُر لردی • اول کُللی مُراد اِچْنده
 بَلدُم و نَفْس خور لولغَه شاد اولدُم ناکاه موج قیدی و دَکَر
 چَلْمَتدی شوی لکم کی هَلَاک اُولغَه یَقینیدی بَرکشی ایتدی بَکَم
 کِی بَنی اُولتُرک بَرکشی ایتدی بَکَم بَی کَره بَر مَکَرک بَرکشی کلدی بَکَم
 سَچومَه پَیشَه دَکَره بَرغَه فی الحال موج ساکن اولدی دَکَر دَلیدی
 اول وقتکم قَلدَن مُتَدَلرکم بَی دَکَره بَرغَل نَفْسی کَند و مَرادُم
 اِچْنده کوردُم • و دخی بَرکز بَر مَجْدَه و ردُم دَلدُم کَم اول مَجْدَه اِچْنده
 تِیام فاد سَلر بَی قَد لَر و بَن اول وقت قَی ضعیف و صیر یَدُم قَلب

وقت بن

کد مدّم بس اول خاد مکر کد کد ایا غمه پیشد کد و سزد کد و اول
 مسجدک اوج نزد بان و اردی اول نزد بان دن اشغه اتد کد باشم اول
 نزد بانک پایه کدند طمندی هر پاید بکا بر مقام کشف اول
 کند و زمه ایتد تویذیکم نزد بانک پایلری دخی ارتق اولیدی
 تا کم بکا دخی یاده اسرار کشف اولیدی و دخی بزکز بر کرم و دخی
 اول کد کد ای ططلوبت اولمشدی و بی یزیدی ناکاه اولادشا^{هلق}
 خزینه طونلر اکدم بر نفسم فی یاد ایلدیکم بوجه رخ نددم کد
 اختیار ایدوب کجه و کد و زطر رسد دیوبند دخی نفسی مدم اچند
 و شاد اولدم **نقل** کم مشایخدن بر جماعت تورمشدی ابراهیم قصه
 ایلدیکم و ارم بلرد کله اتوره یول و رمد کد و ایتد کد و ارنون
 سندن یاد شاه قو قو کد کد ابراهیم کم بجه عبادت اولمشد
 اکا یله در لایر قلره نه دیکر **نقل** کم بر لئی ایتدیکم بکابر
 وصیت قل ایتدیکم بعلنیش شش و ششیش بغله اول شئی ایتدیکم

اَکَلُو مَدَمَ اَیْتَدِی بَعْنِ نَعْلَوِ کِی شِش و شَش شَد لَوِ کِ بَعْلَه اَحْمَد
 خَضَوِیَه اَیْتَدِی اِبْرَاهِیْمَ بَرِی کُورْدِی کِم بَعْبَد طَوَاف اَیْلَ اَیْتَدِی صَالِح
 دَر جَه نِی بِلُود کُنِی تَا کِم اَلَت حَضَلَت شِعَار اَیْتَدِی. اَوَّل اَوَّل کِم
 کَنْدُوز کِه نَعْت قُوسِ نَعْلِیَا سِن مَحْت قُوسِ اِحَاسِن. اَلِخِ
 کَنْدُوز کِه عَزَب قُوسِ نَعْلِیَا سِن خُورَلُ قُوسِ اِحَاسِن. اَوَّلِی رَاجَت
 قُوسِ نَعْلِیَا سِن سَعِی وَ جَهْد قُوسِ اِحَاسِن. دُرْدِی بَالِیَق
 قُوسِ نَعْلِیَا سِن دُرُویشِلَک قُوسِ اِحَاسِن. بَشِخِ اَیْقُوقُوسِ
 نَعْلِیَا سِن اَیَا نَقَاف قُوسِ اِحَاسِن. اَلِخِ طُول اَمَل قُوسِ نَعْلِیَا
 اَجَل قُوسِ اِحَاسِن **نَفَس کَنْدُوز** کِم اِبْرَاهِیْم بِن اَدَهْمِ کُورْدِی کِم بَا شِی
 اَچُو بَا لِن اَیْق اَدُون کُورْدِی اَیْتَدِی بُونَه جَا لَدَا اَیْتَدِی اَنک مَکَا فَا
 کِم اَنک کِب یَا دَشَاء وَا رَلَت بِن اَنَا مَدَن کَنْدُوز مَه یَا دَشَاء دَدِم اَوَّل
 اَغْلَر دِی کِم پُچُور دَاوُلَر دِی اَغْلَق دَن کُورِی یَا شِی یُوزَن دِی یُول اَیْلَشِدِی
 حَبَر دَه کَلَشِدِی کِم هَر عَمَل کِم وَا رَدِی یَا زَقِی کُورْدِی مَکَا کُورْدِی اَوَد دِکَر لَر

قَتَبَ

سَيُنَادُّنَا **نَقْلًا** كَمْ بِرَكُونِ اَتُورِ مَشْدِي بِرَكْشِي اَنَّا كَلَدِي وَاَيْتِدِيكُمْ
اَي سَيَحْ بَكَا بِرَاوُكُتْ وِرْ كَمْ اَنِي اِمَامْ اَيْدَمْ اِبْرَاهِيمْ اَيْتِدِيكُمْ اَكْرَا
قَوْلْ اَدَرْ سَكْ بَن سَكَا اَلْتِ خَصْلَتْ يُوْرِيْنِيكُمْ اَنْدَرْ سَكَا سَكَا
هِيْجْ زِيَاْنْ كَلِيْهْ اَوَّلْ كَشِيْ اَيْتِدِيكُمْ اَوَّلْ خَصْلَتْ نَدَا اِبْرَاهِيمْ
اَيْتِدِيكُمْ اَوَّلْ خَصْلَتْ اَوْلَدِيْكُمْ چُونْ تَنَكْرِيْهْ مَعْصِيَّتْ اَشْلَرْ سَن بَارِي
اَنَّا وِرْدَهْ كِي دَرْ قَرْ سِيْ كَلْ اَوَّلْ كَشِيْ اَيْتِدِيكُمْ دُنْيَا دَهْ نِيْكُمْ دَرْ قَرْ وَاَنْ
جَلَهْ اَنُوْ كَدُنْ اِبْرَاهِيمْ اَيْتِدِي اَمْدِي خُوشْدَدِيْكُمْ اَنَّا دَرْ قَرْ بِيْنِيْ
وَاَكَا عَامِيْ اَوْلَا سَن • اَوَّلْ اَرَايْتِدِيكُمْ اَكْفِيْ خَصْلَتْ نَدَا اِبْرَاهِيمْ
اَيْتِدِي چُونْ دَلَرْ سَن تَنَكْرِيْهْ عَامِيْ اَوْلَسَن بَارِي اَوَّلْ شَهْرَهْ اَوَّلْ
كَمْ تَنَكْرِيْكُمْ مِلْكِيْدُنْ اَوَّلْ اَرَايْتِدِيكُمْ مَشْقَدَنْ مَعْزِيْهْ دَكَنْ قَامُوْسِيْ
تَنَكْرِيْكُمْ مِلْكِيْدُنْ بَسْ نَهْ بَرْدَهْ اَوَّلِيْنِ اِبْرَاهِيمْ اَيْتِدِيكُمْ دَوَامْدَنْ
كَمْ تَنَكْرِيْكُمْ دَرْ قَرْ بِيْنِيْ وَاَنَّا شَهْرِيْدَهْ اَوَّلَهْ سَن وَاَكَا عَامِيْ اَوْلَا
سَن اَوَّلْ اَرَايْتِدِيكُمْ اَوْجِيْ خَصْلَتْ نَدَا اِبْرَاهِيمْ اَيْتِدِيكُمْ چُونْ

تَنكِیْهَ مَعْصِیَتِ قَلَمُودِ كَرَمَتِكَ بَارِیْ بِرِخْلُوتِ بَرَه وَرَغَلِ كَم تَنكِیْ سَنِیْ
 كُورْمِیْهَ اَوَّلِ اَرَايَتِدِیْ كَم تَنكِیْ جُمْلَه عَالَمِ بِلُورِ وَنَرِ كَم وَا رِسَه كُورِ
 اِبْرَاهِیْمِ ایتِدِیْ كَم شَمْدِیْ رَوَا مُدِرِ كَم سَنِ اَنَكْ رِزْقِ یَسِیْنِ وَا نَكْ
 شَهْرِنْدَه اُتُورَه سَنِ وَا وُلِ بِلُورِ كُنْ وَا كُورِ كُنْ مَعْصِیَتِ قَلَه سَنِ
 بَسْ اَوَّلِ اَرَايَتِدِیْ كَم دُودُ بَنِیْ خَصْلَتِ نَدُ اِبْرَاهِیْمِ ایتِدِیْ كَم چُونِ مَلِكِ الْمَوْتِ
 جَانِكِ قَبْضِ اَبْلَكَه كَلَه ایتِ كَم بَكَا خُمَلَتِ وَرِ كَلِ تَا كَم تُوْبَه قَلَمِ
 اَوَّلِ اَرَايَتِدِیْ كَم سُوْرِیْ قَبُولِ قَلِیْهَ اِبْرَاهِیْمِ ایتِدِیْ كَم چُونَكَه سَنِ
 قَا دِرِدِ كَلَنَكَم مَلِكِ الْمَوْتِ كِرُودُ نَدُ سَنِ بَسْنَتَه ایدِ سَنَكَم تُوْبَه قَلَمِ
 اَوَّلَه كَم تُوْبَه قَلَمِ قَدَن اَوْنِ اَوَّلَم كَلَه سَنِ یَرَقْلُو وَ مَقْلِبِ بُولَا
 غَا فِلْ طَوْنَا وِ یَسِیْمَا نَلُوقِ قَلِیْهَ • اَوَّلِ بَنِیْ ایتِدِیْ كَم بَشَنِیْ خَصْلَتِ
 نَدُ اِبْرَاهِیْمِ ایتِدِیْ كَم چُونِ یُیْلَه عَا صِیْ اَوْرُسِزِ بَارِیْ مُنَدُ وَ نِیْ كِرِ
 كَلِجَكِ سَوَاشِ لَیْلَه وَ قَوُوكَه كَتَرْمَكِلِ اَوَّلِ ایتِدِیْ كَم كِیْمَكِ زَهْرَه
 وَا رَكَمِ اَنَلَرَكَلَه سَوَاشِ اَدَه یَا قَاتِنَه كُورْمِیْهَ اِبْرَاهِیْمِ ایتِدِیْ كَم

مَكْرَه

چُونَكه كُوجَك تيمز باري بُدَرَك جَوَانِيَرِي قَلْعَل تَاكَم اَنلَر دَن اَمِيَن
 اُولَد سِن اُول اَرَايتِدِيكُم اَلْبِي حَصَلَت نَدَن اِبْرَاهِيْم ايتِدِي چُونَكه
 سَنِي تَنكِرِي تَعَالِي قَتْنَه اَلدَك فَرْمَا كَلَه كَم بِي طَامُوِيَه اَلدَك
 سَن ايتِكَل كَم وَزَمَرُون اُول اَرَايتِدِي سُوْرِي مُتَمِيَل اِبْرَاهِيْم
 ايتِدِي چُونَكه سُرُك مُتَمَلَز باري تَنكِرِي خُشْنُوْد اَيْلَكَل تَاكَم
 سُوْرَك دُونَلَه اُول اَرَايتِدِي اِي اِبْرَاهِيْم اُولْت تَمَام بَكَا دَلَدِي
 اِبْرَاهِيْمَك اِلِي طُتِدِي جَمِيْع مَعَايِيْنَدَن تُوْبَه قَلْدِي اِبْرَاهِيْم
 ايتِدِيكُم اُول كِشِي اَرْج وَنَمَاز بَرَلَه اَلْت بِل نَبَلَه بِلَه اُولْدِي اَنَدَن
 دُنْيَا دَن نَقْل ايتِدِي **نَقْل لَدَر** كَم اِبْرَاهِيْم دَن مُرُوْد كَم تَه سِيْن
 دُرَك تَنكِرِيه دُعَا قَلُوْر اِجَابَت ايتِدِي اَلْكُوْنَكَم تَنكِرِي بَلُوْر سِيْز
 اَنَك طَابَعْتِي قَلْز سِيْز وَپِنْغَا مَبَرِي بَلُوْر سِيْز اَنَك سِنْتِي اُيُوْم سِيْز
 وَقُرْآن اُقُور سِيْز اَنَكَلَه عَمَل قَلْم سِيْز وَتَنكِرِي اَنَك نَعْمَتِي سِيْز اَنَك
 شُكْرِي اَدَم سِيْز وَبَلُوْر سِيْز كَم اُوچَا ق وَرْدُرَانِي طَلَب اِدَم سِيْز

و بَلُوْر سِيْز

و بلورسین کم طامو وارد داندن چغز سیز و بلورسین کم شیطان وارد ائکله
 سواش مریز بلکم افو کله دذ نلک ادرسین و بلورسین کم الم وارد
 انک یراغز ادرسین. والوری قمره قورسین و هیچ غیزت المرسین و
 و عیب کیری لدر مریز و ایر قارک عینیه مشغول اولورسین اول
 کیشک نیله اولانک دعای نته مستجاب اوله ددی **نقلد** کم
 اذن مرد لکم برکتی کم اچ اوله و هیچ نسته سی اولیه نیلسون ددر
 ابراهیم ایتد لکم صبر ایلسون ایتد لکم برکون صبر ایلدی ایتد لکم اکی کون
 صبر ایلسون ایتد لکم اکی کون صبر ایلدی ایتد لکم اوج کون صبر ایلسون
 ایتد لکم اوج صبر ایلدی. ایتد لکم اون کون صبر ایلسون ایتد لکم اون
 صبر ایلدی و برای صبر ایلدی کسسه دن نسته دلسون ایتد لکم صبر
 ایلسون و السون قان بهاسی الدرن استنه **نقلد** کم یار نلکا
 ایتد لکم ات زیاده بها لو اولدی ابراهیم ایتدی بیچون ایلون
 ایتد لکم خه چون ایلکسین ایتدی اچونکم ات بیچون **نقلد** کم برکون

چون بوسوزی اندن ارشیدم برین دچاک اوسته چقدم وایتدیم
 الهی دشمن دوسته حواله قلدک کم کلدی بزم کولشی کویندردن بیله دسرم
 براوار کلدیکم یا ابراهیم اول کم جینده دوس چقر و اولکم غیبده
 در بر چقر و بیله دسه الوی قفده سقدم دوت دنک کشانمق
 لوتنه قینده قلدش چقر دیم یا بانه اتم شول ساعت ایلین بندن
 چقدی و بکا دخی دوق کلدی یدم و شکرا یلدم **نقشه** کم ایتدی
 جبرائیل علیه السلام دشمنه کوردمکم کورکن یره اندی و بر کاغذ
 انده طو تر صد ممکم بو کاغذ ندر ایتدیکم تنکرنک دوستلرن
 یرزون ایتدیمکم بزم آدمی دخی یرزکی جبرائیل ایتدی سزانلردن دکل
 سن ایتدیمکم اگر تنکری دوستی دکلم باری تنکری دوستلرن سور
 بن جبرائیل بر ساعت اندیشه ایلدی اندن ایتدیکم فرمان کلدیکم قامو
 اونک دنک دخی یرکم بویله امیده دکلک اییدکسک لیکن دین
نقشه کم ابراهیم بر کشی قف و اولدی اول کجه ابراهیم ایتدی

ساه ناز قلدی و گاه اغلردی قوشتم ایانردی ابراهیمی نماز قیلور و اعلم کردی
 چونکم اینه اولدی قنق ایتدی کم هرگز سنک چک لویجه کوردم ابراهیم
 ایتدی برده سنک چک لویجه کوردم ایتدی نیت درسن ابراهیم
 ایتدی اول دردم بتم اچومده قیلدا کیر بزره سنک کولکده قیلدی
 سنک کوندک دخی بتم کیم لوی لورزی **نقل** کم ایتدی بیکجه بیت
 المقدس مسجد نده کند دخی حصیر ادا سنده کولشیدم کم انده خا دملر
 یحیی لسه قیلدی چون کچدن تلک کیدی مسجد قیوی ایلدی برجا
 کردی و بر پیر بله سجه پلاس کیمش اول پیر محرابه واردی ائوردی
 اندن بنددن برسی ایتدی کم لویجه بو مسجد اچیده بر آدم واردن
 کم اول بنددن دکلدر بیله دیچک اول پیر تبسم ایلو کلدی
 و ایتدی کم اول ابراهیم ادهمدن قرق کوندکم اول طاعتک داندن
 بلر و ابراهیمک جانی بیله یدی چنکم ابراهیم بوسوزی اشدی
 حصیردن طشره چقدی قتلندی پیر قینه واردی سلام وردی

وَاَيُّدِيكُمْ نَهَضَتْ بِهَا لَمَّا نَزَلَ فِيكُمْ وَرَدَّكُمْ بَيْلَهُ دُرَّ اُولَى تَنَكَّرِي حَقِّي وَنَفْسِي
 طَعْنُ اَيُّدِيكُمْ لَمَّا نَهَضَتْ بِهَا لَمَّا نَزَلَ فِيكُمْ وَرَدَّكُمْ بَيْلَهُ دُرَّ اُولَى تَنَكَّرِي حَقِّي وَنَفْسِي
 بَصَرُ شَهْرِي قَدْ نَزَلَ فِيكُمْ وَرَدَّكُمْ بَيْلَهُ دُرَّ اُولَى تَنَكَّرِي حَقِّي وَنَفْسِي
 سَنَدَكُمْ سَنَدَكُمْ اَلَدَك يَدُكَ اُولَى خُود سَنَك دَكْدِي چُون اُولَى
 حَرَام خُرْمَاي يَدُكَ عِبَادَت طَادِي سَنَدَنْ كُوتُلْدِي بَيْلَهُ دِرْسَه اِبْرَاهِيم
 طَرُكْلَدِي يُوْزْبَصَرِي طَعْنُ اَوْج يُوْزْفَرَسَنَك يُوْل يُوْرَدِي تَاكُمْ
 اُولَى خُرْمَانَك حَرَام فَرْدَلَدِي وَاُولَى لَوْحَلَه اِيلْدِي وَاَيُّدِيكُمْ چُون
 اَش بَيْلَهُ نَاذَك وَيُوْل بَيْلَهُ اَنَجَه يَمِشَن بِن دَخِي تُوْبَه قِلْدَم دَرِي
 وَدَكَايَن تَرَكَ اِيلْدِي تَاكُمْ اَبْدَال لَرَدَن اُولْدِي **نَفْسُكُمْ** كَم بَرَكُون
 اِبْرَاهِيم صَحْرَايَه چَقْدِي بَرَسِيَاهِي اَنَك اَوَكِنَه كَلْدِي وَاَيُّدِيكُمْ
 اِبْرَاهِيم اَيْتَدِي بَرَقُول وَن سِيَاهِي اَيْتَدِيكُمْ بُونَدَه اَوْدَانَلَق قَنَدَه وَ
 اِبْرَاهِيم اَيْتَدِيكُمْ اَوْش كُورِسْتَان سِيَاهِي قَقْدِي اَيْتَدِيكُمْ بِي مَخِيَه
 طَرَمِسَن دَرِي قَحِيلَه اِبْرَاهِيمَه بَرَق بَاشَنَه اُوْرَدِي تَاكُمْ بَاشَرِلْدِي

یوزی اُسْتَد قَان رَوَا اُولدی بُوینَه اَیْب دَقْدی چَکَه شَهَر
 اَیْدی وَهَر قَیْلَه کِم اُولدی اِبرَاهیم اَکَا دُعَا قُلُورْدی اَیْدی
 رَحْمَتِ اللَّهِ چَکِم شَهَر کُتُورْدی شَهَر قَوْم جُملَه قَشُوجُ قَدِر اَیْدی
 کِم اُسْتُوز اَهِدِ عَالَم اِبرَاهیم اَدَهْدِر یَچُون اَرْدُوک وَاَز اَرْدُک نَچَکِم
 سَپَاهی بِلَدِیکِم اِبرَاهیم اَدَهْدِر اَتَدَن اَیْدی وَاِبرَاهیم اَیَاغِن
 اَیْدی وَجَلَه لَلِوَدَلدی اِبرَاهیم اَیْدِیکِم بَن سَن اَرْدُغُک وَتَن
 جَلَه ل قِلْدَم سَن فَاغ اُول اَنَدَن سَپَاهی اَیْدِیکِم اِی شَیخ بَن سَن
 بَاشَه اَرْدَم وَسَن بَکَا دُعَا قُلُورْد سَبَب یَیْدی اِبرَاهیم اَیْدِیکِم
 اُول اَش کِم سَن بَکَا اَشْلُک اُول بَیْم نَیْم اَدی وَاچَا قَدَه بَکَا دَجا
 سَن اُولدی اَیچُون سَکَا دُعَا قِلْدَم اَنَدَن اَیْدِیکِم بَن سَکَا عَاث
 صَیچی سَن کُور سَتَان اِشَارَت قِلْدَم مَعنی یَیْدی اَیْدی اَیچُون کُور سَتَان
 هَر کُون اَرْتَر وَاثَر اُولور وَا شَهَر هَر کُون خَرَاب اُولور بَن اُول کُور
 اِبرَاهیم اَن اَیْلَتدی وَتُوبَه قِلْدی **نَقِش لَر** کِم اِبرَاهیم بَز وَتَن

مَت قَاتِذَن لَچَرْدِي اُول سَرخوشك اَغزِي بَلَمَشْدِي بَر صَو دِلْدِي وَاوُل
 اَسَكك اَغزَن يُوْدِي وَايْتِدِيكُم اُول اَغزِيكُم تَنكِرِي ذِكْرَن اِيْتَمِش اُولَه اَنِي
 بِيْلَه قُوتَر مَشَر لَك دُنچَنكُم اُول اُوِيْتِدِي اَكَا دِر كَم خِرَاسَا زَاهِدِي
 اِبْرَاهِيم اَدَهَم سَنَد اَغزِيكُم يُوْدِي اُول دَنِي اِيْتِدِي چُونكَه اَنَك لَه
 بَنم اَغزِمَد دَكِي بُو تَوْبَه نِشَايْنِد سِر طَاوُ اُولَك كَم بَن تَوْبَه قِلْدُم
 اَنَد قَصَكُم اِبْرَاهِيم دُونشِنْدَه كُورْدِيكُم تَنكِرِي اِيْدَن سَن بِنچُون
 اَنُوك اَغزَن يُوْدَك بَر دَنِي سَكَا مَوَافَقَت قَل اَنُوك كُوكُزِي دُق
نَقْل دَر كَم بَر اُول اِبْرَاهِيم لَه بَر طَلغ اَسْتَه چَقُب كَلِي اِيْدَر لَرِي
 اُول نِي اِبْرَاهِيم مَرْدِيكُم مَر كِشِدَه كَم كَهَاك وَا رِسَه اَنَك نِشَايْنِدَن
 اِبْرَاهِيم اِيْتِدِيكُم نِشَاي اُول دَر كَم اَشْبُو طَاغَه يُو دَسَه يُوِيَه بِيْلَه
 دِيخَك اُول طَاغ دَر حَال يُو مَكَه بَشَلْدِي اِبْرَاهِيم اِيْتِدِي اِي طَاغ
 سَكَا اِيْتِمَدَم يُو رُو دِيُو مَشَلْدَكُم اِيْدَر وَن **نَقْل دَر** كَم اَبُو رَجَا اِيْتِدِي
 كَم اِبْرَاهِيم بَر كَه بَر كِينَدَه يَدَم نَاكَا هِنُوقَت يِل اَسَدِي شُونِيكُم

کشی

جِهَان قَوَاوُ اُولَدِي فِي غَرَقِ اُولَمَغَه يَقْلَشْدِي اَعْلَمَه وَزَارِي قَلْدِم سُؤْل
 سَاعَت كُو كَدَن بَرَاوَا كَلْدِي كِم غَقْ اُولَاوُ دِيوُ قَرَقَاك كِم اِبْرَاهِيم اَدَهْم
 سِي كَلَه بِلَه دُوبَر سُؤْل سَاعَت يِل دَكْدِي جِهَان رُوشَن اُولَدِي
نَقْل كِم اِبْرَاهِيم كِي كَرَمَك دَلَعِي وَلَقِي يُوغْدِي كِم وَبَر وَكَم
 كَلِيدَن بَر دِي نَار اُولَدِي بَر اِبْرَاهِيم اِي رَكْعَت نَمَاز قَلْدِي وَايْتِدِي كِم بَدَن
 اَلتُون دِكُرُو بَتَم اَلتُونم يُو قَدَن كِم وَرَم دَدِي بَر بَاشَن دَخِي قَلْدَر مَدَن دَد
 جَال اُول اَرَادِي قَم وَقَا يَر قَوِي اَلتُون اَلدِي **نَقْل** كِم دِجَلَه كَار بَدَن
 اَتُورَب خِرَقَه سِي دِكُرَد بَا كَا اَكِنَه سِي دِكُرَد دُشْدِي بَر كِي اَنَدَر
 سُؤك كِب پَادِشَاه لِي قُدك دَر وِشَلِيدَه نَه بَلْدَك اِبْرَاهِيم دِكُر اَشَارَت
 قَلْدِي كِم اَكِنَه يُو رُك سُؤْل سَاعَت يِل بَالُو دِكُرَاوُسْتَه كَلْدِي
 هَر بَر سِي اَغْرِي دَه بَر اَلتُون اَكِنَه مُوْتَر اِبْرَاهِيم اِيْتِدِي كِم بَن كَنَدُو اَلنَبِي
 دَلِيوَن دَر جَال بَر ضَعِيف جَه بَالُو كَلْدِي اَنَك اَكِنَه سِي كُورْدِي
 اِبْرَاهِيم اِيْتِدِي كِم دَر وِشَلِيدَه بَلْدَغَك اَك كَمَر بُو دَقْلَنز خُو د

سَنَ تَه بِلُورَسَن **نَقْلِدُر** كَم بَرَكُونُ بِرُصُوقُوسَنَه اَرْدِي دَلُورِ قَدِي قُغَايَه
 كُوزْدِيكَم مُطْلُوقُ اُچَه چَقْدِي دَلُورِ قُوزَرَه دُكْدِي اَكَلِي بِرَقْدِي
 كِنَه مُطْلُوقُ التُونُ چَقْدِي كِنَه قُوزَلِيَنَه دُكْدِي اَيْتِيكَم اَلِي بِكَا
 خَرِيَه عَرَضِ اَيَلِي سَرِنَ بَنَ بِلُورِيكَم هِيچ خَرَنِيك دُكُوزُونُ بُوَايَدِي شَب
 قُوزِيَه اَمَزُونُ بَكَا صُورِكَلِكَم اَبَدَسْت اَكَم دَر حَالِ يَانِدِي بِرَبَرْدِي
 صُوحَاخِر اُولَدِي **نَقْلِدُر** كَم بَرَكُونُ كَدَرْدِي بُنَجَه كَتِي اُولَكَلَه بِيَلَه
 بِيَدِي بَنَ اَيْتِيكَلِكَم هِيچ بِرُمَدَه اُچَه وَاَرَقِي قُونَه قَلُونُ اَبَاهِيَم اَيْتِيكَم
 تَنَكِيَه بِحُونُ اِنْتَقَلِيغُ كُوزِيُو قُدَا اَكَا التُونُ اَسْتَرَسْ كُوز شُول اَعْمَلَرِ قِيَك
 بَنَ بَقْدِي اُچَه اُول اَعْمَلَرِ قَامُوشِي التُونُ اُولُشِي دِي تَنَكِي قُدُنِي بَرَلَه
نَقْلِدُر كَم بِرَجَاعَتِ دَر وِيشَلَرِه بِرَقَلَعَه قَتَدَن كِرَلَرْدِي وَاُول
 قَلَعَتُك اُولَكِن اَوْدُن چُونَدِي اَبَاهِيَم اَشُوكِيَه بُوَاَرَدَه دُنِيكِيَم اَوْد
 يَقَالُم اَوْتَرَه لَم بِرَحْمَتِ دَن اَوْد اَلَدَن بِنْدَر دِلَ اَشْغَه اَوْد دِلَ هَرِي بِرَبَرْدِي
 قُوزَاتِك چَغْرَب يَرْدِي وَاَبَاهِيَم نَاكُطَر مُشِدِي اُول دَر وِيشَلَك

اَيْتِي

برسی آیتدیکم ای کاشکی بر جاده ات اولیدی اشیواوده بریان ایدوب
 ییدک ابراهیم سلام وردی و آیتدیکم الله تعالی قادر ددکم سیر جلا
 ات و ره ردی کرو نمازه طردی شول ساعت بر اکر مق قیدی کردیکم بر سلا
 بیککی اولنه بر قش قو ارجون کیک اول ایه کلدی سچدی دشدی
 بلی مندی ابراهیم نمازدن سلام وردی و آیتدیکم اوش تنکری جلا
 ات وردی طرک بیل ایلک طرد لر بغر لدر و اول اوده بشر بیدل و اول
 ادسلان بنکره نظر قور دی **نفس کلد** کم چون ابراهیمه اتم کلدی
 ها تقدن برا و از کلدیکم. **الا و ان امان الارض قدمات**. یعنی
 بلك کم بر یوزنك بد دستوكم امنایک لتری قالمو خلق بوکم اولادیو
 حیران قالد لر بن خبر کلدیکم ابراهیم ادهم الی رحمة الله علیه
ذکر بشر جاپانه رحمة الله علیه
 والاخر اول مجاهد میداننک مبارزی. اول مشاهده درگاهنک
 قوجینی. اول هدایت کارگاهنک عالمی. اول عنایت بارگاهنک کاملی

اُولَ الْعَالَمِ اِخِيْزَه صَلَافِي بِشِرْجَانِي رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَظِيْمَ مُجَاهِدَه
 اَسِيْدِي وَاَنْتَ اَشِيْ عَظِيْمَ يَكْسَاك اِيْدِي طَائِيْنِي عَلَي بِخَشْرُمَاك مُرِيْدِي
 مَرَوْ شَهْرِيْن طَمَعِيْشِيْدِي بَعْدَا دُشَهْرِيْنِه اُوْلُوْرِد وَاَنْتَ تُوْبَه سِيْنَه سَبَب
 بُو اُولَدِيْكُمْ عَظِيْمَ مُفْسِدَايِي بِرُكُوْن سَرُخُوْش كَدِرِكِيْ بُوْلَدَه بِرُكَافَد
 بُوْلَدِي اَنْتَ اَزِيْزِيْشِيْدِيكُمْ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ اُولُ كَاغَد
 كُوْرَدِيْ خُوْش قُقُوْلَرُمُشَاك وَنَعَقَرَاكِيْ صَتُوْن اَلَدِيْ وَاُولُ كَاغَد
 اَنْتَ اِجِيْزَه قُدِيْ وَبِرُكَافَد دُخِيْ اَنْتَ اَزِيْزَه صَدِيْ اُولُوْلُق بِرُكَا
 بِرِيْزَه قُدِيْ اُولُ كِيْجَه دُشُد كُرْدِيْكُمْ بِرَاوَاْن كَلَدِيْ اِيْدِيْكُمْ طَبِيْت
 اَسِيْ فَبَعْرَتِيْ لَا طَبِيْنِ اَسْمَاك فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ يَعْنِيْ سَن بَرِيْم اِيْ
 خُوْش قُقُوْلَرُك عِيْزَتَه حَقِيْقُوْنَكُمْ سُنَاك اَدِيْ دُنْيَا دَه وَآخِرَتَه خُوْش
 قُقُوْلَرُكُم كَم هَزَاك سُنَاك اَدِيْ اَسْدَه اَنْتَ كُوْشِكَلَتَه رَاخِيْلَق بُوْلَه فَن
 بِشِرْ بُو اَيْقُوْدَن اِيْنَدِيْ بِرُتُوْبَه اِيْلَدِيْ وَرَا هِيْدَلِك يُوْلَز طَلَدِيْ تَنَكَدِيْ
 تَعَاكِيْ مُشَاهِدَه سِيْنَه سُوْبِلَه اُولَدِيْكُمْ هَزَاكِيْ اَغْنَه بِشَقُوْ كَعْدِيْ

مشغول

اكا ايتدركم بچون يالز ايلقي يوزدسن ايتدي انچونكم الله بگاسي قران چنده
 ايتديكم يريوزن سيزه توشك قلدق ايتدي چوتكاسي دوشكي ايتدي
 بركله يوزمك ادب اولميا خلوت اهل اولور دن بريچيد قوم واردركم چنه
 ورمز لر و طهارت المزلر و يريوزنه تكمز لر و سكر مز لر انچونكم بركليه
 بقر سكر تنكري نوزن كورد لر بيشه دعي بو حال دكشيدى **نقلد** كم احمد بن
 دعي الله عنه هيشه انك قينه واردردي وانككه بيله اولوردي
 شيله كم احمد ساكردكري ايتدركم اي سن امام سن وعالم سن و مزلو علم چنده
 ندي سلك مانتدي نوح ساعت برياليناق سوريد كيشيك ايتدنه بلك
 سگانه لايقده احمد ايتديكم كرچكسنر اول ددكز علي بن ابدن كرگل
 بلوزون اما تنكري اول بدن يكرك بلور بن احمد جنبل انك اردنجه
 واردردي وايددنيكم جدي عن يني يعقاي بيشتم تنكرمدن بگا
 سوز بيلك **نقلد** كم بيش جان دلدركم بركز بر سايه كوه بريايكي ساي
 چنه بصدري برا يا غنر طشره اخمدن تار تيه دكز طودي يارندكي قرقنداي

خواجه

اَکَا مُدِیکُم شَوْلُ طُرُقَاتِ بِنْدِی بِشَرِ اَیْدِیکُم کَوُکُلَه کَلِیکُم اَشْبُو
 اَعْدَادِ اِجْنَه بِجَه کَشِی وَا رَشِدْ دَلُو جِه وُتَرَسَا وُتَرَاخِی وُتَرِشُون مُسْلِمَان
 بَنِ یَلْدَم وُتَرِشِلْد لَرُ بُو فُکُورَه قَلَشِدُم طُرُقَاتِ اَنَدَن اُتَرُویدِی **نَقْل**
 کِه بِنْدِی یَلْ کَا بَا قُشْدِی بِرَا لَتَنَه کَز لَدِی بَر کَوْن مَبْنَز جَقِبُ بِر
 حَدِثِ اَیْمَدِی اَیْتِیکُم حَدِثِ رِوَا یَتِ قَلْبُ وُعْطَا اَنَدَن اُتَرُو اَیْمَزُون
 کِم نَفْسِ اَنِی اَرَزُو کِم وُعْطَا یَدَم تَا کِم خَلَقِ بَنِی اُولُو بِلَه لَرَا کَر نَفْسِدَن اَیْمَمُک
 اَرَزُون دِیْسِیدُم هِمِشَه وُعْطَا یَدَز دَم **نَقْل** کِم بِشَرِ اَیْتِ لَر کِم
 اَشْبُو اَعْدَادِ اِجْنَه جَلَاک وُحِیرَا مَ دِیَا دَه قُشْدِ سَن بِنْدِی بِر سَن اَیْتِ
 کِم اَنَدَن بِر وُتَرِشِن سَزِیَرِشِن وَا نَدَن اِچِر وُتَرِشِن سَزِیَرِشِن اَیْتِ لَر کِم یَا اَشْبُو
 مَنَز لَتَه یَلَه اَرْدُک بِشَرِ اَیْتِی شَوْلُ کَلَه اَرْدُم کِم لَقَم سَزِیَرِشِن لَر کِم
 اِجْنِی وَا لَم سَزِیَرِشِن اَلْکُورَدَن قِصَه دُر وَا وُل لِسِکُم بِیَه وَا غَلِبَه اَن کَلَه
 بِرَا بَر دَ کَلْد لَر کِم بِیَه وُکَلَه وُدِجِی اَنَدَن مُر دِ لَر کِم قَتَوَن سَنَه اَرْدَم
 اَیْتِیکُم سَا قَلِجِی قَتَوَن لَر کِم **نَقْل** کِم مَر کَز پَا دَشَا قَر دُغِی اَر مَقَدَن

صَوَاحِدِي اُولُو لَرْدَن بَر اُولُو اَيْتِدِي كَم بَر كُونِ شَر قَاتِنَه وَ اَرْدَم زِيَادَه
 صَوْقَدِي اِي كُورْدُم كَم طَوْفِ چَقَر مَشَر • يَالْحَيُّ اَوْرَمَش دَتَر بَر اَيْتِدُم
 كَم يَابَشَر اَشْبَنَك كِي وَ قَت اَدَمَلَطُون اَرْتُوكُ كِي بَر كُونِ طُونُكِي چَقَر بَر
 اَوْرَمَش دَتَر سِن • بَشَر اَيْتِدِي شُولُ يَحْسُولُ لَرِي اَكْدُم كَم طُونُ بُولَنْتَر
 وَ كِيَايِي شَمْدِي صَوْقَدَن دَتَر لَرْنِم مَالُم اَيْتِدَن كَم اَنَلَرَه كِيدَرُم اِيْلَك
 قَلَم بَارِي تَنِيْلَه بُلَرَه مَوَاقِفَت قِيلَن • وَ دَخِي اَحْمَد بِن اَبَر اِهِيْم اَيْتِدِي كَم
 بَشَر بَكَا اَيْتِدِي كَم • وَ رَغِيْل مَهْر وَ فَا اَيْتِي كَلَم نَمَاز قَلِيَق اَوْشَن بَن
 اَنَدَه وَ رُزُون دَدِي وَ اَرْدَم بُوخْبَرِي اَكَا اَلْتَدُم بَر مَعْرُوف مُنْطَر
 اُولَدِي اَوْتَرْدِي تَا كَم اُوَيْلَه نَمَازَن قَلْدُق كَلْمَدِي اَخْشَم نَمَازَن وَ تِيو
 نَمَازَن دَخِي قَلْدُق هَم كَلْمَدِي بَر كَنْدُمَه اَيْتِدُم كَم سُبْحَانَ اَلله
 بَشَر كِي لِي تَتَه خِلَافِ سُوَيْلَه دِيو مَسْجِد قِيو سِنَه طَرَب يُولُ لَرْدَم
 كُورْدُم كَم نَمَاز لَغُوسَن كُورْمَشَر كَلُور چُونَكَم دَجَلَه اِرْمَغِي كَنَانَه
 اَرْدِي صَوَاذَرَه يَرُيُو كِي دِي • شَيْلَه كَم طِيُوغِي يَاشَر اُولَدِي بَن مَسْجِد

کلدی تا بحیر و قینه ذکر حدیث ایتدی بله اورددر بر طر و کلدی کتکه
 بن طام او شته اعدم چکنم دجله قرینه اردینه صواذینه یو بوشلک
 میکرندم طامدن اشعه دشمم وردم الین یا غز ایدم ایتدیم بله
 بر دغا قلعل بردغا قلدی و ایتدیکم سیریا شکارا قلعل یا بشر و لجه بوشی
 میج کیسیه دمدم **نفسکدر** که بر جماعت صوفی ایتدیکم یا شیخ خقدن
 میج نسه قبول قللین دلیکون اولدزکم سنی اولوبسونلدر سیرا کرچک
 ارسک خلقدن نسه الفل که اولوق اردو بی کو اولسون و خلق بوشی
 سندن دلسون اندضکره نکه خلقدن الدغک اغر لیز درویشلر
 وریه سین بیعی توکل برله طاعت مشغول اول غیسندن کندورق
 ال بوسوز بشرک یار نلر نه زیاده قو کلدی بشر ایتدی امیدی بوسوز
 جوبن اشک ای صوفیلر بلو کیم درویشلر اوج قیمدن برقیم اولدیکم
 هر که خلقدن نسه دلمز لرو و لرو بر لر سه دخی المز لرو اول قوم روحان
 اولمشدر سنیله که نکه الله تعالی استیه لرتندری تعالی نلرون

وَبَلَدُكُمْ حَاجَتِي دَوَاقِلُون. اِيکي قِسْم اُولَدُكُمْ خَلْقَدَن نَسَه دَلَمَازْ
وَلَمَدَن بَلَدِ نَسَه وِرْدَلِرْسَه بَقُول قُلُورْ زِدَ اَمَزَلِر بَلَر مِيَانَه دَزْ كَم
تَنَكِرَدَن تَوَكَّل اِدَب اُتُورْ زَلَر. اَوُحِي قِسْم اُولَدُكُمْ صَبَرْلَه اُتُورْ زَلَر
كُوجَلِي يَتِي بَلَه وَفِي بَكَلَر اَرْدُورْ كِرُو يَمَزَلَر قِچَنَكَم اُول صُوفِي لَر
بُوجَوَ اِي اَشْتِي لَر اَيْتِي لَر كَم سُوَزِنَدَن حُشْنُود اُولَدَق كَم تَنَكِرِي تَعَالِي
سَنَدَن حُشْنُود اُولُور. وَدَحِي اَشْرَايْتِي لَر كَم عَلِي حَاجَايَه اَرِسْتُم چِيَه
اُوسْتَن چُونَكَه فِي كُورْدِي قِچَمَكَه بِي شَلِي وَ اَيْتِي لَر كَم اِي بَار خُدايَا
بُوكُون بَن نَه كَنَاه اَيْلَدُم كَم اَدَم اُولُور كُورْدُم بِيْلَه دِيچَك وَرَد
اَرْدِيخَه تَا كَم اَكَا تِي شِدُم وَ اَيْتِي لَر كَم تَنَكِرِي چُون بَكَا بَر وَصِيَّت قِل
اَيْتِي لَر كَم دَر لِي صَبَرْلَه اَيْلَه وَ اَرْدُورِي دُشْمَن طُوت وَ شِيوتَكَه مُحَالِف اُول
وَ اُول كُورْدَن دَحِي خَلُوت قِل لَه اَلَر دِي نَادَه اُول كُورِكِب خَلُوت اُولُسَه
يَا رِن كَم كُورْدَن قُويَق دَكْنَلَكِل وَ خُوشَاق بَرْلَه تَنَكِرِيَه اَرِسَن **فَقَالَ**
كَم بَر بَلَك قَوْم كَلِي لَر وَ اَيْتِي لَر كَم شَامَدَن كُورْ زَحْمَه كُورْدَن وَضَبَك

واری که ببله کدوز بشرایتدیکم اوج شرطله ببله کددم اول اولکم هیچ
 ازق کتور میوزا کرویر لر سده دخی الیاوز و هیچ کینه دن ننه و لیون
 ببله ایتدیکم از قبیله کوتر مکه و کسه دن ننه دلمکه قتلون
 از یولده قوج اله کورسه الوز بشرایتدی سزک تو ککرا اککد سزکله
 یولداش اولمزون **نقد** کم بشرایتدی ایتدیکم برکون او کددم برکلی
 بلدم ایتدیکم سن کسینکم بواوه دستور کردک ایتدیکم قداش خضرون
 ایتدیکم بگا بردعاقل ایتدیکم تنکری تمکالی طاعت قلعی سکا
 ککر قورسون ایتدیکم دخی ارترا ایتدی اول قلعی طاعتی مکار **قلسون**
نقد کم برکلی بشرا ایتدی و ایتدیکم اکی بیک اقم وارجاکن
 دلرونکم حجه ورم بشرا ایتدیکم تماشایه می و اردسن و اگر تنکری خسون
 بعین کدسک ورا اول آجه برتیبه یا بر یقسوله وریا بر یخول
 ورا اول راجت کم بر مسلمانک کور کوره سزبون جعدن مزون
 رقدنا اول لئی ایتدیکم حجه ورمعه رغبتیم ارتقد بشرا ایتدی

آیتدیکم بگورسن اول مایه و جسون بردن آله لکور مشین اکیون حج قلعه
 رعیتک انکله ارتقدن **نقد** لکرم بشرحافی برکون برکورستان
 قتندن کچدی آیتدیکم کورستان اهلن کوردم دریشکرو قشیشک تمام
 سنه الشریک بر آیتدیکم ای بارخدا یا بکا بلد رسنکم بونه لک
 براون استیدنکم وارنلردن ضربن واردم صردم آیتدیکم بکون بر
 هفتنه واردم بک بریدن زکی بدن لچدی اوج کز قل هو الله احد سور
 اقدی نهفتد اولدیکم انک تو ابن السور هنوردی فایغ المدی
 ودی بشر آیتدیکم محمد مصطفی ید صلی الله علیه وسلم دشده کوردم
 بکا آیتدیکم یا بشر هیچ بلور مسنکم تنگری تگالی سوچون اردن
 قلدی قاموردن و سوچون یکسک قلدی آیتدیکم یا رسول الله بلرن
 آیتدی اندن انزوکم سن یم ستمه ایدک وصالحلک حرمتر سفلدک
 و دین اچند قدسکر اولت وردک و یم یارنلرمی و اهل و بیتمی
 سودک جوسنی بوسبدن اشبو مرتبیه ارددی **نقد** لکرم آیتدی

بِرَحْمَةِ حَضْرَتِ عَلِيِّ كَرَّمَ اللَّهُ وَجْهَهُ دُشْمَدَه كَرْدُم بَرَايَتِدْمَكُم يَا اَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ
 بَكَا اُولَتْ وَاَيْتِدِيكُم تَوَاضَعُ لَوْ نَهْ كَرُكُلُو دُرْ يَا بِلَرِ يُسُوْلُ لَرِه اِيلِيَه
 مُرْدِ اسْتَمَكُون وَاَنْدَن كَرُكُلُو اُولَدَكُم يُسُوْلُ لَرِ يَا بِلَرِه تَكْمَلَاك قِلَاه
 تَنَكْرَنَك لَرْمَنَه اَعْتِمَادِ قَلْب **لَفْتِ لَرِه** كَم يَا رَنَدَنَه اَيْتِدِيكُم اَيْلَاك كَرَك
 سَفَرِ اَيْلَاك كَم صَوَا قَرَكِنْ خُوش اُولُوْر چُون بَرِيْرِدَه طُورَه مَتَعِيْر اُولُوْر صَرَن
 وَدَخِي اَيْتِدِيكُم هَمَلِيكُم دِلَرَسَه كِه دُنْيَا دَه غِيْرِنِ وَاخِرَتِدَه شَرِيْف وَا
 اَوْج كَسَنَه دَن سَقْلَسُون. وَاَلْ لِمَسَدَن حَاجَت دِلْمَكَدَن. اَلْحِي
 كِيْشَه يُوْز سُوْنِلْ كَدَن. اَوْجِيْ كَسِيْبَه قُتُوْ اُولْمَقَدَن سَقْلَسُون وَ
 دَخِي اَيْتِدِيكُم هَمَلِيْ عِبَادَت طَاوِن بِلِيَا سَن تَا كَنَدَن كِلَه دُنْيَا اَرْدَن
 لَوِي اَرَسِنْدَه دَمُوْر دَن دِيوَار طَبِيْعَه. وَدَخِي اَيْتِدِيكُم قَاوُمِ اَشْرَاك
 قَرَنِي اَوْجِدَن اَوَّل طَارِنِي وَفَتِنِدَه چُوْمَرْدِ لَفْتِ. اَلْحِي خُلُوْت يَرْدَن
 يَزُقْدَن سَقْلَمَق. اَوْجِيْ قَرَقْدِي كِي قَسَنِدَه سُوْر سِيْلَاك. وَدَخِي
 اَيْتِدِيكُم سَقْلَمَق اُولَدَكُم قَاوُمِ حَرَامَلَرْدَن طَشَرِ چَقَه سَزُوْهَر

سَفَرُ

كُوزِ يَوْمِ آبِ غُلْجَه كَنَدُو نَسَكْدَن حِسَابُ الْكَلْبِ • وَدَخِي
 اَيْتِدِيكُم بِحِيلِ كَيْشِكُ يَوْمَ نَهْ بَقُو كُو كُلُّ قَرَارْدُو وَمَرُوتِ كِدَدُو وَدَخِي
 اَيْتِدِيكُم چُون تَنَكِيه طَاعَتِ قَلَمِ سِنِ بَارِي مَعْصِيَتِ قَلَمِه **نَقْلُور** كِم مَادُو
 كِم بَشَرِ دَرِي بِي بَعْدَادِ يُولُ لَرِي وَسَقَا قَلَمِي اِجِنَدِ هَر كَزْدَوَارِ تَرَسَلَزِي
 بِشَرِكِ حُرْمِي چُون كِم اَوَّلِ هَيْشَه يَدَانِ اَيْتُو يُولُورْدِ حَقِّ بَرِ كَيْشِكِ اَتِي
 وَارِدِي سَقَا قِ اِچَرِه بِنْتِ كِدَدِي كُوزِ دِيكُم تَرَسَلَزِي بَسْ قَلَمِ قَلْبِ
 چِمَزِدُو اَيْتِدِيكُم مَكْرِيشِ چَا فِي دُنْيَا دَن كِي دِيكُم بَوَاتِ اَنَاكَ حُرْمِي
 سَقَلَمِي يُولُ اَزَرِه تَرَسَلَزِي بَرِ شِي اِسْتَدِلِ جَانِ حَقِّه تَسْلِمِ
 قَلَمِشِ بِلَدِ بَرِ اُولُ كِدْ نَصَكْرِه اَتِي دُشْدِه كُوزِ دِلُو اَيْتِدِيكُم اَللّهُ تَعَالَى
 سَكَا يَنَلَمِي اَيْتِدِيكُم تَنَكِي تَعَالَى بَكَا عِيَابِ قَلَمِي وَايْتِدِيكُم
 دُنْيَا دَه كَنَدُو زَكِي خِيه چَو قُو اِجِنَدِ چُون طُنْدُكُ • اَمَّا عَلِمْتِ اَنَ
 الْكُورَه صَفِي • بَلَدِ كِي كِم كَرِي مَلِكِ بَمِ صِفَتِدُن • وَدَخِي بَرِ كِي دُشْدِه
 كُوزِ دِي مُزِدِيكُم اَللّهُ تَعَالَى سَكَا نَه قَلَمِي بَشَرِ اَيْتِدِيكُم خِي يَرِ لَخَدِي

ایندیکم

وَبَكَائِيْدِيْكُمْ • كُلْ مِنْ لَا تَأْكُلْ وَاشْرَبْ مِنْ لَا تَشْرَبْ • يَعْنِيْ بِمُحَمَّدٍ
 يَدُكَ نَسْتَه لَرِي اَمِيْدِيْ يَحِلْ وَاجِدُكَ نَسْتَه لَرِي اَمِيْدِيْ لِيْ حِلْ
 وَدَحِيْ بَرِيْ لِيْ لِيْ دَشْدَه كُوْرْدِيْكُمْ جَنَّتْ اِجْنَدَه • اَللّٰهُ تَعَالٰى سَكَلَه
 نَه اَسْلَدِيْ بَشَرِ اَيْدِيْكُمْ بَحِيْثَه لَعْنَدِيْ وَاِطَاعُكَ بَرِيْ اَنْزِيْكَ اَحَدَلْ
 قَلْدِيْ وَبَكَائِيْدِيْكُمْ يَا بَشَرِيْغَه كَم دُنِيَادَه عَمْرُوْ اَوْلَدِيْ اَكْرِيْجُونْ
 جَمْلَه عَمْرُوْ نَا زَلْعُوْرْدَه بَحُوْ اَيْلَاكَ كَدَه كِرْدِيْكَسَه اَنْدَكْ شَكْرِيْ دَكَلْدَن
 كَم نَسَكَا قَوْلِ لَرَم كُوْ كَلْدَه يَزُوْرْدَمِيْشْدَم كَم فَا مَوْ قَوْلِ لَرَم سَنِيْ
 سَوْرْدِيْ • وَدَحِيْ آيِيْ بَرِيْ لِيْ آيِيْ دَشْدَه كُوْرْدِيْكُمْ جَنَّتْ اِجْنَدَه اَيْدِيْكُمْ
 تَنَكْرِيْ سَكَلَه نَه اَسْلَدِيْ اَيْدِيْكُمْ چُونْ تَنَكْرِيْ كُوْرْدَم بَكَائِيْدِيْكُمْ
 يَا بَشَرِ حُوشْ كَلْدَكْ اَوَّلْ كُوْنِيْكُمْ سَنَكْ جَانِيْ كَرْدَم يَزُوْرْدَنَه بَكَ
 مِيْجْ سَوَكَلُوْرَكْ سَنَدَن كِيْ بُوْغْدِيْ **نَسَكَلَدِيْ** كَم بَرَكُوْنْ بَرَعُوْرَتْ
 اَجْمَدِ جَنَلْ قَسْتَه كَلْدِيْ وَ اَيْدِيْكُمْ اِيْ مُسْلِمَانِلَه اِمَامِيْ دُوْنْ اِجْنَدَه
 طَام اَرْدَه اَنُوْرُوْبْ اِيْكَ اَكْرُوْنْ حَيْكِيْفَه كِيْشِدِيْ مَسْعَلَه كُوْرُوْبْ

ایندی

پیرلر و بن اول مشعله ایذکینه اپلک اکررون رومد اول اپلک
 بهاسی بکاجدل مددیایر آمدن احمد حبیل اول ایتیکل کم سن
 کسینکم بیک لب مسئله صر سن اول عورت ایتدیکم بن شرجایین
 قرقداشون بیله دیک اجمد حبیل زار زار اغلدی و ایتدیکم بیک
 دین شرجای خاندانیدن عجب اولیاده دی و اندن ایتدیکم رود کل
 کم سنک بیک مشعله سی اپلک اکر مک زنه سقینکم طر و صولتی
 اولسون و قرد شک شرجای یون ملتنل و اکا اوغل تاشیکه اوله
 کم اکر بر رواد کل سینه اشکک دلیه سن الک سکا افنا
 اولیه قرداشک اشر تقوی اجنده شیکه اولسیدیکم فچنکم بر
 طعام الزمنسه و اول طعام حرام اولسه بشرک الی کندزکه
 فرمان اولزدی شیکه کم هیچ الی دیر تزدی و ایتدیکم نیم سلطان
 کم اکا کوکل دیر و انک حرامدن سقمنغه و راهدلیکه
 دعبت زیاده دوزیم زهرم یوقدن کم الک دستور سراسینه

بِرَحْمَةِ اللَّهِ عَلَيْهِ رَحْمَةً وَاسِعَةً وَمَغْفِرَةً
 ذِكْرُ ذُو النُّونِ مِصْرِي رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ
 وَالْآخِرُ أَوَّلُ مَلَائِكَةِ أَهْلِكَ جَمْعٌ. وَأَوَّلُ قِيَامَتِ دُرِّ نِكَانِكَ شَيْخٌ
 أُولُوكِ حُجَّتِ دُرِّ بُوْحِدِي نِكَهَ الْفَقْرُ فُحْرِي. أُولُ وَتَقْدُ قُطْبُ ذُو النُّونِ
 مِصْرِي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ طَرِيقَتِ يُولُوكِ دُرِّ وِشْكُرِنْدِ نَدِي هَيْدِشَه بَلَا
 وَمَلَائِكَةُ يُولُوكِ يَدِي اسِرَارُ وَتَوَعِيدِ اجْنِدَ عَطِيْمُ اَكْمَقْلِي وَارِي
 مِصْرُ أَهْلِكَ خَلْقِي بِلِيْنِ اَنِي زَنْدِي بُو دُرْدِي. وَادَمِيْدَانُكَ جَالِي
 هِجْ بِلِيْزِي مَا دَامَكِ دُرِيْدِي خَلْقَاكَ مُنْكَرَا يَدِي زِيْرَاكَ
 كُنْدُوِي خَلْقْدَن اُرْتُلُو طُوْرْدِي تَا اُولِيْمَجَه كِسَه اَنِي بِلِيْدِي وَانْكَ
 جَالِنْدَن وَاقِفِ اُولْدِي وَانْكَ تُوْبَه سِنَه سَبَبِ بُو اُولْدِي كَمَا
 اَيْدِي كَم فُلَانِي يَدَه بَرْعَا يَدِي وَارْدُ ذُو النُّونِ اَيْدِي رُطْبُومَا اَكَا زِيَارَتِ
 اَيْلِي كَا وَارْدُم كُورْدُم كَم كُنْدَن بَرَاغْدَن اَشْفَه اَصْمِش وَايْدِي كَم
 اِي نَفْسُ وَتَن بَكَا اَوْ يَغْل وَيَارْدُم اَيْلَغْل تَا كَم حَقَّه طَاعَتِ قَلَمِ نَيْسَه

سَخِي اٰخِلِقْ وَقَلْبُ اٰجِنْدَه هَلَاكْ قَلْرُونْ وَاَشْبُوْعَدَا بَاچِنْدَه قَالُوْسِنْ
بُونِي كُوْرِيْجِيْكَ نَاْرَلْعِيْلَه اَعْلَدَمْ تَاكَمْ اُولْ عَابِدِيْنَمْ اَعْلَمْعِيْ اَشْتَدْعِيْ وَا
اَيْتَدِيْ كِيْمَدَكَمْ اُوْدَا زَوِيَا نِيْجِيْ چُوْكْشِيَه زِيْمَتْ وِرْزِيْلَه دِيْجِيْكَ اَنَكْ
قَتْنِه وَاْرَدَمْ وِسْلَامْ وِرْدَمْ بِلَا اَيْتَدِيْكُمْ اِيْ عَزِيْزَا شُبُوْنَه جَاكْدَكَمْ كَنْدَقْ
نَفْسَكَه قَلُوْرِيْنْ عَابِدَا اَيْتَدِيْكُمْ اَشْبُوْتَنْ تَنْكِرِيْ طَاعَقْ قَلْبَه بَمْلَه قَرَا
قَلْبَرْ وَاخْلَقَتْ قَرْشِقْ اَسْتَرْ ذُو الْتُونْ اَيْدِيْكُمْ بَنْ صَنْدَكُمْ مُسْلِمَا اَنَكْ قَا
دُكْدَكْ وِيَا دَاخِيْ كَبَا يَزِيْزْ اَشْلَدَكْ اَنْدَنْ اَتْرُوْ نَفْسَكَه بُوْجَا اَدِيْنْ
عَابِدَا اَيْتَدِيْكُمْ بِلْدَكِيْ كَمْ خَلَقَتْ قَرْشِقْ اَوُيْخَه قَلَا نِيْ دِيْجِيْ صِيْجَه بَرِيْزْ
كَلُوْرْ ذُو الْتُونْ اَيْتَدِيْكُمْ وَاَللهُ سَنْ اُولُوْزَا هِدِيْنْ نَا هِدَايْتَكُمْ بِيْدَنْ
يَكُوْرْ زَا هِدْ دِلْمِيْنْ وِرْغَلِيْكُمْ كُوْرَه سِنْ اَشْبُوْطَلِيْجْ اَسْتَدَه اُولْ طَلِيْجْ
اَوْرِيْزْنَه اَعْدَمْ بَرِيْكِتْ كُوْرْدَمْ بَرِيْصُوْمَعْنَكْ اٰجِنْدَه اَوُورْمِيْشْ بَرَا يَاغِيْ كَلِيْشْ
صُوْمَعْنَكْ طَشْرَه سِيْنْدَه يُوْرْدَقْشِيْ يُوْرْدَرْ بِلْ قَتْنِه وَاْرَدَمْ وَاَلْضَرْ
اَوُلْ يَكْتِ اَيْتَدِيْكُمْ بَرَلُوْنْ بُوْصُوْمَعْنَكْ اٰجِنْدَه اَوُورْمِيْشْدَمْ بَرِيْغُوْرْتْ اَشْبُوْ

كَلْدِيْ

ارادن چندی بتم کو کتم اکا اصدی نفسم تقاضا قلیدی کم انک اردنجه
 ورم بر طرم بر یاغم صومعدن طشره قویعویا و انا سیدمکم ایدن و تمیز
 مسکم اوزیلدن کم تنکریه طاعت قلمشکن بر عورتده قصدا یلر سن بون
 اشد جک اول طشره چقن یاغی کسدم بر قدم امیدی اشنونده اوزمشون
 تا که دخی بتم باشه نه کلسردونه قلسرامدی سن بون قلو قرته
 ییه کلدک اگر دکر سک کم تنکری ادرلندن بر ارلر سن اشنو طلع اشنونده
 چغیل دواتون ایدن کم اول طاع عظیم یکسک ادی چقدم اما انک جین
 اول زاهدن اقدم ایدن کم بوطاع اشنه بر صومعه واردکم بر زاهد
 بجه یلدن برو اوزمشدن و انک اوزمغنه سبب بوا ولدیکم
 برکتی انوکله جبت ایلدیکم رزقک سبب قرمقدن تا کسب المنجه
 رزق حاصل اولز بیلک دیجک اول زاهد ایدن کم بتم از رمه نذر
 اولونکم و تنکری طاق اولونکم تا که عمرم اولسه کندو قدیمی دخی بتم
 تا که تنکری بهائی دوشمکنز یکا رزق بتم ورنه بیلک ددی و اشنو طلع

اَزده اَعْدِي تَنَكَّرِيه تَوَكَّلْ قَلْبِ اُولُ صَوْمَعَه ده اُتوردي عِبَادَه مَشغُول
 اولدي و تَنَكَّرِي تَعَالِي اَرُولري اَكَا مَسَلَطْ قَلْبِيكُم اَنَك يورسِنده اَيِرلر
 وَاكَا بَال وِرلر دُوَالْتُون ايتديكُم بُو ايشلر و بُو سوزلر نِم كوكلمه زياده
 نَايِر ايلدي بِن بِلدُمِكُم هَر كَشِكُم تَنَكَّرِي تَعَالِي يَه تَوَكَّلْ قَلْبِه الله
 تَعَالِي اَنَك اَشِن تَمَام ايدن صَايغ قَلْبَر اَنَدَن دُوَالْتُون كِتدي يُوله كلور
 بَر كوز سَر قَشِي كُو دِيكُم بَر اَعَاج بَا شِنْدَه اُتور د بَر اُچدي اَغَا جَك دِنَه
 اِنْدِي دُوَالْتُون ايدنكُم فِكْر اَتِدْمَكِه اُسْبُو چَا رَه قَش عِلَف وَصُوقُنْدَه
 يُوله اُول قَش بَر يَنِيْلَه يَرِي قَرْدِي شُول سَاعَت بَر اَلْتُون چَتَق حَقْدِي
 اِيچي طُلُو سَمَسَم و بَر اَسْكُو دِي حَقِي حَقْدِي طَيَطْلُو كُل صَوِي بِن اُول قَش اَنَدَن
 طُو يَحِيَه يَدِي و اُول صُودَن اِچدي كِر و اُول اَغَاج بَشِنْدَه قُنْدِي و اُول
 جَنَقَلر كوز لَمَز اولدي دُوَالْتُون بَخِر كُرُوب بَر كَز دَن اَلْدَن كِتدي و اَرْدِي
 بِن تَوَكَّل بَر كُرُوب تُوْبَه سِي حَقِيَّت اُولدي اَنَدَن صَكْمَه مَصْرَدَن حَقْدِي
 بَر مَنَزَل كِتدي چُنَكُم لِيحَه اولدي بَر و يَرَا نَه اِچِنَه كُرْدِيكُم يَتَه نَاكَاَه

بَرَكَةُ التَّوْنِ وَجَوهرِ بَلَدِي وَأَوَّلُ كَيْفِكَ انْزِدْ بِرَحْمَتِهِ وَارِدِي أَوَّلَ غَنَةِ
 أَسْتَدِّ، اللَّهُ آدِي يَزَلْشِدِي بَنَزْدُوا التَّوْنِ يَارَ تَلْبِلْ بِلَهْ أَوَّلُ التَّوْنِ وَجَوهرِ
 أَلْشِدْ لَدُوا التَّوْنِ أَوَّلُ دُونِ آدِي يَزَلْشِدِي غَنَةِ بَكَا وَرَدِي دِي بِنِ
 أَوَّلَ غَنَةِ آدِي أَوَّلُ كُونِ تَاكِي حَيْهَ دَكْنِ أَوَّلُ آدِي أَپَرْدِي تَاكَمِ أَنْكَ
 بَرَكَا تَيْدَه أَنْكَ شَيْ شَوْلِ أَرَايَهَ آدِي كَيْهَ دُشْنِدَه كُورْدِي كَمِ أَكَا
 آيْتِدْ لَكُمْ يَادُوا التَّوْنِ هَرِ بَرِ سَوِ التَّوْنِ وَجَوهرِ قَوْلِ آيَلَدِي وَسَنِ آدَمِي
 أَلَدُكَ لَأَجْرَمِ بَرِ دَخِي عِلْمِ وَحِكْمَتِ قُوسِي سَكَا أَجَهَ وَرَدُكَ بِنِ
 دُوا التَّوْنِ كُورْ شَهَرِ كَلَدِي وَآيْتِدْ كَمِ بَرِ كُونِ كَلَدَمِ بَرِ مَقِ
 قَتْنَه آرْدَمِ بَرِ يَكْسَكِ كُوشَكِ كُورْدَمِ بَرِ صُوقْتِنَه آندَمِ طَهَارَتِ
 آندَمِ نَاكَا كُورْدَمِ أَوَّلِ كُسْكَا كُنْكَ سِي أَوْدِيَهَ بَرِ قَرَشِ كُورْدَمِ
 غَايَتِ كُورْ كُورْدَمِ كَمِ آيِي صِنَمِ بِنِ آيْتِدْ كَمِ آيِي قَرُوشِ سَنِ كُورْ كُورْدَمِ
 آيْتِدْ كَمِ آيِي دُوا التَّوْنِ جُونِ آيَا قَدْنِ كُورْدَمِ بَلَدَمِ كَمِ دَلُوسِنِ وَجُونِ يَقِينِ
 كَلَدُكِ بَلَدَمِ كَمِ عَالِمِ دَكْنِ وَچُونِ دَخِي يَقِينِ كَلَدُكِ بَلَدَمِ كَمِ عَارِ

دَكَلَن دُوَالْتُون ايتدي نته قروش ايتدي انگونكم اگردو دكلسيدن طهار
 سوزكزمندن وَاگر عالم مسييدك حرام كسيه بقردن وَاگر عارف مسييدك
 حقدن ايرغنه بقردن بخوددي وكنلن اولدي بكا معلوم اولديكم
 اول آدم دكلىد بلكم حقدن بيايرمقلوق ادي برانل ايد جالنه
 او ددشدي كندوزمي دكزدن بكا برقدم كوردنكم برجهت
 كيه بنشيلر بن دحي اولكيه كردم چون برقاچ كون چدي مكرم بر
 باردكانك كيد بركوهر يا وقلدي بس برن برن كي قومن طتدلر استدل
 كيد اولان ادملا اتفاق ايلدلكم اشبو باوسوز كسيد بوالمشدن
 ديوبن دوالتون اختدلر وچو خورلق وَاذا اسلادل چونكم اشحدن
 كچدي دوالتون بركدو داغز دپرتدي بر دكزيوزندن بيك
 بالق باش قلدي هر برنك اغزند بركوهر دوالتون بركوهر يالدي
 باردكانه وريدي لمي قومي اني كوردلر دوالتونك الكند اياغنه
 دشدلر وعظمدلر و دحي اني دوالتون انجون ددلكم دوالتون

بِالْأَيْتِي دَمَكُ الْوَنُ وَأَنْتَ دِيَا ضَتِّ وَعِبَادَتِ غَايَتِه دَكِشْدِي شَيْلَه
 كَمِ أَنْتَ بِرَقِ قَرْدِ شِي وَأَرْدِي أَنْتَ مُجْتَبَسِنْدَه شُول قَدَرِ عَارِفَه اَوْلَمَشِي
 بِرَكُونِ أَنْتَ قَتِنْدَه بُوَايَتِ قَدِرْ كَرَمِ • وَانْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّاءَ وَالسَّلْوَى
 بِسُيُورِنِ كَوَكَه طُتْدِي وَابَاغِي اَزْدَه طُرْدِي وَآيَتِدِيكُمُ الْهِيَ غِيَا سَمِيلِ
 قَوْمِنَه مَرْوَسَلْوَى يَغْدُرْدَكُ مُحَمَّدِ قَوْمِنَه بِخُونِ وَرِيْمَا سِرْ وَاللَّهِ
 اَوْرَسِنِي دَكُ لَوْنِ تَابِرِنَه بَاكِ وَبَلَدِ جَزِ وَرِيْمَجِه شُول سَاعَتِ
 قِيُودِنِ وَبَايَجَه دَنِ مَرْوَسَلْوَى يَغْفَه بَشَلْدِي وَدُوَا لَوْنِ قَرْدِ شِي
 مِيحِ كَا بَقْدِي يُوْرَصَحَايَه طُتْدِي اِيَا غِنِ لَتْدِي يَا وَقَلِنْدِي اِيَرْقِ
 بَلْمَدِي **فَقُلْ** كَمِ دُوَا لَوْنِ اَوْنِ يِيلِ تَمَامِ اَرْزُو قَلِنْدِيكُمُ سَكُوِي اَشْتِنِي
 وَاَوَّلِ نَفْسِ كَا اَيْتْدِي نُوْلَه اَكْرِيَادِنِ بِيْرَامِ كُوْنِيْدِي بَكَا بِرَقْمَه سَكُوَا
 اَسْنِ وَرَسْنِ وَسَكُوِي سِرْ كَه لُوْدِ تَمَاجَه دِرْ لَرْدِ دُوَا لَوْنِ اَيْتْدِيكُمُ
 اِيْ نَفْسِ اَلْدَلِ سَنَكُمُ اِيْلَه قَلَمِ بُوِيْجَه بَكَا مَوَاقِفَتِ اِيْلَه تَاكُمُ يَدِي
 قَرَاوَتِ مَضْمُونِي اِلِي رَكْعَتِ نَمَازِ چِنْدَه خَتَمِ اَيْلَمِ بِيْرَا كَا مَوَاقِفَتِ

ایلدی یاردندی سکوئی شرب اوکینه کور زرد و التون صندی برغیله
 برلقه کوردیکم اغیزه سقه سقیدی کرویرنده قیدی بر مغز سایدی نمانه
 طردی اکا ایتدیکم تولدی سکا کم برلقه ییدک ایتدیکم اشبوسا
 نفسم بکا ایتدیکم اون یللو آندویه هله شیدی اردم بر بن دخی ایتدیکم
 واقه کم سقی اول رزوید ایدیم اول کیشکم بو حیکایتی ایتدیکم
 چون دواتون بوسوزی دیک بیک کلدی بر چمک سکوئی شین
 کوردی دواتون اوکینه قیدی بر ایتدیکم ای شیخ بن کلدیم بلکم بی
 وریدکریلکم بن بر حال لئون چوزماندیکم اغیظ کرم کوی
 اشین اردو کیدی و بتم الومه اچه کرمزدی دون بیرا چون اشبوسکوی
 بشرم بوکون محمد مصطفای صلی الله علیه و سلم کندی دیدارنی
 دشته بکا کوردی و ایتدیکم کردلر سک کم یارن قیامت کونند
 بی کوره سن اشبوسکوی دواتون اوکینه الت واکا ایتدیکم محمد
 مصطفی شفاعت ایلرو ایتدیکم بر دم نفس کله صلح ایلله و بیخ لقه

شَوْل سَكْوِي دَنْ يَكِل بُون دِي جَلَف دُو الْتُون اَغْلَرِي وَايْتِدِيكُمْ
 تَكْرِي دَسُولِنَه مُطِيعَم **نَقْل** كَمْ چُون اَنَك اَشِي اَوْجِ اَعْلَابِه اَشِي
 وَكِنْتِك عَقْلِي اَنَك اَشِنَه اِرْمَاوُلَرِي مِصْرَهْلِي قَامُو اِي كَارِي
 دِيوْطَا قَلْقُو وِرْدَلِر وُخْلِيْفِي اَنَك اَحَا اِرْمَاوُلَرِي دَلِر بِي خَلِيْفَه كِي
 وِرْدِيكُمْ دُو الْتُون بَعْدَاد شَهْرِنَه كَتَر كَزَا يَا غِي دَمُور اُوچُون كَه
 دَدَكَا هِنَه اِرْدِي بَر اَيْتِدِيكُمْ اَشْبُوسَا عَت مُسْلِمَانِلِكِي بَر قَرِي
 عَوْرَتَن اَكْرَدُم دَرْدِي اَيْتِدِيكُمْ نَتَه اَيْتِدِي چُون خَلِيْفَه دَر كَاهِنَه
 اِرْدُم اَوَّل سَرَايِي وِعْطِي وِحَا جِلَرِي وَاخَاد مَلَرِي يَقِيْن اَوُلَرِيكُمْ
 اَنچُق قَر قُو كُو كَلَه بَر قَرِي چُو عَصَا اَلِنَه بَكَا بَقَرِي وَ
 اَيْتِدِيكُمْ اَشْبُوسِيْدَن كَمْ اَسْنِي اَنَك اَوَكِنَه اَلْتُر قَر قَعْل كَمْ اَلِي كُون
 دَخِي تَكْرِي قُولِيْسِيْز تَكْرِي دِي لِيْجَه قُل هِيْج لَسَنَه قَلْمَر اَنَدَن بَر
 سَقَايِي كُورْدُم اَرِي قِيْلَه تَا زَه وَلَطِيْف صُوبَكَا صُنُور دِي
 اَلِي يَارْمَه اَشَارَت قَلْدُم كَمْ اَكَا بَر اَلْتُون وِرْدَدُم اَوَّل اَلْتُون

كُورْدُم

قُولَا ایلدی ایتدیکم سغیرین و دُشاق و اسیر و دَمورلواند لَشَه
 اَلقَا و لَمَزَنَدَن خَلیفَه یوزدیکم بی زندانَه قُذُل قِرکُون تَمَام زَنَدَن
 بیدم و مَرکُون بَشِجَا قِرکَدَاشی کَنَد و اَلی بَر لَه اَلرِدْکِ ایلک بَاسَنَد
 بَکَا مَرکُون بَر کُودَه کُورِد بَر اُول کُونکِم اَنی زندانَدَن چَقَر دَل اُول
 قِرک قُصَه اَتک تَمَام اَند طُرْدی هِج بَر سَنی بِمَشْدی چَن بَشَرک
 قِرکَدَاشی اَشْتِزِیادَه قِغُل و اُولی بَر دَا لُون ایتدیکم سَن بَر دَنکِم
 اُول قُصَه لَر جَل و مَن تَسَن ایدِ پَنوَن یَدک ایتدی اَنجُونکِم
 طَبَقِ اَری دَکَلدی بَعنی کَم زَنَدَنجی اَلَه دَکَب کُورِدی چُونکِه
 دَا لُون زَنَدَن چَقَدی دُشْدی اَلنِیَر لَری چَو قَان اَقَدی
 اَمَّا بَر قَطَر قَان نَه یوزَنه و یوزَه طَهْدی تَنکِری قَر مَان بَر لَه اَنَدَن
 اَنی خَلیفَه اَلتَدِکَر بَر خَلیفَه اَنک سَن لَرِن اَشْمَشْدی جَوَاب
 اَسْتَدی شُویله شَرَح ایلدیکم خَلیفَه اَعْلَق طَهْدی و قَام و بَکَل
 کَم خَلیفَه قَاتَنده یَدی اَنک سُوَزَنه و قَصَاحَتَه حِیرَان اُولدِ

کَم خَلِيفَه اَنِي عَزِيزُ طُنْدِي وَ اَغْزَلْدِي وَ كَرُو كُنْدَرْدِي **نقش لاد** کَم
 دُو آلتُون ايتْدِي بَر کُون شَام طَاغَلَرْنِه کَزِرْدَم بَر بِلَاف مُبْتَلَا قَوْم
 کُورْدَم بَر بَرِيْدَه دَر لَشَر بَسْ صَرْدَم کَم بِنْدَه چُون دَر لَشَر سَنَد ايتْدِي کَر
 کِم بُو نَدَه بَر عَابِد وَ اَرْدَم يِلْدَه بَزْکَر صَوْمَعَه سِنْدَن جَقْر اَمَشُو
 مُبْتَلَا کَر اَزْدَه بَر نَفْس بَر اَغْزَا نَنک نَفْسِي بَر کَا شَنْدَه بَنَلَر شَفَا بَلُو
 قَا مَوْسِي صَلَاح اَلْب طَاغَلَر وَ اَوَّل زَا هِد کَرُو صَوْمَعَه سِنْدَه کَر
 تَا کَلْجَاک يِلْدَه دَر کَر ايرُق چَمْنَر چُون بُو سُو زِي اَشْتَدَم صَبْر يِلْدَه
 تَا کِم بَر يِکْت چَقْدِي يُو زِي صَرُو تِي اِرُق کُوز لَرِي اچِرُو دَشْمَش
 شُو يِلْدَه اَنک هِيْتَنْدَن طَاغَلَر زَلِيلَه دَشْمَاکَه يِقِيْن اَوَلْدِي بِي
 شَفَقَت نَظَر يِلْدَه اَوَّل خَلَق اَزْدَنده بَقْدِي اَنْدَن يُو زِي کُو کَا مَنْدِي
 وَ اَوَّل مُبْتَلَا کَر اَزْدَنده اِرْدِي شُول سَاعَت قَوْسِي سَقِيلْدِي
 زَا هِد دُنْدِي کِم صَوْمَعَه کَرَه دُو آلتُون ايتْدَن سَكِرْتَم اَتِکَر طُنْدَم
 وَ ايتْدَم کِم ظَاهِر صَرُو چُون دَر مَان اِيْلَلْک اَمْدِي تَنکَر چُون بَا مَن

مِزْلَفِنِه دَخِي دَرْمَانِ اِيْلَه بِيْلَه دِيْنَجَك بَكَا بَقْدِي وَايْتِيْنِكُم اِي
 دُوَالْتُون اَلِكِي اَتَكْدَن كَدِكُم عَمَلْت يَكْمَك لَكْدَن بَقَا دُرْچُون
 سَنِي كُورَه كِه اَلِكِي اَنْدَن اِيْرِق اَتَكْنَه اَزْدَك سَوِ اَوَّل اِيْرِغَه قَاوُل
 اِيْرِغِي سَكَا قِيَا وَ اَلِكُوز بَر بَر كَزَلَه هَلَكَه اَوْ لَاسَن بِيْلَه دَرِي مَعَه
 سَنِي كُورِي **نَقْل** كِه بَر كُون يَار نَلِي دُوَالْتُون قَتْنَه كَلْدَل اَزْدُورِي
 كِه اَعْلَر بَر ضَرْدُور كِه سَبَب نَدَن كِه اَعْلَر سَن دُوَالْتُون اِيْتِيْنِكُم كِرْجِي كِه
 سِجْدِيَه وَرْدُمَرِي كُورِي اَيُقُو اَكْشَر بَسَن اَلله تَعَالِي يَه دُوشْمَه كُورِي
 كِه بَكَا اِيْتِيْنِي يَا اَبَا اَلْفَيْض جَمْلَه خَلْقِي يَزْتَدُم اَوْن جِرْوَالْدِي دُنِيَا
 بِنَلَه عَرَض اِيْلَدُم اَنْلُطَقْ بَلَكِي دُنِيَا يَه يُونُظْتَدِي كِتْدِي بَر جِرْوَقَلْدِي
 اَوَّل بَر جِرْوِي دَخِي اَوْن بَلَاك اُولْدِي اَوْچَاغِي دَخِي بِنَلَه عَرَض
 اِيْلَدُم بَر طَقْ بَلَكِي اَنْدَن دَخِي جَنْتَه يُونُظْتَدِي بَر جِرْوَقَلْدِي
 اَوَّل جِرْوِي دَخِي اَوْن بَلَاك اِيْلَدُم طَا مُوِي بِنَلَه عَرَض اِيْلَدُم طَا مُو
 قُرْقِسِنْدَن طَقْ بَلَكِي اَرْكُوتْدِي طَعْلَدِي بَر جِرْوَقَلْدِي كِه نَه يَه

اَلْدِي وَنَهْ اَوْجَاغَه بَقْدِي وَنَهْ طَا مُودَنْ فَرَقْدِي بَسْ اَيْتِي كِم بَمَنَام
 قُل لَرَم بِلَزْدُ دَكِه نَه دُنْيَا يَه بَقْدِي وَنَه اَوْجَاغَه اُمِيد مُتَدِر وَنَه طَا مُودَنْ
 اَنْدَنْ بِلَزْدَه اَيْتِي مِم مَزْنَه اَسْتَرْ سَنَزِ بَاشْ قَلْدِر دَلِر وَ اَيْتِي لَر كِم اَنْت
 تَجَلَم مَ اَنَزِي د. يَعْنِي اَي جَلَم سَر بِلَرْ سَنَزِي نَه دَلِكْ زَوَار **نَفْس لَر كِم**
 بَرَاغْلَزِي بِي كُون دُوالتُون قَتْنِه كَلْدِي وَ اَيْتِي كِم بَكَا يُفِي
 بِيك قِرْل اَمَا مَدَنْ مِيرَاث قَلْمَشْدَنْ دَلِر وَ نَكِم اَنِي سَنَك طِي كَدَه
 خَرَج اِي لِم وَ دَر وِشَلَر كِه يَدِرْم دُوالتُون اَيْتِي كِم دَسِي دَه اُولُكِي
 اَغْلَزِي اَيْتِي كِم يُون دُوالتُون اَيْتِي كِم بَر وَا دَكُلْدِر كِم سَمَالَكِم
 خَرَج اِيلْنَه سَن صَبْر اِيلَكِي تَا كِم دَسِي دَه اُولُجَه اُولُ اَغْلَزِي زَمَدَنْ
 مَبْر اِيلْدِي تَا كِم دَسِي دَه اُولْدِي بَسْ كَلْدِي شَيْخ الرَطُوبُ ثَبْتُ ثَوْبَه
 قَلْدِي وَ اُولُ مَالِي دُوالتُون دَر وِشَلَر مَرَف اِيلْدِي تَا كِم اُولُ
 يُون بِيك ^{فِي} دَكْنَدِي بَسْ زَمَان كَلْدِي كِم اُولُ دَر وِشَلَر
 قَلْبُ وَ اَجَلُ بَر كِه كِر رُكْرَدِي اُولُ اَغْلَزِي اَيْتِي كِم اَي دَرِغَا قَتِي اُولُ

مَالُ يُوْزِيْدُكَ قِرْلُ كَمِ يَنْهَ بُوَارَنْلَه يَدِيْدِيْمُ ذُوَالْنُونُ بُوَسُوْرِي
 اَشْتِيْدِي بِلْدِيْكُمْ اَوْلَاغْلَهَنْ هَنْوَرَا شُكْ حَقِيْقَتِيْهَ اَرْمِيْشْتُوْدُو
 وَالتَّوْنُكَ اَنْكُ قَتِيْنْدَه قِيْمِيْ وَارْمِيْشْتُ بَسْ ذَالْنُونُ اَغْلَزِ قِيْغُوْدِ وَايْتِيْدِيْكُمْ
 فُلَهَنْ عَطَارْدُ كَانِيْهَ وَارْوَكَ اَيْتِيْكُمْ اَوْجِ اَقْلُوْ فُلَهَنْ اَوْتِيْدُو
 وَدِسُوْنُ اَوْلَاغْلَهَنْ وَارْدِيْ كُوْرْدِيْ ذُوَالْنُونُ اَكَا اَيْتِيْدِيْكُمْ اَمْدِيْ
 اَوْلَاوْتِيْ هَاوْنَه قِيْغُلُ وَيَشْتُوْدُوْكَ اَنْدَنْ بَرِيْ يَلِيْغْ اَنْكُ اَزْدِيْغُلُ
 تَاكِيْمْ خِيْرَاوْلَا اَنْدَنْ اَوْلَاخِيْرَاوْجِ مَهْمَهْ اَيْلَاكِلْ وَهَرِيْ سِيْهَ
 اَكِيْهَ يِلَهْ دَلَكِلْ وَبِكَا كَتْرُكِلْ اَوْلَاغْلَهَنْ اَيْلَهْ قِلْدِيْ سِيْخِيْ پُوْرِيْ
 اَنْدَنْ اَتِيْ اَوْجِ قُرْصَهْ اَيْلْدِيْ سِيْخِيْهَ كُوْرْدِيْ سِيْخِيْ اَتِيْ اَلْدِيْ اَيْلَهْ
 بِيْخِيْ كَرَاوْدُوْ وَبَرِيْ كَزَا فُوْرْدِيْ اَوْلَاخِيْرَاوْجِ پَارَهْ يَا قُوْتِ اَوْلْدِيْ
 كِيْمْ اَوْلَاغْلَهَنْ هَرَكِيْ اَنْكُ كِيْ يَا قُوْتِ لَرْمِيْشْتُوْدُو كِلْدِيْ اَنْدَنْ سِيْخِيْ
 اَيْتِيْدِيْ بَا زَاوَهْ اَلْتِ قِيْمَتَهْ جِيْقَرَاوْغْلَزَاوْجِ يَا قُوْتِ بَا زَاوَهْ اَلْتِيْ
 هَرِيْ پَارَهْ سِيْنِيْ بِيْكَ قِرْلُ دِلْدَلِيْ بَرَاوْلُ اَغْلَزَاوْجِ يَا قُوْتِ اَلْدِيْ كِرُوْ كِلْدِيْ

ذُو النُّونَ خَبَرُورِذِ بَسْ ذُو النُّونِ الَّذِي اَوَّلَ يَاقُوتَ لَي كَرُوها وَ
 قِيْدِي مُشَقُّ دُكْدِي يِيْلَه صُورْدِي بَس اَوَّلِ اَعْلَانَه اَيْتِيْدِي كِم شُبو
 دَر وِيْشَل اِيْمَك بِلْمَقْدَنَ اَج دُكْلُد وَ لِيَكْر نَبْلَه اَجْلِي اَخِيْنَار
 قَلْمِشَل دُر قِيْنَكِم اَوَّلِ اَعْلَان بُو اِيْشِي كُورْدِي وَ بُو سُو زَلِي اِشْتِيْدِي
 بَس تُوْبَه قَلْدِي وَ كُوكُل وَ كُوزِي اَجْلِيْدِي وَ دُنْيَا لِكُوكُل اَنَك قَتِيْدِي
 هِيْج قَدِيْدِي وَ قِيْمِي قَلْدِي **نَفْتَلِدُر** كِم ذُو النُّونِ اَتُوْنْدَا مَنَلَقُ تَتَكْرِي
 دَعُوْت قَلْدِي اِيْلَه كِم كِي كَدُن بَر لَشِي كَدِي اَخِر تِيْز بِلْدِي
 وَ اَوَّل اِيْلِيْدِي كِم بَر كُون بَر يَآ دِشَاه اَعْلِي حَق قَلْلِي يِلَه وَ غَلْبَه يِلَه نِيْم
 مَجْدِيْم اَو كِنْدَن كِيْدِي وَ بُو سُو زِي بَر اِيْدِي دُ مَنَك زِهِي اَحْمَد اَوَّلِ ^{ضَعِيْفُ}
 كِم قُوِيْلَه بَر اَبْر اَوَّلَق وَ قَر شَمُو اِسْتِيْه بَس اَوَّلِ يَآ دِشَاه اَعْلِي كَلْدِي
 وَ اَيْتِيْدِي كِم بُو سُو زِي دُ كِم دَر سَز اَتِيْدِي كِم اَدَم اَعْلِي ضَعِيْفُ دُر وَ قُوِي
 تَتَكْرِيْدَن تَتَكْرِيْلَه قَر شَلَق اِيْلَك اِسْتَر بِي اِسْتِدْجَك اَوَّلِ يَكْمَك
 بَكْرِي مُتَغِيْر اَوَّلِي بَس طُرْدِي كَتْدِي يَآ رِنْدِي سِي كَدِي وَ اَيْتِيْدِي كِم

ای شیخ تکرری یوئی یخه دد دوالئون ایتدیکم بیجی یولد و بر
 اولو یلد چلی یول اولد دیکم دنیا یی ترک ایلک سن ویر قری و شهر
 و هوا و هوای ترک ایلک سن اولو یول اولد دیکم تکریدن غیری ترک
 ایلک سن و کوکلی ایر قلدن خالی قله سن ییله دیک اول ایتدیکم
 والله لا اختار الا طریق الکبر . یعنی اول تکرری حقیق
 کم مطمئن الا اولو یی بر یلاندی یی یک خرقه کیمش و بر یشین ^{شبه} با
 اردی ایشه یردی وابدالردن اولدی . و دخی ابو جعفر ایتدیکم
 برکون دوالئون قتنه یدم و انک یارنلری جاضا قورمشلردی اغا
 و طاشلر طاعتن و تبیه جمکایت درلردی و انده بر اچ تخته وار
 دوالئون ایتدی ابع و طاش و لیله مطیع اولد غزاندن بله سن کم
 شدن اشیو تخته ایدم کم حرکت کله اشیو و بورنه چونکه
 دوالئون بوسوزی ددی اول تخته حرکت کلدی و اول
 اول ددت بجا غزایورندی کویرنه کلب طردی اول جاع ایخه

یکت

بر تو کُل اهل یکت و اردی چون بواشی کردنی اعلیٰ طاعتی شول
 قدر اعلیٰ بیکم جان حقّه تسلیم بس اول تخت اندک از زینّه قدر الد
 کور یخنده دفر ایله لر **هفت لاله** کیم بر کشتی ذوالنونه کلدی وایتیکم
 بر بجم و اردر و او دیش کلم زایرا که کسّم یوقد ذوالنون یردن
 بر طاش کتردی انیه و ردی وایتیکم و آریا زاده بو طاشی صان
 چون اول کشتی بازده و اردی اول طاش انیه زمره اولمشدی
 بس دُرّت یوز آجّه یه صندی بر جز او ددی **هفت لاله** کیم بر بیکم همیشه
 صوفیله منکرادی بر کزد ذوالنون کند و یوز کن چقردی اول یکت
 وایتیکم بونی تمکجه الت برالتون طوقوا اول یکت تمکجه
 التدی تمکجه بر آجندن ارتق طویه المدی بس یکت یوز کن و کتردی
 ذوالنون ایتدیکم انی جوهر صا توجله الت التدی بیک قزله
 نلد لریکت خبرن کتردی ذوالنون ایتدی انی یکت سنل علیک
 صوفیله جالز بیکه شول تمکجه علم کبد اشبو یوز کن قیمتین

بِلَرَكَدَه **نَفَسْ** لَدَرَكَم دُوالتُونَك بَرْمِيدِي وَاَرْدِي قِرْقُ جِلَه
 چِقَرْدِي وَقِرْقُ كَزَوْقُدَه طَرْدِي وَقِرْقُ سِلْ يَوْمَدِي كُوَكُلْ
 سِنَه يَاسَبَا نَلَقْ اِيلَدِي . عَظِيمُ چَوْرِيَا ضَت طَرْمَشْدِي . بَرَكُو فَاَلْتُون
 قَتْنَه وَاَيْتَدِيكُم اِي شَيْخُ بَحْدُ بَحْجَه دَجْ كَرْدَم وَاِيَا ضَت اِيلَدَم بُوَدِي
 دُوسْت بَكَا هِيچ نَطَرِ بَرَقَمَز وَاَبَرِ كَز سُوَز سِيلَكَز وَاَغِيْب عَالَمِنَدَن
 بَكَا بَرَقِي وَاِيَا چَرَو بُوَجْمَلَه رِيَا ضَت كَم بِن قِلْدَم كَمْدَمِي اَكْدَم
 بِلَكَم كَمْدُو چَا لَمْ شَرَحْدَن دَر وَاَن كَمْدُو چَارَه لَغْم بَرَلَه اَشْبُو قَدْرَج
 اَلْتَم وَاَدَخِي بِي سُوِيلَكَم حَقْدَن كَلَه قِلْدَم دَكَلَكَم نِيْمَ جَا نَم
 كُوَكُلَه دَكَلِي تَنَكِرِي قُلَلْغِي اِيُونَدَر اَمَّا كَمْدُو دَوْلَت سِرْ كُوِي دَر وَاَن
 وَاَكَمْدُو بَدِيحَت لَغْمِي سُوِيلَر وَاَن وَاَدَخِي اَنَدَن اَتْرُو سِيلَكَز وَاَن كَمْدُو
 طَاعَتَا تَمَكَدَن اَشْتَدِي بِلَكَم اَنَدَن قُرْقُو نَكَم قَلْعُم دَخِي
 بِيْلَه اُولَا وَاَبَكَا چَو تَغَالِي بَر نَطَر قَلْبِيَه وَاَبَر سُوَز اَشْتَدِي
 اَمِدِي سَن قِيغُلُولُك طَبِيوسَن وَاِيَا رَه لُكْ حِكْمِي سَن اَمِدِي

وَارْدِي

بِرَدَمَانِ اِيلِيَه دُوَالْتُون اِيْتَدِي وَرَبُو كِيجه طُوجِيه يِي وَيَسُو
 نَمَازِن قِلَه وَدُوشَك اُز دِنِه اَرِيته دَكِن لِيُوا وَاوَا كِم دُوست لُطُف
 بَرَلَه كَلَسَه عِتَاب بَرَلَه كَلَه وَاَكْرُمَت نَظِيرِلَه بَقَمَلِيَه خَطَا
 نَظِيرِلَه بَقَا دَرُوش وَارْدِي طُوجِيه يِي وَاَلَا كُوكُل وَارْمِدِي
 يَسُو نَمَازِن تَرَك اِيلِيَه بَس يَسُو نَمَازِن قِلَدِي وَارِيته دَكِن اِيُونِي
 بِر مُحَمَّد مُصْطَفِي يِي صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَشِيند كُردِي وَايْتَدِي
 دُوستمه سَلَام دَكُور رُبْدَن وَايْتَدِي كِم مُحَنّت وَنَا مَرْد دُرْدَان
 كِيْتَكِم دَر كَا هُمَزَه كَلَه تَبَر طُوبِيَه وَاصْنَه اِشْدَلَك لَكِدِد
 حَتّي كَالِي يُوْر دَكِم قَرَقِيْلَك طَاعَتَك عِوَضِن وِرْم وَنَكِم اَمِيْد
 وَارِسَه وَحَاجَتِي نَبِيَه حَامِل اِيْدَم وَلِيكِن بِنْدَم سَلَامُ مَزْدَان
 مَدْعِيَه دَكُور وَاكَا اِيْتَكِل كِم اِي مَدْعِي وَاي يَلْنِي اَكْر
 سَنِي خَلَقَه بِلَد دِمَم وَرَسُو اِي يَلِيْم بَرَسَنك تَتَكِرَك اُولِيْم
 تَاكِم عَاشِق قَلَمُزِي وَمُشْتَا قَلَمُزِي دَر كَا هُمَز دَن اَر كِيْتَا

مُرِيدُ اَيْنُوكَلَدِي زَارْ زَارَاغَلَدِي تَاكُم دُؤَالْتُونَه كَلَدِي
 وَحَالِ نِتَكَن اَيِدِ وَرْدِ دُؤَالْتُون چُونَكِه بُو سُوْزِي اِشْتَدِي
 كَم تَنَكِرِي اَكَا سَلَم دَكُومِش وَمَدْعِي وَيَلَانْجِي دَمِش بِي سَادَلِي
 اِيكُوسِي اَنَدِه يُولَدِي وَزَارْ زَارَاغَلَدِي اَكْرِي اَشِي اَيِدِ سَدَكُم شِيخ مُرِيدِي
 اَيِدِه كَم نَمَاز قَلِه وَيَت اَيُو دِيه جَوَاب اَيِدُون كَم وَلِيكُ طَيِّب اَلُون
 وَهَر كَم رَجُوزَا وَلَا دَرْمَان بَلُور چُون دُؤَالْتُون بَلَدِيكُم اَوَّل مُرِيدَك
 اِشْن اَحَقْلَقِي اَنَدِه يَدِي بَس نَمَاز قَلِه يُونُور دِي وَلِيكَن بَلُور دِيكُم اَوَّل
 مُرِيد تَنَكِرُنْكَ سَقْلَقِي اِچِنْدِه يَدِي وَنَمَازِي تَرَك اَيِلِي كَلَدِي
 نَتَه كَم اَلله تَعَالَى اِيْرَاهِيْمَه يُونُور دِيكُم اَغْلَكِي قُرْبَان اَيَلِه وَبَلُور دِيكُم
 اَنِي اَيِلِي كَلَدِي بَر طَرِيقَتِ نَسَل اَلُون كَم شَرِيعَتِ يُونُور دِي سَت
 كَلَمَزَتِكُم اِيْرَاهِيْمَه اَوْغَلَتَه بَغْلَقَتِ يُونُور دِي وَلِيكَن دَلْدِيكُم نَهْرِي
 بُو سُوْز دُؤَكُم تَا كَشِي بُو سُوْزَك مَنَزَلَتَه اَرِيْنَجَه بُو سُوْزِي اَكَلُون
 نَقْلَدِي كَم دُؤَالْتُون اَيْتَدِي بَر كُون بَر عَرَج اَلُون دِيكُم كَعِيْبَه

طَوَافُ قُلُوبِكُمْ تَتَوَلَّوْا وَبِكُرْبَىٰ صَرُّوْا سُرُوكُمُ الْخَلْمُ شَرُّكُمْ اَيْتِدُمْكُمْ حُبُّ
 مِيزَانِ اَيْتِدِيكُمْ بَلَى اَيْتِدُمْكُمْ حَبِيْبُكُمْ سَكَا يَقْنِيْ يُقْسَهُ اَرَا قُلُوبُ
 اَيْتِدِيكُمْ يَقْنِدُ اَيْتِدُمْكُمْ سَكَا مَوَافَقْدُنْ يُقْسَهُ مُخَالَفُ مَدْيَاتِدُنْ
 مَوَافَقْدُنْ اَيْتِدُمْ اِي سُبْحَانَ اللَّهِ دُوسْتُ بَيْلَهُ مَوَافَقُ وَبَيْلَهُ يَقْبِزُ وَسَنُ
 بُوْزَارِ لَوْ اَحْبَبْتَهُ اَوَّلُ اَعْرَابِي اَيْتِدِيكُمْ اِي بَطَالُ بَلَدِكُمْ يَقْبِزُ وَوَاقِلُ
 عَذَابِي قَاتِي مَرَقْدُنْ وَاَرَا قُلُوبُ وَخَالَفُ لَوْ عَذَابِدُنْ لَطِيفُ رَقْدُنْ
نَقْلُ كَمْ بِرَوْقَتِ دُؤَالْتُونْ كَنْدُو دُوسْتِ لَرَنْدِنْ بِرْدُوسْتَه
 نَامِدِ يَزْدِي وَاَيْتِدِيكُمْ تَكْدِي تَعَالِي نَجِي وَسَنِي بَلَنْدِ پَرْدَه سِيْلَه
 وَاَوَّلِ پَرْدَه النَّسَبَه نَكَمْ وَاَرْسَه خُشُوْدُ لَغْنَدُنْ اَشْكَا رَا قُلُوبُ
 كَمْ غِيْجَه اُرْتَلُو لَرُو وَاَرْدُرْ كَمْ خَلْقُ اَنِي اِيُوْبَلُوْنْ وَاَوَّلُ خُودِ تَكْدِي دُشْمِيْنْدُنْ
نَقْلُ كَمْ بِرْكُونْ دُؤَالْتُونْ اَيْتِدِيكُمْ سَفَرْدَه يَدُمُ وَصَحْرُ طَبْلُو قَارِدِي
 وَبَرِكَا فَرَا تَكْنِ لَاشْنَه بِرْمِشْ يَزْدِي اُرْتَسْنَدَه طَارُو وَصَحْرُ دُؤَالْتُونْ اَيْتِدِي
 كَمْ نَه دَانَه سَحْرَسَنْ كَمْ قَشْلَرُ بُوْكُونْ يَبِيْسِي بَلَنْدِ اَوَّلْ كَا فَرَا اَيْتِدِيكُمْ اُسْبُو

دَانَلَرِي مُنْ بَرَعُرُونْ تَاكِم تَكْرِي رَحْمَتِ قَلَه وَبُودَانَه لَرَبَّتِه اَنْدَن اَيْدُم
 يَا كَا فَرِي قُدْغِي مُنْجِي تَكْرِي سَتَه قُول قَلَه اُول كَا فَرَايِيْدِي اَكْر
 قُول قَلْمَرْسَه بَارِي اَشْبُو بَرَقْدَغِي مُنْجِي كَرْدُمِي بَن اَيْدُم كِم كُورْدُو بِلُور
 اَيْدِي كِم بَكَا اُول يَتِي كِم كُورْدُو دُوَالْتُون اَيْدِي كِم چُونَكِه حَجَه وَرْدُم
 اُول كَا فَرِي كَرْدُم كِم عَاشِقْ لَرِي كِي كُوبَه مُلُوف اِيلَرِي بَكَا اَيْدِي كِم
 يَا دُوَالْتُون كَرْدُمِي سَتَه كَرْدِي وَنَتَه قُول اَيْلَدِي وَاُول مُنْجِي سَتَه بَرْدُم
 وَبَكَا بِلْشَلِك وَاوِيَا قُلُق رُوزِي قَلَدِي وَكَنْدُوا وَنَه نَتَه قَهْرِي
 بَرْدُوَالْتُونَه اَنَك سُوْرِي زِيَادَه قَتِي كَلَدِي بَر اَيْدِي كِم اِي بَارْخِيَا
 بَر اَوْجْ هَارُو قَرِي يَلِك كَا فَرِي صَتُون اَلَك وَمَسْلَمَانْلُق رُوزِي
 قَلَدِي زِي كِم اِچُون صَتُون اِلْجِي سَن سِيكِه دِيْلِك هَا تَقْدَن بَر اَوَا كَلَدِي كِم
 حَقْ تَعَالِي كِي دَلَسَه وَقَهْرُسَه عَلْتَسَن قَهْرُنْ وَكَلِي دَلَسَه عَلْتَسَن
 سُرْدُرَاي دُوَالْتُون سَن فَايَع اُول كِم فَكَالْ لِمَا يَرِيْدِي تَكُونَك اَشْنَه
 سَنَك عَقْلَك قِيَاسِ سِيغَرِ **نَفْسُ لَرِي** كِم دُوَالْتُون هَر وَقْتِكِم عَاظَرِي

دِلَسْ اَيِدِرْدِي خُدَا يَا سَنَك دَرَكَا هَكَه قَتِّي اَيَا قَبْرَه كَم سَنَك
 قِيَكَن قَتِّي كُو زِلَه بَقَم وَ سَنَك رَا نَك قَتِّي دِلَه سُو يَكَم وَ سَنَك
 اَذِي قَتِّي اَغْتَلَه اَيَدَم بَرَسَكَا لَا تَوْنِي مِيْخ سَرْمَا يَم يَوْ قُدُن
 اَمِدِي سَرْمَا يَه سَرَلِغَدَن سَرْمَا يَه اِدِنْدَم سَنَك دَرَكَا هَكَه
 كَلَم دِرْدِي اَنَدَن نَمَان، تَكْبِير بَعْلَرِدِ وَمُنَاجَات اِجْنَدَه اَيِدِرْدِي
 اَللّهُمَّ لَا تُعَذِّبِي بِذَلِّ الْحَيَا ب. يَعْنِي اَيَا رُخْدَا يَا بَكَا خُورَلِي
 پَرْدَه حِي اَرْدَنْدَه عَذَاب وَ زَمَكَل وَ دَخِي اَيِدِي كَم جُمْلَه پَرْدَه لَو
 قَتْرَغِي كَنْدُو نَفْسِ كُورَمَكَدَن وَ دَخِي اَيِدِي كَم حِكْمَتِ عِلْمِ اَوَّل
 مَعْدَه قَرَار قَلْبِ كَم طَعَامِلَه طَلَش اَوَّل. وَ دَخِي دِلَه اسْتِغْفَا لَتَر
 كَم كُو نَك بَرْلَه كِر وَ طَرِيْقَه كَم اَوَّل يَدِ بَخِيلَر تَوْبَه سِيْز. وَ دَخِي
 اَيِدِي بَحْتَلُو اَوَّل كَشِي كَم اَنَك كُو كَلْنَك سَقَقْلُو اَوَّل وَ
 وَ طَشَه سِي طَمَعَدَن اَرْمِيْش اَوَّل وَ هَر اَشِي كَم اَشِي كَا كَنْدُو
 نَفْسِنَدَن اَوَّل حَسَابِن اَلَه طُورَه. وَ دَخِي اَيِدِي كَم تَن سَقَلِي اَنِي كَدَن

جَانِ سَغْلَنِی یَزْغِی اَزَا شَمَکَ کَدُنْدَر. وَدَحِی ایتدیکم اَوَل کِشِرْگَم قُؤْلُو
 اَلَا تَنْکَرِی یُوْیْ اِیْنَدَ اَلْوَرْچُونْکَه قُرْغُونْیَلَرُ وُلْ کُؤْکِلِنْدَن کِدَه
 اَزَلْ. وَدَحِی ایتدی مُؤْمِنْلَرَه هَسَادَه وَرْدِغِی اَلْتِ نَنْتَه دَنْدُ اَوَل
 اَخْرَتْ یَنْتَ ضَعِیف ایلَکْ کَدَر. اَلْجَنِّ نِیْسَلِرِن نَهَر اَرِزُونِسَه
 طُؤْیَه مُقَدَّر. اَوْجَنِّ اَجَل یَقِیْلَعَنْدَه اَزَا قُؤْ اَنْدِیْشَه غَالِب اُلْمَقْدَر
 دُرْدِغِی اَدَمِیْلَر خُشُود لَغْی تَنْکَرِی خُشُود لَغْی اَز دِنَه یَلِک لَمَکْ کَدَر
 بَشِجِی کَنْدُو نَهَر دَلْکِنَه اَیْمَق وِیْجَا مَبْرَسْتَن اَز دِنَه مُقَدَّر. اَلْجَنِّ
 کُچُش لَر کَ یَا زُغْزُ اَکُؤْ بَ مَرْدِن وَا یَلِکِن اُمُقَدَّر. بُونَسَلَر مُؤْمِنْلَرِی قُؤْ
 اَلْدُر وَدَحِی ایتدی تَنْکَرِی قُؤْلَه خِشْم ایلْدَکْنِک لَیْشَان اُولْدُ دَم قُؤْل
 یَقُؤْلُقْدَن قُؤْرَقَه. وَدَحِی ایتدیکم دِرْلَک اَوَل کِشِرْگَه ایلَک کَم بَنْدَک
 جَانِ تَقْوِی اَهْل اَوَلَا وَبَنْدَرَن هَمِیْشَه مَوْلَا ذِکْرِی اَوَلَا. وَدَحِی
 ایتدیکم اَلْدُر سَنَکَم حُبَّت اَهْل اَوَلَا سَن یَا رَنْلَرَه صُحْبَتِ شُؤْیَلَه ایلَکَل
 اَبُؤْ بَکَر صَدِیق رَضِیَ اللهُ عَنْهُ یِیْجَا مَبْرَه قِلْدِی صَلَّى اللهُ عَلَیْه

و سَلَّمَ دُنْيَا لَعْنَهُ وَ دِينَهُ هَر كُنْ فَا لَعْنَتَا يَلَدِي لَا جَرَمَ اللَّهُ لَعْنَا اَكَا
 حَمْدِي بَارِي دَدِي وَ دَخِي اَيْدِيكُم تَكْرِي سَوْن كَشَنَك لَشَانِ اَوْلَدَنَكُم
 مُحَمَّدِ مُصْطَفَى يَهْ اَوْ يَهْ اَيُو خَلْقَدِي وَيَرْ قَلْبِي وَ سَتَلِرْ اَوْلَا وَ دَخِي اَيْدِيكُم
 تَكْرِي يَلَهْ صُحْبَتِ قَلْعِلِ اِلَا يُرْعِن دَتْمَحِلَه وَ خَلْقِ بَرْلَه اَوْرَمَغِلِ اَلَا كُنْ
 وَ زِمَكَلَه وَ كَفْسِلَه صُحْبَتِ قَلْعِلِ اِلَا دُشْمَنَلَقِ بَرْلَه وَ دَخِي هِيچ طَيْبِ
 كُورُمْدَك اِلَا جَاهِلَك سُول كَشِدَنَكُم اَسْرُكَلِي اَسْرُكَلِي اَلَلَه
 يَحْف اَوَّلِ لِي كَم دُنْيَا لَك اَسْرُكِي دَرَا كَا سُوْر سُوْلِي كُوك فَا يَهْ
 سِي يُوْقَدَنْ بَر اَلَه تُوْبَه يَلَه اَيُو قَلْبِ اَنْدَنْ اَتَلُو كَلِك وَ دَخِي اَيْدِيكُم
 تَكْرِي عَزَّ وَ جَلَّ قَوْلِي كِي عَزِيْر قَلْدِي اَوْلَدَنَكُم اَكَا فَئْنَك خُون
 لَغِي كَسْتَه كَم هِي سَه كَنْد وَ نَصْنِ اَوَّلِ لِي خُون وَ اَلُو قَلْبَتَه وَ دَخِي تَكْرِي
 تَجَاي قَوْلِي خُون قَلْدِي اَوْلَدَنَكُم اَنْك كَزِي اَو كِنَه پَر دَه قَلُو كَنْد
 فَئْنَك خُون لَغِي كُورُمَرْ بَر كَنْدَنْ اَو لُو كُورُز تَكْبُر لَك اِيچَنْد قَلْدِي
 وَ دَخِي اَيْدِيكُم اَكَا سَنَك خَلْقِلَه اَسْرُكُوك وَ اَرَسِيَه هِيچ طَيْبِ

اَيْدِيكُم

قَلْبَهُ كَمْ سُنَّكَ تَكْرِيلَهُ اشْرِكْ لَوْ كُنَّا وَلَا وَدَّحِي اَيْتَدِي جُونِ مُحَمَّدٍ صُطْفَى
 نَكْ دُشْكَ دُشْكَ اَوْ لَكِي لَكِي وَصَكْرِي لَكِي يَارُغِي قَمُولِ دُشْكَ
 كَنَارِ لَنْدِي يُولَهُ وَبَلُورِ سُرُ اُولَهُ • وَدَّحِي اَيْتَدِي كَمْ پَنْگَامِ بَرِجَانِ
 قَمُوسِي مَعْرِفَتِ مِيدَانِي بِرَقْدِ لَيْسِ مُحَمَّدٍ مِصْطَفَى صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ
 قَامُوسِي دَن اُولُ كَلْدِي بَر اُولَهُ قَلْبِ چَمْتَدِي اِرْد • وَدَّحِي
 اَيْتَدِي كَمْ تَنَكْرِي سَوْنَه سَوُكُ چَمَانِ غَنْدَن صُورِ مِيَا لَر مَكْرِي كَمْ قُرُوبِي
 كُنْمَش اُولَا اَنْدَن مَحَبَّتِ صُورِ وِ لَر اِيچَه • وَدَّحِي اَيْتَدِي هَر لَنَه
 جَرَا سِي وَاَر وَعُقُوبَتِي وَاَرْدُ تَنَكْرِي سَوْنَك تَنَكْرِي سَوْمَكِي قُجَرَا سِي
 اُولْدُ رُكْمِ تَنَكْرِي ذِكْرُ دَن غَا فِل قَلْبَه • وَدَّحِي اَيْتَدِي كَمْ عَارِفِ
 بِر حَالِدَه قَلْبِي كَه غَيْبِ عَالَمِي دَن اَكَا هَر سَاعَتَدِي بِر حَالِ اِيچَه
 وَدَّحِي اَيْتَدِي كَمْ عَارِفِ اَدَبِي قَامُودِ بَلَدِن يَقَارُودُ • وَدَّحِي اَيْتَدِي كَمْ
 مَعْرِفَتِ اَوْجِ وَجَه اُنْدَه دُرَا وُل تَوْحِيدِ مَعْرِفَتِ دُرَا يَعْنِي تَنَكْرِي
 بِر بَلَدِ كُدُرَا وُل جَمَلَه اِيْمَان اَهْلِي كُدُرَا اِيْنِي حُجَّتِ وَيَا ن مَعْرِفَتِ

اُولَیْهِمْ لَکُمْ دُورٌ ۚ اَوْجَحِی تَنکَرِی بَرِکَی صِفَتِی بِلَکُودِ
 وَاُولَیْهِ لَکُمْ دُورٌ ۚ اُولَیْهِ اَهْلُکُمْ دُورٌ ۚ اُولَیْهِ قَوْمُکُمْ لَکُمْ دُورٌ ۚ اُولَیْهِ
 لَکُمْ دُورٌ ۚ اُولَیْهِ قَاتِیْدَه حَاضِرٌ دُورٌ ۚ اُولَیْهِ تَنکَرِی اَعْلَیْ بِنَدَ لَسَنَه اَمَّ کَارَه
 قَلْبُکُمْ اُولَیْهِ لَکُمْ دُورٌ ۚ اُولَیْهِ اَحَدٌ هِجْ بَرِکَی بِلَدُ مَرۡ ۚ وَاُولَیْهِ اَتِیْدِیْکُمْ
 حَقِیْقَتِ عَارِفِ اُولَیْهِ لَکُمْ تَنکَرِی اَنی سَوَه چُون تَنکَرِی اَنی سَوَیْکَ اَنکَ
 سَوَیْ حَقِ سَوَیْ اُولَیْهِ لَکُمْ دُورٌ ۚ دَوَانِ اُولَیْهِ وَاَنکَ نَظَرِ حَقِ
 اُولَیْهِ لَکُمْ دُورٌ ۚ اُولَیْهِ بَلَشَرِ وَاُولَیْهِ بَلَشَرِ اُولَیْهِ لَکُمْ دُورٌ ۚ اُولَیْهِ
 حَقِیْقَتِ تَنکَرِی اَعْلَیْ دَن رَوَایْتِ قَلْبِیْکُمْ تَنکَرِی اَعْلَیْ ۚ اُولَیْهِ
 اُولَیْهِ اَحَبِّتِ عِنْدَا کُنْتُ یَدُہ الْحَدِیْثِ ۚ یَعْنِی تَجَنُّکُمْ بِرِ قَلْبِیْ
 سَوَیْ سَمِ بِنَکُمْ تَنکَرِی اَنکَ قَلْبِیْکُمْ اُولَیْهِ لَکُمْ دُورٌ ۚ اُولَیْهِ لَکُمْ دُورٌ ۚ
 وَاَنکَ کُوزِ اُولَیْهِ لَکُمْ دُورٌ ۚ اُولَیْهِ لَکُمْ دُورٌ ۚ اُولَیْهِ لَکُمْ دُورٌ ۚ اُولَیْهِ
 وَاَنکَ اَنی اُولَیْهِ لَکُمْ دُورٌ ۚ اُولَیْهِ لَکُمْ دُورٌ ۚ اُولَیْهِ لَکُمْ دُورٌ ۚ اُولَیْهِ
 پَادِشَاہِ لَکُمْ دُورٌ ۚ وَاُولَیْهِ لَکُمْ دُورٌ ۚ اُولَیْهِ لَکُمْ دُورٌ ۚ اُولَیْهِ لَکُمْ دُورٌ ۚ

حَقِّي سَوْمَكَ لِكُلِّ نِشَانِي اُولَدُكُمْ تَكْرِيدَن كِرُونِيسَنَه لِي
 تَرَكَ اِيلِيَه. وَدَحِي ايتديكم صيرو اولمش نِشَانِي دُوت سَنَه دَرَو
 اُولَكُم طَاعَتِك طَا دِن بَلَر اِي تَكْرِيدَن قِرُقُلُو اولمز. اوجي نِشَنَه
 لَرَه عِبَرِت كُوزِيلَه بَقَمَر. دُودَحِي عِلَدَن نَه نِشَنَه دَنَكُم اسيدُر
 اَكَلِيوَمَز. وَدَحِي ايتديكم قَلَلَق اُولَدُكُمْ دُكَلِي حَالَدَه اَنَك
 قُولِي اُولَايَن تَنَكُم دُكَلِي حَالَدَه اُول سَنَك تَكْرِيدُكُد
 وَدَحِي ايتديكم عَامَلِك تُوْبَه سِي يَارُقَدَنَدَن وَخَاصلَدِك تُوْبَه سِي
 غَا فَلَقَدَنَدَن. وَدَحِي ايتديكم تُوْبَه سِي دُودُودُز بَرَايَت تُوْبَه سِي
 وَبَرَايَت تُوْبَه سِي اَيَايَت تُوْبَه سِي اُولَدُكُمْ تُوْبَه قَلَر تَكْرِيدَن عَدَلَدُك
 قَرَمَا سَجَابَت تُوْبَه سِي اُولَدُكُمْ قَل تُوْبَه قَلَوُر يَزَعِيَه تَكْرِيدَن
 كَرَامَتِيَدَن اَتَبَت. وَدَحِي ايتديكم هَر بَرَايَت اَمَك تُوْبَه سِي وَاوَدَن
 كُوكَلَك تُوْبَه سِي جَرَامَلِي تَرَكَ اِيلَكُدُ وَكُوز تُوْبَه سِي جَرَامَه
 بَقَمَقَدُ اَل تُوْبَه سِي تَكْرِيدَن يَغِدُغِي نِشَنَه لَرِي طَمَقَدُ اَل تُوْبَه سِي

ایندن

ائیمقد ویرمزیرلرده ویمقدرد قلع توبه سی باطلانسه دیکلک
 قون توبه سی چارلیمکدر فرج توبه سی زنا قلمقدن ستمقد
 ودخی ایتدیکم قرقوعلک سقلیوجسیدد وایمیدشفاعت وای
 قلیجیدد وودخی ایتدیکم امیددیکدر کم غالبرق اولاکه اگر
 امید غالب اوزسه کوکل تشویشلو اولور وودخی ایتدی تنکری
 ذکرین ایلک نیم جانممد و تنکریه شاق قلعو نیم جانمک شایرد
 ائتمق نیم جانمک طوند وودخی ایتدیکم تنکری برله اشرکنمک
 الک اشغه منزل اولدکم اگرانی اوده قیرسه برذره انک همی
 سول اشرکندن غایب اولیا وودخی ایتدی هرکیمیه
 کوکل برله همیشه فکر ایلک جانله عیب عالمرن کون وودخی ایتدی
 هرکیمیه قناعت قورسه زمانه اهلندن راحت بله وقامو
 لک اولوسی اول وودخی ایتدی رضا اولدکم قضا اجلخی انجک
 شاد اول وودخی ایتدیکم هرکم تنکریدن قورسه کرلکم کوکل ایتدی

وَكُوكُنْدَه تَنَكِرِي دُوسْتَلِي بِرَكِيدَه وَعَقْلِي كَامِلْ اُولَا وَدَخِي
 ايتدي هر كيم كِه ظَاهِرِي بَاطِنِيك اِيُولَكِنَه طَنقُ لُق وَزِمِيَه
 اَنَكِه اَتُورْمَقْ هِيچ رَاضِي اُولَعِل. وَدَخِي ايتدي كيم قِيغُورِي كِل
 يَا وَقُلْتَن اِيُون مَادَانِك تَنَكِرِي ذِكْرَن سَنَك قَوُكِه اُولَا وَ
 دَخِي ايتدي هر كيم كِه تَنَكِرِي حَقِيقَت بَرَاه يَا دَقْلَه اَكَا بَر تَنَكِرِي
 اَلْقَلْبُ يَانْدَه سَنَه اُنْتِيسَه تَنَكِرِي تَعَالِي جُمْلَه اُنْتِغِي لَسَنَه
 اِيُون اَكَا عَوُض اُولَا. وَدَخِي اِنْدَن مُرْد لَرَكَم تَنَكِرْدَن قُرْمُوشِي
 نَذَر ايتدي اُولْدُكَم قُرْمُوشِي سَفِي اِيَرُق قُرْقُولَرْدَن اَمِين اِيلَكِب
 اُولَا. وَدَخِي اِنْدَن مُرْد لَرَكَم دُنيَا نَدَن ايتدي هر نَسَنَه دَكَم سَفِي
 حَقْدَن مَشْغُول قَلُور وُكُور قُور اُول دُنيَا دُز. وَدَخِي ايتدي كيم بَحِل
 كيمْدَر ايتدي اُولْدُكَم تَنَكِرِي يُولُز بِلِيز وَدَخِي اَلْمَنْزَر. وَدَخِي يُولُف
 جُيَن اَكَا ايتدي كيم بَكَا بِرُوصِيَت قِل ايتدي وَصِيَم اُولْدُكَم
 تَنَكِرِيْلَه يَار اُولَعِل نَفْسُ كِه دُشْمَن اُولَقْدَه وَانْفُسُ كِه يَار اُولَعِل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَنكِرِيه دُشَن اُولَمَقْدَه. وَدَخِي بَرِكْتِي اَنْدَن وَصِيَّتْ لَدِي اُول خَلْفَه
 قُغَل وَبَاطِنِي حَقَه وَرِكَل. وَدَخِي بَرِكْتِي اَنْدَن وَصِيَّتْ دَلَدِي
 اَكَا اَيْتَدِيكُم هَيْشَه تَنكِرِي دَرَكَا هِنَه مَلَهْمَزَم اُولِغَل وَاَكْر بَرِيدَه
 يُون كَسْتَر دَسَه اَنِي صَبْر اِيلِيه كُوتَرِكَل. وَدَخِي بَرِكْتِي اَنْدَن وَصِيَّتْ
 اَيْتَدِي سَكَا وَصِيَّتْم اُولَدَكُم هَيْتَك اَلْوُوكِرُو وَرَبْرِكَل اُول
 اَيْتَدِيكُم اَكَلِيو مَدَم نَبَك مَعْنِي وَشَرَحِي اَتِيكَل دُوالْتُون اَيْتَدِي
 نَكِم چَشِيدُون وَنَكِم كَلَمِيْدَن اَنْدِيشَه يَكَل شُول وَفَتَكُم سَن اَنَال اِيْجَه
 سَن سَقَلَه كَم خُشُود اُولَه چَه. وَدَخِي اَنْدَن مُد لَرَكُم صُوفِي لَرَكُم دُر
 اَيْتَدِي اَنَل دُر كَه تَنكِرِي دُكَلِي نَسَبَه اَزْنَه اُرُنْد وُقَلَه وَ
 دَخِي اَنِي بَرِكْتِي اَيْتَدِيكُم سَنِي زِيَادَه سَوَرُون اُول اَيْتَدِي اَكَل بُلُور سَن
 تَنكِرِي اُول سَكَا يَتَر وَاَكْر بِلَرَسَك بَرِكِيْشَه اَيْتَكَل كَم تَنكِرِيه بِلَشِيدُون
 تَاكَم سَنِي تَنكِرِيه قَلَمُوز لِيَه **نَقْل دَر** كَم چُون اَنَم مِير وُلْغَه دُشَدِي
 اَكَا اَيْتَدِيكُم نَه اَرزُوك وَاَر اَيْتَدِي اَرزُوم اُولَدَكُم اُولَكَدَن

اُول تَنگَرِ بِلَم اکر کوزیمب اچم قَد دَخِه دَخِ اُول سَه اُول بکا
 یتراندَن بویقی اوقدیکم . الخوف اَمَضِی وَالسُّوق اَجَرِی . وَلَمَبُ
 قَلَنی وَالله اَحِیَانی . یعنی تَنگَرِ قُوقِی بَی بَی ایلدی و تَنگَرِ اُول
 بَی کیندزی و تَنگَرِ سَوکُوبِی بَی اَلدُودِی جَان اُول تَنگَرِ کُودِی
 قَلدی اندَن مُکَره بَر کُون اُول کِندِی قُجَنکَم کُوالی کَلدی
 یوسف اکا ایتدیکم بکا بَر اُولت وِر کِل ایتدی اُول کَم
 اُولدَنکَم عَجَنکی اُول مُقَلِغِکی شُول کِشِکِر بَر لَه قَلِغِکَم بُدُک دِیدِی
 سکا تَنگَرِی اَكُدَن وَسَی خَیَرَه قَلِغِکَم دُوالنُون نَزغ
 حَالِنده یَدِی بِن اکا ایتدیکم وَصِیت ایل کِل اُول ایتدیکم
 بَی مَشغُول ایلکَم اَم شِدی تَنگَرِک ایل کِل رِن اچِنده عَرَق اُولم
 بِن یِلَه دِدی وَجَان اَمِر لَدِی بِن اُول کِجَه کَم دُنیا دَن کِندِی
 تَمَام تَمِشِر کِشِ پِچَا مَبَری دُشِنده کُردِکَم ایدز تَنگَرِک دُوستی
 دُوالنُون تَنگَرِ قُشُلغِنه کَلدی اُولش بِن اکا قُشُکُلَم

یحکم ذوالتون الدی کردلرکم ییل خطله انک ازین کشد رکم هندا
 حبیب الله و فی حبیب الله قیتل الله یعنای شبتو نکر نك دوستند
 و نکر ی سولسی نیمی الدردی قنکیم انک جنازه سن کوتر دیر اول
 عظیم استدی بر هوا قشدری کلدلر قنتلر ان اچب انک جنازه
 ازده کلمه ایلدلر جنازه سن کوتر ب کدرلر مؤذن بانک وردی
 چون مؤذن بو کلمه ایتدیکم اشهد ان لا اله الا الله بذالن
 جنازه استنده بر مغز کوتر دی شویلم کفر یقار و قلفدی ادمیلر چون
 انی کوردرلر فی یاد قلدلر و ایتدلر کم مکر بو دیرد جنازه اشخه قلد
 کفر اچیلر انی امشیر بلدلر و بر مقی اچق نقدد کم دوشدلی بر مغز کور
 یما مدکر بر حق قیغوردرلر و توبه قلدلر و انک کوری ازده شول
 قدذرلر قلدلر و اغلشدرلر کم وصفه صغیر رحمة الله علیه و استغفر

درق
 ۲۹

ذکر بایزید بسطامی رحمه الله علیه
 والاخر اول عارفک سلطان اول محققک برهانی اول کلمه انک

كُوْكِیْدُر تَنَكْرِی نَك نُوْر مُقَامِی • وَكَلِیْدُكَ اَوْلُوسِی • بَايَزِیْدِی بَسَطَايِ
 رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ • قَامُوْشَا بِخَك اَوْلُوسِیْدِی • وَعَاْلَمَك قَطِیْدِی •
 اَنَك كَرَامَتِنَك وَسُوْزَلَرِنَك وَحَالَلِیْنَك نَهَايَتِ یُوْغْدِی • سِرْزُوْ
 حَقِیْقَتَلَرِ عَلِیْ اِجْنَدَ زِیَادَه اِنِجَه نَظَرِی وَارْدِی • هَمِیْشَه تَنَكْرِی یَقِیْنِی
 وَهَبِیْت مُقَامِنَدَن طُرْمَشِیْدِی وَانَك رَوَايَتَلَرِی • وَسُوْزَلَرِی عَطِیْه
 یَلَسَكْدَه وَانَك كَمَالِی وَالْوَلُغِی زِیَادَه مَشْهُوْرُدُر سُوْیَلَكَم جَنِیْدِ
 رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ ایتِدِیْكُمْ بَايَزِیْدِی اَرَاْمَزْدَه جَبَرَايِیْل كِیْدُر وَانَك دَدِی
 كَا فِرِیْدِی وَانَا سِی بَسَطَام اُولُوْرَدَنْدِی وَانَك وَیَلِكَلِی اَنَا قُوْنَدَن
 اَنَك كَلَه بَلَه كَلْدِی سُوْیَلَكَم اَسْحَاكَا ایتِدِی اُولُ وُقْتَرِیْكُمْ
 بِن حَرَام لُقْمَه اَعْرَمَه قَیْدُم سَن قَرْنُم اِجْنَدَه بُلَنْزِدَك تَاكَم اُولُ لُقْمَه
 كُرُوْبَر قَیْنَحَه قَرَار طَنْمَزْدَك **نَفْتَكَلْدُر** كَم قُجَزَا دَلِیْسَی بَايَزِیْدِی مَكْتَبَه
 وَرْدِیْكُمْ قُرْآن اَلْوَنَه بَسْرَلَقَان سُوْرَه سِن اُقْرُكُن یُوْا ایتَه اِرْدِیْكُمْ •
 اِنْ اَشْكُرْ لَی وَلِوَالِدِیْكَ دَا اِلِی الْمَصِیْر • یَعْنِی تَنَكْرِی تَعَاَلِی اَبِدُ

قَلْبِي وَشُكْرِي بِكَ قَلْعِلْ وَدَخِي أَنَاكَ وَأَنَاكَ قَلْعِلْ اسْتَادُ بُوَاتِيكَ
 مَعْنَا سِي بَايَزِيدَه اَكُوتَدِي بَايَزِيدَك كُوكَلَنَه كَارَايَلَدِي اسْتَادِنَه ايتَدِي
 بَكَ دَسْتُور وَرِكَل تَاكِم اَوَه وَرَم أَنَا مَه بُوَسُورِي دِيَم اسْتَاد دَسْتُون
 وَرَدِي قِيَمَكِم اَوَه كَلَدِي اَنَسِي كَا ايتَدِيكِم اِي طَيغُور يورسِي نَه اُولَدِي
 كَم تِيَا وَه كَلَدَك بَايَزِيد ايتَدِيكِم بَرَايْتَه اِرْمَدُ مِكَم الله اَعَاكِي بُوِي مَشِكَم
 قَلْبِي بَرْتَكَزِيَه قَلَك وَدَخِي أَنَا يَه أَنَا يَه قَلَك اِمْدِي اِي اَوَه كَحْدَا لَو اِيلِي
 مَزُون يَا تَنَكِرْدَن دِلَكِيكِم بَرَكَزْدَن سَنَك اُولَم وَسَكَا قَلَلُ قَلَم يَا
 اُولَدَكِم كَلِي اَنَكَلَه اُولَم اَنَسِي ايتَدِيكِم اِي اُغَل كَلِي تَنَكِرِي قَلْعِلَه
 قَدَم سِي وَبِم حَقِي سَكَا بَعَشِلَكَم وَرَغَل تَنَكِرْدَن اُولَعِل بَر بَايَزِيد طَام
 شَهْرِنَدَن كَتَدِي تَمَام اُتُوزِيلَدَه بَرِيدَه شَام اَلِنَدَن كُزَدِي وَچُور يَا ضِت
 طَرَتَدِي اُيُقُوسُزَلِي وَاجَلِي خُورَدِنَدِي يُونَاوُون اُوچ وَلِيَه قَلَلُ اِيلَكِي
 وَقَا مُوسِنَدَن قَايِدَه وَالدَّرَك بَرَسِي اِمَام جَعْفَر صَادَقَدِي رَضِي الله
 عَنْهُ بَس بَايَزِيد صَادَق اُولَكِنْدَه اُولُتُوب بَرَكَز نَسَه اُولَدِي صَادَق

ایتدیکم ای بایزید طووشول دینجه دکی کتاب اشعه اندر
 بایزید ایتکم دینجه قدح دصا دق ایتدیکم نجه زماندکم
 بنده کورن نشنه اقرس دینجه کورن مس بایزید ایتدیکم
 بکا دکرکم سنک او کده باشم یقارو کورنم و بر تفرجه
 کانه ونکم بند دینجه کورنم برصادق ایتدیکم چون بیله دز
 امدی کورن بظامه ورعلکم سنک ایشو تمام اولدی **نقلدکم**
 بایزیده ایتدکرکم فلان یرده بر پیر و آرا لوییدر بر بایزیدانی
 کورنم که وردی چونکه قتیله اردی کورن دیکم اگر دی و
 ذکر کنی قبلیه فر شو بر قدری در حال بایزید کورن دندی و ایتدیکم
 اگر آنک بوی بولده قدری وارمسته شریعتک خلا فجه اش
 ایشلیدی **نقلدکم** اون کی ییل لیدی تا کم کجیه ارد شو بده
 کم هر قدمه کی رکعت نماز قدری و ایتدیکم بود رکاه
 دنیا یاد شاد کلدکم بزرگدن سکوده واره کورن تمام اونی

يَلِدُ كَعْبِيَه وَرَدَ وَأَوَّلُ يَلِدُ مَدِينِيَه وَرَمَدِي ايتدي اربكلار
 ايم اكي اوي يركزدن زيارت قلم بركعبيَه زيارت قلدي كروندني
 كلجك نيل باديه باشندن طندي پيگامبر ربه سين زيارت چو
 احرام كيدي بس مدينِيَه كلوركين بولده بر شهر اغردى اول شهر عظيم
 خلق بايزيد ائودي اول شهر دن حقيقت قاموسي ائلك ارنجه كلوردي
 شيخ كرو بقدري ايتديكم استونلر نه استرلر ايتديلكم سئكله
 واورمق دكلر بايزيد ايتديكم اي با بخدا ياغي بو خلق دن كلور
 وپرده لو طغبل بس بايزيد دلدنكم بلك كوكلندن كندو
 سوكوسن طشمر برعه و بلك الندن قوتله بر ايتدي • ايني
 انا الله لا اله الا انا فاعبدني • يعنى بايزيد ايتدي تنكري لله
 كم بن تنكرون بدن ارق تنكري يوقدر طبك بك اچن
 بوسوزي اشتدكلر ايتدكلر كم بوار دلودر ددكلر طغبل كتدكلر
 بس بول ازنه بر آدم باشن بلدي قواني ازنه يزلشكم صم بكم

بَیْزیدِ بَرِ نَعْرَه اَرْدِی وَاوَل فَرْوَبَی
 کُوتَرْدِی وَاپَدِی وَایتدِی کِم صُوفِی بَاشَنه بَکَرِ کِم حَقِّک عَظَمَت
 اِچَنده یُویلِش وِیَلُوسَن اَلْمِشَر نَد قُلُغِی وَاَر کِم لَم یَزَل خَطَاب اِستَدِه
 وَنَه کُوبِی وَاَر کِم لَایزال جَمَال کُوبِی وَنَه دِی وَاَر کِم اَنک اَوَل
 لَغِی کَا وِکُنَا قِلَه وَنَه عَقَل وَاَر کِم بَر دَرَه اَنک مَعْرِفَتِ بِلَه
 بِن بُو اَیْت اَنک شَایِنه کَلِشْدَن • ذَوَالنُون مِصْرِی نَد
 بَر مِیْدِی وَاَرْدِی بَایزیدِ وَرِید وَایتدِی کِم وَرِغَل اَکَا اِیْتِکَل کِم
 ی بَایزیدِ سَن کِجَه اُیُورِیَن وَرَاجَتَه مَشْغُول اَلْوَرِیَن قَافِلَه کُچِی
 وَنَه اَرِی مَیْدِ کَلدی وَاوَل سُوْرِی بَایزیدِ دِی بَایزِ
 ایتدِی وَرِغَل اَکَا اِیْتِکَل کِم تَمَام اَر اَوَل دِک کِجَه یَمِشَر اَوَل اَوَلَه
 طَکَلَه طُرُکَلَه جَمَلَه قَافِلَه دَن اَوَل مَنَزِلَه اِمِشَر اَوَل اِچُون
 بُو سُوْرِی ذَوَالنُون نَه دِدَلِ بَر اَعْلادی وَایتدِی کِم مُبَارک اَوَل سُون
 اَوَل مَتَبَه اَکَا کِم نِیم مَقَام دِخِی اَوَل دَرَجِیَه اَر مَدِ **مَقَال**

کم حجازیو لنده بردوه سی وارد کند و از غنای یار نذر نفقه سنی
 اگا یلکشدی بزکشی ایتدیکم بویجاره دوجکه یوک چو از مستلر
 زهی ظلم کم اگا اولمشدن بایزید بوسوزی اول اردن بریج کزاشدی
 براگا ایتدیکم ای یکت یوکی کوثرن دوه دکلد بر بولم دوه
 ارقه سینه هینج دکرفی لبریکت اکلب بقدیکم دوه ارقه سندن
 برقرش یقاروند و دوندک انک اغریغندن هینج خبری یقند
 بر اول شای ایتدیکم سبحان الله بونه عجب اشدد بایزید ایتدی
 اگر حالک حقیقت سندن کزلرسم ملامت ایملک دزنشدن
 یکا ادد سنر و اگر حالک حقیقت سندن ددسم سرنک و سغکن
 انی کوثرن بر سنیکله تمک کک چنکم مدینه وردی پنا
 تربه سنی زیارت قلدی امر کلدیکم کرو دنب اناک قتنه و
 برجماعت قومله یوز بسطامه طندی خبر شهرة واردیکم اوش
 بایزید کلدی دیوشهر قومی برکندن بایزیده قشوکلدن

بایزید بلدنیکم بیلر تکل ایلمکه مشغول اولور اول سببدن
 حقدن کروقلرد بریو کندن بر قرصه چقردی بیرکه
 بشلادی و اول رمضان کونلریدی چون اول خانلانی کوردلر
 بس بایزید ایتدیکم شریعتک بر مسئله سوزله بیلرک کوکلرنته
 تعلیم کم بدن یوزد ندرده لر بصیر ایلدم تا کم کجینه اولدی دون
 یارو سنن بسطامه کردی و انسی اونه کلدی و قلدر غن
 قیویه اردی اشدیکم انسی دعا قلور و ایددم ای بار خدایا اول
 برزم غریبمزی خوش د تلعل و پیری کو کده اکا یرو زکل و اکا
 کر کلو حال روزی قیغیل چون بایزید انسی اوزن اشدی
 بر اغلادی و قیوی ققدری انسی قیویه کلدی ایتدی ایلدر
 بایزید ایتدی کم سنک غریب کزد بر اعلیو قیو اچدی و ایتدی
 کم ای طیفور یورسی سنک ایرلغکدن اعلقدن کوزم چسکلادی
 و سنک قیغی کدن بیلر بو کلدی **نقل** کم بایزید ایتدی اول

کَمِ ابْنِ قَامُوا شَرْكَ صُورِ بِلَدُمِ اَوَّلِ خُود قَامُوا خَيْرَاتُکْ اَوَّلِ بَشَرِ
 وَاَوَّلِ اَنَاخْشُود لَغِيرْدَن شُورِ بِلَکُمِ رِیَاضَتِ وِعِبَادَتِ وَخِدْمَتِ اِیچَنده
 اِسْتَدُّکُمْ اَنَاخْشُود لَغِی اِیچَن بِلَدُمِ وَاَوَّلِ بِلَکُمِ رِیَاضَتِ اَنَامِ بِنَدِ
 صُورِ اِسْتَدُّ وَاَرَدُمِ کَمِ صُورِ کَلْتَرُمِ بَرْدِ قَدَه صُورِ غَدِ سِکْکَه وَرَدِ
 هَمِ صُورِ بِلَدُمِ بَرْدِ دَغِی اَلْبِ رِیَاغَه وَاَرَدُمِ صُورِ کَلْتَرُمِ کَرْدُمُکُمْ اَنَامِ
 اَوَّلِ بَشَرِ وَاَوَّلِ کِیچَه زِیَادَه صُورِ قَدِی اَوَّلِ بَرْدِ دَغِی اَلْمَدَه طُوبِی طَرْدُمِ
 تَاکُمِ اَوَّلِ بَرْدِی اَوَّلِ صُورِی وِرْدُمِ بَرْدِ دَغِی اَلْقَدِی وَاَوَّلِ بَرْدِی اَوَّلِ بَرْدِ
 دَلِشِ وَاَلْمَدَه بَشَرِ بَرْدِ دَغِی اَلْقَدِی تَزِدَه اَشْهُو مَرِیَیَه اَرَدِ
نَقْلِ دَر کَمِ مَکَدَن هَمْدَان شَهْرِنَه کَلْدِی بَرْدِ عَصْفُورِ تَحْمِ
 سَتُونِ اَلْمَشْدِی بَرْدِ قَرِیچَه اَوَّلِ تَحْمِ اَرَا سِنْدَه بِلَکُمِ کَلْمَشْدِی چُونِ
 خَرَقَه سِنِی اِیچَدِی کُورْدِ بِلَکُمِ اَوَّلِ قَرِیچَه کَر اَوَّلِ تَحْمِ اَرَا سِنْدَه دُرِیورِ
 بَسِ اِیچَدِی بُو جَاوَزِ لَوِی رِیْنَدَن اَوْرَه قَلْمَشُونِ طَرِو کَلْدِی اَوَّلِ قَرِیچَه
 کَلْمَشُونِ بَرْدِ مَکِیَه وِرْدِی کِرُو اَنِی مُقَامِنَه اَلدَبِ قَدِی بَرْدِ کَشِیَه اَلتَّعْظُمِ

لَا مَرَّةَ تَمَامَ وَلَيْسَ لَهُ الشَّفَقَةُ خَلَقَ اللَّهُ عَلَى خَلْقِ اللَّهِ إِنْ كَانِ حَاصِلٌ
 يَعْنِي تَكَرُّنُكَ يُرَغِّبُ أَوْلِيَاكَ خَلَقَ اللَّهُ شَفَقَتَ رُتُقُ أَوْ نُورِ شُؤْلِكُمْ
 بِرُفُوحِهِ أَرْزَنَ شَفَقَتِي أَوْ لَوْلَا بَازِيْدَا وَنَ كَيْ تَمَامَ كُنْ وَنَفْسُكَ أَرْزَنَ دَمْرِكَ
 وَأَنْ لِي رِيَاضَتٍ وَطَاعَتٍ كَوْنُ سِنْدَةٍ بِرَقْدَمِ أَنْدَنَ أَنْ لِي دُرُشْمَكَ لَكَ
 وَمَجَاهِدَةٍ أَوْ دِيْلَهَ صِرْدَمِ أَنْدَنَ حُورِ لَوْ أَنْ سَيِ أَرْزَنَ قَدَمِ وَمَلَامَتِ
 كَجَوَابِيْلَهَ دُكْدَمِ تَاكَمِ كُنْ وَنَفْسُكَ بِرُكُوزِ كَوَيْلَدَمِ بِشَيْلِ تَمَامِ كُنْ
 زَمَكِ كُوزِ لَوْ سِي أَوْلَدَمِ وَهَرُ لَوْ نَ دُرُ لَوْ طَاعَتِ وَعِبَادَتِ بِرَهَ أَكَا صِقْلِ
 أَوْ رَدَمِ بَنِ بِرُكُونِ عِمْرَتِ نَظَرِيْلَهَ أَوْلِ كُوزِ كَوِيَهَ بِقَدَمِ الدَّمَقْدَنِ وَكُنْدَنِ
 كُوزِ مَكْدَنِ كُنْ وَبِلَدَهَ بِرُزْنَانِ كُوزِ بِرُشِشِ بِيْلِ دَحِي دُرُشْدَمِ
 عِبَادَتِ قِلْدَمِ تَاكَمِ أَوْلِ زَنَانِ كِسْلَدِي بِسَرِيكِهِ مُسْلِمَانِ أَوْلَدَمِ أَنْدَنِ أَوْلِ
 كُوزِ كَوِيَهَ بِقَدَمِ جُمْلَهَ خَلْقِ أَلُو كُوزِ بِرَقَامِ خَلْقِكَ أَرْزَنَهَ دُرُتِ تَكْبِيْرِ بَعْلَدَمِ
 جَنَارَهَ تَمَانِ قِلْدَمِ بِرُخَلْقِ بِحَقِّ بِنْدَنِ كُوزِ لَدِي وَتَكَرُّنِكَ مَدَدِيْلَهَ
 تَنَكُّرِيَهَ أَرْدَمِ **اقتل** لَكُمْ چُونِ بَايَزِيْدِ بِرُ مَسْجِدِ قِيُوسِ سَهَ اِمْرِيدِي بِرِ سَاعَتِ

مُرَدِي زَار زَارَا غَلَدِي اَكَا مُرَدِي كَم بُونَه جَالِدَا اَيْتِي كَم كَنْدِي سُول جِي
 عَوَرَتِي كَل كُزُون اِي تُولِي كُزُون كَشِيَه مَجْدَلَا تُولَا **نَقْل** كَم
 بَرَكْ قَصْدَا اَيْلِدِي كَم كَمِيَه وَرَه چُون شَهْرَدَن طَشَرَه چَقْدِي دُئْت كُزُون
 اَكَا اَيْتِي كَم سَرْ سَقَرَه چَقَشِي كَن كُزُون دُئْت كُزُون يُون غَدِي بُول كُزُون
 اُولَدِي اَيْتِي چُون كَم يُولَه كُزُون بَرَكْ كِي قَلِي طَرَبَا سَتَه كَلِي
 وَاَيْتِي كَم كُزُون يُون يَمَنَه اَشْبُو سَاعَت بَا شَكِي كُزُون وَاَيْتِي كَم
 تَرَكْتَا الله بِي سَطَام وَ قَصْدَا لَيْتَا اَحْرَام يَعْنِي تَكْرِي بِي سَطَام شَهْرَدَن
 قُذُل وَ كَمِيَه ي قَصْدَا اَيْلِدِي كَم بَرَكْ كِي يُول اَزَنَه نَا كَا هِ چَقَه
 كَلِي وَاَيْتِي كَم قُزُون وَاَرْ سَن اَيْتِي كَم حَجَه اَيْتِي كَم نَك وَاَرْ اَيْتِي
 اَكِي يُون اَيْتِي وَاَرْ اَيْتِي اَنِي بَكَا وِي كَم عِيَال مَن دُون وَ بِي يَدِي كُزُون
 طَوَاف اَيْلِدِي كَم سَنَك حَجَك بُول دُئْت بَرَا اَيْلِدِي قَلِي دُئْت چُون يُول
 سُونِي ظَاهِرَا هَلَنَك قَرْ سَغَنَه صَغَا وُولَدِي يَدِي كُزُون سَرْب چَقْدَن
 شِيخ اَيْتِي كَم بِي شَهْرَدَن چُون سَرْ سَن اَيْتِي كَم يُول كَشِي سَرْ سَن شِيخ

ایتدی زهی ایوشمکم یوزکشی پی بایزید اول **انقلد** کم پی عیاید کم
 چون شیخ دلکم بر عبادت یا فکرت ایون خلوت قلیدی بس
 او کلدی و آنک دلوک و ددیجه سین دتردی و ایدیدیکم قورون
 کم غلبه یابرا و ان قلامی کوه و نی جالدن کده اما اول بر بیا
 و آنک احوال این قسیدی **انقلد** کم بر کز شیخ خلوتده یزی ایدیکم
 سبحانی ما اعظم شانی یعون اولودنم اشم و آرتق و عیبسورالک
 بکا لایقیدر بر خنکم شیخ کړو کد ورنه کلدی مرید لایقیدر
 کم نیک کب سوز دلو که یز تئدک بایزید ایتدیکم تنکی سزدن دخی
 اولسون و بایزید دخی دعوی اولسون اگر اول سوزی بر دخی دزیم
 نی پاره پاره قلنسک بیلله ددی و بر ریج اول مرید لک الله وری
 شیخینه بزکون اول سوزی ددی بر مرید کیر یوزیدن حمله قلدک
 تا کم شیخ دپلیک چونکم طام قیوسینه کلدک کم کرب انجا غله ورن
 بایزیدک کودسی بیودی شیلله کم طامک ددت دیواری تا سقفه دکن

طُفَلُوا وَلَدِي سُونِكُمْ بِرَقْشِيرِ بُوْش قَلْدِي بِرْمُيْدِ كُورْدِي وَارْدَن كِرْجَلَر
 كَسْدَلَر قُورْدَلَر وَكَلَمِي دَلْبُ بِيْزِلَه سِيْخ اُورْدَلَر سُوِيَه اُزْدَكِب كَلُور
 وَبِجَا عُنْكَ نَحْيِي بِلْمَزْ چُون بِر سَاعَت كَدِي وَ اُول صُورَت پَرْدَه سِي
 كُورْتَلَدِي وَ بَايَزِيد كُورْ كَدِي كُورْدَلَر كِم بِر قُوش قَد رَجَه مَحْرَابِ اِيْچِنْدَه
 اُتُورْمِش مُرِيدَلَرِي كُورْدَلَر كِم سِيْخ صَالَع كَسْدَلَر حَالِ كَا اِيْزُورْدَلَر سِيْخ
 اِيْتِيْدِكُمْ بَايَزِيد اَشْبُورْدَر كِم كُورْدَسِيْز اُولَكُم اُول كُورْد كُن بَايَزِيد دَكَلَدِي
 تَرَه اَلْمَحْبَابِ رِغْلِي لِسَانِ عَبْدِي يَعْنِي تَكْرِي بِهَكَالِي قُلْ بَايَزِيدِي
 كَسْدُورْدَن اَكْدِي اَكْر بَرِيْشِي اِيْدَسَه كِم نَتَه رَوَا اُولَا كِم كُودَه سِي بِر
 سَاعَت اِيْچِنْدَه سُوِيَه بِيْوُك اُولَا اِيْدُورْدَن اَدَم بِهَكَالِي مَبْر عَلِيْد اَلْسَلَام
 اُول كُودَه سِي شِيْلَه بِيْوُكْدِي كِم بَاشِي كُوكَا اِيْدِي جَبْرَايِل قَنَادِي بِرْلَه
 بِر كَز سَعْدِي بَس كُودَه سِي كِي وَلَدِي چُونَكِه اُولُونَك صُورَتِي كِي اُولُونَا
 اُولَا بِر كُچُنُك دَنِي صُورَت اُولُونُك رَوَا اُولَا نَتَكِم اُولُغْلَان اَنَا قُوتِيْدَه
 يَكُنْ حَيِيْدَر اَمَّا صُكْمَه اُولُو اُولُنْتَكِم جَبْرَايِل عَلَيْهِ اَلْسَلَام مَرْيَه

آدم صورتیه کز کدی بایزیدک جالی دخی بیلکه میشر اما هر کس شکم
 واقعیه بی و جالی بو مقامه ایشجه بوسوزی اکیومر و بلز
نقلد که بزرگ بر قزل الله انده دمیشتدی برایتدیکم بوندلیف
 ننه دزد جال انک سرتدن برندا کلدیکم یا بایزید اتنمیشنه
 بزم آدمی بر میشته ایدرسن شول ساعت تنکری تگالی نولادی
 کوکلندن حقدی و انودلدی بر بایزید انداچدیکم تقد رکم
 دنیا دن دری اوم بسطام شهرندن میشر میسیا و دخی ایتدیکم برکو
 انورمشیدم کوکلندن کچدیکم بن بونمانک عزیز و اولوبی و
 چونکه بواندیشته قلدیم بر یکلدیم بلم طر و کلدیم خرامان
 بوانه کوردم یول اوسته انوردم و انداچب ایتدیکم امشواران
 طریم تا که حوالی برکتی و ربیه تا که بکا کندوز فی ستره
 بن اوج کون اوج دون انده قلدیم برکتی کوردم بر کوز و دوه یه
 چون که انک یوزنه یقدم ایا نقاوشان کوردم طوه سینه

اِشَارَتِ قَلَدِيكِم طُورِغَلِ دَر حَالِ دَوْنَكِ اِي اِيَاغِي بِيَه كَمَلَدِي طُرُو
 وَاَرْدِي اَنْدَن اَوَّلِ كَشِي بَكَا بَقْدِي وَاَيْتَدِيكِم هَاي بِي شُوكَا
 كَشَرْدَكِم اَشْبُو مِيْلَش كُوزِي اِيچِم وَاَبَلُو قُوزِي اِيچِم وَاَبَسْطَام شَهْرِي
 وَاَنَك قُومِي وَاَيَزِيدِي دَخِي غَر اَيْلِيم بَايَزِيدِي دُچُون بُو سُوْرِي
 اِسْتَدَم اَصَم كَتَدِي دُشْدَم اَنْدَن اَكَا اَيْتَدِيكِم قَتْدَنِي وَنَدَكَشِي
 سِن اَيْتَدِيكِم شُول وَفَتْرِيكِم عَمْد بَعْلَدَك وَاَيْتَدِيكِم اَشْبُو رَا دَن
 كِيْمَتَم تَاكِم حَقِ اِيچِي وَاَبِي بِي بَكَا بِلْدِي سِيخَه بِن اَوچ
 يُوْز فَرَسَنَك يُوْرُدَم اَوْش كَلَدَم اَمْدِي اِي بَايَزِيدِي كُوكُل حَاضِر قُل
 كِم اَش كُوكُلَه دُر وَاَشُول سَاعَت غَايِب اُولَدِي **نَفْتَلَدِيكِم** شِيخ
 تَمَام قَرِيْبِيل تَمَام مَسْجِد اِيچِن مَحَاوَر اَتُورْدِي مَسْجِد طُون اِيْرَغْدِي
 وَطَهَارَت طُون اِيْرَغْدِي وَاَوَّل قَرِيْبِيل اِيچِنَه هَر كَن اَرَقَه سُوْدِي لَوْن
 وَاَرْمَدِي وَاَيْدِيكِم تَنَكْرِي اِيچَالِي بِرِ مَشْقَال دَرَه قَدَن مَرْدِي
 وَاَدِيوَر حُود دَرَه اَرَقَبْدَن وَاَدَخِي اَيْتَدِيكِم اَوْرِيْلَدِيكِم تَمَام تَكْنِي

استردم چونکه حقیقت نظریه بعدم خود استین اول امیش و دخی
 اتوزیلدیر تمامم که اد میگردید که بعدم یعنی نیم قوتم و بیستم ایر قیردیدی
نقل که منم صلیک زماننده انک اشیش شوکا ارشمشیدیکم هر
 نته که لوککندن چیردی شول او کند محاضیر بولردی چنکه تکر
 آکسه قان قشمتو اندن روان اولردی برکون برجماعت انک
 قتیه اوکت و سوز استمچون سیخ باشن قلدردی و اتیدیکم
 ایتده دن تاشدی که بر چر مشر دانه استرو نکم سزک معذکر
 ائی سیکر مکه قتلنی دیو هیچ بلمزون **نقل** که ابوتراب
 نخشی که بر میزدی و اردی زبانه اولو کیشدی و حالت و عبادت
 ایتدی ابوتراب اکا چوقا یدردیکم بو حالت که سنده وردن
 کر که کدر کم سن وره سن بایزیدی کوره سن و انک طپو سنده اوله
 سن مرید ایتدیکم ای خواجه اول کیشیکم کونده یوز کز بایزیدک
 تنک سن کورر بایزید کور مکی ندر ابوتراب ایتدیکم ای یکت چن

ساعت

تَنگَرِي سَن گَر سَن كَن دَو قَدَر نَجَه كُور سَن و چُون تَنگَرِي بَايَزِيد قَنَدَر
 كُور سَن بَايَزِيد قَدَر نَجَه كُور سَن كُور مَكَه چَو تَقَاوَت وَا
 اَشِد كِي كَم مَحْمَد مُصْطَفَى صَلَّي اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَيْتَدِي تَنگَرِي
 تَعَاظ اَبُو بَكْرٍ بَرِيحَلِي قَلُور وَايَر قَلَق قَا مُوسَي بَرِيحَلِي
 قَلُور بُو سُون مُرِيد كُور كَلَنَه اَتَر قَلَدِي بَسَايَتِي كَم وَا رَم دِي سَن
 اَلِي طَر دَل بَسَا مَه وَا رَد لَر شَيْخ آوَدَه دَكَلَدِي بَرِيحَلِي اَرِيحَه
 كُور دَل كَم بَرِيحَلِي قَلَدِي وَا بَرِيحَلِي بَا شِنَدَه پَشِيه دَن چَقَدِي
 چَن كَم اَوَّل مُرِيدَه بَقَدِي شُول سَاعَت مُرِيدَه تَرِي قُرْآنِجَر
 اُولَدِي دُشَدِي جَا نَصْر لَدِي اَبُو تَرَاب اَيْتَدِي شَيْخ سَر كَم بَرِيحَلِي
 بُو يَكَدَه اَلَم كَر دِي بَايَزِيد اَيْتَدِي كَم بُو يَكَمِيد كَم بَا طَنِيَدَه بَر
 اَش وَا رَدِي دَنِي وَقَت اُولَمَدِي كَم اَوَّل اَش اَكَا كَشَف اُولَدِي
 اَجَلِي دِي اَمَّا بَايَزِيد نَظَرِيَدَه اَوَّل اَش اَكَا بَرِيحَلِي اَنِي كُتُور
 طَا قَتِي يُو غَدِي بَر جَا نَصْر لَدِي مَصْر عَوْرَت لَر دَن دَنِي وَوَا قَعَه اَلِي

كَلِمَ يُوسُفَ جَمَالِنَه طَا قَت كَلِمَ مَدَلِ الدِّينِ بِرِكَزْدَن پَارَه پَارَه قَلْدَرِ
نَفْسِ كَلِمَ يَحْيٰى بِنِ مَعَاذَ رِضْوَانِ اللَّهِ عَنْهُ بَايَزِيدَه نَامَه يَزْدِي وَ
 اَيْتَدِي نَزْدِ سِنِ اَوَّلِ كَسِيْدَه كَلِمَ بِرَقِيْجِ شَرَابِ اِيْدِي اَزَلْدَن اَبَدَه
 دَكْنِ مَسْتِ اَوَّلِي بَايَزِيْدَا كَا جَوَابِ يَزْدِي كَلِمَ نَزْلِي بَلْمَزُونِ
 نُبْنِ بَرَادِ اَزَلِكُم بِرِ كُونِ بَرْدُونِ اِيْنْدَه اَزَلْكَ وَ اَبْدُكَ دَكَلِرِن
 اِيْجَرِ دَخِي هَلْ مَنِيْدِي دِيُوْجَعِرِن اِيْجَرِ دَخِي كَلْدَن دِيُوْجِي بِنِ مَعَاذِ
 يِيْنَه نَامَه يَزْدِي كَلِمَ نَمِ سَكَا بِرِ سِرْمِ وَ اَزْ وَلِيْكَزْ اَوَّلِ سِرِ بِرْمَزِ
 اِيْجَا قَا اِيْنْدَه طُوْبِيْ كَلِمَ كَلِمَ سِنِنِ اِيْدُونِ وَ اَوَّلِ بِنِيْلَه بِرِ
 قُضَه بِيْلَه وَ رِيْدِي وَ اَيْتَدِي كَلِمَ زَمَرَمِ صُوْبِيْ بَرِ كَلِمَ يِعْرَمِشُونِ سِيْجِ
 يِسُونِ دِيْ بَايَزِيْجَوَابِ يَزْدِي وَ اَيْتَدِي كَلِمَ وَ قَمَمِ قَا مَوْحِيْ اِيْجَا قَدَرِ
 وَ دَايِمِ طُوْبِيْ اِيْجَا حِيْ كُوْلِكَا سِنْدَه دُنْ وَ اَوَّلِ سُوْرَكُمِ سِرِيْ يَزْدِي
 دِيُوْ وَ رِيْدِي وَ اَوَّلِ قُضَه كَلِمَ وَ رِيْدِي كَلِمَ يَمَزُونِ دِيْ اِيْجُونِ كَلِمَ نَه
 صُوْبِيْلَه يِعْرَدِيْ اَيْتَدِيْكَ مَا فَتَقِيْ تَحْدَن اَكْلَكِ اَيْتَدِيْكَ بِرِ حِيْ نَدِ شِيْخَه

مُشْتَا قَلْبِي زِيَادَه اُولَدِي طُرُو كَلْدِي شَيْخِي زِيَارَت قَلْبَه وَارِي
 شَيْخِ يَتْسُونَمَا زَن قَلْوَرْدِي تَا اَرِيْتَه دَكْن اِيَاغ بِر مَقَلَرِي اَنْدِه رُو
 طُرُو يَحْي اَيْتِي كِم اَنْك حَلِي بَكَا زِيَادَه عَجَب كَلْدِي تَا اَرِيْتَه دَكْن
 اَلْتِي وَرْمَك وَدَمِك اَشْدَمَك اِچْنَد يَدِي تَجَنَكَمْ صُبْح اُولَدِي بِي
 شَيْخ اَيْتِي اَعُوذْ بِكَ اَنْ اَسْأَلْكَ هَذَا الْمَقَامَ يَعْنِي اَرِي
 چَلَم بَكَا بَنْدَن يَكْسَك مَقَام وَرِكَل اَنْدَن يَحْي شَيْخَه سَلَام وَرِي
 وَاُول دُون اِحْوَالِ شَيْخْدَن مَرْبِي شَيْخ اَيْتِي بَكَا بُو دُون يَكَمْ
 مَقَام دَحْي عَرَض اَيْلَزْ مِيح بِرِيْتَه رَافِي اُولَدَم اَنْدَن دَحْي يَكْسَك
 مَقَام وَمَرْبَه دِلْ كِم اِيَحْي عَلَاهِيْت لُو اُولْغَل تَنْكِرْدَن اِيَرْقُوسِيَه قَلْغَل
نَقْل دَد كِم بَايَزِيد اَيْتِي بِرِي كِه بِرِيَارِي اِچْنَد بَاشِي خَرِيَه طُرُب
 اَوْشَمِشْدَم اَيُقُو بَكَا غَالِب اُولَدِي شَيْطَان يُول بَلِش بَكَا
 غَسْل وَاحِب اُولَدِي بَر اَوِينْدَم كَنْدَمِي اَوْجَالْدَه بِلْدَم وَاُول كِي كِه
 زِيَادَه صَوْعَدِي وَنَفْسَم كَا هَلْ لَك قَلْوَرْدِي كِه صَوَقْ صَوْبَرَاه غَسْل

قَلَه وَبَكَ اَيِدْكُمْ مَبْرِ قَلْعِل تَاكُمْ كَش دُغْسُون اَنْدَنْ غَسْل قَلَه
 چُونَكِه نَفْسَك كَا هِل لَكِي كُورْدَمْ خِر قَلَه غَسْل اَيِدَمْ تَاكُمْ اُول
 خِر قُودَنْ يَا شَو كِدْب قُرُو بَجَه تَمِش كَزَا مَمْ كَتَرِي وَكُورْ كَلَرِي
 اُول صُومُو قَلْعَنْدَنْ **اَقَلْدَر** كَمْ شَيْخ كُورِسْتَان اِيچَنْد كُورْدِي بِر
 كَجَه كُورِسْتَانْدَنْ اَوَه كَلَرْدِي اُولُو اَغْدَه نَدَرْدَنْ بِر يَكْت التَدَه
 قُورْچَلَرْدِي بَايَزِيدَا كَا اِرْدِي • وَلَا حَوْل وَلَا قُوَّة دِدِي وَاُول
 يَكْت سَخُوش اِدِي بَايَزِيدِي بِلْمَدِي قُورْلَه بَا شَه اِرْدِي بَا شَرِيرْدِي
 وَقُورْدِي صِنْدِي بَايَزِيدِي زَاوِيَه سَنَه وَاِرْدِي قُورْچَكَمْ اَرْتِي اُولُو
 مَرِيدَلَرْدَنْ بِر سِن اُقْدِي وَاَيْتِدِي كَمْ بِر قُورْچَكَه دُر مَرِيد اَيْتِي
 بِر قُورْلَه بِر قُورْل وَبِر زَحْلُو اَكَا وِرْدِي وَاَيْتِدِي كَمْ وَاِرْعِل فَلَانَه
 اَيْتِي كَل كَمْ بَايَزِيدِي سَنْدَنْ عَزْدَلَر وَاَيْدَنْ كَمْ كُورْچَكَه بِي قُورْلَه
 اَوْرَدَك قُورْلَك صِنْدِي اَمْدِي اَسْئَوَالْتَرِن اَلْغَل اَنْك بَهَا سِيچُون
 وَشُول حَلَوَايِي يَسِيُون دَسْت مَر اچُون اَلْمَسَد كَمْ اَلْمِي اَغْرَمَش اُولَا

طاش اید شریعت حکم بر نه کنود و انجون بر که بلو کنه دخی
 رحمت ایلد **مقتله** یخت منصور اصدرا بلیر علیه اللهه کله
 ایتدیکم بر انا سن ددک و بر انا بر ددک سن انا الحق ددک
 و بن انا الحیر ددم سکا حجة الله ددک و بکا لعنه الله
 ددک منصور ایتد سن بک بر که ددک و بن بکلی بندن ایلغ
 قلدن تنکم حالم اشدور رحمة الله علیه رحمة واسعة

تمت الکتاب بعون املاک الوهاب

وحسن توفيقه وصلى الله على سيدنا

محمد وآله وصحبه اجمعين

والحمد لله رب العالمين

وكان الف من كتابه

المبارك هذا يوم الاثنين

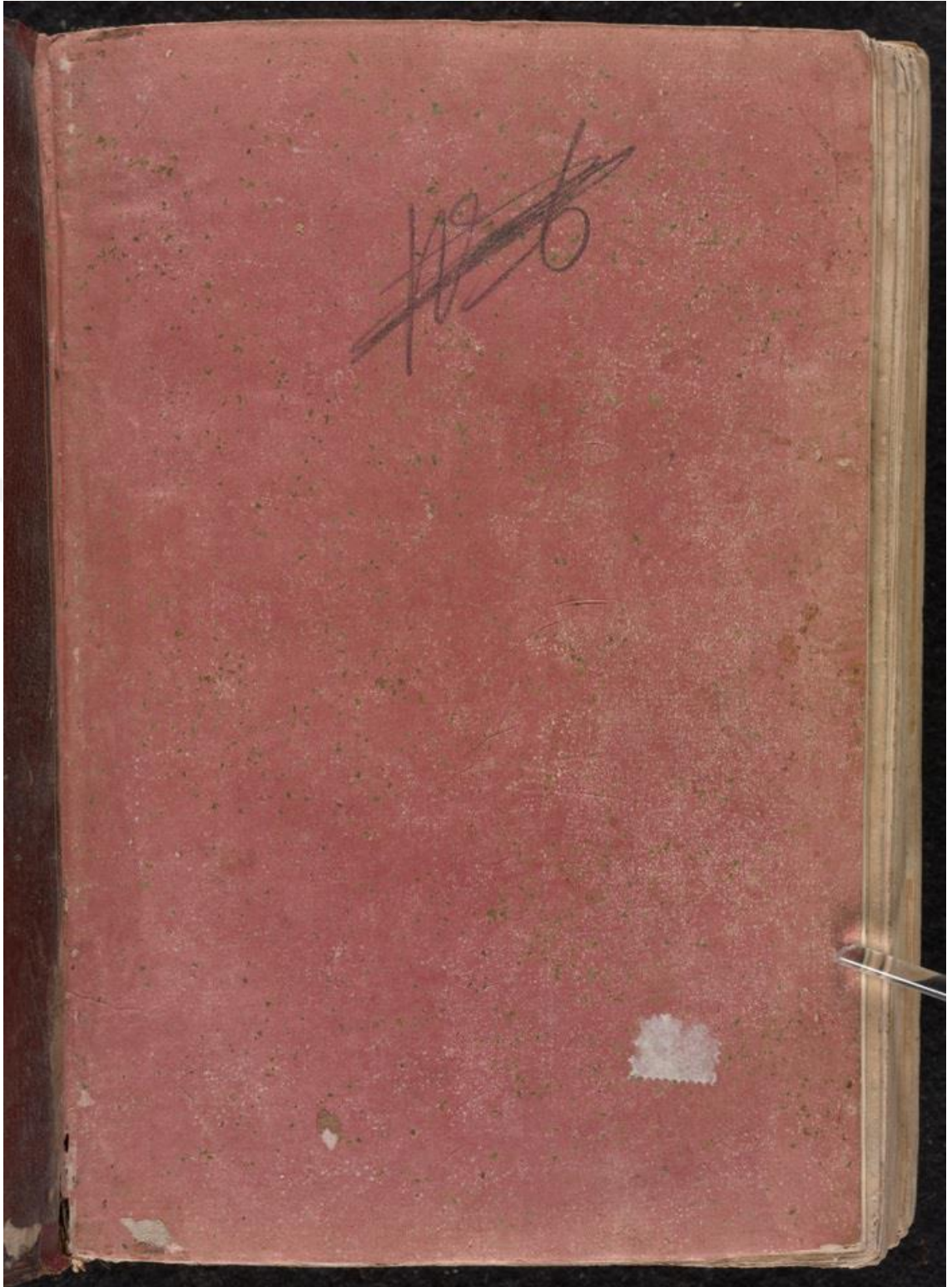
من واسط شهر ذي الحجة

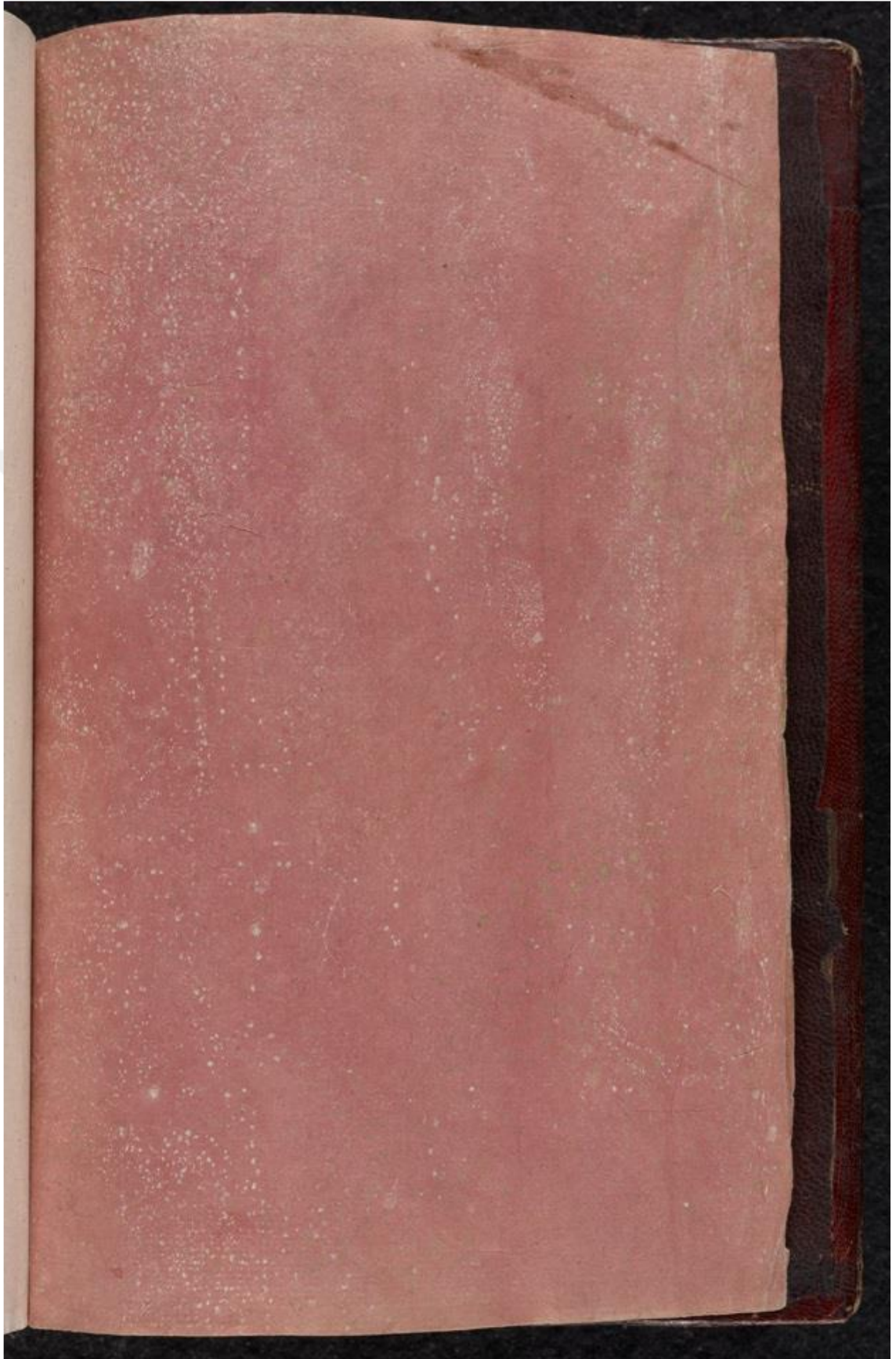
سنة ١٠٠٠

تم

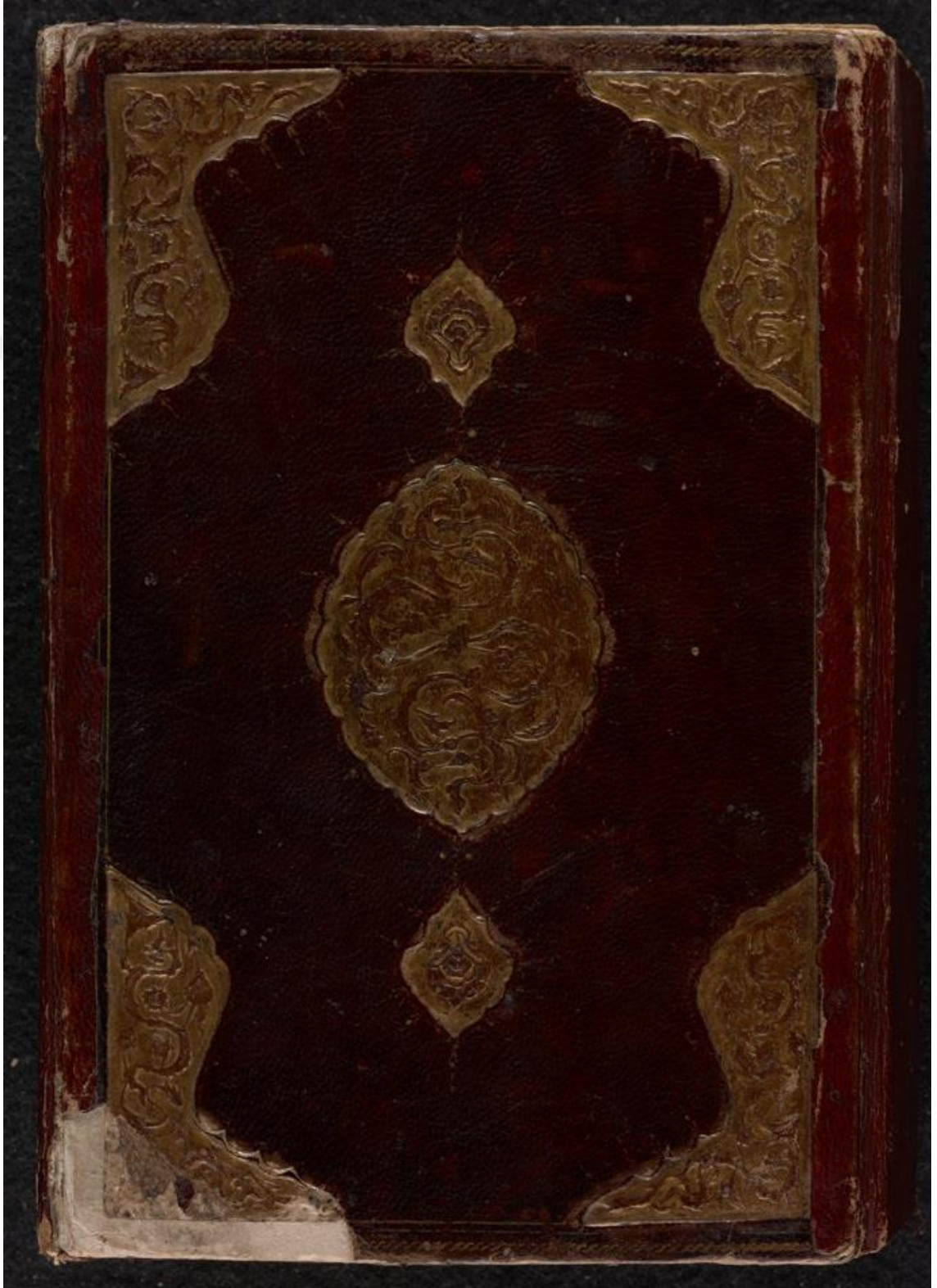
الكتبه ابو عبد الله

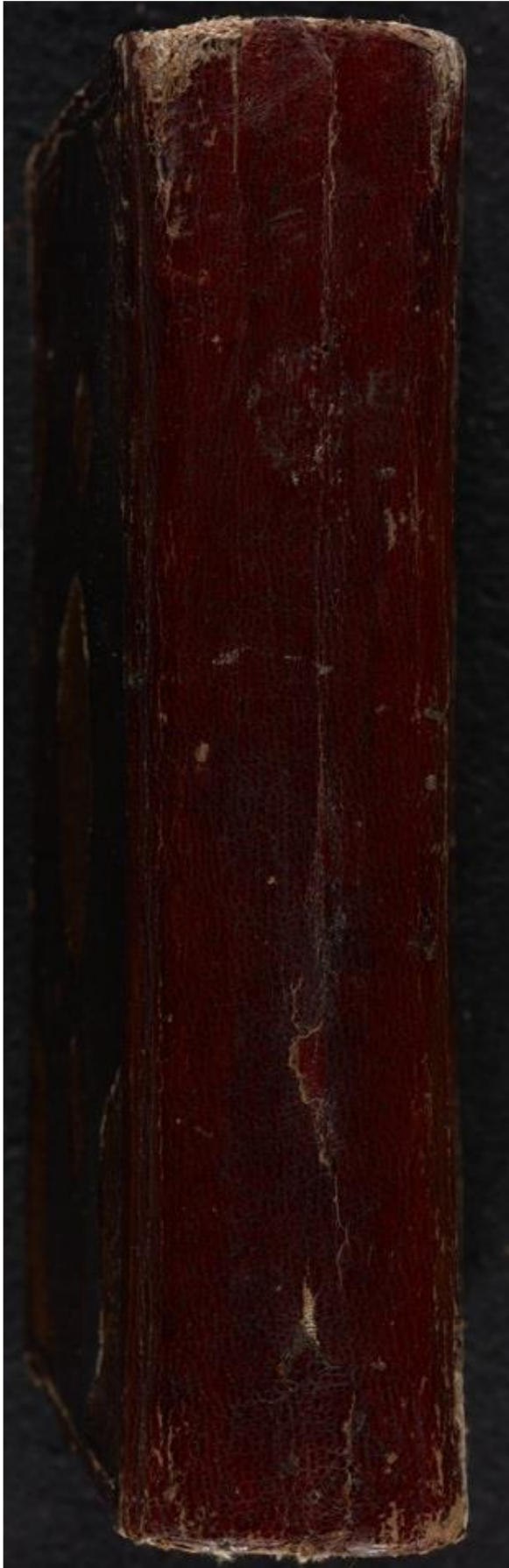
الكتبه ابو عبد الله

KAYNAKÇA

- AKÇA, Hakan, (2017), “Eski Anadolu Türkçesinde Kelime başı T- / D- Meselesi” **Türkbilig Türkoloji Araştırmaları Dergisi**, Hacettepe Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Ankara, sayı: 2017-34, ss. 7-24
- AKTAN, Bilal, (2002), “Devletoğlu Yûsufun Vikâye Tercümesi (İnceleme- Metin-Dizin)”, Doktora Tezi, **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Erzurum.
- AKTAN, Bilal, (2007), **Şîrîn ü Perviz**, Öncü Basımevi, Ankara.
- ATTAR, Feridüddin, (2007), **Evliya Tezkireleri**, Uludağ, Süleyman, (Çev.), Kabalcı Yayın Evi, İstanbul.
- AYDIN, Harun, (2005), “Tezkiretü’l-Evliya Tercümesi”, Yüksek Lisans Tezi, **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Ankara.
- AYVERDİ, İlhan, (2010), **Misalli Büyük Türkçe Sözlük**, Kubbealtı Neşriyatı Yayıncılık, İstanbul.
- BANGUOĞLU, Tahsin, (2004), **Türkçenin Grameri**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- BAYRAKTAR, Nesrin, (2004), **Türkçede Fiilimsiler**, TDK Yayınları, Ankara.
- CANPOLAT, Mustafa, (1995), ‘**Ömer Bin Mezîd Mecmû‘atü’n- Nezâ’ir**, Semih Ofset Matbaacılık, Ankara.
- COŞAR, Asiye Mevhibe, (2010), “Eski Anadolu Türkçesi Üzerine Düşünce ve Yorumlar”, **Turkish Studies**, International Periodical Fort he Languages, Litarature and History of Turkish or Turkic Volume 5/1.
- ÇETİN, Abdülbaki, (2016), “Aydinoğlu Mehmet Bey’e Sunulan Tezkiretü’l Evliyâ ve Kısasü’l Enbiyâ Tercümeleri Üzerine” **A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi**, Erzurum, sayı: 55, ss. 59-92.
- Derleme Sözlüğü I-XII**, (1993), TDK Yay., Ankara.
- DEVELLİOĞLU, Ferit, (2004), **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat**, Aydın Kitabevi, Ankara.
- DİLÇİN, Cem (düzenleyen), (1983), **Yeni Tarama Sözlüğü**, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.

- DUMAN, Musa, (1999), **Klâsik Osmanlı Türkçesi Döneminde i/e Meselesine Dair**, İlmî Araştırmalar 7, İstanbul.
- ERGİN, Muharrem, (1972), **Türk Dil Bilgisi**, Bayrak Basım Yayın, İstanbul.
- GABAIN, A. Von, (2003), **Eski Türkçenin Grameri**, TDK Yayınları, Ankara.
- GÖLPINARLI, Abdülbaki, (1962), “Mantık-Al Tayr”, **İslam Ansiklopedisi**, MEB Yayınları, İstanbul.
- GÜLENSOY, Tuncer, (2007), **Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu, Ankara.
- GÜLSEVİN, Gürer, (2002), **Eski Türkiye Türkçesinde “İstek Kipi” Üzerine**, İlmî Araştırmalar 13, İstanbul.
- GÜLSEVİN, Gürer, (2007), **Eski Anadolu Türkçesinde Ekler**, TDK Yayınları, Ankara.
- GÜLSEVİN, Gürer ve Erdoğan, BOZ, (2013), **Eski Anadolu Türkçesi**, Gazi Yayınları, Ankara.
- HACIEMİNOĞLU, Necmettin, (2000), **Türk Dilinde Edatlar**, Bilge Kültür Sanat, İstanbul.
- İSTİ‘LAMİ, Muhammed, (2002), **Şeyh Feridüddin-i Attâr-ı Nişabûrî**, Tezkiretü’l-Evliya, Tahran.
- KABLANDER, Nesibe, (2015), “Feridüddin-i Attâr’ın Tezkiretü’l Evliyasının Türkçe Tercüme Nüshaları Üzerine Mukâyeseli bir İnceleme”, Yüksek Lisans Tezi, **İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü**, İstanbul.
- KABLANDER, Nesibe, (2015), “Feridüddin-i Attâr’ın Tezkiretü’l Evliyasının Türkçe Tercümeleri ve Mütercimleri”, **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Samsun, c. 8, sayı: 41, ss. 1-7.
- KABLANDER, Nesibe, (2016), “Tezkiretü’l Evliyâ’yı Türkçeye Tercüme Ettiği İddia Edilen Bazı İsimlere Dair Eleştirel Bir İnceleme”, **V.Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi Bildiriler Kitabı IV**, İstanbul.
- KANAR, Mehmet, (2005), **Etimolojik Osmanlı Türkçesi Sözlüğü**, Derin Yayınları, İstanbul.

- KANAR, Mehmet, (2009), **Kanar Osmanlı Türkçesi Sözlüğü**, C.1-2, Say Yayınları, İstanbul.
- KANAR, Mehmet, (2011), **Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğü**, Say Yayınları, İstanbul.
- KARABATAK, İŞÇİ, Recebiye, (2018), “Özbekçe Nasrettin Hoca Fıkralarının Söz Dizimi”, Yüksek Lisans Tezi, **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Kütahya.
- KARADOĞAN, Ahmet, (2001), “Eski Anadolu Türkçesinde Yuvarlaklaşan Ekler”, **Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten**, cilt 1.-2., sayı: 44, ss. 171-179.
- KARAHAN, Leyla, (1994), “Erzurumlu Darîr, Kıssa-i Yûsuf (İnceleme-Metin-Dizin)”, Doktora Tezi, **Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Ankara.
- KARAHAN, Leyla, (1996), “Yükleme ve İlgi Hâli Ekleri Üzerine Bazı Düşünceler”, **Türk Dili Üzerine İncelemeler**, Akçağ Yayınevi, Ankara,
- KARTAL, Ahmet, (2003), **Attar’ın Tezkiretü’l-Evliya İsimli Eseri ve Türkçe Tercümeleri**, Diriözler Armağanı, Ankara.
- KORKMAZ, Zeynep, (1995), **Türk Dili Üzerine Araştırmalar**, C.1, TDK Yayınları, Ankara.
- KORKMAZ, Zeynep, (2003), **Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi**, TDK Yayınları, Ankara.
- KORKMAZ, Zeynep, (2005), **Eski Anadolu Türkçesinin Türk Dili Tarihindeki Yeri**, Kanyılmaz Matbaası, İzmir.
- KUĞU, Mustafa, (2006), “Tezkiretü’l Evliya”, Yüksek Lisans Tezi, **Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü**, İstanbul.
- KÜÇÜK, Serhat, (2001), “XVI.Yüzyıla Ait Bir Tezkiretü’l-Evliya Tercümesi”, Doktora Tezi, **Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü**, İstanbul.
- KÜÇÜK, Serhat, (2013), “Feridüddin Attar’ın Hayatı ve Eserleri”, **Tarih Kültür ve Sanat Araştırma Dergisi**, Karabük Üniversitesi, cilt 2, sayı: 1, ss. 241-262.
- LUGAL, Necati, (1977), **Tezkire-i Devletşah**, Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara.
- NUR, Ayşe, (2013), “Hikâyeti Ashâbi’l Kehif’ten Eski Anadolu Türkçesi Söz Varlığına Katkılar”, **Karadeniz Araştırmaları Dergisi**, Ankara, sayı: 36, ss.149-162

- NAPOLNOVA, Elena Markova, (2009), “Edebî Eski Anadolu Türkçesi Tarihinde Bazı Genel Özellikler”, **Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten 1989**, Ankara-1994, ss. 331-334.
- OLCAY, Selahattin, (1965), **Ebu'l-Leys Semerkandi Tezkiretü'l-Evliya (Tercümesi)**, Ankara Üniversitesi Dil-Tarih-Coğrafya Fakültesi, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- ÖZKAN, Mustafa, (1996), **Faruk Kadri Timurtaş Diller ve Türkçemiz**, Alfa Yayıncılık, İstanbul.
- ÖZKAN, Mustafa, (2000), **Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi**, Genişletilmiş 2. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- ÖZ, Önder, (1992), “Değişik Bir Tezkiretü'l Evliya Metni”, Yüksek Lisans Tezi, **Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Ankara.
- ÖZALAN, Uluhan, (2009), “Bir Tezkiretü'l Evliya Tercümesi”, Yüksek Lisans Tezi, **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Bolu.
- PÜSKÜLLÜOĞLU, Ali, (2006), **Türkçe Sözlük**, Can Sanat Yayınları, İstanbul.
- Redhouse's Turkish Dictionary**, (1882), Redhouse Yayınları, London.
- SEV, Gülsev, (2001), **Etmek Fiiliyle Yapılan Birleşik Fiiller ve Tamlayıcılarla Kullanılışı**, TDK Yayınları, Ankara.
- SEV, Gülsev, (2004), **Türkiye Türkçesinde /-mA/ Olumsuzluk Ekiyle Kalıplaşmış Birleşik Fiiller**, Beta Basım, İstanbul.
- STEINGASS, Francis, Joseph, (1982), **A Comprehensive Persian-English Dictionary**, Routledge & Kegan Paul Limited Broadway House, London.
- ŞAHİN, Hatice, (2003), **Eski Anadolu Türkçesi**, Akçağ Yayınları, Ankara.
- ŞAHİNOĞLU, M. Nazif, (1991), **TDV İslam Ansiklopedisi**, Türkiye Diyanet Vakfı, İslam Araştırma Merkezi, İstanbul.
- ŞEMSEDDİN, Sami, (1989), **Kâmus-ı Türkî**, Enderun Kitap Evi, İstanbul.
- TİMURTAŞ, Faruk Kadri, (1977), **Eski Türkiye Türkçesi**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- Türkçe Sözlük**, (2005), TDK Yayınları, Ankara.

ULUDAĞ, Süleyman, (1994), **Bāyezid-i Bistāmī**, Türkiye Diyanet Vakfı, Ankara.

ULUDAĞ, Süleyman, (2013), **Tezkiretü'l-Evliya**, Semerkand Yayıncılık, Bursa.

YAZICIZÂDE Ali, (2009), **Tevârih-i Âl-i Selçuk**, (Hazırlayan Abdullah Bakır), Çamlıca Yayınları, İstanbul.

YAVUZ, Orhan, (1986), “Anadolu Türkçesi ile Yapılan En Eski Tezkiretü'l-Evliya Tercümesi ve Dil Özellikleri”, Doktora Tezi, **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Erzurum.

Yazım Kılavuzu, (2005), TDK Yayınları, Ankara.

YILMAZ, Emine, (2014), “Ferec ba'd eş-şidde, Behcetü'l Hadâyık ve Kısas-ı Enbiya Temelinde Eski Anadolu Türkçesinin Söz Varlığına Katkılar I”, Eva Agnes Csata Armağanı, **Turgology and Linguistics**, Demir Nurettin- Astrid Menz-Birsel Karakoç editörlüğü, Ankara Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, ss. 69-379

YILMAZ, Emine, (2014), **Ferec ba'd eş-şidde, Behcetü'l Hadâyık ve Kısas-ı Enbiya Temelinde Eski Anadolu Türkçesinin Söz Varlığına Katkılar II**, Prof. Dr. Mehmet Özmen Armağanı, Nurettin Demir- Faruk Yıldırım editörlüğü, Çukurova Üniversitesi Basımevi Müdürlüğü, Ankara, ss. 322-326

Elektronik Kaynaklar:

AKAR, Ali, (2014), **Eski Anadolu Türkçesi Ders Notları-I**, Muğla, <http://aves.ktu.edu.tr/ImageOfByte.aspx?Resim=8&SSNO=13&USER=4925>, (14.10.2018).

<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/iuturkiyat/article/download/1023000771/pdf>, (20.09.2018).

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c4e9adb9ce728.66765066, (02,06,2018).

http://turkoloji.cu.edu.tr/makale_sistem/tum_list.php, (15.11.2018).

<https://www.wdl.org/en/item/11237/#q=biography+of+saints&qia=en>, (18.08.2018).

ÖNGÖREN, Reşat, (2014), “Tezkiretü’l Evliya”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, Test Yayını, <https://islamansiklopedisi.org.tr/tezkiretul-evliya>, (20.10.2018).

DİZİN

-A-

Ayrılma Hâli, 39

-B-

Bağlaç, 51

Bildirme Kipleri, 60

Birleşik Fiiller, 65

-Ç-

Çekimsiz Fiiller, 67

-D-

Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu, 27

Dilek Kipleri, 61

-E-

Edat, 50, 51, 52, 53

Ek Fiil, 64

-F-

Fiil, 54, 55, 56, 57, 58, 63, 64, 65, 66,

67, 68, 69, 70

-H-

Hâl Ekleri, 38, 39

-İ-

İmlâ Özellikleri, 19

İsim Tamlaması, 40, 41,

İsim Fiiller, 67

-K-

Kelime ve Eklerin Yazılışı, 26

Kalınlık- İncelik Uyumu 27

-N-

Niteleme Sıfatları, 47

-S-

Sıfat, 47, 48

Sıfat Fiiller, 68

-Ü-

Ünlüler, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33

Ünsüz Değişmeleri, 35

Ünsüz Kaybolmaları, 36

Ünlem, 53, 54

-Y-

Yuvarlak Ünlülü Ekler, 28

-Z-

Zaman, 58, 59, 60

Zamir, 45, 46

Zarf, 48, 49, 68, 69

Zarf Fiiller, 68

